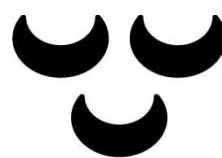

Programmabegroting 2015

gemeente **Oosterhout**

gemeente

Oosterhout

Programmabegroting 2015

Gemeente Oosterhout

19

Programma's

86

Paragrafen

129

Financiële begroting

Colofon

Programmabegroting 2015
Gemeente Oosterhout

Samenstelling
Gemeente Oosterhout
Postbus 10150
4900 GB Oosterhout

Inlichtingen
Tel: +14 0162
E-mail: stadhuis@oosterhout.nl
Internet: www.oosterhout.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	5
Leeswijzer	11
2. Samenstelling College van Burgemeester & Wethouders	12
3. Samenvattend beeld begroting 2015- 2018	14
3.1 Kaders en uitgangspunten	14
3.2 Resultaat begroting 2015- 2018	17
3.3. Buffers en belangrijke risico's in de begroting	17
3.4 Operatie Stofkam in de begroting 2015	18
4. Programmabegroting	19
Financiën programma's in één oogopslag	20
Conversietabel programmastructuur	21
Programma's	24
1. Verbindend bestuur	25
2. Sociaal domein	33
3. Werkgelegenheid & economie	47
4. De levendige gemeente	55
5. Ruimte & ontwikkeling	65
6. Middelen	79
5. Paragrafen	86
5.1 Lokale heffingen	87
5.2 Weerstandsvermogen & risicobeheersing	92
A. Weerstandscapaciteit	92
B. Risico's	95
C. Confrontatie weerstandsvermogen en risico's	103
5.3. Onderhoud kapitaalgoederen	104
5.4 Treasury (financiering)	114
5.5 Bedrijfsvoering	116
5.6 Verbonden partijen	118
5.7 Grondbeleid	122
5.8 EMU-saldo	125
5.9 Subsidies	127
6. Financiële begroting	148
6.1 Resultaat financiële begroting	130
6.2 Financiële uitgangspunten	131
6.3 Begrotingsresultaat	133
6.4 Analyse op hoofdlijnen	134
6.5 Actualiseringen	135
6.6 Personele kosten	143
6.7 Doorberekende personele kosten	146
6.8 Algemene uitkering	148
6.9 Kapitaallasten	150
6.10 Prijscompensatie	152
6.11 Investerings	153
6.12 Reserves en voorzieningen	159
6.13 Verloop vrije reserve	161
Bijlagen	165
Bijlage 1 Kerngegevens	166
Bijlage 2 Kaderstellende beleidsnota's	168
Bijlage 3 Voortgang operatie Stofkam	172

Bijlage 4 Personeelsterkte en – lasten 2015	183
Bijlage 5 Overzicht geprioriteerde investeringen 2015	184
Bijlage 6 Staat van incidentele baten en lasten	187
Bijlage 7 Overzicht Reserves en voorzieningen	188
Bijlage 8 Afkortingenlijst	190

1. Inleiding

Met de eerste begroting voor de nieuwe bestuursperiode vindt een eerste doorvertaling plaats van de beleidsvoornemens zoals die geformuleerd zijn in het coalitieakkoord 2014-2018. In de toelichtende teksten is te lezen wat wij in 2015 en de jaren daarna gaan ondernemen om die voornemens ook daadwerkelijk realiteit te laten worden. Maar minstens zo belangrijk als het “wat” is voor ons het “hoe”: de manier waarop wij samen met de Oosterhoutse samenleving willen werken aan het verder versterken van de kwaliteiten van onze gemeente. In het coalitieakkoord 2014-2018 “Met Oosterhout, voor Oosterhout” is helder gemaakt wat onze gedachten daarover zijn en wat dit bij uitstek van het gemeentebestuur vraagt: de wens om te kunnen verbinden. Verbinden tussen gemeentebestuur en lokale samenleving. Maar ook verbinden tussen (beleids)ontwikkelingen in onze gemeente. Ontwikkelingen die elkaar kunnen versterken. En die, vanuit die gezamenlijke kracht, een nog grotere bijdrage leveren aan een mooi, veilig, economisch sterk, dynamisch en leefbaar Oosterhout.

Verbinding tussen bestuur en samenleving

De zorg voor een goede gemeente is niet alleen de verantwoordelijkheid van gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie. Iedereen die – op welke manier dan ook – met Oosterhout verbonden is, speelt hierin zijn eigen rol. Inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen voelen zich betrokken bij de Oosterhoutse samenleving en willen die betrokkenheid ook vorm en inhoud geven. Die betrokkenheid uit zich in verschillende soorten en maten: door het verlenen van mantelzorg in de directe woonomgeving, door het verrichten van vrijwilligerswerk, door actief mee te werken aan de verbetering van de eigen buurt of het eigen bedrijventerrein of door mee te denken over de vraag met welk sport- of cultuurbeleid onze gemeente het beste af is.

Natuurlijk wordt deze ontwikkeling voor een deel ingegeven door het feit dat de overheid, daartoe niet in de laatste plaats gedwongen door financiële krapte, bepaalde taken heeft “teruggelegd” bij de individuele burger en diens omgeving. Maar dat is ons inziens maar een deel van de verklaring. Wij zien namelijk ook de toegenomen wens, zeker in onze gemeente, van inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen om te kunnen meepraten, mee-sturen en mee-uitvoeren. Ook in Oosterhout zijn voorbeelden bekend van bewonersgroepen en maatschappelijk betrokken burgers en/of ondernemers die niet willen wachten totdat de lokale overheid plannen ontwikkelt, maar die zelf het heft in handen willen nemen. Wij willen die beweging van harte ondersteunen. Dat doen wij, binnen de door raad of college vastgestelde kaders, onder andere door:

- ruim baan te bieden aan burgerinitiatieven;
- gezamenlijke uitdagingen in gezamenlijke verantwoordelijkheid met onze maatschappelijke partners aan te gaan;
- door beleid en uitvoering zo in te richten dat we optimaal gebruik kunnen maken van de kennis en kunde binnen onze lokale samenleving, en;
- in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken burgers, ondernemers, organisaties en verenigingen te betrekken bij het ontwikkelen en, waar mogelijk, uitvoeren van beleid.

Wij haken daarbij aan bij de beweging die eerder dit jaar is ingezet met de “Agenda voor Oosterhout” en het coalitieakkoord.

In al deze processen zien wij voor het gemeentebestuur nog een bijzondere rol weggelegd, namelijk ervoor zorgen dat iedereen in Oosterhout op deze manier bij zijn eigen gemeente betrokken kan zijn en blijven. Dat vraagt aan onze kant extra inspanning om juist die Oosterhouters te bereiken die bijvoorbeeld van huis uit de weg naar het stadhuis moeilijk(er) weten te vinden of minder makkelijk of geen toegang hebben tot de nieuwe media.

Verbinding tussen sociaal en fysiek

Van een college dat wil verbinden, mag ook verwacht worden dat het oog heeft voor de inhoudelijke samenhang tussen tal van ontwikkelingen. Waar het openbaar bestuur zich een aantal decennia geleden nog sterk kenmerkte door verkokering, dienen bestuur en organisatie nu juist te sturen op samenhang en synergie. Deze ontwikkeling was, ook in Oosterhout al gaande, maar wordt nu van buitenaf versterkt door de drie transities. Gemeenten hebben deze taken niets voor niets overgeheveld gekregen, omdat juist op lokaal niveau de samenhang tussen deze drie beleidsvelden meer en beter tot stand gebracht kan worden. Een voorbeeld daarvan is de invoering van de sociale wijkteams, die tot doel hebben om zorgvragen integraal en binnen het bredere verband van het gezin aan te pakken. Maar ook op puur uitvoerend niveau is er synergiewinst te behalen.

Het verbinden van de transities met het “staand beleid” biedt eveneens kansen tot synergie (en een efficiëntere inzet van gemeentelijke middelen). Daar waar onderzoek heeft aangetoond dat een goede en gerichte inzet van sport- en culturele voorzieningen een uitstekend middel is om maatschappelijke uitval onder jongeren te voorkomen, zijn uitgaven voor sport- en cultuuredeelnemers misschien wel de beste investeringen in een preventief jeugdbeleid. En de invoering van de Participatiewet kent natuurlijk een zeer nauwe relatie met de lokale Agenda Economie en het werkgelegenheidsbeleid: hoe meer wij erin slagen met ondernemers en overheid de werking van de lokale arbeidsmarkt te versterken, des te beter kunnen wij invulling geven aan de doelstellingen uit deze wet.

De komende bestuursperiode willen we, vanuit diezelfde gedachtegang, ook meer verbindingen leggen tussen het sociale en fysieke domein. De gemeenteraad heeft de afgelopen bestuursperiode aanzienlijk geïnvesteerd in de fysieke infrastructuur van onze gemeente. Het nieuwe recreatieoord De Warande, de nieuwe Bussel en het sportcomplex De Contreie zijn daarvan de meest aansprekende voorbeelden. De uitdaging wordt de komende bestuursperiode om uit deze voorzieningen ook een optimaal maatschappelijk rendement te behalen. Om maar eens een voorbeeld te noemen: het is mooi dat VV Oosterhout zijn thuiswedstrijden kan spelen op een “state of the art”-voetbalaccommodatie, nog mooier is het dat het clubgebouw een ontmoetingsruimte kan worden voor nieuwbouwwijk De Contreie of een gelegenheid voor sociaal-maatschappelijke activiteiten in het kader van de Wet op de maatschappelijke ondersteuning.

De randvoorwaarden: financiën en organisatie op orde

Om tot een dergelijke synergie te komen – zowel inhoudelijk als in de relatie tussen bestuur en samenleving – moet wel aan twee belangrijke randvoorwaarden worden voldaan. De gemeentelijke financiën moeten op orde zijn en de organisatie moet klaar zijn voor de nieuwe taken en ingericht op de veranderende rolverdeling tussen gemeente en gemeenschap.

Laten we beginnen met het eerste: de financiën. De vorige bestuursperiode was het op orde krijgen en houden van de gemeentefinanciën een even belangrijk als noodzakelijk thema. Op zichzelf niet onlogisch: de opgaven waren omvangrijk. Raad, college en organisatie hebben, met Operatie Stofkam als leidraad, deze opdracht inmiddels afgerond. De begroting voor het jaar 2015 sluit nagenoeg. Voor de jaren 2016 en verder resteert nog een ombuigingsopgave die wij, in het licht van de recente geschiedenis, uitvoerbaar achten.

Dat wil niet zeggen dat wij op financieel gebied de teugels willen laten vieren. Een cultuur van zuinigheid blijft ook de komende bestuursperiode onze leidraad. Net zo goed als dat wij blijven vinden dat we met elkaar geen avonturen moeten aangaan die grote, niet te beheersen financiële risico's met zich meebrengen. Echter, de ervaringen over de afgelopen jaren hebben ons laten zien dat bestuur en organisatie in staat zijn gebleken adequaat in te spelen op (snel) wisselende financiële ontwikkelingen en een tandje bij te schakelen als de aanleiding hiertoe zich voordeed. Dat laatste laat zich bijvoorbeeld zien in het feit dat de businesscase dienstverlening een jaar eerder

wordt terugverdiend dan oorspronkelijk gepland. Het eerste geeft ons vertrouwen voor de aanpak van de (financiële) uitdagingen die de gemeente Oosterhout nog te gaan heeft.

Een bestuur dat wil verbinden, vraagt om een organisatie die hierop is ingericht. Het vraagt om een specifieke “mindset” bij management en medewerkers. Het vergt een bepaalde manier van werken die in alle lagen van de organisatie tot uitdrukking komt. Kernwoorden hierbij zijn: externe gerichtheid, responsiviteit en meedenken met de burger/klant/organisatie. Deze kernwoorden sluiten aan op de gemeentelijke organisatievisie, waarin het versterken van de externe oriëntatie, verbinding en ondernemerschap leidende principes zijn. Dat neemt echter niet weg dat de doorvertaling van “verbindend bestuur” naar alle onderdelen van de organisatie de komende periode de nodige aandacht van directie en management vraagt. En, wellicht ten overvloede: voor ons begint en eindigt “externe oriëntatie” dat medewerkers van de gemeente letterlijk en figuurlijk de weg weten in Oosterhout.

Opzet en indeling van de begroting

Deze begroting 2015 is niet alleen bijzonder omdat het de eerste van een nieuwe bestuursperiode is, ze kent ook een duidelijk andere opzet. Wij zijn in deze begroting teruggegaan van veertien naar zes programma's. Daarbij hebben wij dezelfde indeling gehanteerd als het coalitieakkoord. Dat is meer dan alleen een cosmetische ingreep. Door te gaan werken met minder, maar grotere programma's, willen wij de integraliteit van beleid bevorderen en de interne samenhang versterken. De komst van de drie transities, die bij uitstek gebaat zijn bij een samenhangende en integrale aanpak, heeft hiertoe een belangrijke aanzet gegeven.

Ten aanzien van de output- en outcome-indicatoren, zoals die in de zes programma's worden gehanteerd, willen wij nog het volgende in overweging geven. Wij zijn van mening dat met name de outcome-indicatoren ook voor uw raad een middel moeten zijn om te kunnen zien in hoeverre gemeentelijk beleid het gewenste maatschappelijk effect heeft. Output- en outcomenormen dienen zich dus bij voorkeur te richten op de belangrijkste onderdelen van gemeentelijk beleid. Wij constateren momenteel dat die focus er nog niet in alle programma's even sterk is. Nieuwe beleidsdoelen vragen daarnaast om nieuwe indicatoren. Bovendien zijn er indicatoren waarop de gemeente feitelijk geen of nauwelijks invloed heeft. Daarvan vragen wij ons af of het verstandig is deze normen in de toekomst te handhaven. Wij willen om die reden de set van indicatoren nog eens nadrukkelijk tegen het licht houden. Het voornaamste instrument dat wij hebben om die indicatoren te meten – de Burgerijenquête – zal hierop moeten worden aangepast.

De kerndossiers voor de bestuursperiode 2014-2018

Ook voor de bestuursperiode 2014-2018 hebben wij een beperkt aantal kerndossiers aangewezen, die naar onze mening om bijzondere bestuurlijke aandacht vragen. Deze dossiers zijn in hoge mate bepalend voor de koers die wij de komende jaren, samen met de gemeenteraad, willen gaan varen. Dat belang kan onder andere voortvloeien uit de financiële consequenties en/of de maatschappelijke impact van een bepaald dossier.

In een aantal gevallen gaat het om dossiers waarvoor al in de vorige periode de eerste aanzet is gegeven en die de komende jaren tot afronding komen. In veel gevallen wordt van uw raad – al dan niet op deelgebieden – besluitvorming gevraagd. In een aantal andere dossiers is er sprake van initiatieven die nog moeten worden opgestart. Een dergelijk traject zullen wij steeds starten aan de hand van een projectopdracht of startnotitie. Hierin zullen wij niet alleen de inhoudelijke kaders en het te doorlopen proces schetsen, maar ook aangeven op welke wijze wij in het dossier omgaan met burgers, ondernemers, verenigingen en organisaties. Op die manier willen wij steeds opnieuw aangeven hoe we daadwerkelijk vorm en inhoud geven aan onze opvattingen rondom “verbindend bestuur”.

Een nauwe betrokkenheid van de raad bij deze dossiers vraagt ook om een goede rapportage over de voortgang ervan. Dit willen doen via de reguliere p-&-c-instrumenten (jaarrekening en concernrapportage), tenzij actuele omstandigheden een snellere informatievoorziening noodzakelijk maken.

Ten slotte willen wij erop wijzen dat onderstaand overzicht ook vooral een dynamisch karakter heeft. Op deze lijst prijken onderwerpen die wij nog ruim voor het einde van deze bestuursperiode afgerond willen hebben; zij zullen op dat moment dan ook van dit overzicht worden afgehaald. Daarnaast bestaat uiteraard altijd de mogelijkheid dat, als gevolg van bijvoorbeeld nieuwe wet- en regelgeving of andere externe ontwikkelingen, bepaalde beleidsdossiers gaande deze bestuursperiode een groter gewicht krijgen dan nu aan ze is toegekend. In zo'n geval zullen ze aan het overzicht worden toegevoegd. Wij zullen het overzicht dan ook twee keer per jaar – bij de Perspectiefnota en bij de begroting – actualiseren en herijken.

Op basis van het coalitieakkoord komen wij tot de volgende elf speerpuntdossiers:

1. Transitie jeugdzorg

2. Transitie Awbz, doorontwikkeling Wmo

3. Invoering Participatiewet

De drie transities – overheveling de jeugdzorg en delen van de Awbz en de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 – vormen de grootste verandering op waarvoor gemeenten in de laatste decennia zijn gesteld. Met name met de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg krijgt de gemeente te maken met een nieuw beleidsterrein met veelal relatief onbekende maatschappelijke partners. Met de overheveling van taken is in Oosterhout een budget van circa € 28 miljoen op jaarbasis gemoeid. Dit komt neer op een verdubbeling van het bedrag dat onze gemeente momenteel aan “beleidsgeld” op haar begroting heeft staan.

Uitgangspunt daarbij is dat uitvoering van deze nieuwe taken moet plaatsvinden binnen de middelen die het rijk hiervoor beschikbaar stelt. Dat wordt een aanzienlijke opgave, aangezien het rijk tegelijkertijd met de overheveling ook aanzienlijk kort op het budget. Tegelijkertijd hanteren wij als uitgangspunt dat inwoners van onze gemeente die zorg en ondersteuning nodig hebben, ook passende zorg en ondersteuning ontvangen. Die zorg en ondersteuning kunnen er overigens wel anders uitzien dan men tot nu toe gewend was.

Deze dubbele opgave – uitvoering binnen de beschikbare budgetten en geen inwoners van onze gemeente in de kou laten staan – betekent dat wij zeer strak zullen sturen op de uitgaven die met de transities zijn gemoeid. Dat uit zich onder andere in het zo efficiënt mogelijk organiseren van de zorg, het terugdringen van bureaucratie, het meer regie geven aan de zorgvrager en het creëren van ruimte aan innovatieve en creatieve concepten. Daarnaast is het van belang dat zorg en ondersteuning zo worden ingericht, dat de meeste zorgvragen òf worden voorkomen òf kunnen worden opgelost met inzet van de eigen omgeving of een beroep op generalistische hulp.

Met het oog op deze dubbele opgave is reeds bij het vaststellen van de jaarrekening 2013 besloten om een groot deel van het positief rekeningresultaat toe te voegen aan de vrije reserve. Hiermee is ons weerstandsvermogen gestegen en is een (financiële) veiligheidsklep ingebouwd.

In samenhang met de overheveling van de jeugdzorg zullen wij in 2015 verder werken aan het doorontwikkelen van een gemeentelijk jeugdplan. Hierin zal het bestaande beleid rondom jeugd en preventie (jaarlijks) worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld en van nieuwe accenten voorzien. In dit jeugdplan wordt ook aandacht gegeven aan maatschappelijke participatie van jongeren.

De Participatiewet heeft zeer specifieke gevolgen voor de uitvoering van de gemeentelijke taken die tot 1 januari 2015 nog onder de werking van de Wet op de sociale werkvoorziening vallen. Het leidt tot een (geleidelijke) afname van het aantal Oosterhouters dat aanspraak kan maken op werken in een beschermde omgeving. Over de consequenties die dit heeft voor de wijze waarop Oosterhout –

samen met de vijf andere Dongemondgemeenten – de sociale werkvoorziening heeft geregeld, komt in 2015 duidelijkheid.

De Participatiewet heeft als voornaamste beleidsdoel zo veel mogelijk mensen aan (betaald) werk te krijgen. Ook langs de andere wegen zullen wij proberen deze doelstelling vorm te geven. Tegen die achtergrond bepleiten wij een intensievere samenwerking op lokaal niveau tussen overheid, onderwijs en ondernemers. Daarnaast zullen wij in 2015 initiatieven ontwikkelen om startende ondernemers in hun plannen te ondersteunen.

4. Ontwikkeling binnenstad

De Oosterhoutse binnenstad is de huiskamer van onze gemeente. Ze vervult een belangrijke rol als ontmoetingsplaats voor inwoners en bezoekers van buiten en het kernwinkelgebied is een van de belangrijkste pijlers onder onze lokale economie. Een aantal ontwikkelingen – economische crisis, verander(en)d koopgedrag van consumenten en leegstand van winkels – maakt een dringende herbezinning op het functioneren en de inrichting van het kernwinkelgebied noodzakelijk. Een aantal onderzoeken, dat inmiddels in gang is gezet, moet antwoord geven op de vraag wat kansrijke ontwikkelrichtingen voor ons kernwinkelgebied zijn. Uiteraard kan de gemeente deze klus nooit alleen klaren. Vandaar ook dat wij, zowel in de beleidsvoorbereiding als in de uitvoering van de plannen, nauw willen optrekken met direct belanghebbenden. De doorontwikkeling van onze binnenstad is dan ook bij uitstek een opgave die wij vanuit de gedachte van “verbindend bestuur” willen aanpakken. De eerste gezamenlijke stappen daartoe zullen in 2015 worden gezet.

5. Huisvesting vwo/havo Mgr. Frenckencollege

In de afgelopen jaren is aanzienlijk geïnvesteerd in het bij de tijd brengen van een aantal maatschappelijke voorzieningen. Initiatieven die daartoe zijn gezet – de nieuwe Bussel, recreatieoord De Warande – komen in deze bestuursperiode tot realisatie. Voor de komende vier jaar ligt nog de opdracht om het Mgr. Frenckencollege, scholengemeenschap voor havo/vwo, bij de tijd te zetten. Een deel van de gebouwen dateert uit de jaren vijftig en is inmiddels de houdbaarheidsdatum voorbij. In het kader van het Integraal Huisvestingsprogramma zal de gemeenteraad in 2015 een voorstel krijgen voorgelegd voor (ver)nieuwbouw van het Frenckencollege. Daarbij zijn drie varianten mogelijk: van complete nieuwbouw tot alleen het opknappen van die delen van de school die technisch gezien aan het eind van hun tijd zijn. Dat de te maken kosten voor de gemeente per variant aanzienlijk verschillen, is een belangrijk gegeven in de uiteindelijke afweging tussen de drie varianten.

6. Ontwikkeling openbare ruimte prio-buurt en Weststad

De kwaliteit van de openbare ruimte bepaalt voor een belangrijk deel de wijze waarop inwoners van onze gemeente hun woonomgeving waarderen. Vanwege de beperkte financiële middelen is de afgelopen jaren vooral geïnvesteerd in het opheffen van achterstalligheid, waardoor er weinig ruimte was voor kwaliteitsverbetering. Met name in de zogenaamde prio-buurt en op bedrijventerrein Weststad worden de effecten hiervan hoe langer hoe meer zichtbaar. Begin 2015 zullen wij daarom komen met een tien-jarenperspectief, waarin wij aangeven hoe wij op middellange termijn willen omgaan met investeringen in de openbare ruimte.

7. Ruimte voor cultuur

De cultuurnota “Laat duizend bloemen bloeien” krijgt in deze bestuursperiode een opvolger. Er is een aantal inhoudelijke aanleidingen om het cultuurbeleid opnieuw tegen het licht te houden. Allereerst willen we, samen met de direct betrokkenen, in beeld brengen welke rol het culturele veld zou kunnen spelen binnen de drie transities. Waar in de Sportnota een lans wordt gebroken voor de inzet van sport om bijvoorbeeld maatschappelijk isolement te bestrijden, zou ook cultuur een belangrijke rol moeten spelen binnen het sociaal domein. Een ander onderwerp dat in de nota zeker aan bod zal komen, is de toekomst van het maatschappelijk vastgoed in onze gemeente. Oosterhout kent tal van, door de gemeente gefinancierde, gebouwen waarin “kunst en cultuur” wordt

beoefend. De vraag die in de cultuurnota aan de orde zal komen, is of dit aanbod van voorzieningen nog in de pas loopt met de maatschappelijke vraag. Daarbij zal ook worden stilgestaan bij de toekomst van De Nieuwe Pannehoef als Huis voor Amateurs en aan het Speelgoedmuseum. Qua gemeentelijk accommodatiebeleid zijn wij overigens voorstander van een aanpak die zowel voor sport, welzijn, cultuur als onderwijs dezelfde uitgangspunten hanteert. Gezien de aard van het onderwerp en de rol van de verschillende betrokkenen, zal ook dit dossier via de uitgangspunten van “verbindend bestuur” worden vormgegeven.

8. Agenda Economie

Al in 2015 willen wij, samen met de Oosterhoutse ondernemers en andere betrokkenen, beginnen met het herijken van de economische agenda voor onze gemeente. Een vitale lokale economie met een groeiend aanbod aan werkgelegenheid is immers het voornaamste instrument om te voorkomen dat Oosterhouters in een uitkeringssituatie komen of blijven. Om die reden heeft het verder versterken van de samenwerking tussen de drie o's (ondernemers, onderwijs en overheid) hierbij onze bijzondere aandacht. Ook op dit dossier zijn de uitgangspunten van “verbindend bestuur” van toepassing.

9. Ontwikkeling Everdenberg-Oost/N629

Na de herontwikkeling van Sportpark Heihoef als bedrijvenlocatie is bedrijventerrein Everdenberg-Oost de vooralsnog laatste locatie waar wij op grote schaal nieuwvestiging of uitbreiding van bedrijven kunnen faciliteren. Daarin hebben wij, mede op basis van provinciale plannen, een regionale taak te verrichten. Deze ontwikkeling valt of staat met een goede ontsluiting van het bedrijventerrein. De herstructurering van de N629 (verbinding Oosterhout-Dongen) blijft ook om die reden ook de komende bestuursperiode onze aandacht houden. Voor 2015 is besluitvorming over de ontsluiting voorzien; daarna zal het ontwerp-bestemmingsplan in procedure worden gebracht.

10. Ontwikkeling De Contreie

11. Ontwikkeling Zwaaiikom

Met de plannen voor de Contreie en de Zwaaiikom wordt voor een belangrijk deel voorzien in de woningbouwplannen van onze gemeente voor de middellange termijn. Het tempo van ontwikkeling is voor beide plannen verschillend. In De Contreie zijn inmiddels de eerste woningen gebouwd. Voor De Zwaaiikom heeft het niet-doorgaan van de verwerving van het bedrijventerrein van Struyk ertoe geleid dat er een geheel nieuw plan moet worden opgesteld. Op basis van door de gemeente vastgestelde uitgangspunten wordt voor dit project in 2015 een nieuw bestemmingsplan in procedure gebracht.

Voor beide stedelijke ontwikkelingen geldt overigens dat tussentijdse planaanpassingen altijd aan de orde kunnen zijn, als veranderde omstandigheden in de woningmarkt hierom vragen.

Oosterhout, september 2014

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTERHOUT,

, burgemeester,

, secretaris.

Leeswijzer

Samenstelling college

Het tweede hoofdstuk geeft de samenstelling van het college en de bijbehorende portefeuillevverdeling aan.

Samenvattend beeld Begroting 2015-2018

In hoofdstuk 3 is op hoofdlijnen het financiële beeld uit de begroting geschetst.

Programmabegroting

Hoofdstuk 4 bevat de 14 programma's. Ieder programma omvat een beschrijving van de algemene doelstelling, de relevante beleidsdocumenten, de accenten uit het collegeakkoord en uit een beschrijving van de prestaties die worden gerealiseerd. Daarnaast worden de meerjarig beschikbare middelen in beeld gebracht bij ieder programma.

Paragrafen

De paragrafen geven gebundeld informatie over bepaalde thema's, die anders te gefragmenteerd aan de orde zouden komen. Deze informatie wordt voor zowel bestuurders als toezichhouders van belang geacht om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen. Een achttal paragrafen is verplicht voorgeschreven door het BBV, namelijk Lokale heffingen, Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Treasury (financiering), Bedrijfsvoering, Verbonden partijen, Grondbeleid en het EMU saldo. De paragrafen subsidieverlening en inkoop zijn aanvullend opgenomen.

Financiële begroting

In hoofdstuk 6 is de financiële begroting opgenomen, waarin een uitgebreide financiële toelichting opgenomen omtrent de verschillen tussen de begroting 2015 en 2014.

Bijlagen

In de bijlagen is een aantal cijfermatige overzichten opgenomen. Als laatste bijlage is een afkortingenlijst opgenomen.

2. Samenstelling College van Burgemeester & Wethouders

mr. drs. S.W. Th. Huisman, Burgemeester

Portefeuille:

- Algemene bestuurlijke en strategische coördinatie
- Overige wettelijke taken
- Integrale veiligheid (incl. openbare orde, brandweerbzorg)
- Externe veiligheid
- Kabinet en representatie
- Juridische zaken
- Handhaving
- Regionale samenwerking

drs. M. Janse- Witte, Wethouder

Portefeuille:

- Woonomgeving (incl. beheer en onderhoud, buurtbeheer en speelvoorzieningen)
- Afval, water en riolering
- Transitie AWBZ
- Maatschappelijke Zorg (WMO, welzijn en volksgezondheid)
- Sport

J.W.M. Peters, Wethouder

Portefeuille:

- Middelen (financiën, personeel en organisatie, ICT, facilitaire zaken)
- Grondzaken
- Nutsbedrijven
- Cultuur
- Onderwijs
- Transitie jeugdzorg
- Jeugdbeleid

mr. M.P.C. Willemsen, Wethouder

Portefeuille:

- Stedelijke ontwikkeling en ruimtelijke ordening (incl. archeologie en monumenten)
- Wonen
- Economische zaken (incl. agrarische zaken)
- Toerisme en Recreatie
- Detailhandel en middenstand
- Horeca
- Evenementenbeleid

M.P. Vissers, Wethouder

Portefeuille:

- Communicatie
- Thema verbindend bestuur
- Dienstverlening
- Natuur en milieu
- Participatiewet
- Sociale zekerheid (incl. inburgering)
- Verkeer en mobiliteit

3. Samenvattend beeld begroting 2015- 2018

3.1 Kaders en uitgangspunten

De begroting 2015 en de meerjarenramingen 2016-2018 zijn opgesteld conform de kaders uit het coalitieakkoord 2014-2018. De belangrijkste kaders luiden:

Structureel sluitende begroting

Jaarlijkse begrotingen worden gepresenteerd in het perspectief van structureel sluitende meerjarenramingen. Tussentijdse beperkte, niet-structurele, tekorten zijn aanvaardbaar mits en voor zover deze kunnen worden gedekt uit reserves. De begroting voor 2016 kent een sluitend meerjarenperspectief.

Nieuwe initiatieven

Er is de komende vier jaar ruimte voor nieuwe initiatieven, met dien verstande dat dit budgettair neutraal gebeurt. Met andere woorden: oud voor nieuw is de leidraad.

Onvoorzien

In de begrotingen en meerjarenramingen wordt jaarlijks een realistische raming opgenomen voor "onvoorzien". Hierbij wordt de structurele doorwerking niet automatisch vertaald, maar vormt onderdeel van de discussie over nieuw beleid bij de eerstkomende begroting. Voorstellen worden streng getoetst aan de criteria onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onontkoombaar.

Investerings

Het structurele investeringsniveau wordt in principe gemaximaliseerd op € 3,8 miljoen, exclusief investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering (Deze laatste investeringen worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief). Het investeringsniveau is exclusief specifieke investeringen ten laste van de vrije reserve. Het investeringsplan wordt jaarlijks opgesteld in de vorm van een uitvoeringsplanning, waarbij aangegeven wordt wanneer investeringen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Geen indirecte subsidiëring

Indirecte subsidies worden zoveel mogelijk beperkt. Door het in beeld brengen van de werkelijke kosten en bijbehorende subsidies worden geldstromen transparanter en beter beheersbaar.

Doeluitkeringen

Aan doelen waarvoor de gemeente van het rijk een doeluitkering ontvangt, wordt in beginsel niet meer uitgegeven dan het bedrag van de doeluitkering. Bezuinigingen vanuit het Rijk zullen daarbij in principe niet gecompenseerd worden door de gemeente.

Transities

Voor de financiële uitgangspunten rondom de transities (delen Awbz, jeugdzorg en Participatiewet) wordt verwezen naar het inhoudelijk hoofdstuk over dit onderwerp (hoofdstuk 3, sociaal domein).

Reserves en voorzieningen

Medio 2015 zal een nieuwe nota reserves en voorzieningen worden opgesteld, waarin alle reserves en voorzieningen herijkt worden. Het is daarbij van belang vooral oog te hebben voor de Vrije reserve; als gevolg van uitnemingen ten behoeve van verschillende investeringen loopt de spanning op deze reserve op. Tevens zal kritisch gekeken worden naar de minimale hoogte van de algemene reserve en de hoogte van de algemene bedrijfsreserve van de grondexploitatie. Bij deze

gelegenheid zal tevens gekeken worden naar de risicoparaagraaf, de omvang van het weerstandsvermogen en de omvang van de weerstandsreserve. Daarbij is ook aandacht voor ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de inrichting van de financiële huishouding van de gemeente, zoals de invoering van Vennootschapsbelasting voor gemeenten en de Wet markt en overheid. Bij reserves en voorzieningen geldt het kader dat bij onvoldoende onderbouwing c.q. bestedingsplan de saldo's vrijvallen. Er wordt een beleid gevoerd dat financiële risico's beperkt. In de jaarrekening worden concrete risico's afgedekt door voorzieningen.

Belastingcapaciteit OZB

Als de onroerendezaakbelasting wordt verhoogd, dan gebeurt dit met maximaal het inflatiepercentage.

Overige belastingen en heffingen

Uitgangspunten voor de overige belastingen en heffingen zijn in principe:

- de retributies (vergoeding voor een dienstverlening) zijn kostendekkend;
- milieuheffingen (met name afvalstoffenheffing en rioolheffing) zijn kostendekkend.
- de overige leges e.d. worden jaarlijks maximaal verhoogd met het inflatiepercentage, tenzij er een beleidsmatige aanleiding bestaat tot een verlaging of grotere verhoging te komen.

Voor een nadere toelichting op de ontwikkeling van retributies, heffingen en leges wordt volledigheidshalve verwezen naar de desbetreffende inhoudelijke paraagraaf.

Subsidies, outputcontracten en gemeenschappelijke regelingen

Bij de vaststelling van de begroting wordt ieder jaar opnieuw de nut/offer-afweging gemaakt rondom subsidies, outputcontracten en gemeenschappelijke regelingen. Daarbij zijn de volgende vragen aan de orde:

- wat is het maatschappelijk nut?
- wat kost de uitvoering?
- kan het efficiënter/goedkoper zonder wezenlijke aantasting van de functie/voorziening/activiteit?
- wordt het voorzieningenniveau wezenlijk aangetast als de functie/activiteit/voorziening niet meer, of minder uitgebreid wordt aangeboden?

Organisatiekosten

Van de, ten tijde van het opstellen van het coalitieakkoord, nog openstaande ombuigingstaakstelling van € 2,6 miljoen wordt € 1,1 miljoen gevonden binnen de gemeentelijke organisatie (ultimo 2018). Gemeentebestuur en management blijven daarnaast alert op mogelijkheden de organisatie efficiënter in te richten. Met name in tijden waarin van de gemeente wordt verwacht dat zij zich anders organiseert en meer het initiatief aan de samenleving wordt overgelaten, liggen hier kansen. Waar het gemeentebestuur besluit taken af te stoten, kan dit gevolgen hebben voor de omvang van de ambtelijke organisatie.

Uitbesteding

Waar gemeentelijke diensten efficiënter en/of effectiever door derden kunnen worden uitgevoerd, dient dit te gebeuren.

Transparantie

De gemeente Oosterhout is transparant in de wijze waarop zij het gemeenschapsgeld uitgeeft. Hetzelfde geldt voor de wijze waarop de gemeentelijke belastingen en heffingen worden samengesteld. De informatie hierover aan inwoners en ondernemers in Oosterhout wordt verbeterd (inclusief informatie over beroeps- en bezwaarmogelijkheden). Zo krijgen inwoners en ondernemers bij het opleggen van de belastingaanslagen inzicht in de wijze waarop deze inkomsten worden besteed.

Cultuur van zuinigheid

Gemeentebestuur en organisatie houden de “cultuur van zuinigheid”, ingezet in de vorige bestuursperiode, in ere.

3.2 Resultaat begroting 2015- 2018

De begroting 2015 sluit met een positief saldo van € 103.000. In het meerjaren beeld sluit het jaar 2016 met een tekort van € 905.000. Voor de jaren erna is een sprake van een tekort van ruim € 400.000 in 2018 zichtbaar.

De begroting 2015-2018 geeft het volgende beeld:

(bedragen * € 1.000)

Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten	135.552	142.015	162.775	158.970	157.905	154.402
Baten	133.834	142.136	161.778	157.072	155.997	153.047
Subtotaal programma's	1.718	122	-997	-1.898	-1.909	-1.356
Storting in reserves	3.568	3.781	3.072	2.920	2.179	2.354
Onttrekking aan reserves	9.098	4.333	4.172	3.913	3.656	3.302
Resultaat	3.812	674	103	-905	-431	-407
	voordeel	voordeel	voordeel	nadeel	nadeel	nadeel

Een analyse van de ontwikkeling van het saldo in 2015 ten opzichte van de begroting 2014 is opgenomen in hoofdstuk 6 Financiële begroting.

3.3. Buffers en belangrijke risico's in de begroting

In deze onzekere tijden gekoppeld aan het nog realiseren van diverse financiële taakstellingen is het van belang om in de begroting voldoende buffers te hebben. In de begroting 2015 zijn de volgende buffers aanwezig om eventuele tegenvallers op te vangen:

Bedragen * € 1.000

	2015	2016	2017	2018
Stelpost ombuigingen	212	230	280	280
Stelpost onvoorzien	270	270	270	270
Totaal	482	500	550	550

Binnen de begroting is rekening gehouden met een stelpost als buffer. Deze buffer is noodzakelijk om eventuele tegenvallers, die gedurende de uitwerking van de voorstellen optreden op te vangen. Uitgangspunt bij tegenvallers is dat deze als eerste opgevangen moeten worden binnen hetzelfde product(groep). Wanneer dit ongewenste gevolgen heeft, kan pas aanspraak gemaakt worden op de stelpost.

Naast het risico omtrent het daadwerkelijk realiseren van ombuigingen, is er sprake van andere risico's. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

3.4 Operatie Stofkam in de begroting 2015

In deze paragraaf is aangegeven welke ombuigingen binnen de begroting 2015 zijn opgenomen. De basis voor de ombuigingsoperatie is gelegd in operatie Stofkam (vastgesteld november 2010). De realisatie van de ombuigingen geven het volgende beeld:

Ombuigingen samenvattend per categorie	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018
Ombuigingen Programmakosten	7.399	8.670	8.837	8.843	8.843
Ombuigingen subsidies	477	494	494	494	494
Ombuigingen Gemeenschappelijke Regelingen	171	195	195	195	195
Ombuigingen personeel	1.115	1.350	1.532	2.504	2.504
Subtotaal ombuigingen	9.162	10.709	11.058	12.036	12.036
Gesloten circuits*	-2.245	-2.245	-2.245	-2.245	-2.245
Totaal ombuigingen netto	6.917	8.464	8.813	9.791	9.791

* Dit betreft de gesloten systemen afvalverwijdering, riolering en parkeerfonds.

In bijlage 2 is een totaaloverzicht van de gerealiseerde ombuigingen opgenomen. Deze zijn ingedeeld conform de nieuwe programma-indeling van het huidige coalitieakkoord.

De afgelopen bestuurlijke periode was het op orde brengen en houden van de financiën een belangrijk thema. Operatie Stofkam is hierin een belangrijke leidraad geweest. Met de start van een nieuwe coalitie en het realiseren van een sluitende begroting voor 2015 is nu het moment gekomen om Operatie Stofkam als bijzonder programma af te sluiten. Dit wil niet zeggen dat de periode van ombuigen voorbij is. In meerjarenperspectief is nog steeds een taakstelling weg te werken. Bovendien kent de risicoparagraaf van de gemeente Oosterhout nog een aantal risico's die in toekomst financiële consequenties kunnen hebben.

Het blijft dus nodig om de ingezette cultuur van zuinigheid door te zetten. De ervaringen over de afgelopen jaren hebben ons laten zien dat bestuur en organisatie zijn in staat gebleken adequaat in te spelen op (snel) wisselende financiële ontwikkelingen en daarbij een tandje bij te schakelen als de aanleiding hiertoe zich voordeed. Daarom is het nu niet nodig om Operatie Stofkam als bijzonder programma in de lucht te houden.

Openstaande uitwerkingsopdrachten

De nog openstaande uitwerkingsopdrachten uit Operatie Stofkam zullen nog wel een vervolg krijgen; er is immers nog sprake van een tekort in het meerjarenperspectief van de begroting.

Noodzakelijke stelpost risico's ombuigingen

Binnen operatie Stofkam is rekening gehouden met een stelpost als buffer. Deze buffer is noodzakelijk om eventuele tegenvallers, die gedurende de uitwerking van de voorstellen optreden op te vangen. Uitgangspunt bij tegenvallers is dat deze als eerste opgevangen moeten worden binnen hetzelfde product(groep). Wanneer dit ongewenste gevolgen heeft, kan pas aanspraak gemaakt worden op de stelpost.

In de begroting 2015 is de volgende stelpost beschikbaar.

	2015	2016	2017	2018
Stelpost buffer ombuigingen	212.000	230.000	280.000	280.000

4. Programmabegroting

In dit hoofdstuk presenteren we aan de hand van 6 vaste programma's het programmaplan van de gemeente Oosterhout.

Onderstaand geven wij de resultaten weer per programma voor de jaren 2015-2018:

Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Verbindend bestuur	4.590	5.078	4.928	4.685	4.447	4.462
Sociaal domein	23.715	27.651	52.897	52.710	51.223	50.945
Werkgelegenheid & economie	653	670	686	667	662	659
De levendige gemeente	15.846	15.521	15.720	15.384	15.356	15.009
Ruimte & ontwikkeling	29.027	25.322	24.671	25.229	24.967	24.861
Middelen	-72.113	-74.120	-99.899	-100.573	-98.565	-97.292
Subtotaal programma's	1.718	122	-997	-1.898	-1.909	-1.356
Storting reserves	3.568	3.781	3.072	2.920	2.179	2.354
Onttrekking reserves	9.098	4.333	4.172	3.913	3.656	3.302
Resultaat	3.812	674	103	-905	-431	-407
	voordeel	voordeel	voordeel	nadeel	nadeel	nadeel

In elk programma zijn drie kaderstellende kernvragen (W-vragen) uitgewerkt. De programma's kennen de volgende standaardindeling:

Wat willen we bereiken?

Trends en ontwikkelingen

Wat gaan we daarvoor doen?

Meerjarenperspectief

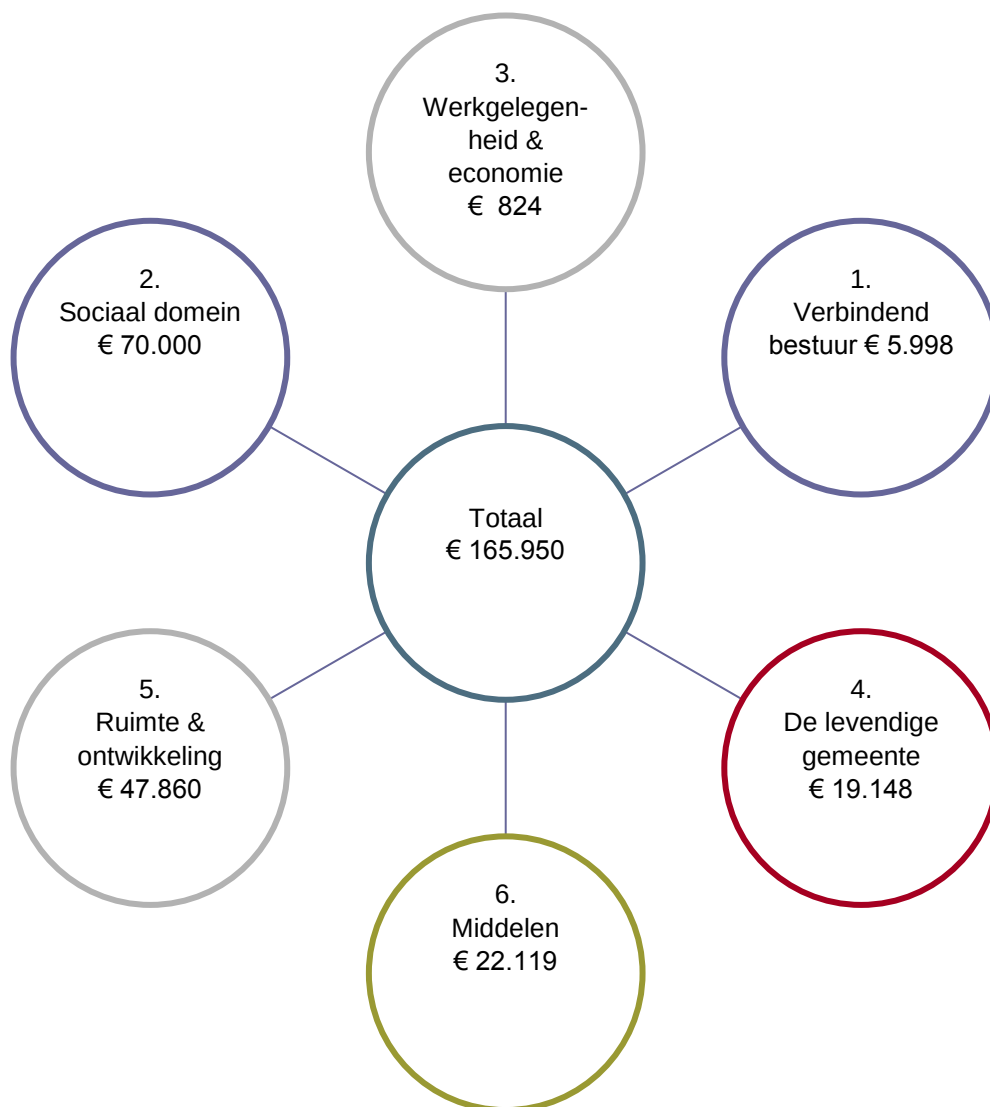
Metingen (Outcome- en output indicatoren)

Wat mag het kosten?

De belangrijke mutaties, inclusief toelichting zijn opgenomen paragraaf 6.5. actualiseringen.

Financiën programma's in één oogopslag

In de onderstaande figuur laten we zien hoe onze uitgaven over de programma's zijn verdeeld.
(bedragen x € 1.000)

Conversietabel programmastructuur

De programmabegroting 2015 is opgebouwd aan de hand van de indeling van het nieuwe coalitieakkoord. In onderstaande tabel is te zien hoe de samenstelling van de nieuwe programma's is ten opzichte van de oude programma indeling.

Programma	Thema	Programma oud	Beleidsonderdeel
P1 Verbindend bestuur	T11 Relatie burger en bestuur	P01 Bestuur / Gemeenteraad	BLO_0101 Kosten v.d. gemeenteraad
			BLO_0102 Griffie
			BLO_0103 Rekenkamer
	T12 Regionale samenwerking T13 Dienstverlening	P02 Bestuur, College en Dienstverlening	BLO_0201 College
		P02 Bestuur, College en Dienstverlening	BLO_0203 Intergemeentelijke samenwerking
		P02 Bestuur, College en Dienstverlening	BLO_0204 Publieksdiensten
			BLO_0205 Klant Contact Centrum
			BLO_0206 Dienstverlening
P2 Sociaal domein	T20 Beheerskosten Sociaal Domein	P11 Maatschappelijke zorg	BLO_1102 Welzijns- en maatschappelijk werk
			BLO_1108 Ouderenbeleid
	T21 Maatschappelijke zorg	P10 Onderwijs / Jeugd / Voorschool	BLO_1002 Kinderopvang en voorschoolse opv
			BLO_1005 Gemeentelijk onderwijsachterstandsbel
			BLO_1007 Onderwijsbegeleiding
		P11 Maatschappelijke zorg	BLO_1101 Buurthuizen
			BLO_1102 Welzijns- en maatschappelijk werk
			BLO_1103 Beleid en subsid gezondh.zorg (alg)
			BLO_1104 Regionale openbare gezondheidszorg
			BLO_1105 Jeugdgezondheidszorg
			BLO_1106 Lijkbezorging
			BLO_1108 Ouderenbeleid
			BLO_1109 Gehandic.bel, doelsubs & geh.parkeerkrt
			BLO_1111 Huish.verz, maalt.vz en pers.alarming
			BLO_1112 Rolstoelvoorziening
			BLO_1113 Woonvoorzieningen gehandicapten
			BLO_1114 Vervoersvoorz. gehandicapten
			BLO_1115 WMO collectieve voorzieningen
			BLO_1110 Externe advisering
	T22 Sociaal beleid	P08 Werk & Inkomen	BLO_0801 Reïntegratiebeleid
			BLO_0802 Minimabeleid
			BLO_0803 Inkomensregelingen
			BLO_0804 Sociale zekerheid
			BLO_0809 Inburgering
	T23 Jeugdzorg	P10 Onderwijs / Jeugd / Voorschool	BLO_1001 Jeugdbeleid
			BLO_1008 Leerlingenvervoer
	T24 Veiligheid	P04 Veilig "Openbare orde en veiligheid"	BLO_0401 Integrale veiligheid
			BLO_0402 Vergunningverl. openb. orde & veilig.
			BLO_0403 Regionale brandweer
			BLO_0404 Preventie en voorbereiding brandweer
			BLO_0405 Bestrijding van incidenten brandweer
P3 Werkgelegenheid en economie	T31 De bruisende binnenstad	P08 Werk & Inkomen	BLO_0805 Ondernemen

	T32 Toerisme & recreatie	P08 Werk & Inkomen	BLO_0807 Recreatie en toerisme
	T33 Ruimte om te ondernemen	P08 Werk & Inkomen	BLO_0805 Ondernemen
			BLO_0806 Nutsvoorzieningen
P4 De levendige gemeente	T41 Onderwijs & jeugd	P10 Onderwijs / Jeugd / Voorschool	BLO_1001 Jeugdbeleid
			BLO_1002 Kinderopvang en voorschoolse opv
			BLO_1003 Onderwijshuisvesting
			BLO_1004 Onderwijsbeleid
			BLO_1006 Reg. meld-en coördinatiepunt schoolverl.
			BLO_1007 Onderwijsbegeleiding
			BLO_1010 Jong
	T42 Cultuur & evenementen	P09 Programmering van de stad	BLO_0908 Jongerencentrum "Outflow"
			BLO_0909 H19 Centrum voor de kunsten
			BLO_0910 Musea en archieven
			BLO_0911 Huis voor Cultuur
			BLO_0901 Evenementen
			BLO_0902 Bibliotheek
			BLO_0903 Subsidies kunst en cultuur
	T43 Sport	P12 Sport	BLO_0904 Onderhoud kunst en cultuur
			BLO_0905 Kunstbevordering en -voorwerpen
			BLO_0906 Cultuurnota
			BLO_0907 Theater "De Bussel"
			BLO_1201 Sport
			BLO_1202 Sportaccomodaties buiten
			BLO_1203 Sportaccomodaties binnen
			BLO_1204 Zwembaden
P5 Ruimte & ontwikkeling	T51 Openbare ruimte	P03 Woonomgeving	BLO_0301 Buurt- en wijkbeheer
			BLO_0302 Speelvoorzieningen
			BLO_0303 Beleid wegen en openbaar groen
			BLO_0304 Onderhoud openbaar groen
			BLO_0305 Onderhoud wegen
			BLO_0306 Beheer en onderhoud openbare verlichting
			BLO_0307 Bestrijding van gladheid
	T52 Verkeer & mobiliteit	P05 Verkeer & Mobiliteit	BLO_0505 Fiets parkeren
			BLO_0501 Openbaar vervoer
			BLO_0502 Beleid verkeer
			BLO_0503 Verkeersmaatregelen
	T53 Natuur, milieu & afval	P06 Natuur / Milieu / Afval	BLO_0504 Auto parkeren
			BLO_0601 Milieu beleid en beheer
			BLO_0602 Afvalverwijdering
			BLO_0603 Riolering
	T54 Ruimtelijke ordening & wonen	P07 Bouwen en wonen	BLO_0604 Waterhuishouding
			BLO_0701 Bouwgrondexploitatie
			BLO_0702 Monumentenbeleid en archeologie
			BLO_0703 Bouwvergunningen
			BLO_0705 Volkshuisvestingsbeleid
P6 Middelen	T61 Gemeentelijke organisatie	P02 Bestuur, College en Dienstverlening	BLO_0706 Stedelijke ontwikkeling
			BLO_0707 Structuur- en bestemmingsplannen
		P13 Productondersteuning	BLO_0708 Beheer van gronden en gebouwen
			BLO_0202 Bestuurs- en manag.ondersteuning
			BLO_1301 Directie en management
			BLO_1302 Kabinet en secretariaat

			BLO_1303 Financiële administratie
			BLO_1304 Personeelsbeleid en -beheer en org. bel.
			BLO_1305 Facility management en inkoop
			BLO_1306 Inform, automatisering en telecomm.
			BLO_1307 Communicatie
			BLO_1308 Juridische zaken
			BLO_1310 Docum. informatievoorz. en reprod.
			BLO_1311 Accomodatiebeh. gem. vastgoed
			BLO_1312 Tractiemiddelen
	T62 Administratieve doorbelastingen	P13 Productondersteuning	BLO_1313 Doorbelasting naar prod.
		P14 Algemene dekkingsmiddelen	BLO_1405 Saldo kostenplaatsen
	T63 Dekkingsmiddelen	P06 Natuur / Milieu / Afval	BLO_0602 Afvalverwijdering
			BLO_0603 Riolering
		P14 Algemene dekkingsmiddelen	BLO_1401 Algemene uitkering
			BLO_1402 Belastingen
			BLO_1403 Bespaarde rente
			BLO_1406 Stelposten
			BLO_1407 Onvoorzien
	T64 Resultaat	P14 Algemene dekkingsmiddelen	BLO_1408 Resultaat exploitatie na bestemming
			BLO_1409 mutaties reserves

Programma's

25

Verbindend bestuur

33

Sociaal domein

47

Werkgelegenheid & economie

55

De levendige gemeente

65

Ruimte & ontwikkeling

79

Middelen

Programma 1

Verbindend bestuur

Portefeuillehouders: S.W.Th. Huisman / M.P. Vissers

Verbindend bestuur

Wat willen we bereiken? (Effect)

Meting (Outcome)

Wat gaan we ervoor doen?

Meting (Output)

Wat mag het kosten?

Relatie burger & bestuur

Wij willen de vorming en uitvoering van gemeentelijk beleid zoveel als mogelijk in samenspraak met burgers, ondernemers, organisaties en verenigingen vormgeven. Daarbij willen wij optimaal gebruik maken van de kennis en kunde die in de Oosterhoutse samenleving aanwezig is. Ook willen we ruim baan bieden voor initiatieven vanuit de samenleving. Het doel: vergroting van draagvlak voor (uitvoering van) gemeentelijk beleid en meer ruimte voor nieuwe plannen en ideeën.

- Opstellen kaders voor burger- en overheidsparticipatie.
- Meewerken aan concrete burgerinitiatieven waar de gelegenheid zich voordoet.
- Toepassen 'co-creatie' binnen de speerpuntendossiers 'Cultuurnota' en 'Binnenstad'.
- Versterken externe orientatie en ondernemerschap van gemeentelijke organisatie.
- Aanjagen initiatieven om maatschappelijk debat gestructureerd van de grond te krijgen.
- Gemeenteraad op andere wijze en eerder betrekken bij 'grote' beleidsdossiers.

	lasten	baten	Saldo
Gemeenteraad	1.179	0	1.179
College	936	0	936
Totaal	2.115	0	2.115

Regionale samenwerking

Door bepaalde gemeentelijke taken in gezamenlijkheid op te pakken, kunnen deze taken efficiënter en/of effectiever worden uitgevoerd. Daarnaast is regionale samenwerking een middel om het belang van Oosterhout bij andere overheden beter over het voetlicht te krijgen.

- Beleidsnota met kaders en uitgangspunten regionale samenwerking.
- Herijking nota verbonden partijen.
- Nieuwe uitvoeringsagenda Regio West Brabant.
- Intensivering samenwerking BOEL-gemeenten.

	lasten	baten	Saldo
Regionale samenwerking	442	0	442
Totaal	442	0	442

Dienstverlening

Procesoptimalisatie om effectiviteit en efficiency van de organisatie te verbeteren

- Individuele klantprocessen optimaliseren
- Digitaal en zaakgericht werken
- Invoer en beheer Basisregistraties

Gemeentelijke diensten en producten op excellente manier aan burgers, bedrijven en instellingen aanbieden.

- Behandeling aan de telefoon
- Snelheid inhoudelijke afdoening brief
- Wachtijd balies stadhuis
- Dienstverlening door de gemeente
- Huidige openstelling balies zijn voldoende

- Actualisering kwaliteitshandvest 2012.
- Verbeteren telefonische bereikbaarheid.
- Basis leggen voor digitaal zaakgericht werken.
- Opbouw Basisregistratie Grootchalige Topografie gereed.

- Aantal elektronisch beschikbare producten
- Aantal klantcontacten aan de balie
- Aantal klantcontacten digitaal

	lasten	baten	Saldo
Publieke dienstverlening	3.440	1.069	2.371
Totaal	3.440	1.069	2.371

Wat willen we bereiken?

Relatie burger & bestuur
Wij willen de vorming en uitvoering van gemeentelijk beleid zoveel als mogelijk in samenspraak met burgers, ondernemers, organisaties en verenigingen vormgeven. Daarbij willen wij optimaal gebruik maken van de kennis en kunde die in de Oosterhoutse samenleving aanwezig is. Ook willen we ruim baan bieden voor initiatieven vanuit de samenleving. Het doel: vergroting van draagvlak voor (uitvoering van) gemeentelijk beleid en meer ruimte voor nieuwe plannen en ideeën.
Regionale samenwerking
Door bepaalde gemeentelijke taken in gezamenlijkheid op te pakken, kunnen deze taken efficiënter en/of effectiever worden uitgevoerd. Daarnaast is regionale samenwerking een middel om het belang van Oosterhout bij andere overheden beter over het voetlicht te krijgen.
Dienstverlening
Procesoptimalisatie om effectiviteit en efficiency van de organisatie te verbeteren • Individuele klantprocessen optimaliseren • Digitaal en zaakgericht werken • Invoer en beheer Basisregistraties
Gemeentelijke diensten en producten op excellente manier aan burgers, bedrijven en instellingen aanbieden.

Trends en ontwikkelingen

Relatie burger en bestuur

De tijd dat het gemeentebestuur allesbepalend was voor wat er binnen een gemeente gebeurde – voor zover dat ooit al het geval was – ligt alweer enkele decennia achter ons. Beleid en uitvoering worden in steeds toenemende mate door het gemeentebestuur bepaald in samenspraak met de maatschappelijke partners. Deze ontwikkeling, begonnen met de invoering van het instrument van inspraak in de jaren zestig, heeft zich de afgelopen decennia fors doorontwikkeld: na inspraak volgden begrippen als interactief beleid, burgerparticipatie, de doe-democratie en overheidsparticipatie elkaar in rap tempo op. Het is inmiddels nauwelijks meer denkbaar dat er nog beleid en/of uitvoering tot stand komt waarop betrokkenen **geen** invloed kunnen hebben. De laatste jaren wordt sterk het accent gelegd op overheidsparticipatie: de overheid neemt deel aan of ondersteunt initiatieven van derden, in plaats van dat ze zelf het initiatief neemt en de uitkomst bepaalt. Dit vraagt overigens wel om een overheid die, zowel bestuurlijk als organisatorisch, open staat voor plannen vanuit de samenleving.

Van belang is daarin te erkennen dat niet ieder proces of project gebaat is bij eenzelfde aanpak. De mate waarin burgers, ondernemers, organisaties en verenigingen de ruimte krijgen mede vorm te geven aan beleid of uitvoering, is sterk afhankelijk van het onderwerp en van de kaders die het gemeentebestuur stelt.

Regionale samenwerking

Het proces van regionale samenwerking heeft de afgelopen jaren een belangrijke stimulans gekregen als gevolg van de grote decentralisaties. De verscheidenheid aan opgaven en de verschillende uitvoeringsniveaus binnen jeugdzorg en Awbz heeft ertoe geleid dat gemeenten elkaar in de uitvoering van dit nieuwe beleid zijn gaan opzoeken. In onze regio heeft dat, voor de transities, geresulteerd in een samenwerkingsverband van negen gemeenten rondom

Breda en Oosterhout. In dit proces heeft de rijksoverheid overigens een bepaald sturende rol gespeeld.

Versterking van de lokale bestuurskracht was voor het provinciebestuur de belangrijkste drijfveer te komen met een rapport over bestuurlijke samenwerking in Noord-Brabant. In de nota "Veerkrachtig Bestuur" benoemt de provincie binnen West-Brabant vijf centrumgemeenten (waaronder Oosterhout), die het voortouw zouden moeten nemen op het gebied van samenwerking op subregionaal niveau.

Ten slotte is binnen de Regio West-Brabant (RWB) het accent meer komen te liggen op het stimuleren van de economische ontwikkeling van de regio en het versterken van de lobby in de richting van andere overheden en overige strategische partners.

Dienstverlening

In het regeerakkoord is afgesproken dat de dienstverlening door de overheid beter moet. Zo moeten bedrijven en burgers uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen (zoals het aanvragen van een vergunning) digitaal kunnen afhandelen.

Bron: Visiebrief minister Plasterk 2017

Doorontwikkeling Eerste Lijn:

De Eerste Lijn is de toegang voor de klant tot de gemeente, waarbij de verschillende kanalen 'bezoek', 'website', 'post' en 'telefoon' worden gebruikt. Klantvragen, die niet door de Eerste Lijn afgehandeld kunnen worden, worden geregistreerd en doorgeleid naar de backoffice wanneer er sprake is van specialistische en/of meervoudige vragen. De Eerste Lijn moet (op termijn) in staat zijn om, op basis van de behoefte en logica van de klant, gedigitaliseerd en kwalitatief hoogwaardig, een zo groot mogelijk percentage van de eerste contacten direct en doelmatig af te handelen. Het digitale kanaal heeft onze voorkeur. We gaan nu al 'voortsorteren' op een nieuwe werkelijkheid: inwoners-bedrijven-instellingen stimuleren tot het gebruik maken van het digitale kanaal. Bij sommige producten worden gebruikers al 'digitaalvaardig' ingeschat. Daar geldt het principe dat het product alleen digitaal kan worden aangevraagd (tenzij...). De mogelijkheid tot persoonlijk contact zal blijven bestaan.

Digitaal werken:

Inwoners, bedrijven en instellingen willen (bijvoorbeeld via 'MijnOverheid.nl') realtime worden geïnformeerd over de status van een aanvraag. Dit kan alleen worden gerealiseerd met het invoeren van digitaal werken; een traject dat inmiddels in gang is gezet, maar de komende jaren verder wordt ontwikkeld.

Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)

Voor een goede (digitale) dienstverlening is het van belang dat onze basisregistraties op orde zijn. Een daarvan is de Basisregistratie Grootchalige Topografie, waarin alle fysieke objecten binnen de gemeente (zoals gebouwen, wegen, water en groen) op een eenduidige wijze zijn vastgelegd. De invoering van de BGT maakt onderdeel uit van het Nationaal Programma Dienstverlening en e-overheid (i-NUP).

Wat gaan we ervoor doen?

Relatie burger en bestuur

- In 2015 willen wij, met sterke inbreng vanuit de Oosterhoutse samenleving, komen tot overkoepelende beleidsuitgangspunten (kaders) voor burger- en overheidsparticipatie. Daarbij is het van belang dat die kaders zo zijn vormgegeven, dat ze het mogelijk maken per dossier/beleidsvraagstuk maatwerk te leveren.

- Waar de praktische gelegenheid zich voordoet zullen wij in 2015, vooruitlopend op het formuleren van de nieuwe beleidskaders, meewerken aan concrete burgerinitiatieven (bijvoorbeeld in de openbare ruimte).
- “Verbindend bestuur” krijgt het meest expliciet vorm en inhoud in die dossiers waarbij de gemeente en haar maatschappelijke partners gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen en gezamenlijk werken aan een oplossing. De maatschappelijke partners zijn hier dus ook mede-verantwoordelijk voor een goede uitvoering. Een dergelijke vorm van “co-creatie” zal de komende bestuursperiode in ieder geval worden toegepast binnen de speerpuntdossiers “cultuurnota” en “binnenstad”. In beide is bij uitstek sprake van een maatschappelijke uitdaging die niet alleen op het bordje ligt van de gemeente, maar ook (en vooral) op dat van de maatschappelijke partners.
- In onze visie op de gemeentelijke organisatie staan versterken van de externe oriëntatie en het versterken van ondernemerschap van medewerkers centraal. Deze kernwaarden sluiten aan op wat “verbindend bestuur” van de gemeentelijke organisatie vraagt. Dat wil echter niet betekenen dat we er nu al zijn. Vanaf 2015 zal daarom ook binnen onze organisatie extra aandacht worden besteed aan het leggen van verbindingen, het hebben van kennis van en het ontwikkelen van betrokkenheid bij Oosterhout en het vergroten van de externe gerichtheid.
- Wij willen in 2015 nadrukkelijk maatschappelijke initiatieven aanjagen en ondersteunen om in onze gemeente het publieke debat over relevante maatschappelijke onderwerpen meer gestructureerd van de grond te krijgen.
- In 2014 hebben wij ervaring opgedaan met het op een andere dan gebruikelijke wijze en in eerder stadium betrekken van de gemeenteraad bij “grote” beleidsdossiers (in dit geval de transities). Op deze ingeslagen weg willen wij in 2015 verder gaan. Over de onderwerpen die daarvoor geschikt lijken, willen wij het overleg aangaan met de raad.

Regionale samenwerking

- Wij zullen de gemeenteraad in 2015 een beleidsnota aanbieden, waarin (nieuwe) kaders en uitgangspunten worden geformuleerd voor de regionale samenwerking. De nota heeft allereerst als doel ordening en focus aan te brengen in de verschillende samenwerkingsverbanden waaraan onze gemeente momenteel deelneemt. Maar zeker zo belangrijk is het met de raad het gesprek aan te gaan hoe de betrokkenheid van de gemeenteraad bij en de invloed op de regionale samenwerking kan worden vergroot.
- De spelregels rondom regionale samenwerking zijn neergelegd in de Nota verbonden partijen. Wij zullen in 2015 het voortouw nemen in de herijking hiervan. Aandachtspunt hierbij is hoe ook in formele zin de positie van de raad in bijvoorbeeld het proces van de p&c-cyclus kan worden versterkt.
- In 2015 komt er een nieuwe uitvoeringsagenda voor de Regio West-Brabant. De gemeenteraad zal hierbij worden betrokken. Wat ons betreft, is deze aanzienlijk korter dan de huidige agenda en beperkt ze zich tot de kernactiviteiten van deze strategische samenwerking: de economische ontwikkeling van de regio en de lobby richting andere overheden en strategische partners. Om de slagkracht van Regio West-Brabant te versterken, zal een raadsvoorstel worden voorbereid om in 2015 een regionaal onderzoek- en ontwikkelfonds in het leven worden geroepen. Hieraan leveren alle deelnemers aan de regio een financiële bijdrage, gebaseerd op het aantal inwoners (€ 0,65 per inwoner). Voor Oosterhout komt dit neer op een bijdrage van € 35.000 op jaarbasis.
- Wij willen volgend jaar inzetten op een verdere intensivering van de inhoudelijke samenwerking binnen het verband van de regio Breda-Oosterhout-Etten-Leur. Waar deze zich in het verleden vooral toespitste op ruimtelijke ordening, willen wij de

komende jaren ook nadrukkelijk de mogelijkheid zoeken tot nadere samenwerking op het gebied van economie, werkgelegenheid en voorzieningen.

Dienstverlening

- Actualisering van Kwaliteitshandvest van 2012. Hierbij aandacht voor actualisering van de servicenormen voor dienstverlening, mede vanwege de ontwikkeling van digitale dienstverlening.
- Verbeteren van de telefonische bereikbaarheid op een manier waarbij 'de beller' zich welkom voelt en het proces zo effectief en efficiënt mogelijk verloopt.
- In 2015 leggen we de basis om te kantelen naar een digitaal zaakgerichte organisatie.
- De opbouw van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) zal in het voorjaar 2015 gereed zijn. Hierna moet het beheer van de BGT zodanig worden ingericht dat aan de door de overheid vastgestelde actualiteit kan worden voldaan.

Meerjarenperspectief

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Bron	Wat gaan we hiervoor doen?	Jaar
Invoering digitaal zaakgericht werken	Digitaal in en digitaal uit. Digitaal tenzij.....	Visiebrief Plassterk	Procesoptimalisatie om effectiviteit en efficiency van de organisatie te verbeteren • Individuele klantprocessen optimaliseren en digitaliseren • Digitaal en zaakgericht werken	2017

Metingen

Outcome indicatoren

Burgerindicator (Burgerijenquête)	Score 2012	Score 2013	Score 2014
Behandeling aan de telefoon	7,3	7,3	7,1
Snelheid inhoudelijke afdoening brief	6,7	6,7	6,5
Wachttijd balies in de publiekshal	6,3	6,8	6,1
Behandeling in het stadhuis	8,2	8,1	8,0
Dienstverlening door de gemeente.	6,8	6,9	7,1
De huidige dagopenstelling van de balies in de publiekshal zijn voldoende.	7,3	7,3	7,4
De huidige avondopenstelling van de balies in de publiekshal is voldoende.	8,6	8,4	8,5

Output-indicatoren

Overige indicatoren	Score 2013	Prognose 2014	Prognose 2015
Aantal elektronisch beschikbare producten /diensten	19	16 de formulier en zijn slimmer ingericht waardoor we met minder formulier en af kunnen	19
Aantal klantcontacten - Balie - Digitaal (= digitale aanvragen)	32.670 3.265	28.308 3.300	26.308 3.500

Wat gaat het kosten?

Kosten en opbrengsten

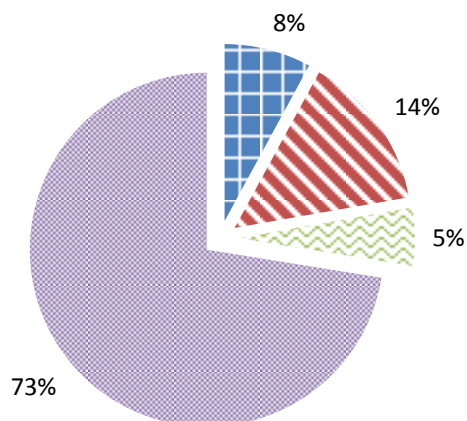
(bedragen * € 1.000)

Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten	5.869	6.674	5.998	5.755	5.517	5.532
Baten	1.279	1.596	1.069	1.069	1.069	1.069
Saldo baten & lasten	4.590	5.078	4.929	4.686	4.448	4.463
Storting in reserves	350	589	845	739	0	0
Onttrekking aan reserves	643	768	238	173	0	0
Resultaat	4.297	4.899	5.536	5.252	4.448	4.463
Specificatie lasten						
Relatie burger en bestuur	1.971	2.154	2.116	2.097	2.082	2.079
Regionale samenwerking	406	417	442	442	441	440
Dienstverlening	3.491	4.103	3.439	3.216	2.994	3.013
Specificatie baten						
Relatie burger en bestuur	3	-	-	-	-	-
Regionale samenwerking	-	-	-	-	-	-
Dienstverlening	1.276	1.596	1.069	1.069	1.069	1.069
Mutatie reserves						
Bestemmingsreserve dienstverlening	-289	-54	845	739	0	0
Reserve investeringsprojecten dienstverlening	-3	-124	-238	-173	0	0

Investeringsen (* € 1.000)	Begroting 2015	Meerjarenraming		
		Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
N.v.t.				
Totaal				

Belangrijke mutaties

Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 6.5. Actualisering.

■ Kosten derden
 ■ Inkomensoverdracht
 ■ Kapitaallasten
 ■ Apparaatskosten

Programma 2

Sociaal domein

Portefeuillehouders: S.W.Th. Huisman, M. Janse-Witte, J.W.M. Peters, M.P. Vissers

Sociaal domein

Wat willen we bereiken? (Effect)

Meting (Outcome)

Wat gaan we ervoor doen?

Meting (Output)

Wat mag het kosten?

Maatschappelijke zorg

Oosterhouters kunnen zo lang mogelijk meedoen aan de samenleving door hun eigen mentale, sociale en lichamelijke kracht optimaal te benutten.

- Voorzieningen senioren in de gemeente
- Welzijnsvoorzieningen in de gemeente
- Gezondheidsvoorzieningen in de gemeente

- Actualiseren beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2012-2015
- Vaststellen nieuwe Beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning 2016-2019
- Het verder ontwikkelen van activiteitencentra en dorpshuizen
- Opzetten vrijwilligerscollege
- Cliëntondersteuning
- Doorlopen inkooptraject hulpmiddelen
- Afronden aanbesteding Kleinsch. Collectief Vervoer
- Mantelzorgondersteuning en –waardering

	lasten	baten	Saldo
Sterke samenleving	1.086	0	1.086
Maatschappelijke vaardigheden	1.024	846	578
Volksgesondheid	1.960	0	1960
Transities AWBZ	7.169	0	7.169
Zorg en ondersteuning	1.042	0	1.042
Individuele voorz. WMO	5.771	434	5.337
Totaal	18.452	1.280	17.172

Sociaal beleid

Bevorderen dat inwoners van Oosterhout in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Het financieel en materieel ondersteunen van burgers die niet volledig in hun levensonderhoud kunnen voorzien of niet voldoende maatschappelijk kunnen participeren.

- Keuze omtrent invulling 'beschutte arbeid'.
- Versterking samenwerking t.b.v. reïntegratie.
- Onderzoek naar rechtmatigheid uitkeringen.
- Vervangende regeling tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
- Bieden maatwerk kinderen in armoede

- Uitstroom naar werk in % totale uitstroom
- % melders voor uitkering die door intakeprocedure geen aanvraag doen
- % succesvolle uitstroom schuldregeling

	lasten	baten	Saldo
Inkomen	16.392	14.540	1.852
Werk	8.371	0	8.371
Sociale regelingen	5.504	1.156	4.348
Totaal	30.267	15.696	14.571

Jeugdzorg

We streven ernaar dat alle kinderen en jongeren de mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen, die actief deelnemen aan het maatschappelijke leven. We willen als gemeente een gunstig opgroeklimaat voor jeugdigen creëren door het versterken van eigen kracht van ouders, opvoeders en jeugdigen en hun sociale netwerk. Het vergroten van kansen en het voorkomen van uitval staan hierbij centraal.

- Opstellen onderwijsbeleidsplan 2015-2019
- Herijking jeugdplan

	lasten	baten	Saldo
Transitie jeugdzorg	15.441	8	15.433
Totaal	15.441	8	15.433

Veiligheid

Het handhaven van de openbare orde en het borgen van de veiligheid in de stad. Veiligheid -en de beleving daarvan- is een essentiële basisvoorwaarde voor het functioneren van stad en samenleving.

- Gevoel van veiligheid in de wijk
- Veiligheidsgevoel in de gemeente
- Aandacht gemeente voor veiligheid

- Vaststellen meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2015-2018
- Onderzoek naar takenpakket omvang en positionering unit veiligheid

	lasten	baten	Saldo
Veiligheid	5.333	120	5.213
Totaal	5.333	120	5.213

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijke zorg

Oosterhouters kunnen zo lang mogelijk meedoen aan de samenleving door hun eigen mentale, sociale en lichamelijke kracht optimaal te benutten.

Dit willen wij bereiken door naast een breed aanbod van maatschappelijke voorzieningen wijkgericht samenwerken te regisseren. Hiermee wordt bedoeld dat de burger in zijn directe omgeving wordt gestimuleerd om vanuit zijn eigen kracht oplossingen te vinden voor de problemen en beperkingen die hij ondervindt in het dagelijks leven. De gemeente Oosterhout regisseert het wijkgericht samenwerken om de mentale, sociale en lichamelijke kracht van mensen en hun sociale netwerk te stimuleren. Bij maatschappelijke zorg wordt het fundament gevormd door drie pijlers:

1. Het bevorderen van een **sterke samenleving**
2. Vergroten van de **maatschappelijke vaardigheden**
3. Het bieden van **zorg en ondersteuning**.

Binnen de maatschappelijke zorg wordt met volksgezondheidsbeleid tevens een gezonde leefstijl van de inwoners van Oosterhout bevorderd.

Sociaal beleid

Bevorderen dat inwoners van Oosterhout in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, door het (terug)leiden van uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt. Het financieel en materieel ondersteunen van burgers die niet volledig in hun levensonderhoud kunnen voorzien of niet voldoende maatschappelijk kunnen participeren.

Jeugdzorg

We streven ernaar dat alle kinderen en jongeren de mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen, die actief deelnemen aan het maatschappelijke leven. We willen als gemeente een gunstig opgroeklimaat voor jeugdigen creëren door het versterken van eigen kracht van ouders, opvoeders en jeugdigen en hun sociale netwerk. Het vergroten van kansen en het voorkomen van uitval staan hierbij centraal.

Veiligheid

Het handhaven van de openbare orde en het borgen van de veiligheid in de stad.

Veiligheid -en de beleving daarvan- is een essentiële basisvoorwaarde voor het functioneren van stad en samenleving.

Het leveren van een bijdrage aan een goed geordende, veilige, rustige en aantrekkelijke openbare ruimte mede door het oppakken van een coördinerende en regisserende rol. Hierbij wordt inzet op preventie voortgezet en zal daar waar nodig actief en repressief opgetreden worden

Trends en ontwikkelingen

Transities

De gemeente staat voor de uitdaging om betere zorg en ondersteuning te bieden aan inwoners voor minder geld dan nu wordt uitgegeven. Met de transitie AWBZ naar Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Participatiewet en Jeugdzorg wordt het takenpakket en de verantwoordelijkheid van de gemeente in het sociale domein stevig uitgebreid. Een ontwikkeling die raakt aan de transitie bij de gemeente is de invoering van het Passend Onderwijs. Met genoemde ontwikkelingen wordt ingezet op een transformatie binnen het sociale domein, een andere manier van denken en doen van de gehele samenleving.

De gedachte achter de transformatie is dat de gemeente dicht bij de burger staat en meer maatwerk kan leveren door de taken in samenhang te organiseren. Hoewel de transitie ieder een eigen wettelijk kader hebben, liggen er gelijke uitgangspunten aan ten grondslag:

- meedoen naar vermogen in de samenleving;
- meer gebruik maken van de eigen kracht en mogelijkheden;
- zorg en ondersteuning dicht bij de burger te organiseren;
- voorkomen van erger en investeren in preventie.

In 2013 heeft de raad in uitgangspunten/startnotities de beleidskaders van de drie transitie vastgesteld. De focus in het sociale domein wordt verlegd van specialistische naar generalistische zorg, van aanbodgericht naar vraaggericht werken, van overnemen naar het ondersteunen van mensen bij het vinden van een passende oplossing, van risico's en problemen naar mogelijkheden. Het doel is het versterken van de zelfredzaamheid en het meedoen van burgers en het herstellen en/of behouden van de regie op het eigen leven, waarbij participatie naar vermogen en financiële mogelijkheden voorop staat. Vanzelfsprekend zijn we er voor onze burgers op het moment dat ze ons echt nodig hebben.

De gemeentelijke rol in het sociaal domein wordt verder vergroot. Op verschillende onderdelen is er sprake van een decentralisatie. Taken waarvoor de verantwoordelijkheid voorheen op landelijk of provinciaal niveau lag, komen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De gedachte achter deze decentralisaties is dat de gemeente dicht bij de burger staat en hierdoor in staat is om ondersteuning effectiever en efficiënter vorm te geven. Dit moet dan vervolgens leiden tot een beperking van de kosten van deze ondersteuning.

De kern van de drie decentralisaties in het sociale domein is dat de eigen verantwoordelijkheid van de burger voorop staat. Alleen als de burger niet in staat is de eigen verantwoordelijkheid zelf of met zijn netwerk te nemen, kan een beroep worden gedaan op de gemeente. De overheid is dus niet de partij om een individueel probleem van een burger over te nemen en op te lossen. De burger blijft zelf probleemeigenaar en kan indien nodig een beroep doen op de overheid om ondersteund te worden bij de oplossing van zijn probleem.

Transitie AWBZ (langdurige zorg) naar WMO.

Vanaf 1 januari 2015 Op 9 juli 2014 is de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) in het Staatsblad gepubliceerd. Het doel van deze wet is om de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning aan de veranderende eisen en omstandigheden aan te passen.

Tegelijkertijd komt er een nieuwe Wet langdurige zorg (Wlz) voor de zwaarste, langdurige zorg. Deze wet vervangt de AWBZ. De lichtere vormen van ondersteuning uit de AWBZ, waaronder begeleiding en dagbesteding gaan over naar de gemeenten en zijn verankerd in de nieuwe Wmo 2015. Voor verpleging en verzorging geldt dat deze taken vanaf 1 januari 2015 onderdeel worden van de Zorgverzekeringswet (Zvw) en dus uitgevoerd gaan worden door de zorgverzekeraar.

Deze hervorming leidt ook tot een verhoging van de toelatingscriteria voor de intramurale zorg (24 uren zorg binnen een instelling). Dit betekent dat een grotere groep ouderen die verminderd zelfredzaam zijn langer thuis moeten wonen. De druk op vrijwilligers en mantelzorgers wordt hierdoor nog groter. Overbelasting en uitval van mantelzorgers en vrijwilligers dienen voorkomen te worden. Een betere en passende ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers is nodig om dit mogelijk te maken.

De WMO is een breed beleidsterrein waarbij een logische verbinding gevonden kan worden met het programma Levendige Gemeente.

Participatiewet

Op 1 januari 2015 wordt de Participatiewet samen met de Wet maatregelen WWB ingevoerd. Nog in 2014 zullen de verordeningen die voortvloeien uit deze wet vastgesteld worden door de gemeenteraad. De Wet Sociale Werkvoorziening wordt afgeschaft: er zullen geen nieuwe mensen meer instromen en het Rijk gaat uit van een gestage afbouw van de huidige groep SW-medewerkers. Deze afbouw, gecombineerd met het feit dat gemeenten wel verantwoordelijk blijven voor het organiseren van beschutte arbeid, is een van de bezuinigingsmaatregelen die gemeenten voor beleidskeuzen stelt.

Ook moeten gemeenten uitwerken hoe zij de tegenprestatie vorm geven. Hoewel de participatiewet beschreven staat in programma 2, zit hier een link met programma 3. Op het vlak van Economie en Werkgelegenheid wordt onder andere het stimuleren van ondernemerschap en de verbinding tussen ondernemers, onderwijs en overheid genoemd, waarbij de participatiewet ondersteunend is.

Transitie jeugdzorg

Het nieuwe jeugdstelsel gaat in 2015 in werking. Dan komt de gehele jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van de gemeenten. Deze transitie zal gepaard gaan met een inhoudelijke vernieuwing, de transformatie. De organisatie van jeugdzorg moet eenvoudiger en moet een integrale aanpak van problemen bevorderen. Ouders, kinderen en andere opvoeders moeten gemakkelijker ergens terecht kunnen met hun vragen over opgroeien en opvoeden. Het rijk wil met deze wet een omslag naar:

- meer preventie en uitgaan van eigen kracht van ouders, jeugd en hun sociale netwerk;
- ontzorgen en normaliseren door een positief opvoedkundig klimaat;
- eerder juiste hulp op maat te bieden om dure gespecialiseerde hulp te voorkomen;
- integrale hulp volgens het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur;
- meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden.

Er bestaat een nadrukkelijke relatie tussen de effecten en doelen met betrekking tot de Jeugdzorg en de effecten en doelen op het gebied van onderwijs en jeugd in programma 4.

Invoering Passend Onderwijs

Vanaf 1 augustus 2014 is de wet passend onderwijs ingevoerd. Scholen in het primair en voortgezet onderwijs krijgen een zorgplicht. Deze houdt in dat scholen de verantwoordelijkheid krijgen om aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, een passende onderwijsplek aan te bieden. Scholen werken daarvoor samen in regionale samenwerkingsverbanden. Zowel in de nieuwe jeugdwet als in de wet passend onderwijs is de verplichting opgenomen Op Overeenstemming Gericht overleg te voeren over respectievelijk de Jeugdplannen als de ondersteuningsplannen. Er is een gezamenlijke agenda opgesteld om de verbindingen tussen passend onderwijs en de gemeentelijke beleidsterreinen (jeugdzorg, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, achterstandenbeleid) tot stand te brengen.

Veiligheid

Het veiligheidsdomein verandert snel en zal meer verweven (moeten) raken met andere beleidsterreinen. Het algemene veiligheidsgevoel staat onder druk en crimineel ondernemerschap blijkt omvangrijk. Het debat over radicalisering verheft door (inter)nationale ontwikkelingen. Met de komst van de nationale politie verschuiven de prioriteiten voor de politie. Ook de rol van gemeenten verandert en neemt toe. Lokale veiligheidsplannen zijn de basis voor het regionale beleidsplan geworden. Van gemeenten wordt intensieve integrale samenwerking verwacht en daarnaast worden samenwerkingsverbanden uitgebreid. Kortom: lokale overheden moeten meer gaan doen.

Wat gaan we ervoor doen?

Algemeen

Uitgangspunt is dat de zorgbehoefte van mensen binnen de transitie wordt ingevuld binnen de gelden die Oosterhout daarvoor van het Rijk krijgt. Deze begroting is daarnaar ingericht. Het jaar 2015 wordt het eerste uitvoeringsjaar voor de nieuwe taken, waarbij de bewaking en monitoren van de kosten en het voeren van goed contractmanagement uitermate belangrijk zijn. Beleidskeuzes zijn in 2014 op hoofdlijnen gemaakt, nu ligt de nadruk op verdere implementatie en uitvoering en dat in verbinding met vele belanghebbenden. Daarnaast dient er in 2015 ruimte te zijn om initiatieven uit de samenleving positief tegemoet te treden en simpelweg ervaring op te doen met een nieuw, uitgebreid taakveld. Hierbij zal steeds gekeken worden naar mogelijke verbindingen en kansen die tevens raken met andere beleidsvelden. Te denken valt aan nieuwe samenwerking tussen instellingen voor maatschappelijke zorg en andere samenwerkingsverbanden buiten de maatschappelijke zorg.

Vanaf 1 januari 2015 werkt Oosterhout met Sociale Wijkteams. Deze wijkteams zijn de toegangsdeur tot vele vormen van ondersteuning en zorg. Oosterhoutse burgers zullen hun weg naar die teams moeten gaan vinden. Monitoren van de resultaten en zo nodig het bijstellen van de werkwijze van de teams, is een van de belangrijkste actiepunten voor 2015. Met als doel een goede basis te leggen voor 2016 en verder.

Hieronder staat op hoofdlijnen beschreven wat we in 2015 gaan doen, onderverdeeld in 'Maatschappelijke Zorg', 'Sociaal beleid', 'Jeugdzorg' en 'Veiligheid'. Het is een breed scala aan onderwerpen wat ook nog eens overlapt. Om het geheel begrijpelijk te presenteren, hebben wij soms de context uitgebreider geschetst of zijn voorbeelden genoemd.

Maatschappelijke zorg

Beleidskader

Het vigerende beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2012 – 2015 heeft een looptijd tot 1 januari 2016. Door eerder genoemde hervormingen en de transitie AWBZ – Wmo, is (wordt) dit kader in oktober 2014 voorzien van een Addendum.

Het jaar 2015 zal volledig in het teken staan van het actualiseren van het vigerende beleidskader inclusief addendum wat zal leiden tot het opstellen en laten vaststellen van het nieuwe "Beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2016 – 2019". Hierbij wordt verder gebouwd op het fundament van de 3 eerder genoemde pijlers.

Activiteitencentra

Een effectieve wijze om meedoen in de samenleving te bevorderen en daarmee pijler 1, een sterke samenleving, uit te voeren, is (kwetsbare) mensen sociaal te activeren en te ondersteunen in het uitbouwen van hun sociale netwerk. Hiervoor zijn in Noord, Midden, Zuid en in de kerkdorpen activiteitencentra en dorpshuizen beschikbaar.

De activiteitencentra en dorpshuis Oostquartier zijn gerenoveerd. Activiteitencentra en dorpshuizen ontwikkelen zich verder, gericht op sociale activering en ontmoeting, signalering en preventie, informatie, advies en cliëntondersteuning voor de burger. Dorpshuizen en activiteitencentra spelen in op de vraag vanuit kwetsbare burgers naar activiteiten en naar informatie, advies en ondersteuning. Binnen de centra wordt een bibliotheekvoorziening opgenomen.

Vrijwilligers:

Ter uitvoering van pijler 1, een sterke samenleving, worden vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties gestimuleerd om zich in te zetten voor de Oosterhoutse samenleving en om anderen daartoe aan te moedigen. Vrijwilligers worden ingezet om het sociale netwerk van de hulpvrager te versterken. Zij worden geïnformeerd over de individuele en collectieve voorzieningen die er zijn om hun eigen inzet als vrijwilliger te vergroten of efficiënter te maken. Er wordt een vrijwilligerscollege opgezet om kennis van en voor vrijwilligers te matchen. De website Oosterhout voor Elkaar is daar ondersteunend aan.

Het Rijk stopt met financiële ondersteuning van Maatschappelijke stages. Er wordt onderzocht wat de wensen van het onderwijs zijn en wat mogelijkheden zijn om de stages in een afgeslankte vorm voort te zetten.

Clïëntondersteuning

Bij het uitvoeren van pijler 3, zorg en ondersteuning, wordt in 2015 de cliëntondersteuning beleidsarm ingevoerd met brede kaders, zodat er bijgesteld en ingespeeld kan worden op de ontwikkelingen in het sociale domein. Er is echter voor iedere inwoner die kenbaar maakt behoefte te hebben aan onafhankelijke cliëntondersteuning bij zijn vragen of problemen in het sociale domein, kosteloos cliëntondersteuning beschikbaar. De sociale wijkteams krijgen de opdracht om, voordat zij in gesprek gaan met een cliënt en/of zijn mantelzorger kenbaar te maken dat de mogelijkheid bestaat om tijdens het gesprek bijgestaan te worden door een onafhankelijke professional.

Inkoop

In 2015 wordt een inkooptraject voor hulpmiddelen doorlopen en wordt ook de aanbesteding voor Kleinschalig Collectief Vervoer afgerond.

Hulp bij het Huishouden

De maatwerkvoorziening Hulp bij het huishouden is in 2015 als gevolg van gewijzigd rijksbeleid geheel anders vormgegeven dan voorheen. Naast een juiste implementatie van de nieuwe werkwijze, gaan we monitoren wat er met de hulpvragen van huidige cliënten gebeurt en zo nodig wordt nog gedurende het jaar bijgestuurd.

Mantelzorgondersteuning (Informeel Zorg):

Mantelzorgondersteuning en –waardering zijn onderdelen binnen de uitvoering van pijler 3, zorg en ondersteuning. In 2015 zal nog meer gestuurd worden op zorg en ondersteuning die goed aansluiten bij de (zorg)vragen, wensen en behoeften van (kwetsbare) mensen. Er wordt nagegaan wat de mogelijkheden zijn om de respijtzorgmogelijkheden in Oosterhout te vergroten en kwalitatief te verbeteren. Aansluitend hierop wordt onderzocht of het oprichten van een centraal meldpunt voor mantelzorgers wenselijk en haalbaar is.

Blijvende aandacht is nodig voor een goede afstemming tussen de onderlinge samenwerking van professionals en vrijwilligers van betrokken organisaties. Met name een verstevigde samenwerking tussen huisartsen en mantelzorgers verdient extra aandacht.

Mantelzorg waardering

Gelet op onze verantwoordelijkheid voor het “mantelzorgcompliment” is 2015 een ontwikkeljaar. Hierbij wordt uitgegaan van de bestaande doelgroep en wordt gekeken naar de diversiteit in de behoefte van mantelzorgers. Naast het beschikbaar stellen van een geldbedrag zal er ook een andere vorm van waardering georganiseerd worden. Er zal een inventarisatie plaatsvinden naar de verschillende groepen mantelzorgers in onze gemeente en naar de gekozen vormen waarin het compliment is uitgekeerd. Voor deze inventarisatie zal

niet alleen gebruik gemaakt worden van het onderzoek van HOOM ('Mantelzorg verdient aandacht' juli 2013) maar ook van de verschillende 'vindplaatsen' van mantelzorgers.

Beschermd wonen en opvang (regionaal)

De gemeente Breda is als centrumgemeente verantwoordelijk voor het beleid kwetsbare groepen waaronder vallen:

- maatschappelijke opvang (dak- en thuislozen)
- verslavingszorg
- vrouwenopvang
- huiselijk Geweld
- openbare geestelijke gezondheidszorg (MASS en Bemoeizorg)

In overleg met de regiogemeenten waaronder Oosterhout, zullen de nieuwe beleidsontwikkelingen vorm gegeven worden in een nieuw regionaal "Beleidskader kwetsbare groepen". Hiervoor zal het "Stedelijk Kompas regio Breda" worden verbreed met de nieuwe beleidsvelden waaronder ook het "beschermd wonen".

Lokale uitvoering Beschermd wonen en opvang

Voor de lokale uitvoering van bovengenoemd regionale beleidskader wordt de huidige steunstructuur MASS in 2015 doorontwikkeld naar een "Oosterhouts Kompas kwetsbare groepen" waarin afspraken over uitgangspunten, doelstellingen en resultaten worden gemaakt. Deze worden neergelegd in concrete werkafspraken.

Naast de bestaande en nieuwe taken zal in het "Oosterhouts Kompas" ruimte zijn voor het maken en/of vernieuwen van:

- een lokaal convenant huisuitzettingen en preventieve woonbegeleiding
- ambulante woonbegeleiding (uitstroom naar zelfstandige woonsituaties)
- afspraken vernieuwen met en over de crisisfuncties
- afspraken vernieuwen met Het Zorg- en Veiligheidshuis

Beschermd wonen en opvang worden uitgevoerd onder pijler 3, zorg en ondersteuning.

Volksgezondheid in relatie tot het sociale domein.

Binnen de Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg (GR OGZ) wordt gewerkt aan een flexibelere invulling van het takenpakket van de GGD meer op basis van de lokale wensen. Dit flexibiliseringstraject zal, mede in het licht van alle ontwikkelingen binnen het sociale domein, ook gevolgen hebben voor de begrotingen van de GR OGZ. Daarnaast is, met ingang van 2015, de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 0-4 jaar onderdeel van het takenpakket van de GGD. Hiermee wordt de jeugdgezondheidszorg volledige uitgevoerd door de GGD.

In oktober 2013 werd de lokale gezondheidsnota 2014 – 2017 "Verbinden en verankeren" vastgesteld. In 2015 vindt verdere uitvoering plaats van de daarin genoemde focuspunten.

Sociaal beleid.

Beleidskader

In 2015 zullen wij keuzes voorleggen omtrent de invulling van 'beschutte arbeid' en daarmee een toekomstscenario van WAVA/GO! Daarnaast zal het beleid rond de tegenprestatie vorm krijgen en worden geïmplementeerd.

Reïntegratie.

Toeleiding van mensen naar werk is een hoofddoelstelling die ook voor 2015 geldt. Hiervoor willen we de samenwerking met bedrijven, scholen en instellingen versterken en de samenwerking in Dongemond binnen WerkLink voortzetten.

Rechtmatigheid.

Wij willen inzetten op preventie en daarmee een bijdrage leveren aan wat in de maatschappelijke zorg valt onder pijler 2, maatschappelijke vaardigheden: voorkomen dat burgers in een bijstandsuitkering terecht komen door ze bijvoorbeeld meteen toe te leiden naar een baan. Daarnaast blijven we onderzoek naar rechtmatigheid van uitkeringen doen, waarbij wij uitkeringsfraude streng aanpakken.

Wtcg en CER

De chronisch ziekenregelingen Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de regeling Compensatie Eigen Risico (CER) zijn met terugwerkende kracht per 1 januari 2014 afgeschaft. Wij willen een vervangende regeling voor de financiële tegemoetkoming vanaf 2015 vormgeven door middel van een uitbreiding op de Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM). Daarnaast zal in 2015 een eenmalige uitkering plaatsvinden over het jaar 2014 voor wat betreft de Wtcg.

Armoedebestrijding

Vanuit het Rijk worden sinds 2013 extra gelden vrijgemaakt voor gemeenten met als doel armoede te bestrijden onder meest kwetsbare groepen, waaronder kinderen.

De komende jaren wordt verder ingezet op het bieden van maatwerk als het gaat om kinderen in armoede. Hierbij kan gedacht worden aan initiatieven uit de Oosterhoutse samenleving (bijvoorbeeld uit het Samenwerkingspact Oosterhout) die specifiek gericht zijn op kinderen die in armoede opgroeien. Ook vanuit de gemeente zelf zal steeds gezocht worden naar mogelijkheden waarbij binnen de wettelijke kaders maatwerk geleverd kan worden. Onderlinge samenwerking tussen afdelingen ligt hierbij in de basis gelet op contacten met onder andere scholen, sportverenigingen, OiB, cultuurverenigingen. Wij willen in 2015 diverse nieuwe arrangementen onderzoeken en invoeren waarmee wij mede uitvoering geven aan pijler 2 maatschappelijke zorg, het bieden van maatschappelijke vaardigheden.

Jeugdzorg

Algemeen

We gaan onze focus verleggen van risico's en problemen naar de kracht en talenten van jeugd en ouders zelf. Van het stapelen van aanbod (van licht naar steeds zwaarder) naar een snelle en juiste ondersteuning waarbij ouders zelf de verantwoordelijkheid voor het opvoeden zoveel als mogelijk behouden.

We gaan ondersteuning bieden, waarbij de advisering en zorg in het leefgebied van het kind (thuis, in en om school, op de kinderopvang) in samenhang plaatsvindt. Waarbij professionals een zelfde manier van denken en doen gaan ontwikkelen.

We gaan op alle niveaus, van bestuurders tot en met professionals en vrijwilligers, een gezamenlijke visie ontwikkelen en die ook consequent in ons denken en doen uitdragen. Ook vanuit en binnen de organisatie zal er veel aandacht (nodig) zijn om deze grote (financiële) opgave beheersbaar en overzichtelijk te krijgen en houden.

Opstellen onderwijsbeleidsplan 2015-2019

Op 30 oktober 2013 heeft een besluit tot wijziging van het besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 plaatsgevonden. Hiermee wordt de duur van de regeling met een jaar verlengd tot en met 2015. Voor de periode na 2015 is nog onduidelijk hoe de specifieke regeling wordt voortgezet. Voor 2015 worden met de schoolbesturen afspraken gemaakt over het jaar 2015. Zo gauw duidelijkheid is over de hoogte en vorm van de rijkssubsidie zal samen met de schoolbesturen een nieuw onderwijsbeleidsplan worden opgesteld.

Herijking jeugdplan

Doorontwikkelen jeugdplan als vastgesteld in relatie tot de transities in het sociale domein. Het betreft een doorontwikkeling van het bestaande beleid rondom jeugd en preventie die de komende jaren zijn weerslag zal vinden. Hierin zal ook aandacht besteed worden aan de participatie van jongeren in de maatschappij.

In de pijlers van de WMO betekent dit:

1. Sterke samenleving

Deze eerste pijler komt overeen met de preventietaak 'versterken opvoedklimaat'¹. In een sterke samenleving, ook wel (pedagogische) civil society genoemd, heeft ieder kind een veilige omgeving om zich heen, waarin naast ouders ook de school, de naschoolse opvang, de sportclub en de buurt een belangrijke rol spelen. Door het organiseren van algemene jeugdvoorzieningen zoals jeugdgezondheidszorg, scholen, sportclubs, jongerenwerk, activiteiten gericht op jongerenparticipatie en een kindvriendelijke fysieke omgeving levert de gemeente een bijdrage aan dit positieve opgroei- en opvoedklimaat.

2. Maatschappelijke vaardigheden

Hieronder valt ook de preventietaak 'bevorderen opvoedkwaliteiten'. Deze pijler richt zich enerzijds op ouders en opvoeders. We organiseren voor hen voorzieningen als opvoedadvies- en cursussen, schoolmaatschappelijk werk en trainingen voor professionals en vrijwilligers. Anderzijds gaat het ook om het versterken van de vaardigheden van jeugdigen zelf, zoals in voorzieningen voor voorschoolse educatie, het project meedoen-leren-winnen, projecten in kader van gezondheidsbevordering, sociale vaardigheidstrainingen en leer-werktrajecten voor jongeren.

3. Zorg en ondersteuning

De derde pijler is gericht op het bieden van concrete zorg en ondersteuning wanneer ouders en/of jeugdigen zodanige problemen ondervinden bij het opvoeden en opgroeien dat zij het zelf niet redden. De preventietaak 'Preventie van en vroege signalering en interventie bij problemen' vormt de basis van deze hulp. De gemeente biedt deze ondersteuning aan in de vorm van jeugdhulp², jeugdbescherming en/of jeugdreclassering. De ondersteuning wordt zoveel als mogelijk als collectieve voorziening aangeboden.

Veiligheid

Het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2015 -2018 wordt in 2015 vastgesteld. Wij zullen in regionaal verband inzetten op de thema's:

¹ Zie hoofdstuk 2, kerntaak Preventie.

² Zie hoofdstuk 2, kerntaak Jeugdhulp.

1. woninginbraken overvallen en straatroof,
2. geweld waaronder uitgaansgeweld, huiselijk geweld en veilige publieke taak,
3. overlast en criminaliteit door jeugdgroepen,
4. ondermijnende criminaliteit waaronder drugshandel, mensenhandel, OMG's (Outlaw Motor Gangs) en vrijplaatsen,
5. veiligheidsbeleving, betrokkenheid en vertrouwen van burgers

Het RIEC (regionaal informatie en expertise centrum) heeft een ondermijningsbeeld opgesteld van het district De Baronie (van elk district uit onze regio zal een dergelijk beeld gemaakt worden). Dit beeld geeft zowel op districtelijk als op gemeentelijk niveau weer wat het risico op ondermijning (in hoeverre het functioneren van het lokale bestuur door criminele activiteiten wordt belemmerd en de mate van infiltratie in de "bovenwereld") is. Met de gezamenlijke partners zal n.a.v. dat beeld een plan van aanpak opgesteld en uitgevoerd worden.

In 2015 zal daarnaast de wet BIBOB met de komst van de BIBOB-coördinator stringent en breed worden uitgevoerd.

Vanwege alle (beleids- en maatschappelijke) ontwikkelingen (zoals ook de transitie Jeugdzorg) zullen wij in 2015 een onderzoek naar het takenpakket, omvang en de positionering van de Unit Veiligheid uitvoeren.

Handhaving

Handhavers leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid voor Oosterhout, door erop toe te zien dat de 'regels' worden nageleefd. Zij zullen zichtbaar zijn in het stadscentrum, wijken, kerkdorpen en bedrijventerreinen. De rol van gastheer zal in de uitvoeringsplanning aandacht krijgen.

Meerjarenperspectief

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Bron	Wat gaan we hiervoor doen?	Jaar
Beleidskader Maatschappelijke zorg en bijbehorende beleidsplannen	Dat de Oosterhouters zoveel als kan zelfredzaam zijn en daar waar zij dit niet op eigen kracht kunnen, zij passende ondersteuning krijgen.	Wmo 2015		Beleidskader in 2015 en de beleidsplannen jaarlijks.
Informele zorg	Creëren van (meer) mogelijkheden rondom respijtzorg	Coalitieakkoord	HOOM en Surplus worden gevraagd te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de respijtzorg in Oosterhout te vergroten en kwalitatief te verbeteren.	2016 ev

Jeugdzorg	Verder transformeren en doorontwikkelen van het (Oosterhoutse) jeugdzorgstelsel.	Rijk/coalitieakkoord	Nntb	2016 ev
Bestrijding armoede onder kinderen		Rijk / coalitieakkoord	Maatwerk leveren, door samenwerking in de eigen organisatie en met lokale organisaties	2016 ev.
Volksgezondheid		Wet publieke gezondheid	Uitwerking focuspunten lokale gezondheidsnota 2014-2017 "Verbinden en verankeren"	2016 ev
Uitvoeren MPIV	Vergroting (gevoel) van veiligheid.	Coalitieakkoord		2015 - 2018

Metingen

Outcome indicatoren

Burgerindicator (Burgerijenquête)	Score 2012	Score 2013	Score 2014
Voorzieningen voor senioren in de gemeente.	6,4	6,4	6,6
Welzijnsvoorzieningen in de gemeente	6,1	5,8	5,7
Gezondheidsvoorzieningen in de gemeente	7,4	6,9	7,0
Gevoel van veiligheid in de wijk	7,1	7,1	7,3
Veiligheidsgevoel in de gemeente	6,8	6,7	6,7
Aandacht gemeente voor veiligheid	6,0	6,0	5,9

Output-indicatoren

Overige indicatoren	Score 2013	Prognose 2014	Prognose 2015
Uitstroom naar werk in % van de totale uitstroom uit de uitkering	25%	31%	31%
% melders voor uitkering die door intakeprocedure geen aanvraag doen	86%	60%	60%
Percentage succesvolle uitstroom schuldregeling	86%	75%	80%

Wat gaat het kosten?

Kosten en opbrengsten

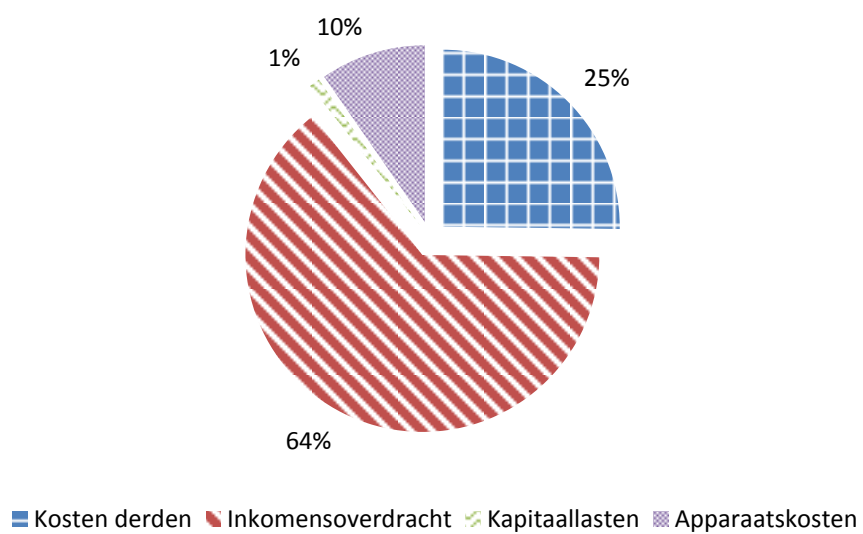
(bedragen * € 1.000)

Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten	50.509	51.230	70.000	68.973	67.493	67.215
Baten	25.420	23.579	17.104	16.264	16.270	16.270
Saldo baten & lasten	25.089	27.651	52.896	52.709	51.223	50.945
Storting in reserves	54					
Onttrekking aan reserves	426	355	420	413	405	398
Resultaat	24.717	27.296	52.476	52.296	50.818	50.547
Specificatie lasten						
Beheerskosten sociaal domein		271	508	507	501	499
Maatschappelijke zorg		15.479	18.451	17.911	17.643	17.657
Sociaal beleid		28.632	30.266	29.824	29.116	28.763
Jeugdzorg		1.762	15.441	15.245	14.781	14.861
Veiligheid		5.086	5.333	5.486	5.452	5.436
Specificatie baten						
Beheerskosten sociaal domein		-	-	-	-	-
Maatschappelijke zorg		1.860	1.280	434	434	434
Sociaal beleid		21.610	15.696	15.696	15.696	15.696
Jeugdzorg		13	8	8	8	8
Veiligheid		97	120	126	132	132
Mutatie reserves						
Reserve investeringsprojecten	-361	-355	-420	-413	-405	-398
Vrije reserve	-65					
Bestemmingsreserve transitie AWBZ	54					

Investeringsen (* € 1.000)	Begroting 2015	Meerjarenraming		
		Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Maatschappelijke zorg:				
- Activiteitscentrum Dommelbergen	84		25	103
- Activiteitscentrum Bunthoef	23			36
- Dorpshuis De Klip	30		25	
- Aanschaf AED's	27			
Totaal	164	0	50	139

Belangrijke mutaties

Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 6.5. Actualiseringen.

Programma 3

Werkgelegenheid & economie

Portefeuillehouders: M.P.C. Willemsen / M.P. Vissers

Werkgelegenheid en economie

Wat willen we bereiken? (Effect)

Meting (Outcome)

Wat gaan we ervoor doen?

Meting (Output)

Wat mag het kosten?

Bedrijventerreinen
Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het faciliteren van nieuw vestiging of uitbreiding van bedrijven en het bevorderen van een goed ondernemersklimaat.

- Weststad aantrekkelijk houden als vestigingslocatie voor (nieuwe) ondernemers
- Herontwikkelen sportpark Heihoef tot bedrijvenlocatie
- Uitbreiding bedrijventerrein Everdenberg Oost

Aantal hectare direct uitgeefbare bedrijventerrein

Bruisende binnenstad
Versterken aantrekkelijkheid van het stadshart tot een bruisende, ondernemende binnenstad

- Tevredenheid over winkelaanbod in de gemeente
- Waardering stadscentrum
- Waardering winkels voor dagelijkse boodschappen in de woonbuurt

- Sterk kernwinkelgebied
- Bevorderen van diversiteit in aanbod
- Bevorderen van combineren van functies

	lasten	batens	Saldo
Middenstand	94	70	24
Totaal	94	70	24

Toerisme
Een goed toeristisch recreatief klimaat, waarbij de ligging van Oosterhout optimaal benut wordt.

- Onderzoek instellen toeristisch fonds
- Vormgeven samenvoeging VVV en Uitpunt/Theek 5

	lasten	batens	Saldo
Toerisme	118	0	118
Totaal	118	0	118

Ondernemen
Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het stimuleren van een duurzame economie, door het bevorderen van een goed ondernemersklimaat en door een goed relatiebeheer.

arbeidsparticipatie

- Stimuleren goed samenspel tussen ondernemers, onderwijs en overheid (3O's)
- Regionale samenwerking voor invulling economische speerpunten in de regio versterking.
- Herontwikkelen sportpark Heihoef tot bedrijvenlocatie
- Uitbreiding bedrijventerrein Everdenberg Oost
- Herijken economische agenda

- Werkloosheidspercentage
- Aantal startende ondernemingen
- Aantal opheffingen

	lasten	batens	Saldo
Ondernemen	515	68	447
Nutsvoorzieningen	96	0	96
Totaal	611	68	543

Wat willen we bereiken?

Bedrijventerreinen
Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het faciliteren van nieuwvestiging of uitbreiding van bedrijven en het bevorderen van een goed ondernemersklimaat.
Bruisende binnenstad
Versterken aantrekkelijkheid van het stadshart tot een bruisende, ondernemende binnenstad.
Toerisme & recreatie
Een goed toeristisch recreatief klimaat, waarbij de ligging van Oosterhout optimaal benut wordt.
Ondernemen
Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het stimuleren van een duurzame economie, door het bevorderen van een goed ondernemersklimaat en door een goed relatiebeheer.

Trends en ontwikkelingen

Bedrijventerreinen

Werkgelegenheid wordt voor een groot deel op de Oosterhoutse bedrijventerreinen gecreëerd. Bestaande bedrijventerreinen, zoals Weststad 1 en 2, moeten aantrekkelijk blijven als vestigingslocatie voor (nieuwe) ondernemers. Dit kan door het aanzicht van het bedrijventerrein te verbeteren en samen met ondernemers te bekijken of door herverkaveling de ruimte op het bedrijventerrein (nog) beter benut kan worden.

Na de herontwikkeling van sportpark Heihoef als bedrijvenlocatie is het bedrijventerrein Everdenberg-Oost vooralsnog de laatste locatie waar wij op grote schaal nieuwvestiging of uitbreiding van bedrijven kunnen faciliteren.

Bruisende binnenstad

Door de economische crisis en verandering van het koopgedrag (o.a. internetverkoop) van consumenten staan de omzetten van winkels onder druk. Er is sprake van stijgende leegstand die een bedreiging vormt voor de levendigheid van het stadshart. Om die reden hechten wij eraan om het stadshart bruisend te houden door onder andere een sterk kernwinkelgebied, door onder andere diversiteit te blijven bieden en combinaties van functies te bevorderen.

Toerisme en recreatie

De aantrekkelijkheid van de stad en omgeving in zijn algemeenheid is een belangrijke drager van het toerisme en de recreatieve mogelijkheden. Onder andere door samenwerking aan (regionale) projecten wordt deze aantrekkelijkheid behouden en vergroot.

De ontwikkeling van Zwaai kom biedt in de toekomst mogelijkheden om de faciliteiten van de pleziervaart te verbeteren en met het gerenoveerde recreatieoord De Warande heeft onze gemeente een unieke toeristisch-recreatieve voorziening die de aantrekkelijkheid van onze stad zal versterken.

De agrarische sector is steeds vaker op zoek naar neveninkomsten, zoals zorgboederijen, b&b's en minicampings. Deze activiteiten vergroten de aantrekkelijkheid van Oosterhout als toeristisch-recreatief product.

Ondernemen

De economische positie van Oosterhout is gebaat bij een goed samenspel tussen ondernemers, onderwijs en overheid, een ontwikkeling die in Oosterhout verder geïntensiveerd gaat worden. Regionale samenwerking is van belang om invulling te kunnen geven aan de economische speerpunten in de regio West-Brabant (biobased, logistiek en maintenance). Versterking van het vervoer over water en spoor Oosterhout heeft hierbij onze aandacht.

Ten gevolge van de economische crisis is de arbeidsmarkt veranderd. Er komen meer startende ondernemers.

Wat gaan we ervoor doen?

Agenda Economie

Een vitale lokale economie is van essentieel belang voor de werkgelegenheid. Samen met de Oosterhoutse ondernemers en andere betrokkenen, gaan wij aan de slag om de economische agenda voor onze gemeente te herijken. Om die reden heeft het verder versterken van de samenwerking tussen de drie o's (ondernemers, onderwijs en overheid) hierbij onze bijzondere aandacht. Ook op dit dossier zijn de uitgangspunten van "verbindend bestuur" van toepassing.

Bedrijventerreinen

Op het bestaande bedrijventerrein Weststad 1 en 2 zal gestart worden met het (gefaseerd) uitvoeren van groot onderhoudsmaatregelen in de openbare ruimte

Ook wordt een start gemaakt met het instellen van een BIZ op alle bedrijventerreinen, waarbij gestart wordt op één bedrijventerrein, als pilot voor de overige bedrijventerreinen.

Teneinde de vestigingsmogelijkheden uit te breiden zijn wij bezig met de ontwikkeling van twee bedrijventerreinen te weten:

- Heihoef

Hierbij zal in 2015 het bouwrijp maken van dit bedrijventerrein Heihoef worden afgerond, terwijl ook het beeldkwaliteitsplan door ons zal worden vastgesteld. Vervolgens starten wij met de uitgifte van kavels van diverse afmetingen.

- Everdenberg Oost

Hier hebben we de volgende planning en aanpak afgesproken:

- Besluitvorming over definitieve ontsluiting bedrijventerrein (is afhankelijk van besluitvorming mer N629);
- Anterieure overeenkomst sluiten met projectontwikkelaar
- Opstellen en in procedure brengen ontwerp-bestemmingsplan Bedrijventerrein Everdenberg-Oost
- Wij vinden het belangrijk om op deze manier ook voldoende diversiteit van activiteiten en werkgelegenheid binnen onze gemeentegrenzen te behouden en mogelijk te maken.

Bruisende binnenstad

In 2014 zijn onderzoeken opgestart die antwoord moeten geven op de vraag wat kansrijke ontwikkelrichtingen zijn voor ons kernwinkelgebied. Aan de hand van deze onderzoeken wordt voor het kernwinkelgebied een actieprogramma opgesteld. Diversiteit en een bruisend kernwinkelgebied kan bereikt worden door zowel bij de beleidsvoorbereiding als bij de uitvoering samen op te trekken met onze partners in de binnenstad.

Ter versterking van de samenwerking van de ondernemers in het stadshart streeft de gemeente naar continuering van de Bedrijven Investeringszone (BIZ) voor het stadshart.

Daarnaast hebben we aandacht voor onder andere de huidige leegstand van winkelruimten de bereikbaarheid van het centrum, parkeermogelijkheden en evaluatie van de zondagopenstelling en winkeltijden in het algemeen.

In 2015 wordt onderzocht welke besparingen mogelijk zijn op het gebied van parkeren en wat dit mogelijk kan betekenen voor de parkeertarieven.

De impuls voor een krachtige binnenstad is tevens in lijn met de regionale detailhandelsvisie, waarbij ook aandacht is en blijft voor de wijkwinkelcentra Arkendonk en Zuiderhout die belangrijke voorziening zijn voor onze stad. Het winkelcentrum Arkendonk krijgt nadrukkelijk een plaats in de het toekomstplan dat wij voor dit deel van Dommelbergen gaan ontwikkelen en waarbij wij bij de planontwikkeling de sociale en fysieke component hand-in-hand gaan.

Toerisme en recreatie

Om de aantrekkelijkheid van onze gemeente als toeristisch-recreatief product te versterken blijven we actief deelnemen aan regionale projecten zoals regionale projecten zoals Landstad De Baronie, het Biesbosch streeknetwerk en het landschapspark De Open Linie.

De mogelijkheden tot het instellen van een toeristisch fonds worden onderzocht, waarbij er meer financiële mogelijkheden ontstaan om samen met de branche in te spelen op kansen om toerisme te stimuleren.

In 2015 wordt de door de gemeente gewenste samenvoeging tussen VVV en het Uitpunt/Theek 5 verder vorm gegeven.

Ondernemen:

Voor het verbinden van economie en werkgelegenheid is het noodzakelijk de samenwerking tussen de drie O's te versterken en tot bindende afspraken te komen. Niet alleen op lokaal, maar zeker ook op regionale schaal. Gestart wordt met het project Biobased Economy, waarbij wij samenwerken met met Avans Hogeschool en Rodenburg Biopolymers. Een toelichting hiervan is benoemd onder programma 5 ruimte & ontwikkeling.

Een goede startsituatie creëren voor beginnende (kleinschalige) ondernemers, door bijvoorbeeld aan te haken bij al bestaande projecten (denk hierbij aan inwoners met een uitkering die worden gecoacht op weg naar het starten van een eigen onderneming) of bijvoorbeeld door het instellen van spreektijden voor startende ondernemers.

Meerjarenperspectief

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Bron	Wat gaan we hiervoor doen?	Jaar
Toerisme en recreatie	Goede verblijfsrecreatieve voorzieningen	Coalitieakkoord 2014-2018	Instellen toeristisch fonds Vormgeven samenwerking Amerstreek	2016
Toerisme en recreatie	Uitwerken stadshaven visie	Nota van Uitgangspunten Zwaaiikom	Faciliteren in Bestemmingsplan	2016 e.v.
Ondernemen	- Koppeling werkgelegenheid en economie - Meer ruimte voor startende ondernemers - Versterking werkgelegenheid	Coalitieakkoord 2014-2018	- Versterken samenwerking 3 O's - Realiseren van een fysiek huis voor startende ondernemers	2016 e.v. 2016

Bedrijventerrein Everdenberg-Oost	Realisatie van een modern gemengd bedrijventerrein met ca. 16 ha uitgeefbare grond	Coalitieakkoord 2014-2018	• Vaststellen bestemmingsplan • Start grondverwerking ontsluitingsweg • Start bouwrijpmaken • Start gronduitgifte bedrijfskavels	2016 e.v.
-----------------------------------	--	---------------------------	---	-----------

Metingen

Outcome indicatoren

Burgerindicator (Burgerijenquête)	Score 2012	Score 2013	Score 2014
Tevreden over winkelaanbod in de gemeente	8,4	8,2	8,0
Waardering winkels voor dagelijkse boodschappen in de woonbuurt	8,3	8,4	8,4
Waardering stadscentrum	7,2	7,1	7,1
Arbeidsparticipatie	72%	73%	73%

Output-indicatoren

Overige indicatoren	Score 2013	Prognose 2014	Prognose 2015
Aantal hectare direct uitgeefbare bedrijventerrein	0,6 ha	0,6 ha	6,6 ha
Aantal startende ondernemers	360	200	225
Aantal opheffingen	336	300	275
Werkloosheidspercentage	8,4%	6,5%	7%

Wat gaat het kosten?

Kosten en opbrengsten

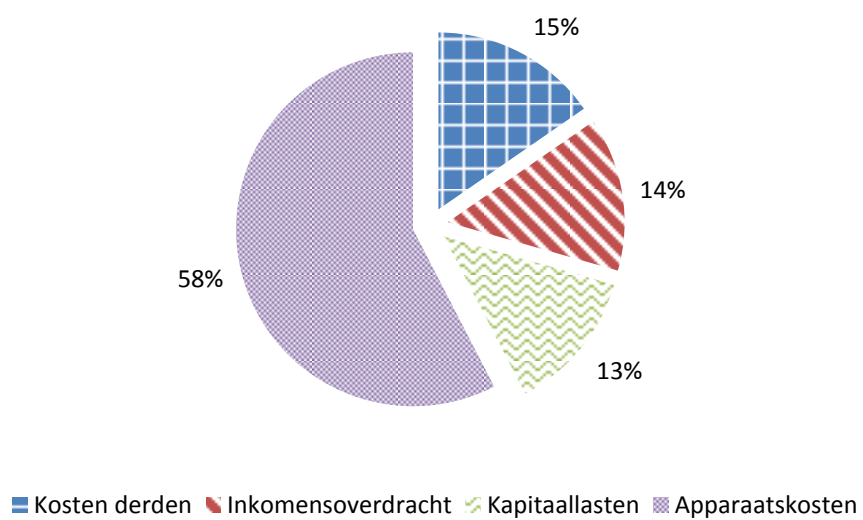
(bedragen * € 1.000)

Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten	824	808	824	805	800	797
Baten	171	138	138	138	138	138
Saldo baten & lasten	653	670	686	667	662	659
Storting in reserves						
Onttrekking aan reserves						
Resultaat	653	670	686	667	662	659
Specificatie lasten						
De bruisende binnenstad		111	94	94	94	94
Toerisme en recreatie		122	119	110	109	109
Ruimte om te ondernemen		576	611	601	597	594
Specificatie baten						
De bruisende binnenstad		70	70	70	70	70
Toerisme en recreatie		-	-	-	-	-
Ruimte om te ondernemen		68	68	68	68	68
Mutatie reserves						
N.v.t.						

Investerings (* € 1.000)	Begroting 2015	Meerjarenraming		
		Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Ruimte om te ondernemen:				
- Aanschaf stroomkasten markten	15	15		
- Handelsmissie vanuit EZ	8	8		
- Invoering BIZ op bedrijventerreinen	15	15		
Vrije reserve:				
- Revitalisering Weststad	172			
Totaal	210	38	0	0

Belangrijke mutaties

Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 6.5. Actualiseringen.

Programma 4

De levendige gemeente

Portefeuillehouders: S.W.Th. Huisman, M. Janse-Witte, J.W.M. Peters, M.P.C. Willemsen

De levendige gemeente

Wat willen we bereiken? (Effect) 	Onderwijs & Jeugd: Alle jeugdigen van 0-25 jaar in Oosterhout helpen wij op weg naar maatschappelijke zelfstandigheid en een positieve deelname aan het maatschappelijk leven. Het accent ligt daarbij op het vergroten van kansen en het voorkomen van (school)uitval.	Cultuur & evenementen: Het bevorderen van een gevarieerd en hoogwaardig aanbod van cultuur en evenementen, het ondersteunen van kwetsbare vormen van kunst en cultuur en het behoud van het cultureel erfgoed in de stad (inclusief het beheer van collecties).	Sport Het bevorderen van sportdeelname door inwoners van Oosterhout, zowel uit het oogpunt van volksgezondheid als vanuit sociaal perspectief (voorkomen maatschappelijk isolement, bevorderen integratie, tegengaan overlast).																																																																								
Meting (Outcome) 	- Onderwijsvoorzieningen in de gemeente - Waardering basisonderwijs in de woonbuurt - Voorzieningen voor jongeren in de gemeente - Tevreden over culturele voorzieningen in de gemeente	- Tevredenheid aanbod en kwaliteit evenementen en festivals - Aandeel 18+ dat minimaal één culturele voorziening bezocht - Aandeel 18+ dat een voorstelling bezocht - Aandeel 18+ dat minimaal één vorm van (amateur) kunst beoefent	- Tevredenheid over sportvoorzieningen - Aandeel 18+ dat minimaal één sport beoefent																																																																								
Wat gaan we ervoor doen? 	- Doorontwikkeling van de Brede Buurt onderzoeken - Opstellen onderwijs(achterstands)beleidsplan 2015-2019 - Uitvoering herijking jeugdplan - Integraal Huisvestingsplan 2015-2018 opstellen - Onderzoek naar behoud en uitbreiding MBO-voorziening - Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen - Verdere vormgeving van de Brede scholen - Afbouwregeling volwasseneneducatie	- Actualisatie van de cultuurnota - Uitvoering verzelfstandiging theater de Bussel - Vormgeving toekomstbestendige bibliotheek-voorziening - Vormgeving toekomstbestendig Centrum voor de Kunsten - Aanpassingen uitvoeren aan De nieuwe Pannehoef op basis van een businessplan - Onderzoek naar sportpark De Contreie als evenementen-terreinen	- Oplevering van een toekomstbestendige zwemvoorziening - Nadere uitvoering geven aan het sportaccommodatiebeleid																																																																								
Meting 	% schoolverzuim	% bevolking dat lid is van de bibliotheek - Aantal ingeschreven leners - Aantal bezoekers – uitleningen - Aantal bezoekers musea - Aantal evenementen - Aantal verleende activiteitsubsidies	- Bezoekersaantallen recreatieoord de Warande - Bezoekersaantallen de Blikken (t/m april 2015) - Bezoekersaantallen Arkendonk (t/m juli 2015)																																																																								
Wat mag het kosten? 	<table> <tr> <th></th><th>lasten</th><th>baten</th><th>Saldo</th></tr> <tr> <td>Onderwijs</td><td>4.588</td><td>510</td><td>4.078</td></tr> <tr> <td>Jeugd</td><td>235</td><td>0</td><td>235</td></tr> <tr> <td>Totaal</td><td>4.823</td><td>510</td><td>4.313</td></tr> </table>		lasten	baten	Saldo	Onderwijs	4.588	510	4.078	Jeugd	235	0	235	Totaal	4.823	510	4.313	<table> <tr> <th></th><th>lasten</th><th>baten</th><th>Saldo</th></tr> <tr> <td>Bibliotheek</td><td>1.821</td><td>121</td><td>1.700</td></tr> <tr> <td>Theater</td><td>2.758</td><td>978</td><td>1.780</td></tr> <tr> <td>Onderwijs</td><td>136</td><td>148</td><td>-12</td></tr> <tr> <td>Overige podia</td><td>1.652</td><td>0</td><td>1.652</td></tr> <tr> <td>Musea,archieven</td><td>280</td><td>92</td><td>188</td></tr> <tr> <td>Evenementen</td><td>433</td><td>178</td><td>255</td></tr> <tr> <td>Totaal</td><td>7.080</td><td>1.517</td><td>5.563</td></tr> </table>		lasten	baten	Saldo	Bibliotheek	1.821	121	1.700	Theater	2.758	978	1.780	Onderwijs	136	148	-12	Overige podia	1.652	0	1.652	Musea,archieven	280	92	188	Evenementen	433	178	255	Totaal	7.080	1.517	5.563	<table> <tr> <th></th><th>lasten</th><th>baten</th><th>Saldo</th></tr> <tr> <td>Stimulering</td><td>621</td><td>0</td><td>621</td></tr> <tr> <td>Sportparken</td><td>1.757</td><td>162</td><td>1.595</td></tr> <tr> <td>Sporthallen,gymzalen</td><td>1.412</td><td>403</td><td>1.009</td></tr> <tr> <td>Zwembad</td><td>3.456</td><td>836</td><td>2.620</td></tr> <tr> <td>Totaal</td><td>7.246</td><td>1.401</td><td>5.845</td></tr> </table>		lasten	baten	Saldo	Stimulering	621	0	621	Sportparken	1.757	162	1.595	Sporthallen,gymzalen	1.412	403	1.009	Zwembad	3.456	836	2.620	Totaal	7.246	1.401	5.845
	lasten	baten	Saldo																																																																								
Onderwijs	4.588	510	4.078																																																																								
Jeugd	235	0	235																																																																								
Totaal	4.823	510	4.313																																																																								
	lasten	baten	Saldo																																																																								
Bibliotheek	1.821	121	1.700																																																																								
Theater	2.758	978	1.780																																																																								
Onderwijs	136	148	-12																																																																								
Overige podia	1.652	0	1.652																																																																								
Musea,archieven	280	92	188																																																																								
Evenementen	433	178	255																																																																								
Totaal	7.080	1.517	5.563																																																																								
	lasten	baten	Saldo																																																																								
Stimulering	621	0	621																																																																								
Sportparken	1.757	162	1.595																																																																								
Sporthallen,gymzalen	1.412	403	1.009																																																																								
Zwembad	3.456	836	2.620																																																																								
Totaal	7.246	1.401	5.845																																																																								

Wat willen we bereiken?

Onderwijs & jeugd
Alle jeugdigen van 0-25 jaar in Oosterhout helpen wij op weg naar maatschappelijke zelfstandigheid en een positieve deelname aan het maatschappelijk leven. Het accent ligt daarbij op het vergroten van kansen en het voorkomen van (school)uitval.
Cultuur & evenementen
Het bevorderen van een gevarieerd en hoogwaardig aanbod van cultuur en evenementen, het ondersteunen van kwetsbare vormen van kunst en cultuur en ijveren voor het behoud van het cultureel erfgoed in de stad (inclusief het beheer van collecties).
Sport
Het bevorderen van sportdeelname door inwoners van Oosterhout, zowel uit het oogpunt van volksgezondheid als vanuit sociaal perspectief (voorkomen maatschappelijk isolement, bevorderen integratie, tegengaan overlast).

Trends en ontwikkelingen

In de voorgaande bestuursperiode is relatief veel geïnvesteerd in voorzieningen. De uitdaging in de komende jaren ligt in het verbinden van de fysieke en sociale infrastructuur. Het sleutelwoord daarbij is verbinding.

Uitgangspunt van het beleid is dat inwoners die zorg en/of ondersteuning nodig hebben deze in een vroegtijdig stadium en zo dicht mogelijk bij huis, in de buurt, kunnen krijgen. Hiervoor moet er slim gebruik gemaakt worden tussen (combinaties van) voorzieningen in de wijk.

Het bevorderen van deelname aan sport- en cultuur wordt ingezet als instrument om te voorkomen dat jongeren later in de problemen komen (preventie). In programma 2 wordt het preventieve jeugdbeleid en het jeugdzorgbeleid beschreven.

Onderwijs is een belangrijke partner bij de voorbereiding van jongeren op de arbeidsmarkt en de persoonlijke ontwikkeling van jongeren waardoor zij worden voorbereid op een volwaardige deelname aan de samenleving.

Nieuwe bibliotheekwet

Het kabinet werkt, met steun van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de provincies (IPO), aan een nieuwe Bibliotheekwet. Deze wet, die op 1 januari 2015 zal ingaan, regelt vooral de organisatie van de landelijke digitale bibliotheek.

Het kabinet wil hiermee digitaal lezen bevorderen. Alle inwoners van Nederland kunnen straks gebruik maken van deze service. Zij hoeven hiervoor geen lid meer te zijn van een (lokale) fysieke bibliotheek. De landelijke digitale bibliotheek wordt uitgevoerd door de Koninklijke Bibliotheek en bekostigd door het ministerie van OCW. Voor deze bekostiging wordt structureel een bedrag aan het gemeentefonds onttrokken.

De verantwoordelijkheid voor de lokale bibliotheek blijft bij de gemeente. Deze krijgt echter een grote vrijheid om zelf te bepalen op welke wijze de lokale bibliotheekfuncties worden uitgevoerd.

De transities in het sociale domein (zie programma 2)

Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen

Het kabinet is bezig met de afstemming van onderwijs kinderopvang, peuterspeelzalen en voor- en vroegschoolse educatie, de zogenaamde harmonisatie. De bedoeling van het kabinet is om de financiering van het peuterspeelzaalwerk op termijn onder de wet

Kinderopvang te brengen. Het kabinet is met de VNG, brancheorganisaties en andere betrokken partijen in gesprek. De gemeenten zijn het vooralsnog niet eens met de kabinetsplannen en hebben een alternatief voorstel aan het ministerie gestuurd. De verwachting is dat in de loop van 2014 meer informatie zal volgen over de verdere uitwerking. De uiteindelijk uitwerking zal in Oosterhout gevolgen hebben voor de vormgeving van de voorscholen en voorschoolse educatie.

Volwasseneneducatie

Op 1 januari 2015 treedt een wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) in werking. Met de inwerkingtreding van deze wetswijziging wordt het educatiebudget uitgekeerd aan arbeidsmarktregio's, in plaats van aan individuele gemeenten. Voor elke arbeidsmarktregio wordt een contactgemeente aangewezen.

De contactgemeente dient met de gemeenten in de regio een plan op te stellen voor een kwalitatief aanbod in de regio. Het educatiebudget blijft echter een specifieke uitkering, die alleen ingezet mag worden ten behoeve van opleidingen Nederlandse taal en rekenen voor nietinburgeringsplichtige volwassenen.

Daarnaast wordt met de inwerkingtreding van de wetswijziging de verplichte besteding van het educatiebudget bij een regionaal opleidingscentrum (roc) afgebouwd. In de jaren 2015 tot en met 2017 zijn de regio's nog verplicht om per jaar een minimum percentage van respectievelijk 75%, 50% en 25% van het educatiebudget te besteden bij een roc. In overleg met het roc (waar een gemeente in 2014 opleidingen educatie inkocht) mag hier van worden afgeweken. Hiermee wordt de overgang naar vrije besteding gefaseerd ingezet, en komt er steeds meer ruimte voor maatwerkoplossingen door gebruik te maken van zowel formeel als non-formeel aanbod.

Verzelfstandiging gemeentelijke theaters

Het totale aantal bezoeken aan de theaters en concertgebouwen (VSCD-podia) was in 2008 gedurende de jaren daarvoor gestaag gestegen tot bijna 14 miljoen, mede door de schaalvergroting die er in de theatersector heeft plaatsgevonden. Door de crisis daalde de publieke belangstelling in 2009 echter voor het eerst sinds vele jaren. Deze trend werd de jaren daarop voortgezet.

Door genreontwikkelingen en overheidsmaatregelen zal, afgezien van de mogelijke tijdelijkheid van crisiseffecten, de groei van het aantal voorstellingen en bezoeken van het afgelopen decennia waarschijnlijk niet terugkeren.

Programmasubsidies voor theaters ontbreken veelal, waardoor de directe voorstellingskosten geheel terugverdiend moeten worden door de recette. Een verzelfstandigd theater heeft hiertoe meer mogelijkheden. Daarnaast wordt een theater door de ANBI status interessanter voor bedrijven om fiscaal aantrekkelijk giften te doneren en sponsormogelijkheden uit te breiden.

Inmiddels maakt zo'n 85 procent van de theaters in Nederland geen deel meer uitmaakt van de gemeentelijke organisatie.

Evenementen

Evenementen zijn van belang voor de levendigheid en aantrekkelijkheid van Oosterhout. Het lokale evenementenbeleid 2012, evenementen maken de stad! is gericht op het versterken van het aanbod. De beleidsregels bevatten duidelijke spelregels om de veiligheid van evenementen te waarborgen, maar bieden tegelijkertijd veel ruimte voor eigen invulling door de organisator. Het organiseren van een evenement is laagdrempelig. Voor kleine evenementen kan volstaan worden met een melding en hoeft de organisator geen vergunning aan te vragen. Daar waar een vergunning nodig is, kan de aanvraag digitaal gedaan worden en vindt afdoening van de aanvraag binnen een zo kort mogelijk tijdsbestek plaats. Daarnaast kan onder voorwaarden sprake zijn van een verkorte procedure op het moment dat een evenement jaarlijks in nagenoeg dezelfde vorm wordt georganiseerd. De gemeente treedt in het voortraject en tijdens het evenement zo veel als mogelijk als partner op.

Wat gaan we ervoor doen?

Cultuurnota

Eind 2014 is er een evaluatie van de cultuurnota uitgevoerd door de rekenkamer. Mede op basis hiervan zal er in 2015 een actualisatie van de cultuurnota plaatsvinden, daarbij wordt zeker niet gedacht aan een nota in de traditionele zin. De vorm en inhoud hiervan worden mede bepaald door het culturele veld. Er zal dan ook een duidelijke link worden gelegd met het programma 'Verbindend Bestuur'. Op voorhand zijn we er wel al van overtuigd dat de cultuurnota geen statisch document moet zijn, maar meer een proces waarop sturing en bijstelling kan plaatsvinden.

Verzelfstandiging Theater de Bussel

Mede op basis van de eventuele 'wensen en bedenkingen' die de raad conform artikel 160 van de Gemeentewet heeft uitgesproken omtrent verzelfstandiging van theater De Bussel, zal het college eind 2014 een besluit nemen over het al dan niet oprichten van een stichting Theater De Bussel. In 2015 zal uitvoering worden gegeven aan de besluitvorming hieromtrent.

Toekomstbestendige bibliotheekvoorziening

Eind 2015 krijgt de bibliotheekvoorziening in Oosterhout zijn definitieve invulling. De centrale vestiging wordt vormgegeven binnen het gerenoveerde pand De Bussel. Samen met Theater de Bussel wordt hier de huiskamer van Oosterhout gerealiseerd. Tegelijkertijd zullen de wijkvestigingen in Dommelbergen en Oosterheide worden gesloten en zal in lijn met eerdere besluitvorming en het coalitieakkoord er een bibliotheek voorziening in de activiteitencentra Noord en Zuid worden gerealiseerd.

Toekomstbestendig Centrum voor de Kunsten

Eind 2014 wordt gestart met de renovatie van Heuvel 19, welke een doorlooptijd kent tot medio 2015. Gedurende deze periode zal h19 Centrum voor de Kunsten het pand Heuvel 19 verlaten en een deel van zijn activiteiten decentraal gaan vormgeven (in de Nieuwe Pannehoef, basisscholen, circuswerkplaats e.d.). De overige activiteiten zullen zolang nog in Heuvel 23 plaatsvinden. Na de renovatie zal een deel van de activiteiten terugkeren in Heuvel 19 en zal Heuvel 23 worden afgestoten. In 2015 zal de businesscase h19 verder worden uitgewerkt en zal de samenwerking met andere (culturele) partners verder worden vormgegeven.

De Nieuwe Pannehoef

Medio 2014 is het beheer en exploitatie van de Pannehoef overgegaan op een nieuwe stichting. Het jaar 2014 stond dan ook in het teken van deze overgang en de continuering van het beheer en de exploitatie van het pand. Op basis van onderzoek, advies en ervaring met het huidige beheer en exploitatie van het pand wordt eind 2014 een businessplan opgesteld voor de omvorming. Op basis van het businessplan zal er in samenwerking met de gemeente een doorvertaling komen naar noodzakelijke aanpassingen van de Nieuwe Pannehoef.

Doorontwikkeling de Brede Buurt

Conform het coalitieakkoord zal er in 2015 worden onderzocht hoe de Brede Buurt een bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van een aantal Brede Scholen in Oosterhout. Bij voorkeur wordt hierbij een koppeling gemaakt met de aandachtswijken in de gemeente. Gezien het preventieve karakter van het programma wordt nog steeds een gemeentebrede dekking nagestreefd, maar kan de inzet per wijk gaan verschillen.

Toekomstbestendige zwemvoorziening

In 2014 is de feitelijke concentratie van de gemeentelijke zwembaden begonnen. Oplevering hiervan staat rond de zomer van 2015 gepland. Vanaf 2015 zullen de functies van zwembad de Blikken (mei) en zwemvoorziening Arkendonk (september) komen te vervallen. Daar waar zich kansen voordoen zal het maatschappelijk gebruik van het recreatieoord verder worden uitgebouwd en worden (nieuwe) samenwerkingsvormen over de beleidsterreinen heen opgepakt en uitgenut.

Sportaccommodatiebeleid

In 2014 zijn, ter voorbereiding van het te ontwikkelen sportaccommodatiebeleid, de gemeentelijke sportparken wat betreft de sportgerelateerde onderdelen, geschouwd. Vanaf 2015 zal nader uitvoer worden gegeven aan het ontwikkelen van het sportaccommodatiebeleid. De uitgangspunten hiervoor zijn al in de beleidsnota "samenwerken aan sporten en bewegen", geformuleerd.

Evenementen

Met wegvallen van de locatie Sportpark de Heihoef, zal Sportpark De Contreie kunnen fungeren als evenemententerrein. Er wordt onderzocht in hoeverre De Contreie aan de eisen hiervoor voldoet.

Opstellen onderwijs(achterstands)beleidsplan 2015-2019

Op 30 oktober 2013 heeft een besluit tot wijziging van het besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 plaatsgevonden. Hiermee wordt de duur van de regeling met een jaar verlengd tot en met 2015. Voor de periode na 2015 is nog onduidelijk hoe de specifieke regeling wordt voortgezet. Voor 2015 worden met de schoolbesturen afspraken gemaakt over het jaar 2015. Zo gauw duidelijkheid is over de hoogte en vorm van de rijkssubsidie zal samen met de schoolbesturen een nieuw onderwijsbeleidsplan worden opgesteld.

Herijking jeugdplan

Doorontwikkelen jeugdplan als vastgesteld in relatie tot de transities in het sociale domein. Hierin zal ook aandacht besteed worden aan de participatie van jongeren in en aan de maatschappij.

Nieuw Integraal Huisvestings plan voor het onderwijs

Medio 2015 zal een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de komende vier jaar worden vastgesteld. In dit IHP zal naast de reguliere aanvragen van schoolbesturen, bijzondere aandacht worden besteed aan de wens van het Frencken aangaande (ver)nieuwbouw van haar huisvesting, gemeten langs de lat van soberheid, doelmatigheid, functionaliteit en toekomstbestendigheid. Tevens zal bezien worden hoe onderwijsvoorzieningen zoals scholen en schoolpleinen, vaker kunnen worden ingezet voor maatschappelijke voorzieningen.

Behoud en uitbreiding MBO-voorziening

Met ingang van het schooljaar 2014-2015 start een kleinschalige MBO opleiding op het gebied van transport en logistiek in Oosterhout. Deze opleiding is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de gemeente, het ROC Tilburg, VTL (Vakmanschap op de arbeidsmarkt in Transport & Logistiek) en rijkschool Willem Verboon. Samen met ondernemers en onderwijsinstellingen wordt bekeken of er meer kleinschalige MBO opleidingen (mogelijk met baangarantie) in Oosterhout kunnen starten. Hierbij wordt niet alleen naar de doelgroep jongeren gekeken maar ook naar de groep werkzoekenden.

Samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid (de drie o's)

Zie programma 3, ondernemen.

Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen

Uitwerking van de harmonisatieopdracht van het rijk in lijn met de door het rijk gegeven richting.

Brede scholen

In de gemeente Oosterhout is met het programma de Brede Buurt ingezet op de verbreding van alle Oosterhoutse scholen. De scholen zijn de vindplaats van kinderen en in een aantal gevallen ook mede uitvoeringsplaats van de activiteiten. Daarnaast heeft er subsidiering van twee Brede scholen (Kindcentrum de Ontdekking en Brede school Slotjes-Midden) plaatsgevonden.

Samen met de onderwijsbesturen zal worden bekeken hoe de verdere vormgeving van de Brede scholen in Oosterhout zal plaatsvinden. Centraal daarbij staat het behoud van wat er in de afgelopen jaren op de brede scholen is opgebouwd met inzet van activiteiten vanuit de Brede buurt.

Volwasseneneducatie

Met de wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs wordt de verplichte besteding van het educatiebudget bij een regionaal opleidingscentrum (roc) afgebouwd.

Momenteel wordt vanuit de regio Breda, waar gemeente Oosterhout onderdeel van uitmaakt, toegewerkt naar afspraken met het roc West-Brabant over deze afbouwregeling.

Meerjarenperspectief

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Bron	Wat gaan we hiervoor doen?	Jaar
Integraal beeld over toekomst Oosterhoutse onderwijs.	Gevolgen in kaart brengen voor schoolgebouwen, diversiteit van het onderwijsaanbod, inspelen op een leven lang leren, invoering passend onderwijs en signalerende rol die onderwijs speelt binnen jeugdzorg	Coalitieakkoord		2016 ev
Uitvoeren IHP	Het op een adequate en voldoende wijze bieden van onderwijs-huisvesting (zorgplicht)	Raad	Uitvoeren IHP	2016 ev
Volwasseneneducatie	Voldoende en een kwalitatief goed aanbod.	Wet educatie en beroepsonderwijs	Jaarlijks wordt regionaal een plan opgesteld om tot voldoende en een kwalitatief goed aanbod volwasseneneducatie te	2016 ev -

			komen. Onderdeel hiervan is de invulling van de samenwerkingsafspraken met het roc West-Brabant.	
--	--	--	--	--

Metingen

Outcome indicatoren

Burgerindicator (Burgerijenquête)	Score 2012	Score 2013	Score 2014
Onderwijs & Jeugd			
Onderwijsvoorzieningen in de gemeente	7,5	7,7	7,7
Waardering basisonderwijs in de woonbuurt	7,6	7,7	7,7
Voorzieningen voor jongeren in de gemeente	6,0	5,8	6,0
Tevreden over culturele voorzieningen in de gemeente	7,0	7,1	7,0
Cultuur			
Tevreden over aanbod en kwaliteit van evenementen en festivals in de gemeente	7,5	7,6	7,5
Aandeel 18-plussers dat in de afgelopen 12 maanden minimaal één culturele voorziening in Oosterhout heeft bezocht	66%	63%	58%
Aandeel 18-plussers dat in de afgelopen 12 maanden een voorstelling heeft bezocht in Oosterhout	49%	42%	37%
Aandeel 18-plussers dat in de afgelopen 12 maanden minimaal één vorm van (amateur) kunst heeft beoefent	31%	30%	28%
Tevreden over de uitgaansmogelijkheden in de gemeente	7,3	7,4	7,3
Sport			
Tevreden over sportvoorzieningen in de gemeente	7,7	7,8	7,8

Output-indicatoren

Overige indicatoren	Score 2013	Prognose 2014	Prognose 2015
Onderwijs & jeugd			
% schoolverzuim	2,6%	2,5%	2,5%
Cultuur & evenementen			
Percentage bevolking dat lid is van de bibliotheek	24,3%	25,5%	24,2%
Aantal ingeschreven leners	13.040	13.800	13.000
Aantal bezoekers	232.430	225.000	235.000
Aantal uitleningen	492.178	520.000	480.000
Aantal voorstellingen de Bussel:			
- Professioneel	77	**	**
- Amateur	36		
Aantal kaarten	21.000		
Aantal bezoekers musea:			
- Huis voor Erfgoed/Speelgoed- en carnavalsmuseum	10.012	15.000	15.000
- Brabant Museum Oud Oosterhout (BMOO)	9.006	12.000	12.000
Aantal verleende activiteitsubsidies binnen dit programma	29	30	30
Sport			
Bezoekersaantallen recreatieoord de Warande	77.926	85.000	160.000
Bezoekersaantallen zwembad de Blikken (t/m april 2015)	36.628	35.000	20.000
Bezoekersaantallen zwemvoorziening Arkendonk (t/m juli 2015)	110.360	115.000	70.000

** I.v.m. de renovatie is het theater het seizoen 2014-2015 gesloten. Er zijn daarom geen cijfers opgenomen

Wat gaat het kosten?

Kosten en opbrengsten

(bedragen * € 1.000)

Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten	17.811	18.760	19.148	18.784	18.831	18.553
Baten	3.340	3.239	3.428	3.400	3.475	3.544
Saldo baten & lasten	14.471	15.521	15.720	15.384	15.356	15.009
Storting in reserves	115					
Onttrekking aan reserves	1.233	1.827	2.790	2.726	2.669	2.341
Resultaat	13.353	13.694	12.930	12.658	12.687	12.668
Specificatie lasten						
Onderwijs en jeugd		5.422	4.822	4.667	4.921	4.954
Cultuur en evenementen		6.464	7.080	6.939	6.899	6.637
Sport		6.874	7.246	7.178	7.011	6.961
Specificatie baten						
Onderwijs en jeugd		509	510	512	513	513
Cultuur en evenementen		1.329	1.517	1.349	1.353	1.353
Sport		1.401	1.401	1.539	1.608	1.678
Mutatie reserves						
Reserve investeringsprojecten	-939	-1.827	-2.478	-2.635	-2.578	-2.250
Bestemmingsreserve Santrijgebied	-262	0	-312	-91	-91	-91
Bestemmingsreserve transitie Jeugdzorg	115					
Bestemmingsreserve combifuncties	-32					

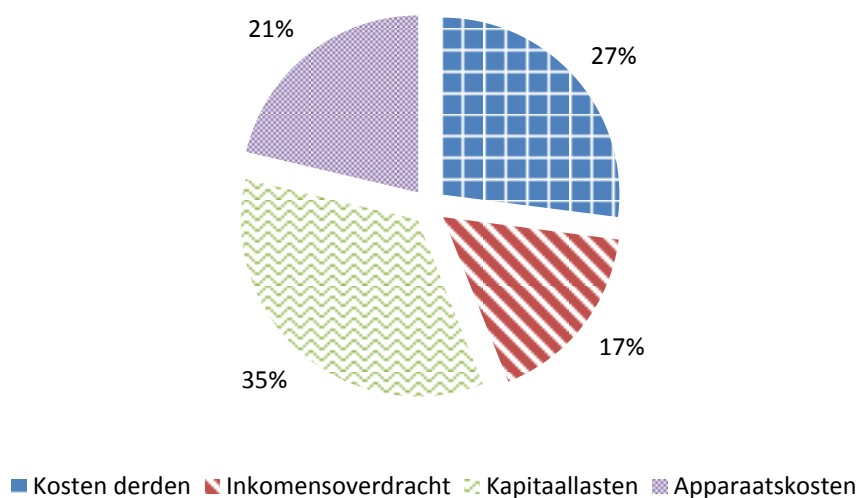
Investerings (* € 1.000)	Begroting 2015	Meerjarenraming		
		Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Onderwijs en jeugd:				
- IHP*	500	500	3036	
- Ridderstraat 34			27	
Cultuur en evenementen:				
- St. Jantoren	50			
- De Nieuwe Pannehoef		169	26	23
- Speelgoedmuseum (Zandheuvel 51)			64	
Sport:				
- Recreatieoord De Warande	427		39	
- Gymzaal Ridderstraat	23		62	
- Gymzaal Slotjesveld				68
- Sporthal Arkendonk		339		17

- Sporthal Oosterheide		111	104	
- Vervangen toplaag kunstgrasveld Dorst			250	
- Renovatie atletiekbaan				200
- Renovatie kleedkamers buitensport				165
Vrije reserve:				
- Zwembadvoorziening	1.360			
- Boekwaarde De Blikken	121			
- Huisvesting BOCK	20			
Totaal	2.501	1.119	3.608	473

* Excl. nieuw IHP

Belangrijke mutaties

Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 6.5. Actualisering.

Programma 5

Ruimte & ontwikkeling

Portefeuillehouders: M. Janse-Witte, M.P.C. Willemsen, M.P. Vissers

Ruimte & Ontwikkeling

Wat willen we bereiken? (Effect)

Meting (Outcome)

Wat gaan we ervoor doen?

Meting (Output)

Wat mag het kosten?

Openbare Ruimte

Schone, hele en veilige buurten waarin het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te recreëren. Bewoners willen veilig en rustig wonen in een goed verzorgde, groene omgeving. Bedrijven vragen om kwaliteit in winkelcentra en op bedrijfsterreinen. Het bereiken van deze doelstelling is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, burgers en ondernemers.

- Waardering groenvoorzieningen woonbuurt
- Waardering onderhoud groen woonbuurt
- Waardering schoon houden woonbuurt
- Waardering onderhoud fietspaden
- Waardering straatverlichting

- Meerjarenperspectief investeringen openbare ruimte (prio-buurten en Weststad)
- Uitvoeren JOR 2015
- Evaluatie beleid openbare verlichting
- Invoering beheersysteem openbare ruimte

- Aantal klachten en meldingen openbare ruimte (wegen – openbaar groen – speelvoorzieningen)
- Aantal uitgevoerde noodreparaties
- Gemiddelde actietijd gladheidsbestrijding
- Aantal buurtbeheerprojecten

	lasten	baten	Saldo
Wegen	7.182	819	6.364
Openbaar groen	4.036	1	4.035
Buurt- en wijkbeheer	357	0	357
Totaal	11.575	820	10.756

Verkeer & Mobiliteit

Het bereikbaar maken en houden van woningen, winkels en bedrijven (voor alle doelgroepen) op een zo efficiënt en veilig mogelijke wijze. Op deze manier de kwaliteiten van "Oosterhout Familiestad" als woon- en werkstad minimaal waarborgen en waar mogelijk verbeteren.

- Fietsmogelijkheden in de gemeente
- Verkeersveiligheid in de gemeente
- Parkeermogelijkheden in de gemeente
- Openbaar vervoer in de gemeente

- Evaluatie en actualisatie mobiliteitsplan 2007-2015
- Besluit fietsverbinding Dorst
- Ingebruikname HOV
- Vernieuwing busstation
- Besluitvorming rotonde Bromtol
- Besluitvorming N629 door provincie

- Parkeertarieven (hoog tarief en dagtarief)

	lasten	baten	Saldo
Verkeer	1.240	67	1.173
Openbaar vervoer	152	0	152
Parkeren	1.879	2.131	-252
Totaal	3.270	2.198	1.072

Natuur, Milieu & Afval

Het beschermen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van het milieu en het langs deze weg leveren van een bijdrage aan een veilige en mensvriendelijke leefomgeving. In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en transport van rioolwater naar de rioolwaterzuivering nagestreefd.

- Waardering ophalen huisvuil in eigen woonbuurt

- Deelname pilot oplaadpunt elektrisch vervoer
- Pilot toepassing biobased materialen in Contreie
- Green deals sluiten met lokale bedrijven
- Afstemmen gemeentelijke activiteiten duurzaamheid met ONE
- Verduurzamen en energiebesparen gemeentelijk vastgoed
- Afvalinzameling: serviceniveaus / composteerinrichting / onderzoek privatisering

	lasten	baten	Saldo
Milieu	1.866	2	1.864
Afvalverwijdering	5.313	1.803	3.509
Water en riolering	6.330	444	5.886
Totaal	13.508	2.249	11.259

Ruimtelijke ordening & Wonen

Via een gevarieerd aanbod van woningen en het creëren van ruimte voor bedrijven, ondersteunen van de ambities van "Oosterhout Familiestad". Op die manier wordt ervoor gezorgd dat Oosterhout een aantrekkelijke woon- en werkgemeente is en blijft voor alle categorieën inwoners.

- Waardering eigen woning

- Bestemmingsplannen flexibeler en regelarmer
- Prestatieafspraken Thuisvester herzien
- Zwaaiakom: nieuw bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan. Overeenkomst ontwikkelende partijen. Start werk stortplaats.
- Santrijn: opening Bussel en parkeergarage. Herinrichting openbaar gebied.
- Contreie: Heroverweging programma. Gefaseerd bouw- en woonrijp maken.
- Wilhelminahaven: bestemmingsplan vaststellen.
- Actualiseren APV
- Implementatie flitsvergunning
- Implementatie kwaliteitscriteria VTH-taken
- Evaluatie experiment welstandsrij bouwen
- Ondersteuning initiatieven hergebruik cultuurhistorische gebouwen
- Hoogspanningstracé 380kV

- Verhouding aantal koop- en huurwoningen
- Aantal nieuw toe te voegen woningen
- Verhouding flitsvergunning – overige vergunningen

	lasten	baten	Saldo
Ruimtelijke ordening	1.530	162	1.368
Huisvesting	1.425	1.174	251
Grondexploitatie	16.551	16.586	-35
Totaal	19.507	17.922	1.585

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte
Schone, hele en veilige buurten waarin het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te recreëren. Bewoners willen veilig en rustig wonen in een goed verzorgde, groene omgeving. Bedrijven vragen om kwaliteit in winkelcentra en op bedrijfsterreinen. Het bereiken van deze doelstelling is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, burgers en ondernemers.
Verkeer & mobiliteit
Het bereikbaar maken en houden van woningen, winkels en bedrijven (voor alle doelgroepen) op een zo efficiënt en veilig mogelijke wijze. Op deze manier de kwaliteiten van "Oosterhout Familiestad" als woon- en werkstad minimaal waarborgen en waar mogelijk verbeteren.
Natuur, milieu & afval
Het beschermen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van het milieu en het langs deze weg leveren van een bijdrage aan een veilige en mensvriendelijke leefomgeving. In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en transport van rioolwater naar de rioolwaterzuivering nagestreefd.
Ruimtelijke ordening & wonen
Via een gevarieerd aanbod van woningen en het creëren van ruimte voor bedrijven de ambities van "Oosterhout Familiestad" ondersteunen. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat Oosterhout een aantrekkelijke woon- en werkgemeente is en blijft voor alle categorieën inwoners.

Trends en ontwikkelingen

Openbare ruimte

De ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente wordt voor een groot deel bepaald door de kwaliteit van de openbare ruimte. Net als voor vele andere gemeenten blijft het voor ons de komende jaren een opgave om te blijven zoeken naar een goede kwaliteit van de openbare ruimte tegen acceptabele kosten.

Leefbaarheid en zorg in de wijk en kerkdorpen hebben onze aandacht. Daar waar sociale vraagstukken spelen (zoals bijvoorbeeld in delen van Dommelbergen) willen wij deze in de aanpak van de fysieke ruimte hand-in-hand laten gaan met de sociale component.

Verkeer en mobiliteit

Door verdunning van de huishoudens komen er per saldo meer auto's bij een gelijkblijvend aantal inwoners. Dit heeft ook zijn effect op de parkeerbehoefte in de wijken.

De mobiliteit van ouderen neemt toe. Dit komt deels door de opkomst van elektrische fietsen en daarnaast blijven ouderen langer autorijden.

Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van elektrische fietsen, waardoor mensen zich over grotere afstanden per fiets kunnen verplaatsen. Ook is er een groei van het sportief-recreatief fietsen. Het fietsverkeer is in omvang fors toegenomen, maar keerzijde is dat de kans op ongevallen en de ernst daarvan toeneemt. Door de toename van aankopen via internet is er landelijk ook een toename van het "bezorgverkeer".

Het bereikbaar houden van Oosterhout, een goed openbaar vervoer en het verbeteren van de verkeersveiligheid zijn belangrijke speerpunten.

Natuur, milieu & afval

Elektrisch vervoer

Het elektrisch vervoer kent een sterke groei. In Oosterhout wordt de behoefte aan openbare laadpalen in 2015 respectievelijk 2020 geschat op 40 en 200 stuks. In Oosterhout staan nog geen elektrische laadpalen.

Afvalinzameling

Landelijk en regionaal wordt gestreefd naar een afvalloze samenleving. Dit vergt van de gemeente continue aandacht voor het verder scheiden van afval.

Ruimtelijke ordening & wonen

Wonen

Met een herziening van de Woningwet wil het kabinet het werkkterrein van de woningcorporaties inperken en de rol van de gemeenten versterken. Het kabinet streeft ernaar om deze herziening van de Woningwet in werking te laten treden op 1 januari 2015. Op 1 januari 2015 treedt ook de Huisvestingswet 2014 in werking. Daarnaast zal de decentralisatie AWBZ/WMO van invloed zijn op de huisvesting van doelgroepen van ouderen. Al deze ontwikkelingen nopen tot herziening van de Woonvisie, prestatieafspraken (en mogelijk wijze van regionale afstemming hierin).

Omgevingsrecht

Naar verwachting treedt de nieuwe Omgevingswet in 2018 in werking. Met deze wet wil het kabinet het omgevingsrecht eenvoudiger maken, waardoor het makkelijker wordt om ruimtelijke projecten te starten en er meer ruimte komt voor maatwerk. De nieuwe omgevingswet heeft ook als doel minder regels en eenvoudigere procedures. Deze landelijke tendens sluit aan bij ons streven naar minder minder regels voor burgers en bedrijven en meer ruimte voor initiatieven.

Bouwen

Onder de nieuwe Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zullen er meer mogelijkheden zijn voor vergunningsvrij bouwen. Deze trend van een vereenvoudiging van de regels en een vermindering van de regels vertaalt zich ook in ons streven naar meer flexibele bestemmingsplannen, welstandsvrij bouwen waar mogelijk en kortere procedures.

Hoogspanningstracé 380 kV Zuid-West

De vraag naar elektriciteit in Nederland neemt de komende jaren toe. Hierdoor is de vraag naar transportcapaciteit toegenomen. Het huidige net in de regio Zuid-West zit aan haar maximum transportcapaciteit en is kwetsbaar, waardoor TenneT niet voldoet aan de eisen die gesteld zijn in de Elektriciteitswet 1998. Om in de toekomst meer elektriciteit te kunnen transporteren moeten bestaande hoogspanningsverbindingen worden aangepast en zullen nieuwe verbindingen en hoogspanningsstations gebouwd gaan worden.

Voor de regio Zuid-West betekent dit het realiseren van een 380kV-verbinding tussen het bestaande station Borssele en het nieuw te bouwen 380kV-station Tilburg.

Het voorgenomen tracé was gesitueerd aan de noordzijde van ons grondgebied (Willemspolder). De Ministers van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu hebben in het voorgenomen besluit het voorgenomen tracé gewijzigd. Het gedachte tracé voert ongeveer vanaf de Vrachelse Heide, langs de Burg. Materlaan en over het Landgoed Oosterheide naar het Wilhelminakanaal. Het tracé doorkruist grote delen van het onlangs gerealiseerde Landschapspark De Open Linie.

Wat gaan we ervoor doen?

Openbare ruimte

Ontwikkeling openbare ruimte prio-buurt en Weststad

De kwaliteit van de openbare ruimte bepaalt voor een belangrijk deel de wijze waarop inwoners van onze gemeente hun woonomgeving waarderen. Vanwege de beperkte financiële middelen zijn de afgelopen jaren investeringen in kwaliteitsverbetering achterwege gebleven. Met name in de zogenaamde prio-buurt en op bedrijventerrein Weststad 1 en 2 worden de effecten hiervan hoe langer hoe meer zichtbaar. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van een tien-jarenperspectief, waarin wij aangeven hoe wij op middellange termijn willen omgaan met investeringen in de openbare ruimte. In 2015 vindt besluitvorming plaats over dit meerjarenperspectief.

Uitvoeren van het JOR 2015

Realiseren van onderhoudsprojecten in de openbare ruimte, waarbij relatief kleinschalige verbeteringen zullen worden doorgevoerd. Daarin is (meer dan in voorgaande jaren) evenwicht gezocht tussen het aantal en de omvang van projecten en de capaciteit van de organisatie. Het JOR zal een mix bevatten van onderhoudswerken en verbeteringswerken, zoals het coalitieakkoord beoogt.

Bij de prioritering van projecten in een JOR zal de onderhoudstoestand steeds leidend zijn. Vanuit onderhoudsperspectief zal per locatie en situatie worden bepaald of en in hoeverre verbeteringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Het budget is leidend en financiële ruimtes zijn beperkt.

Evaluatie beleid aangaande Openbare Verlichting

Eind 2015 wordt gestart met de evaluatie van het beleid Openbare Verlichting. De balans zal worden opgemaakt naar aanleiding van de inhaalslag op het achterstallig onderhoud. Tevens zal duidelijk worden wat de resterende opgaven en ambities zijn.

Invoering beheersysteem Openbare Ruimte (BsOR)

In het najaar van 2014 wordt een nieuw beheersysteem voor de openbare ruimte in gebruik genomen. In 2015 wordt het gebruik van het systeem verder geoptimaliseerd, waardoor geautomatiseerde mutatieverwerking van objecten op basis van een berichtenverkeer tussen de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en het BsOR mogelijk wordt. Tevens zal mobiel werken voor de objectbeheerders worden geïntroduceerd.

Verkeer en mobiliteit

Evaluatie en actualisatie Mobiliteitsplan 2007–2015

In 2015 wordt het huidige Mobiliteitsplan geëvalueerd en wordt een plan van aanpak opgesteld voor een hernieuwing van het mobiliteitsplan. In dit plan van aanpak wordt bepaald op welke modaliteiten wij met nadruk willen inzetten en hoe de bevolking kan worden betrokken bij de hernieuwing van het plan.

In dit Mobiliteitsplan wordt ook het verkeersveiligheidsbeleid geactualiseerd. Naast verkeersveiligheid krijgt het fietsverkeer bijzondere aandacht.

Fietsverbinding Dorst

Momenteel vindt een onderzoek plaats naar de wijze waarop er invulling kan worden gegeven aan onze wens om een verkeers- en sociaal veilige fietsverbinding naar Dorst te realiseren, zodat in 2015 hierover een besluit kan worden genomen.

Ingebruikname HOV en vernieuwen busstation

In 2015 wordt de Hoogwaardig Openbaar Vervoer verbinding Oosterhout – Breda – Etten-Leur in gebruik genomen. Met ingebruikname van de HOV wordt de huidige lijn 10 naar Vrachelen doorgetrokken.

Medio 2015 wordt het nieuwe busstation in gebruik genomen, dat tot stand komt met een financiële bijdrage van de provincie. Gedurende de werkzaamheden aan het busstation en de Leijzenhoek kan er geen gebruik worden gemaakt van het huidige busstation. Voor de reizigers en de bussen is gedurende deze periode van werkzaamheden een tijdelijke voorziening gemaakt aan de Abdij van Thornstraat.

Bromtol (krp. Weststadweg/ Technologieweg)

In het vierde kwartaal van 2014 wordt het verkeersonderzoek naar de rotonde bromtol aan de belanghebbende partijen en uw Raad gepresenteerd. In dit onderzoek komen aan de orde: de nut en noodzaak van aanpassing en een mogelijk pakket aan maatregelen in de omgeving van de rotonde. Verkeersdoorstroming en verkeersveiligheid zijn hierin leidende thema's. Finale besluitvorming is voorzien in de eerste helft van 2015.

N629

De ontwikkeling van Everdenberg-Oost valt of staat met een goede onsluiting van het bedrijventerrein. In 2015 is besluitvorming door de provincie over de N629 voorzien.

Natuur, milieu & afval

Elektrisch vervoer

Deelnemen aan de pilot publieke laadinfrastructuur van de Provincie Noord Brabant waarbij drie oplaadpunten voor elektrische auto's in de gemeente worden geplaatst.

Biobased economy

De gemeente werkt samen met Avans Hogeschool te Breda en innoverende Oosterhoutse bedrijven in een pilot om de toepassing van biobased materialen ter vervanging van andere, minder duurzame materialen zoals kunststof, te bevorderen. Indien dit succesvol en tegen acceptabele kosten in De Contreie (de pilot) kan worden gerealiseerd, dan zal worden gestreefd naar een verankering van de toepassing van deze biobased materialen in het gemeentelijke inkoopbeleid.

Green deal

De gemeente sluit een Green Deal met lokale bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en die bereid zijn tijd en kennis voor de gemeenschap in te zetten.

ONE

Oosterhout Nieuwe Energie (ONE) is een initiatief van een aantal betrokken ondernemers en inwoners van en voor de gemeente Oosterhout. ONE wil betaalbare, duurzame en eigen energie stimuleren. Het idee achter ONE is dat iedereen kan meedoen. Wij stemmen onze activiteiten op het gebied van duurzaamheid op regelmatige basis met ONE af.

Verduurzamen vastgoed

De gemeente Oosterhout heeft een voorbeeldrol als het gaat om het in de praktijk brengen van het klimaatbeleid. Een eerste stap die de gemeente wil zetten is het realiseren van een forse energiebesparing binnen de gemeentelijke gebouwen en het zoveel mogelijk verduurzamen van de energievraag bij deze gebouwen.

Afvalinzameling

In 2015 gaan we aan de slag met:

- Implementatie van de besluitvorming rondom het onderzoek naar de serviceniveaus van de afvalinzameling.
- Uitvoeren van een onderzoek naar de verbetering van de rentabiliteit en bedrijfsvoering van de composteerinrichting.
- Uitvoeren van een onderzoek naar de noodzaak tot privatisering, dan wel uitbesteding van de taakuitvoering van de buitendienst (in het bijzonder de afvalservice).
- Vormgeven van de gemeentelijke verantwoordelijkheid in het kader van de ketenverantwoordelijkheid van gemeenten voor kunststofverpakkingen.

Ruimtelijke ordening en wonen

Bestemmingsplannen flexibeler en regelarmer maken

In 2015 is de afronding van de actualisering en digitalisering van de bestemmingsplannen voor het stedelijk gebied in Oosterhout. Bij de regeling in die bestemmingsplannen is rekening gehouden met de vergunningsvrije activiteiten en de wettelijke afwijkmogelijkheden uit het Besluit omgevingsrecht.

Wonen

In 2015 worden de prestatieafspraken met Thuisvester herzien.

In 2015 wordt een herziening van de Woonvisie opgesteld voor wat betreft:

- starterslening nieuwbouw,
- betaalbare huisvesting voor jongeren
- flexibiliteit van het meerjarenwoningbouwprogramma.

Hierbij worden de consequenties in beeld gebracht van de beperking van het taakveld van de corporaties i.r.t. huidige prestatieafspraken, waaronder de borgingsfaciliteit via het WSW. Ook wordt het onderdeel ouderenhuisvesting (mogelijkheden nieuwbouw en relatie met – aanpassing – bestaande voorraad) in beeld gebracht.

Grote ruimtelijke ontwikkelingen:

- Zwaaiikom:
 - Vaststelling bestemmingsplan Zwaaiikom inclusief exploitatieplan en beeldkwaliteitplan.
 - Sluiten nieuwe of aanvullende samenwerkingsovereenkomst met de ontwikkelende partijen van het plandeel Eiland.
 - Start werkzaamheden aan stortplaats.
- Santrijn:
 - Opening Gebouw De Bussel (theater en bibliotheek).
 - Opening parkeergarage Santrijn.
 - Herinrichting openbaar gebied rondom De Bussel (Basiliekplein, Torenstraat, Torenplein en Valkenstraat).
- De Contreie:
 - Heroverweging van programma de Contreie op basis van recente ontwikkelingen in de markt.
 - Gefaseerd woonrijp maken van woonstraten.
 - Bouwrijp maken van (gedeelte) locatie tussen Vrachelsplein, kanaal en Burgemeester Huijbregts Schiedonlaan.
 - Ontwikkelen bouwplannen met diverse ontwikkelaars.
- Wilhelminahaven (voormalige MPO locatie)
 - Vaststelling bestemmingsplan Wilhelminahaven.

APV

De APV wordt minstens eenmaal per jaar geactualiseerd, inclusief daarmee samenhangende beleidsregels en voorschriften. In de APV wordt mede bepaald hoe de openbare ruimte binnen de gemeente gebruikt kan worden.

Bouwen

In 2015 wordt de flitsvergunning geïntroduceerd. Vergunningsaanvragen voor de activiteit bouwen die qua omvang en complexiteit relatief klein zijn zoals erfafscheidingen, uitbouwen, garages, dakkapellen en sloopmeldingen, komen voor deze vergunning in aanmerking. De flitsvergunning houdt in dat op een ingediende vergunningsaanvraag binnen vijf werkdagen besloten wordt. De verwachting is dat het eerste jaar ongeveer 10% van de huidige vergunningaanvragen voor de activiteit bouwen in 2015 in aanmerking komt voor de flitsvergunning.

Om de kwaliteit van de vergunningverlening, toezicht en handhaving te verbeteren worden eind 2014 de kwaliteitscriteria van deze zogenaamde VTH-taken geïmplementeerd. Vanaf 2015 zal dit verder geborgd worden, waardoor Oosterhout op dit punt voldoet aan landelijke regelgeving.

Welke activiteiten er concreet in 2015 ten aanzien van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van de Fysieke Leefomgeving worden uitgevoerd, vloeit onder andere voort uit het meerjarig beleidsplan Fysieke Leefomgeving en wordt uitgewerkt in de verschillende uitvoeringsprogramma's. Zowel de uitvoeringsprogramma's als de evaluaties daarvan worden vastgesteld door het college en bekendgemaakt aan de gemeenteraad

Welstand

In 2015 wordt het experiment welstandsvrij bouwen geëvalueerd en wordt (vooruitlopend op de invoering van de nieuwe Omgevingswet) de mogelijkheid van een commissie Ruimtelijke Kwaliteit onderzocht.

Erfgoed

Wij gaan, voor zover het binnen onze mogelijkheden ligt, initiatieven voor hergebruik van leegstaande kerken en andere cultuurhistorisch waardevolle gebouwen/bouwwerken ondersteunen.

Hoogspanningstracé 380 kV Zuid-West

Het gewijzigde tracé heeft ingrijpende gevolgen voor het woon- en leefklimaat in Oosterhout. De realisatie van de masten zal ons inziens leiden tot een onaanvaardbare aantasting van de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente en raakt ook de in het gebied gevestigde (toeristische) ondernemers in hun bedrijfsbelang. Daarnaast is en blijft er onzekerheid over de gevolgen voor de volksgezondheid van dergelijke elektriciteitsmasten.

Wij gaan ons tot het uiterste inspannen om de minister alsnog tot andere gedachten te brengen. Mocht dit niet tot het gewenste resultaat leiden, dan zal onze inzet erop gericht zijn de negatieve gevolgen van dit besluit voor Oosterhout tot een minimum te beperken. Wij zullen hierin optrekken met bewoners- en ondernemersorganisaties, met belangenverenigingen en met uw raad.

Dit dossier vergt op een aantal terreinen specifieke expertise van onze gemeente die wij niet zelf in huis hebben. Die zullen wij de komende jaren dus moeten inhuren. Dat brengt extra kosten mee, die wij tot op heden niet voorzien hebben.

Meerjarenperspectief

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Bron	Wat gaan we hiervoor doen?	Jaar
Structuurvisie	Actueel houden van visie, gekoppeld aan nieuwe Omgevingswet	Coalitieakkoord 2014-2018	Evalueren en zo nodig actualiseren	2017
Elektrische laadpunten	Stimuleren elektrisch vervoer	Coalitieakkoord 2014-2018	Uitbreiden aantal oplaadpunten voor elektrische auto's	2016 e.v.
Verduurzamen vastgoed	Energiebesparing en toepassen van duurzame energie bij gemeentelijke gebouwen	Coalitieakkoord 2014-2018	Ontwikkelen van een methodiek om gemeentelijk vastgoed te verduurzamen	2016 e.v.
Green Deal	Samenwerken met Oosterhoutse bedrijven om duurzame projecten met een maatschappelijk karakter uit te voeren	Lokale klimaatagenda 2013-2020	Uitvoeren van duurzame projecten i.s.m. Oosterhoutse bedrijven.	2016 e.v.
ONE	Stimuleren en ondersteunen van duurzame lokale initiatieven	Lokale klimaatagenda 2013-2020	Afstemmen activiteiten met stichting ONE en waar mogelijk samenwerken.	2016 e.v.
Welstand	Welstandsbleed aanpassen	Evaluatie Welstandsnota	Evalueren en zo nodig actualiseren	2016
Herontwikkeling Santrijgebied	Versterken Centrum functie	Masterplan juni 2012	Herinrichting openbaar gebied	2016 e.v.
Herontwikkeling Santrijgebied	Versterken Centrum functie	Masterplan juni 2012	Realisatie woningen	2016 e.v.
Herontwikkeling Zwaaiomgebied	Woningbouwontwikkeling in plangebied	Coalitieakkoord 2014-2018	Bouwrijp maken	2016
Herontwikkeling Zwaaiomgebied	Woningbouwontwikkeling in plangebied	Coalitieakkoord 2014-2018	Start uitgifte en bouw woningen	2018
(Re)organisatie van de buitendienst Gemeentewerf	Toekomstige financiën op orde. Afvalinzameling efficiënter en tegen lagere kosten organiseren.	Coalitieakkoord 2014-2018	Onderzoek naar mogelijkheden tot privatisering (regionaal) of uitbesteding (regierol) van de afvalinzameling / buitendienst	2016
Opstellen nieuw mobiliteitsplan (incl. fietsplan en verkeersveiligheidsplan)	Waarborgen verkeersveiligheid en bereikbaarheid van de gemeente voor alle modaliteiten		Investeren in infrastructuur.	2016-2022
evaluatie	Nagaan of de huidige	Coalitieakkoord	evaluatie van de	2016

onderhouds niveau's en bezuinigingsmaatregelen openbaar groen	kwaliteitsniveau's en daaraan gerelateerde onderhoudsinzet voorzien in de ambitie van een aantekkelijke woon- en werkgemeente	2014-2018	gevolgen van recente onderhoudsinterventies en keuzes in te volgen onderhoudsstrategie	
opstellen vGRP 2017-2022	een voldoende en functioneel rioleringsstelsel tegen aanvaardbare kosten	Wet Milieubeheer / Wet Gemeentelijke Watertaken	opstellen van het gemeentelijk rioleringsplan met een investeringskalender voor de vijf volgende jaren	opstellen vGRP 2017-2022

Metingen

Outcome indicatoren

Burgerindicator (Burgerijenquête)	Score 2012	Score 2013	Score 2014
Waardering groenvoorzieningen in de woonbuurt.	7,6	7,8	7,9
Waarderen onderhoud groen in de woonbuurt	6,8	6,9	6,4
Waardering schoonhouden van de woonbuurt	6,8	6,9	6,5
Waardering onderhoud wegen en fietspaden in de woonbuurt	6,7	6,8	6,3
Waardering straatverlichting in de woonbuurt	7,8	7,9	7,8
Fietsmogelijkheden in de gemeente	7,8	7,9	7,9
Verkeersveiligheid in de gemeente	6,7	6,9	6,8
Parkeermogelijkheden in de gemeente	6,2	6,6	6,7
Openbaar vervoer in de gemeente	6,5	6,5	6,7
Waardering ophalen huisvuil in de woonbuurt	7,8	7,4	7,4
Waardering eigen woning	7,8	7,8	7,9

Output-indicatoren

Overige indicatoren	Score 2013	Prognose 2014	Prognose 2015
Aantal klachten en meldingen openbare ruimte			
- product wegen	2.798	2.800	n.v.t.*
- product openbaar groen	1.131	1.500	1.500
- product speelvoorzieningen	45	30	n.v.t.*
- product afval / ongedierte (nieuw)			2.000
- product verhardingen			900
- product verkeer (straatmeubilair, verkeerslichten, parkeerautomaten, stadsafsluitingen)			580
- product openbare verlichting			880
- diversen (reiniging en onderhoud, speelvoorzieningen, riolering en water, gladheidsbestrijding, evenementen)			1.000

Gemiddelde actietijd gladheidbestrijding	3 uur	3	3
Aantal buurtbeheerprojecten (incl. buurtpreventie)	17	8	16
Parkeertarieven:			
- Hoog tarief (per uur)	€ 1,90	€ 1,90	€ 2,00
- Dagtarief op 8 locaties, vanaf 1 april 2012	€ 3,80	€ 3,80	€ 4,00
Verhouding aantal koop- en huurwoningen	65-35	65-35	65 - 35
Aantal nieuw toe te voegen woningen	140	307	316
Verhouding flitsvergunningen – overige vergunningen			10%

* Met ingang van deze begroting wordt een uitsplitsing van klachten en meldingen op dit product gegeven.

Wat gaat het kosten?

Kosten en opbrengsten

(bedragen * € 1.000)

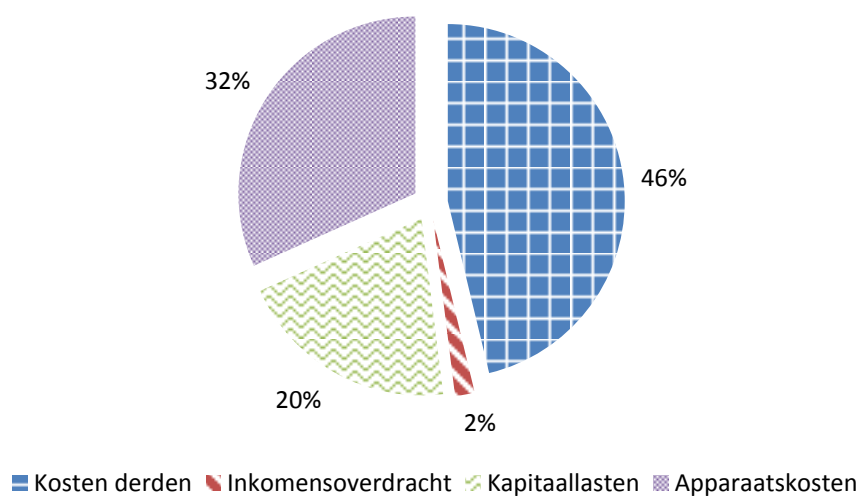
Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten	36.304	45.993	47.860	44.853	45.054	42.082
Baten	7.277	20.671	23.189	19.624	20.087	17.221
Saldo baten & lasten	29.027	25.322	24.671	25.229	24.967	24.861
Storting in reserves	1.136	433	253	-116	-26	39
Onttrekking aan reserves	5.142	189	241	234	228	222
Resultaat	25.021	25.566	24.683	24.879	24.713	24.678
Specificatie lasten						
Openbare ruimte		11.485	11.575	11.494	11.341	11.223
Verkeer en mobiliteit		3.048	3.270	3.656	3.554	3.520
Natuur, milieu en afval		14.079	13.508	13.849	13.919	14.021
Ruimtelijke ordening en wonen		17.381	19.507	15.854	16.239	13.317
Specificatie baten						
Openbare ruimte		893	820	816	806	802
Verkeer en mobiliteit		2.136	2.198	2.279	2.337	2.377
Natuur, milieu en afval		2.141	2.249	2.238	2.230	2.228
Ruimtelijke ordening en wonen		15.501	17.922	14.291	14.713	11.814
Mutatie reserves						
Bestemmingsreserve parkeerfonds	377	433	253	-115	-26	39
Vrije reserve	-1.574	-71	-56	-55	-55	-54
Investeringsprojecten	-28	-118	-184	-179	-173	-168
Bestemmingsreserve buitenspielen	13					
Bestemmingsreserve groenfond	109					
Bestemmingsreserve algemene bedrijfsreserve	-1.583					
Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen	-1.273					
Bestemmingsreserve dienstverlening	-48					

Investerings (* € 1.000)	Begroting 2015	Meerjarenraming		
		Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Openbare ruimte:				
- Wijken en buurten: Ockenburg, Hildebrandlaanen Koopvaardijweg (2015)	475	300	300	300
- Hoofdwegenstructuur: Leijzenhoek en Oostpolderweg West (2015)	639	730	730	730
- Civieltechnische kunstwerken:	40	100	100	100

Wilhelminakanaal Oost				
- Openbare verlichting: Leijzenhoek, Hildebrandlaan, Dorst, Molenbuurt, Slotjes Midden, kernen en buitengebied en Midden en Noord (2015)	472	550	550	550
- Hoofdgroenstructuur: Heuvel, Slotjesveld park, Hoogstraat, Hildebrandlaan, Weststad, Hoofseweg, Leijzenhoek en Ockenburg (2015)	282	95	95	95
- Bomencompensatie; Van Liedekerkestraat (2015)	25	75	75	75
Verkeer en mobiliteit:				
- Verkeersveiligheidsplan: Hoofseweg tunnelbak en Van Oldeneellaan oversteek scholen (2015)	85	200	200	200
- Vervangen VRI's: Wilhelminalaan en Leijzenhoek (2015)	209	350	350	350
- Fietsnota	0	50	50	50
- Openbaar vervoer: Oostpolderweg west (2015)	228	0	0	0
Natuur, milieu en afval:				
- Riolvervanging: programma kleine riolvervangingen, Jacob Catslaan en Zuiderbeemd/Trekbeemd (2015)	420	500	500	500
- Rioolreparaties	350	450	450	450
- Pompen en gemalen	40	40	40	40
- Persleiding Oosterheide	1.306	366		
- Rioolmaatregelen: Hildebrandlaan, Molenstraat, Ockenburg en Vuurdoornlaan (2015)	636	675	960	960
- Hemelwaterzorgplicht: Hoofseweg tunnelbak, Weststad, Baarschotsestraat, Herendam, park Slotjesveld (2015)	433	100	600	600
- Cyclische vervanging ondergrondse containers	67	67	67	67
- Burgerportaal tbv afvalgegevens	15			
- Aanschaf pinautomaat milieustraat	85			
- Programmatuur bedrijfsvoering Afvalservice	100			
- Inhaalslag digitaliseren bodemrapporten	8			
Ruimtelijke ordening en wonen:				
- Aanpak illegaal grondgebruik	25	25		
Vrije reserve:				
- Slotjes Midden		1.100	1.200	440
- De Contreie Ecozone		1.500		
Totaal	5.940	7.273	6.267	5.507

Belangrijke mutaties

Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 6.5. Actualiseringen.

Programma 6

Middelen

Portefeuillehouders: J.W.M. Peters, M. Janse-Witte

Middelen

Wat willen we bereiken? (Effect)

Meting (Outcome)

Wat gaan we ervoor doen?

Meting (Output)

Wat mag het kosten?

Gemeentelijke organisatie

Het zo effectief en efficiënt mogelijk en pro-actief (intern) faciliteren van de gemeentelijke bedrijfsvoering.

- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed bij geplande renovaties, bouwkundige – of installatietechnische verbeteringen.
- Afstoten vastgoed dat niet bijdraagt aan maatschappelijke doelstellingen.
- Alternatieve invulling of verkoop van objecten Heuvel 23 en bibliotheken Dommelbergen en Zuiderhout.

- Ziekteverzuim
- Percentage bezwaarschriften tijdig afgedaan
- Percentage (on)gegronde bezwaarschriften
- Aantal WOB-verzoeken

	lasten	baten	Saldo
Sturing	3.251	3	3.248
Ondersteuning	9.007	1.183	7.824
Interne dienstverlening	5.901	209	5.692
Totaal	18.159	1.395	16.764

Dekkingsmiddelen

In dit onderdeel is met name een aantal belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen opgenomen, zoals de algemene uitkering gemeentefonds, algemene belastingen, rente-inkomsten en –uitgave. Ook worden in dit onderdeel stelposten opgenomen voor toekomstige gemeentebrede kostenposten als kapitaallasten e.d. die (nog) niet exact toe te delen zijn naar de overige programma's.

- Actualisering nota reserves en voorzieningen.
- Vergroten transparantie gemeentelijke begroting.
- Vergroten transparantie gemeentelijke heffingen.

	lasten	baten	Saldo
Beleggingen	4	5.302	-5.298
Belastingen	695	11.644	-10.949
Gemeentelijke heffingen	262	11.090	-10.828
Algemene uitkering	0	-73.419	-73.419
Algemene baten en lasten	-130	0	-130
Totaal	831	101.455	-100.624

Resultaat

Dit onderdeel bevat de stortingen en onttrekkingen aan reserves en het begrote resultaat van de gemeente.

- Structureel sluitend meerjarenperspectief begroting 2016
- Nieuwe set indicatoren benomen t.b.v. begroting 2016.

	lasten	baten	Saldo
Resultaat	103	0	103
Reserves	3.072	4.172	-1.100
Totaal	3.175	4.172	-997

Wat willen we bereiken?

Gemeentelijke organisatie
Het zo effectief en efficiënt mogelijk en pro-actief (intern) faciliteren van de gemeentelijke bedrijfsvoering.
Administratieve doorbelastingen
Dit onderdeel heeft vooral een financieel technisch karakter en wijkt daarmee ook sterk af van de andere programma's doordat een inhoudelijk programma ontbreekt.
Dekkingsmiddelen
In dit onderdeel is met name een aantal belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen opgenomen, zoals de algemene uitkering gemeentefonds, algemene belastingen, rente-inkomsten en –uitgave. Ook worden in dit onderdeel stelposten opgenomen voor toekomstige gemeentebrede kostenposten als kapitaallasten e.d. die (nog) niet exact toe te delen zijn naar de overige programma's
Resultaat
Dit onderdeel bevat de stortingen en onttrekkingen aan reserves en het begrote resultaat van de gemeente.

Trends en ontwikkelingen

Gemeentelijke organisatie

Veranderingen volgen elkaar in snel tempo op. De samenleving wordt complexer. De gemeente is daardoor kwetsbaarder geworden: denk hierbij aan beeldvorming in de media, de vraag naar meer transparantie, uitwisseling van informatie en opinies via internet, kritischere maatschappij, etc. Daarnaast hevelt het Rijk taken over naar gemeenten, tegen een lager budget en is de uitkering uit het gemeentefonds fors verlaagd. Dit zet de dienstverlening onder druk. Verder heeft de gemeente ook nog te maken met de voortschrijdende digitalisering, de vergrijzing, het vooruitzicht van een krappere wordende arbeidsmarkt en vervagende gemeentegrenzen. Ontwikkelingen waarop de gemeente tijdig moet inspelen om niet achterop te raken.

Personeel

De vergrijzing slaat bovengemiddeld toe bij het ambtelijk apparaat van de lokale overheid. Door bezuinigingen zijn veel tijdelijke contracten niet verlengd. Tegelijkertijd krijgen gemeenten steeds meer taken uit te voeren, hebben te maken met lopende reorganisaties, onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen, precieze hoogte van de bezuinigingen en de rol die de gemeente moet spelen.

De steeds toenemende dynamiek van maatschappelijke ontwikkelingen vraagt om voortdurende aanpassing van organisatie en werkwijzen. Mensen zijn daarin de kritische succesfactor. Management en medewerkers moeten goed kunnen omgaan met deze veranderingen.

De opgaven waar we als gemeente voor staan bieden op het gebied van personele inzet een tweetal uitdagingen:

- het verhogen van de brede en flexibele inzetbaarheid van de medewerkers door o.a. opleiding en ontwikkeling en
- de aansluiting met de arbeidsmarkt: de match met gekwalificeerde medewerkers en een evenwichtige personele opbouw.

ICT

Gemeenten staan de komende jaren voor grote uitdagingen, zoals de decentralisaties, de bezuinigingen, het organiseren van gemeentelijke samenwerking en het moderniseren van de dienstverlening. Dit slaagt alleen als de 'basis op orde' is, dat wil zeggen: als de uitvoering goed is georganiseerd en als de ICT en informatievoorziening op orde zijn. Het overheidsbrede programma i-NUP (Implementatieagenda voor het Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en E-overheid) omvat de implementatie van meer dan 20 ICT-bouwstenen. Deze zijn noodzakelijk om uiterlijk 1 januari 2015 de basis op orde te brengen en de dienstverlening aan burgers en ondernemers sneller, beter en efficiënter te maken. Voorbeelden van de bouwstenen zijn de voorzieningen voor de berichtenbox van MijnOverheid, het gemeentelijk 14+netnummer, eHerkenning, de webrichtlijnen en het Stelsel van Basisregistraties. Oosterhout wil werken volgens de landelijke standaarden en heeft daar al een start mee gemaakt. Dit betekent dat processen, inrichtingen van systemen (zaaksysteem) en de benodigde uitwisselingsformaten volgens de landelijke standaarden worden ingericht.

Middelen

De commissie vernieuwing Besluit Begroten en Verantwoorden heeft in 2014 een advies uitgebracht over de vernieuwing van de BBV aan de VNG. De commissie streeft hierbij naar meer uniformering tussen gemeenten onderling door het hanteren van dezelfde begrotingsonderdelen en dezelfde indicatoren. Hierdoor zou de vergelijkbaarheid tussen gemeenten groter worden. Wanneer deze adviezen worden overgenomen, heeft dit gevolgen voor de vorm en inhoud van P&C-producten binnen de gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Gemeentelijk vastgoed

Verduurzaming vastgoed

In programma 5 is reeds gesproken over de voorbeeldrol die wij voor onszelf zien rond het klimaatbeleid. Uitgangspunt met betrekking tot gemeentelijk vastgoed is dat de terugverdientijd van de investering past binnen de looptijd van de exploitatie. Verduurzaming vindt plaats ten tijde van geplande renovaties, bouwkundige - of installatietechnische verbeteringen. Van de panden waarvoor het verplicht is, is reeds een energielabel beschikbaar. De overige panden worden de komende periode geïnventariseerd, zodat inzichtelijk wordt waar verbeteringen mogelijk zijn. In de tweede helft 2014 wordt een reeds in gang gezet onderzoek naar optimalisering klimaatbeheersing en toepassing zonnepanelen op het stadskantoor nader uitgewerkt tot een concreet voorstel. Hiermee zet de gemeente een belangrijke stap naar verduurzaming van haar eigen vastgoed.

Afstoten vastgoed

Er wordt steeds nadrukkelijker naar de functie van het vastgoed gekeken. De vraag of het vastgoed bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen, die door de beleidsafdelingen worden geformuleerd, staat hierbij centraal. Verandering van functies van bestaand vastgoed of strategisch aangekochte objecten, kunnen aanleiding geven tot het herpositioneren van het vastgoed. Het afstoten of amoveren ervan is daarbij nadrukkelijk een optie, waarbij kosten voor beheer en onderhoud gereduceerd worden. Enkele voorbeelden hiervan uit het (recente) verleden zijn de sloop van enkele buurthuizen en de voormalige brandweerkazerne en de verkoop van Slotje Brakestein. Het object Heuvel 23 en de bibliotheken Dommelbergen en Zuiderhout zijn onder andere panden waarvan de functie in 2015 komt te vervallen. Voor deze panden wordt nadrukkelijk naar alternatieve invulling gezocht. Indien er vanuit de diverse beleidsafdelingen geen behoefte is aan een maatschappelijke invulling wordt verkoop voorgesteld.

Middelen

In 2015 zal de nota reserves en voorzieningen worden geactualiseerd en ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Gemeentelijke heffingen / belastingen

De gemeente Oosterhout is transparant in de wijze waarop zij gemeenschapsgeld uitgeeft. Hetzelfde geldt ook voor de wijze waarop de gemeentelijke belastingen en heffingen worden samengesteld. De informatie hierover aan inwoners en ondernemers in Oosterhout wordt verbeterd.

Meerjarenperspectief

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Bron	Wat gaan we hiervoor doen?	Jaar
Structureel sluitende begroting	De begroting 2016 kent een structureel sluitend meerjarenperspectief	Coalitieakkoord	Ombuigen met visie	2016
Indicatoren begroting	Indicatoren focussen op belangrijkste onderdelen van beleid	Begroting 2015	Nieuwe set indicatoren opstellen voor begroting 2016	2016

Metingen

Output-indicatoren

Overige indicatoren	Score 2013	Prognose 2014	Prognose 2015
Gemeentelijke organisatie			
Aantal formatieplaatsen per duizend inwoners (<i>excl. formatie unit Equalit</i>)	7,3	7,2	7,2
Ziekteverzuim gemeente Oosterhout	5,0%	5,1%	5,0%
Percentage bezwaarschriften dat binnen 18 weken na afloop van de termijn voor het indienen van bezwaar is afgedaan (binnen wettelijke termijn)	95%	95%	95%
Percentage gegronde bezwaar –en beroepschriften Awb	3,5%	15%	15%
Aantal WOB-verzoeken	54	55	55

Wat gaat het kosten?

Kosten en opbrengsten

(bedragen * € 1.000)

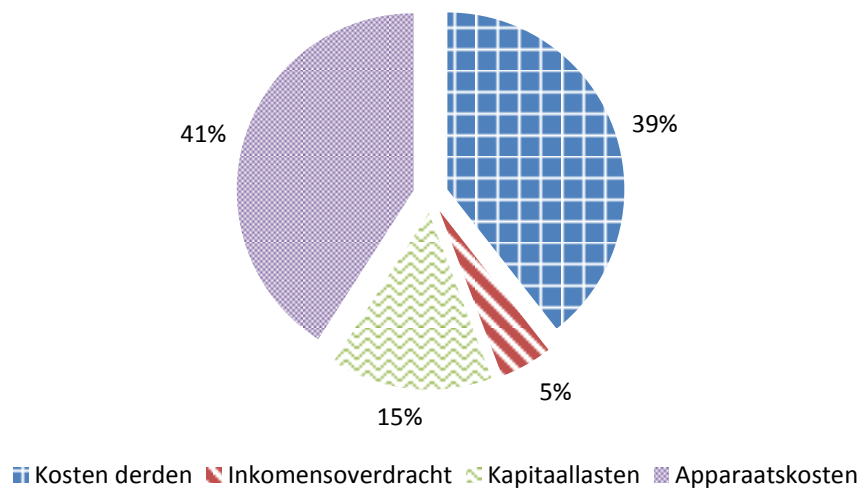
Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten		28.391	25.294	28.830	23.706	24.118
Baten		102.512	125.193	124.402	122.270	121.409
Saldo baten & lasten		-74.121	-99.899	-95.572	-98.564	-97.291
Storting in reserves	1.913	2.759	1.973	2.296	2.204	2.315
Onttrekking aan reserves	1.654	1.194	483	366	354	341
Resultaat		-72.556	-98.409	-93.642	-96.714	-95.317
Specificatie lasten						
Gemeentelijke organisatie		18.982	18.159	18.196	17.787	17.638
Administratieve doorbelastingen		-183	-44	-436	-497	-520
Dekkingsmiddelen		561	830	2.040	2.920	3.106
Resultaat		4.576	3.174	2.015	1.748	1.947
Specificatie baten						
Gemeentelijke organisatie		1.348	1.395	1.431	1.455	1.455
Administratieve doorbelastingen		14.858	13.999	14.012	13.598	13.459
Dekkingsmiddelen		77.309	101.455	101.133	99.905	99.891
Resultaat		4.664	4.172	3.913	3.656	3.302
Mutatie reserves						
Rente bijschrijving reserves	1.519	2.259	1.808	2.075	2.204	2.315
Bestemmingsreserve SSC	393					
Bestemmingsreserve doorontwikkeling	11					
Vrije reserve	-40					
Bestemmingsreserve 60+	-508	0	165	221	0	0
Bestemmingsreserve IZA gelden	-91	-146	-189	0	0	0
Bestemmingsreserve boekwaarde panden		500				
Investeringsprojecten	-1.026	-1.048	-295	-367	-354	-341

Investeringsen (* € 1.000)	Begroting 2015	Meerjarenraming		
		Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Gemeentelijke organisatie:				
- Projecten informatieplan	245	245	245	123
- Gemeentewerf	120	86		
- Stadhuis			48	92
- E-portaal website	20	20	20	20
- Digitaliseren bouwvergunningen en	90	90		

werkarcieven				
- Tractiemiddelen	1.180	480	407	370
- Incidentele investeringen (stelpost)		213	223	
Vrije reserve:				
- Groot onderhoud stadhuis		320		p.m.
- Diensverlening		-1.800		
- BC 60+		-635		
- Sloop brandweerkazerne	200			
- Brandweerkazerne Dorst	280			
Totaal	2.135	-981	943	605

Belangrijke mutaties

Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 6.5. Actualiseringen.

5. Paragrafen

De volgende paragrafen zijn opgenomen in de programmarekening. Deze zijn verplicht conform de wettelijke voorschriften.

87	Lokale heffingen
92	Weerstandsvermogen
104	Onderhoud kapitaalgoederen
114	Treasury (financiering)
116	Bedrijfsvoering
118	Verbonden partijen
122	Grondbeleid
125	EMU-saldo
127	Subsidieverlening

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Gezien het belang van de betrokken onderwerpen en vanwege het feit dat de raad in het duale stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en voor die onderwerpen een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren.

5.1 Lokale heffingen

Politiek akkoord 2014-2018

Over de onroerende zaakbelasting en overige belastingen en heffingen is het volgende opgenomen in het politiek akkoord 2014-2018. Dit betreffen de beleidsmatige uitgangspunten voor de komende periode.

Belastingcapaciteit OZB

Als de onroerendezaakbelasting wordt verhoogd, dan gebeurt dit met maximaal het inflatiepercentage.

Overige belastingen en heffingen

Uitgangspunten voor de overige belastingen en heffingen zijn in principe:

- De retributies (vergoeding voor een dienstverlening) zijn kostendekkend;
- Milieuheffingen (met name afvalstoffenheffing en rioolheffing) zijn kostendekkend.
- De overige leges e.d. worden jaarlijks maximaal verhoogd met het inflatiepercentage, tenzij er een beleidsmatige aanleiding bestaat tot een verlaging of grotere verhoging te komen.

Overzicht gemeentelijke heffingen

Er zijn diverse gemeentelijke heffingen. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste gemeentelijke heffingen weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Onroerende zaakbelasting	10.641	11.007	11.172
Afvalstoffenheffing	3.708	4.804	4.457
Rioolheffing	4.751	6.520	6.633
Hondenbelasting	308	287	294
Toeristenbelasting	192	178	178
Precario	54	74	97
Leges vergunningverlening openbare orde en veiligheid	32	22	22
Leges burgerzaken	827	937	1.033
Leges bouwvergunningen	789	936	962
Marktgelden	60	68	68
Parkeer opbrengsten (parkeerautomaat, vergunning en naheffing)	2.083	2.069	2.131
Totaal	23.445	26.902	27.047

Ontwikkeling lokale lastendruk

De ontwikkeling van de lokale lastendruk zal worden doorberekend bij het aanbieden van de raadsnota met de belastingverordeningen die in december in de raad zullen worden behandeld.

Onroerende zaakbelasting

Vanaf 2007 vindt jaarlijkse herwaardering van de onroerende zaken plaats, waarbij voor het jaar 2015 de waardepeildatum ligt op 1 januari 2014. De Woz-waarden en tarieven waarmee gerekend is om tot in de begroting 2014 opgenomen opbrengst te komen, zijn nog gebaseerd op de waarde per 1 januari 2013. Dit betekent dat op basis van de nieuwe waardering de tarieven worden herberekend op basis van de in de begroting opgenomen totale opbrengst. Dit kan echter pas plaatsvinden nadat alle objecten in Oosterhout gewaardeerd zijn.

Met de wetswijziging van 1 januari 2008 zijn de beperkingen aan de opbrengsten onroerende zaakbelastingen opgeheven. Vanaf die datum wordt gewerkt met de macronorm voor verhoging van de opbrengsten onroerende zaakbelastingen. Voor 2015 wordt deze macronorm pas vastgesteld in september. De verwachte inflatie voor 2015 bedraagt volgens het CPB naar verwachting 1,5% (conform de maatstaven loonvoet sector overheid en netto materieel overheidsconsumptie).

Ten behoeve van de begroting 2015 is een raming gemaakt voor de verwachte opbrengst onroerende zaakbelasting. Op basis van de huidige inzichten wordt een opbrengst verwacht van € 11.172.000. Dit is een stijging van € 165.000 ten opzichte van de begroting 2014. Deze stijging is het gevolg van de inflatiecorrectie (1,5%).

Ontwikkeling van de tarieven onroerende zaakbelasting

De tarieven onroerende zaakbelasting zijn aangepast conform de beleidsuitgangspunten opgenomen in het politiek akkoord 2014-2018. Alle tarieven zijn berekend op basis van de waarde eenheid van € 2.500, met ingang van 2009 wordt er gewerkt met een percentage van de Woz-waarde. Ten behoeve van de begroting 2015 is de totale OZB-opbrengst verhoogd met 1,5% ter compensatie van de inflatie. De werkelijke percentages zijn nog afhankelijk van de herwaarderingen en wordt in de raad van december vastgesteld in de belastingverordening 2015.

Tarieven OZB	2012	2013	2014
Eigendom woning	0,1001%	0,1069%	0,1169%
Eigendom niet-woning	0,1560%	0,1660%	0,1731%
Gebruik niet-woning	0,1242%	0,1319%	0,1384%

Afvalstoffenheffing

Met ingang van 2013 wordt de afvalstoffenheffing berekend op basis van gedifferentieerde tarieven (difftar). De tarieven zijn daarbij opgebouwd uit een vast en variabel gedeelte. In de onderstaande tabel zijn de kosten opgenomen die via de afvalstoffenheffing verhaald worden. Uitgangspunt hierbij is dat de tarieven kostendekkend worden vastgesteld. In december zullen de tarieven ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
(Meer) jarenplan afvalverwijdering	19.616	26.419	26.419
Inzamelen Huisvuil	3.115.881	2.724.054	3.111.213
Inzameling via Milieustraat	818.375	1.028.948	1.009.312
Inkomsten droge component, milieustraat en bedrijfsafval	-949.346	-848.130	-1.451.905
Veegkosten	301.747	346.906	310.398
Subtotaal kosten activiteiten	3.306.273	3.278.197	3.005.437
Kapitaallasten	275.295	464.487	470.203

Kosten van aanslagoplegging en -inning	222.964	163.964	196.774
Kosten van kwijtschelding	95.417	279.000	279.000
Kosten van oninbaarheid	56.455	19.000	19.000
Rente verlies invoering diftar	36.817	-	-
BCF ('fictieve' compensabele BTW)	466.337	599.669	486.645
Totale kosten te verhalen via tarieven	4.459.559	4.804.317	4.457.059

Rioolheffing

Op 1 januari 2008 is de Wet gemeentelijke watertaken in werking getreden. Deze wet voorziet in de mogelijkheid om een wettelijke verbreding van het gemeentelijke rioolheffing te regelen en regelt ook 3 gemeentelijke zorgplichten ten aanzien van hemelwater, afvalwater en grondwater.

Via het verbrede rioolheffing is het voor de gemeente ook mogelijk om de kosten van de nieuwe taken (hemelwater en grondwater) te verhalen op de aansluitingen. De begroting 2015 is gebaseerd op het VGRP 2012-2016 welke in maart 2012 is vastgesteld door de gemeenteraad.

In de onderstaande tabel zijn de kosten opgenomen die via de rioolheffing verhaald worden. Uitgangspunt hierbij is dat de tarieven kostendekkend worden vastgesteld. In december zullen de tarieven ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Jaarplan riolering en water	1.035.471	963.334	1.104.793
Verzamelen rioolbeheergegevens	23.529	24.850	24.850
Monitoring en telemetrie	48.524	55.000	55.000
Onderhoud pompen en gemalen	173.172	136.588	143.154
Reiniging riolering	211.012	237.296	233.701
Onderhoud riolering	155.188	134.384	131.500
Veegkosten	301.747	346.906	310.398
Kosten van water	153.511	376.619	294.128
Subtotaal kosten activiteiten	2.102.153	2.274.977	2.297.524
Kapitaallasten	2.805.883	3.295.389	3.336.209
Zakelijke lasten CWA	19.678	31.500	31.500
Kosten van aanslagoplegging en -inning	83.091	50.238	65.665
Kosten van kwijtschelding	160.949	170.000	170.000
Kosten van oninbaarheid	50.675	12.000	12.000
BCF ('fictieve' compensabele BTW)	585.708	685.710	719.802
Totale kosten te verhalen via tarieven	5.808.136	6.519.814	6.632.700

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de kosten met ingang van 1 januari 2015 worden verdeeld over niet-woningen en woningen in de verhouding 20% en 80%. Hiermee wordt het bestaande beleid van de verhouding 30% en 70% gewijzigd. De begroting 2015 is op dit voornemen uit het coalitieakkoord gebaseerd.

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
niet woningen (30%) vanaf 2015 (20%)	1.742.441	1.955.944	1.326.540
woningen (70%) vanaf 2015 (80%)	4.065.695	4.563.870	5.306.160
Totale opbrengsten	5.808.136	6.519.814	6.632.700

Hondenbelasting

Voor het houden van honden zijn inwoners van Oosterhout hondenbelasting verschuldigd voor het aantal maanden dat de honden gehouden worden.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de tarieven vanaf 2011 opgenomen.

(bedragen x € 1)	2011	2012	2013	2014	2015
Per 1 ^e hond	57,12	58,56	59,52	60,72	62,16
Per volgende hond	114,24	117,12	119,04	122,44	125,40
Per kennel	364,56	373,68	379,32	386,88	396,48

Toeristenbelasting

Voor het houden van verblijf door personen in Oosterhout die niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie staan ingeschreven wordt toeristenbelasting geheven. Deze belasting wordt geheven aan campings, bungalowparken en hotels, die gevestigd zijn in Oosterhout. In de onderstaande tabel is de tariefsontwikkeling vanaf 2011 opgenomen.

(bedragen x € 1)	2011	2012	2013	2014	2015
Per overnachting	0,65	0,67	0,68	0,69	0,70

Naast het berekenen van een vast bedrag per persoon / per nacht, zijn er een aantal toeristische bedrijven die gebruik maken van een forfaitaire regeling. Deze forfaitaire regeling zal worden aangepast. Hiertoe is een voorstel in voorbereiding. In de begroting 2015 is nog geen rekening gehouden met een verandering in de opbrengsten toeristenbelasting die hierdoor mogelijk optreedt.

Leges burgerzaken

De leges burgerzaken is een (veelal gedeeltelijke) vergoeding voor bepaalde diensten/producten die door de gemeente aan de burger worden verleend. De leges Burgerzaken zijn gesplitst in een drietal leges:

- Burgerlijke Stand,
- Gemeentelijke Basis Administratie (GBA)
- Overige stukken Publieksdiensten (waaronder de reisdocumenten en rijbewijzen)

De hoogte van de gemeentelijke leges Burgerzaken kan voor de meeste producten door de gemeente zelf worden bepaald. Voor een aantal producten / diensten heeft het Rijk een maximum vastgesteld. Dit zijn voornamelijk producten die in feite door het Rijk worden geleverd maar via de gemeente, waar men woonachtig is, kunnen worden aangevraagd. Voorbeelden hiervan zijn onder andere reisdocumenten, verklaringen omtrent het gedrag, naturalisaties en documenten ingevolge de Vreemdelingenwetgeving (verblijfs- en vestigingsvergunningen).

Overigens staan de totale inkomsten vanuit deze leges onder druk omdat steeds meer (semi) overheidsinstanties en door de overheid aangewezen personen (pensioen-fondsen, notarissen, gerechtsdeurwaarders etc.) rechtstreeks de GBA kunnen raadplegen. Hierdoor hoeven de burgers zelf steeds minder bewijsstukken / uittreksels uit de GBA aan te vragen.

Leges bouwvergunningen

Voor het (ver)bouwen van een object worden bouwleges opgelegd. Deze leges worden berekend op basis van een percentage van de bouwkosten boven een minimum.

Kwijtschelding

Voor mensen uit de lagere inkomensgroepen, die te maken hebben met bijzondere omstandigheden, bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding aan te vragen

van riool- en afvalstoffenheffing. De gemeenteraad heeft besloten dat bij de beoordeling de 100%-bijstandsnorm wordt gehanteerd. Dit in afwijking van de landelijke norm van 90%. Hierdoor kan iemand met nagenoeg geen vermogen en een inkomen op bijstandsniveau volledige kwijtschelding krijgen van de gemeentelijke heffingen.

Mensen die bekend zijn bij de afdeling ISC via de uitkeringsadministratie worden automatisch kwijtescholden, zij ontvangen dan ook geen aanslagbiljet.

De volgende bedragen zijn in de begroting 2015 en meerjarenramingen 2016 tot en met 2018 opgenomen ten behoeve van de kwijtescheldingen.

	2014	2015	2016	2017	2018
Kwijteschelding afvalstoffenheffing	279.000	279.000	279.000	279.000	279.000
Kwijteschelding rioolheffing	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000
Kwijteschelding hondenbelasting	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal	455.000	455.000	455.000	455.000	455.000

5.2 Weerstandsvermogen & risicobeheersing

In de paragraaf weerstandsvermogen wordt de financiële robuustheid van de begroting weergegeven. Onder weerstandsvermogen wordt in algemene zin verstaan de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. De paragraaf weerstandsvermogen dient volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ten minste de volgende inhoud te bevatten:

- A. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- B. Een inventarisatie van risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie;
- C. Het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

A. Weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit wordt bedoeld de aanwezige middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen structurele en incidentele weerstandscapaciteit. Met het eerste worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. Met de incidentele weerstandscapaciteit wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

1. De post onvoorzien. Deze bedraagt € 270.000;
2. De onbenutte belastingcapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De Incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende onderdelen:

3. Het vrije deel van de algemene reserve, de vrije reserve en de bestemmingsreserves;
4. Eventuele stille reserves.

De post onvoorzien

In de begroting is jaarlijks een post onvoorzien opgenomen van € 5,00 per inwoner. Deze post bedraagt jaarlijks € 270.000. In 2013 is daadwerkelijk € 37.000 ten laste van deze post gebracht.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit geeft een indicatie van de mogelijkheden, die een gemeente heeft om haar inkomsten via extra belastingopbrengsten te verhogen. De belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente Oosterhout zijn OZB-inkomsten, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

De afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn beiden begroot op een kostendekkend niveau. Dit betekent dat hierin geen onbenutte capaciteit aanwezig is.

In het bestuursakkoord tussen de regering en de VNG is meegenomen dat met ingang van 2008 de verhoging van de OZB-tarieven niet meer is gemaximeerd. Het vervallen van de limitering OZB mag echter niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk. Het instellen van een macronorm moet dat voorkomen. Als de ontwikkeling van de lokale lasten tot overschrijding van die norm leidt, kan het Rijk ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Binnen de OZB is er dus wel sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Onderstaand is berekend dat er een onbenutte belastingcapaciteit is van circa € 3,8 miljoen. Dit is de ruimte ten opzichte van de tarieven die landelijk vastgesteld zijn om te kunnen worden toegelaten als artikel 12 gemeente.

Voorgaande jaren werd de ruimte nog berekend ten opzichte van landelijk vastgestelde maximale tarieven, echter aangezien de maximalisering is opgeheven is dit niet meer zinvol. Aansluiting bij het zogenaamde artikel 12 tarieven is dan meer voor de hand liggend.

Bedragen * € 1.000

	Waarde 2014	Tarief artikel 12	Bruto Opbrengst 2015	Bruto opbrengst tarief art 12	Onbenutte capaciteit
- woningen eigenaar	5.149.080	0,1790%	6.088	9.216	3.128
- niet woningen eigenaar	1.644.099	0,1790%	2.962	2.942	-20
- niet woningen gebruiker	1.589.589	0,1790%	2.122	2.845	723
Totaal			11.172	15.003	3.831

Het vrije deel van de algemene reserve, de vrije reserve en de bestemmingsreserves

Algemene reserve

De doelstelling van de algemene reserve is:

1. het tijdelijk opvangen van negatieve exploitatieresultaten. De benodigde omvang is sterk afhankelijk van de interne beheersing van de bedrijfsprocessen. Als de planning- en controlcyclus goed functioneert dan zullen via bijsturing tekorten/overschotten in de uitvoering van de begroting met behulp van een aanpassingsproces in uiterlijk 2 à 3 jaar weer worden gecorrigeerd.
2. onvoorzienbare externe ontwikkelingen op te vangen.

Het minimale niveau van de algemene reserve is in 2010 door de gemeenteraad vastgesteld op € 5 miljoen. Iedere vier jaar wordt de hoogte van de algemene reserve heroverwogen. De algemene reserve is en blijft te allen tijde vrij besteedbaar.

Vrije reserve / bestemmingsreserves

De vrije reserves en bestemmingsreserves (m.u.v. reserve investeringsprojecten) zijn allen vrij te besteden voor de diverse doeleinden. De bestemmingsreserves zijn wel gelabeld voor bepaalde doeleinden, maar de raad kan te allen tijde besluiten hier een ander doel aan te geven. De ontwikkeling van de vrije reserve is beschreven in het hoofdstuk investeringen van de financiële begroting. De reserves hebben zich als volgt ontwikkeld:

Bedragen * € 1.000

Incidentele weerstandscapaciteit	Ultimo 2012	Ultimo 2013	Ultimo 2014	Ultimo 2015
Algemene reserves	5.077	5.128	5.230	5.283
Vrije reserve	25.581	17.739	13.437	11.899
Reserve grondexploitatie	21.466	19.856	19.717	17.439
Overige bestemmingsreserves*	25.553	25.565	20.755	14.198
Totaal	77.677	68.289	59.139	48.819

* De reserve investeringsprojecten en SSC/ICT worden bij de bepaling van het weerstandsvermogen buiten beschouwing gelaten.

In bovenstaande berekening van de weerstandscapaciteit worden vrijwel alle reserves meegenomen. Dit is ook toegestaan bij het bepalen van het weerstandsvermogen; de raad kan

immers bepalen de reserves voor een andere doel in te zetten. Het is echter zo dat er reeds bestedingsdoelen aan de bestemmingsreserves hangen en dat geldt ook voor een groot deel van de vrije reserve. Als de incidentele weerstandscapaciteit wordt gezuiverd van deze 'claims' ontstaat het volgende beeld:

Bedragen * € 1.000

Incidentele weerstandscapaciteit	Ultimo 2015
Algemene reserves	5.283
Vrije reserve*	10.524
Reserve grondexploitatie**	14.849
Overige bestemmingsreserves	0
Totaal	30.656

* Binnen de vrije reserve is alleen het gedeelte waar nog geen claim op ligt meegenomen.

** Bestaat uit de algemene bedrijfsreserve van de GREX en het niet-geclaimde deel van BoVo.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake als de marktwaarde van de bezittingen (activa) van de gemeente de boekwaarde daarvan overstijgt, het kan hier zowel gaan om vaste activa (panden) als financiële activa (aandelenkapitaal). Voorwaarde voor het opvoeren van deze stille reserves in de weerstandscapaciteit is dat de activa direct verkoopbaar zijn indien de gemeente dat zou willen. De aandelen die in het bezit zijn van de gemeente zijn momenteel niet vrij verhandelbaar. Ook de gemeentelijke gebouwen kunnen een stille reserve bevatten, echter omdat deze veelal nodig zijn voor het uitvoeren van de gemeentelijke taken, zijn zij niet direct te gelde te maken. De conclusie is dat we wel een stille reserve bezitten, deze is echter slechts deels aanwendbaar in onze weerstandscapaciteit, omdat de aandelen en een groot deel van de gemeentelijke panden niet direct verhandelbaar zijn.

Bedragen * € 1.000

Post	Totaal Eigen Vermogen*	Aandeel Oosterhout	Boekwaarde Oosterhout	Stille reserve Oosterhout
Brabant Water NV	476.267	2,78%	238	13.002
NV Bank Nederlandse Gemeenten	3.425.000	0,06%	88	1.967
Rewin NV	543	5,92%	9	23
Totaal	3.901.810		335	14.992

* Gebaseerd op jaarrekeningen 2013

Dit betekent dat er stille reserves zitten in het Oosterhoutse aandelenbezit van bijna € 15 miljoen. Omdat deze 'stille reserves' echter niet direct verhandelbaar zijn, kiezen wij ervoor om deze niet direct te betrekken bij het weerstandsvermogen.

Conclusie weerstandscapaciteit

Bedragen * € 1.000

Post	
Structurele weerstandscapaciteit	3.831
Incidentele weerstandscapaciteit	48.819
Totale weerstandscapaciteit	52.650

De gemeente Oosterhout beschikt hiermee over een weerstandscapaciteit van € 52,6 miljoen. Op diverse reserves liggen momenteel al claims, vanwege geplande uitgaven, maar de gemeenteraad kan besluiten om de reserves op een andere manier in te zetten. Dit vraagt dan uiteraard wel om een herprioritering. Duidelijk is dat de Oosterhoutse ambitie om te investeren in de stad op termijn leidt tot een kleinere reservepositie en dus een lagere weerstandscapaciteit.

B. Risico's

Tegenover de hierboven geïnterpreteerde weerstandscapaciteit staan de risico's die de gemeente loopt. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen gevormd. De risicoparagraaf geeft een inventarisatie van de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Mogelijke voor- of nadelen op exploitatieposten worden hier niet als risico gedefinieerd.

De onderstaande risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. Onder dergelijke risico's verstaan wij derhalve: alle redelijk voorzienbare onzekerheden die niet direct vooraf kwantificeerbaar zijn. Daarom kunnen er geen voorzieningen voor worden gevormd.

Het gaat om de volgende zaken:

Algemene uitkering	
Omschrijving:	Het gemeentefonds gaat herverdeeld worden. Het gemeentefonds is onderverdeeld in 16 clusters en 60 verdeelmaatstaven. Het onderzoek naar mogelijke scheefgroei in deze clusters is deels afgerond. Hiermee is ongeveer 2/3 van de clusters herijkt. 1/3 deel dient echter nog herijkt te worden.
Impact:	Voor de gemeente Oosterhout pakt het eerste deel van deze herijking negatief uit; dit betekent een structurele korting van zo'n € 220.000 voor de gemeente Oosterhout. 1/3 van de clusters dient nog herijkt te worden; ook hier bestaat de mogelijkheid dat dit negatief uitpakt voor onze gemeente. De consequenties hiervan in jaren laten zich echter momenteel nog niet vertalen.
Maatregelen:	Door vast te houden aan de koers die uitgezet is in de ombuigingsoperatie Stofkam wordt tijdig geanticipeerd.

Integratie-uitkering transitie / 'Sociaal deelfonds'	
Omschrijving:	Het wetsvoorstel met betrekking tot de vorming van een sociaal deelfonds is ingetrokken. Om de nieuwe taken die in de vorm van de drie transitie op de gemeente afkomen te kunnen bekostigen zal in plaats daarvan één integratie-budget worden toegevoegd aan de Algemene Uitkering. De huidige middelen voor het inkomensdeel van de Wet werk en bijstand worden er niet aan toegevoegd. De verplichte bestedingsrichting die tot voor kort aan het sociaal deelfonds hing is vervallen. De eerste jaren moet echter nog rekening gehouden worden met herverdeeffecten; de budgetverdeling is nu gebaseerd op historische kosten, maar men gaat toewerken naar een objectief verdeelmodel.
Impact:	De kortingen die opgelegd worden, zijn niet op te vangen door te blijven bieden wat we altijd al boden. Keuzes zijn nodig en onvermijdelijk. De eerste jaren dient bovendien nog rekening gehouden te worden met herverdeeffecten in dit deelfonds. Deze herverdeeffecten zijn als gevolg van afspraken met de VNG momenteel gemaximaliseerd op 15 euro per inwoner per jaar. Voor Oosterhout kan dit dus een verandering van maximaal zo'n € 825.000 (positief of negatief) op jaarbasis bedragen.
Maatregelen:	Het weerstandvermogen van de gemeente Oosterhout is bij de

	jaarrekening 2013 verhoogd door het positieve saldo grotendeels toe te voegen aan de vrije reserve. Uitgangspunt is en blijft dat de transities worden gefinancierd met de budgetten die de gemeente van het rijk ontvangt. Als blijkt dat die gelden niet toereikend zijn, zal het beleid moeten worden aangepast. Zo'n beleidswijziging is echter niet van de ene op de andere dag ingevoerd en heeft ook niet van de ene op de andere dag (financieel) effect. Om deze (tijdelijke) tegenvallers die zo ontstaan, op te vangen is het weerstandsvermogen van de gemeente verhoogd..
--	---

Decentralisatie van taken richting gemeenten	
Omschrijving:	Per 1 januari 2015 worden er taken op het gebied van jeugdzorg, AWBZ en de participatiewet overgeheveld van het Rijk naar de gemeenten. In de eerste jaren na de overgang van deze taken richting de gemeente zijn (financiële) nadelen ten opzichte van de begroting niet ondenkbaar.
Impact:	AWBZ • Sinds het voornemen om extramurale begeleiding te decentraliseren zijn er diverse keren wijzigingen aangebracht in de transitie AWBZ-Wmo. Op 8 juli 2014 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de nieuwe Wmo 201, die per 1 januari 2015 wordt ingevoerd. Vanaf die datum houdt de huidige AWBZ op te bestaan en wordt nieuwe Wet langdurige zorg van kracht (behandeling in de Eerste Kamer dient nog plaats te vinden). Vanaf die datum verdwijnt ook de functie extramurale begeleiding uit de AWBZ en krijgen gemeenten een uitbreiding van hun verantwoordelijkheid in het kader van de Wmo. Er is dus geen sprake van het overnemen van deze functie of taak door de gemeente. • In de meicirculaire 2014 is het definitieve bedrag voor de transitie AWBZ-Wmo 2015 bekend gemaakt. Dit bedrag bedraagt ongeveer € 7,2 miljoen. • Deze nieuwe verantwoordelijkheid gaat gepaard met een efficiencykorting van in het eerste jaar 11% op de AWBZ-uitgaven aan extramurale begeleiding (oplopend tot 25% in de komende jaren). * Naast deze nieuwe taak wordt tegelijkertijd vanaf 1 januari 2015 een bezuiniging van 32% op het budget Huishoudelijke Hulp ingevoerd, oplopend naar 40% vanaf 2016. • Voor bestaande cliënten is er sprake van een overgangsrecht. Voor cliënten met een indicatie voor extramurale begeleiding houdt het overgangsrecht in dat zij hun recht op hun huidige zorg behouden tot uiterlijk 1/1/2016 of tot het einde van hun indicatie in 2015. Voor intramurale cliënten waarvoor hun recht op beschermd wonen komt te vervallen geldt een overgangstermijn van ten minste vijf volle kalenderjaren. Dit betekent dat de gewenste omslag die van gemeenten wordt verwacht om de nodige transformatie (en daarmee bezuiniging) uit te voeren slechts voor een deel vanaf 1 januari 2015 kan plaats vinden. Alleen voor nieuwe cliënten kan deze verandering worden ingezet. Jeugdzorg • In de meicirculaire 2014 heeft het Rijk het verdeelmodel van de middelen per gemeente bekend gemaakt. Gemeente Oosterhout krijgt op basis van deze gegevens een bedrag van € 13 miljoen in het jaar 2015. • De taakstelling van 15% wordt gefaseerd over drie jaar doorgevoerd, te weten 4% in 2015, 9 % in 2016 en 15% vanaf 2017.

	• Vanaf 2016 wordt het budget voor jeugdzorg over de gemeenten verdeeld op basis van een nieuw verdeelmodel. • In de Startnotitie Jeugdzorg is een risico-inventarisatie opgenomen. Participatiewet Het Voorstel voor de Participatiewet ligt bij de Tweede Kamer. De voorgenomen invoeringsdatum van de Participatiewet is 1 januari 2015. Met de komst van de Participatiewet is er geen instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) meer mogelijk. De Participatiewet biedt echter wel de mogelijkheid van een vorm van beschut werk. Personen die op 31 december 2014 een Wsw-dienstbetrekking hebben, behouden hun oude rechten Vanaf 1 januari 2015 zal de Wajong alleen nog toegankelijk zijn voor personen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. Personen die niet tot deze categorie behoren kunnen geen beroep meer doen op de Wajong en zullen voor ondersteuning onder de Participatiewet vallen. Personen die op 31 december 2014 een Wajong-uitkering ontvangen, zullen worden herkeurd. In tegenstelling tot eerdere plannen zal de groep Wajongers waarvan na herkeuring wordt vastgesteld dat er arbeidsmogelijkheden zijn, niet worden overgeheveld van de Wajong naar de Participatiewet. Deze groep behoudt dus een (verlaagde) Wajong-uitkering. Bij het aan het werk helpen van personen met een arbeidsbeperking wort een belangrijke rol toebedeeld aan regionale werkbedrijven. Op dit moment is echter nog onduidelijk hoe deze regionale werkbedrijven vorm gegeven moeten worden en welke taken deze werkbedrijven krijgen.
Maatregelen:	In de begroting 2015 zijn de drie transities budgetneutraal opgenomen. Bij de jaarrekening 2013 is een groot deel van het positief saldo toegevoegd aan de vrije reserve om als zodanig het weerstandsvermogen te vergroten. Hierdoor kunnen eventuele tegenvallers op het gebied van de transities worden opgevangen.

Parkeergarage Santrijn	
Omschrijving:	Als gevolg van de conjuncturele ontwikkelingen staan parkeeropbrengsten (tijdelijk) onder druk. Op zichzelf hoeft dat geen probleem op te leveren voor de realisatie van een parkeergarage in het Santrijngebied. Op het moment dat echter besloten zou worden tot verlaging van de parkeertarieven, zou het Parkeerfonds ernstig onder druk komen staan en de realisatie van de parkeervoorziening in gevaar komen.
Impact:	De parkeergarage Santrijn kent een onrendabele top, welke gedekt wordt uit het parkeerfonds. Wanneer de parkeerinkomsten (en daarmee de vulling van het parkeerfonds) achterblijft, betekent dit een verlies voor de gemeente.
Maatregelen:	Het parkeerfonds wordt periodiek geactualiseerd op basis van recente ontwikkelingen. Op deze manier worden problemen tijdig gesignaleerd.

Ontwikkeling WSW bedrijf WAVA/ !GO	
Omschrijving:	Het budget dat wij van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) maakt vanaf 2015 onderdeel uit van het ongedeeld Participatiebudget, dat onderdeel is van het sociaal deelfonds. De middelen die hierin zitten voor uitvoering van de Wsw zijn onvoldoende om de uitvoering hiervan door WAVA te dekken. Dit

	betekent dat er sprake is van een aanvullende gemeentelijke bijdrage. Op basis van de WAVA-begroting 2015 gaat het om een bedrag van ruim € 600.000. Ons aandeel hierin bedraagt zo'n 45%. De Participatiewet zal grote gevolgen hebben voor WAVA. Als gevolg van de Participatiewet stopt vanaf 1 januari 2015 de instroom in de Wsw. De Participatiewet biedt slechts voor een beperkte groep personen de mogelijkheid van een vorm van beschut werk. Daarnaast speelt een rol dat het Rijk de Rijksbijdrage per Wsw-er de komende jaren zal verlagen.
Impact:	Groot
Maatregelen:	De zes Dongemondgemeenten trekken gezamenlijk op in de voorbereiding op de komst van de Participatiewet. Een aspect dat hierbij aan bod komt is de toekomstige rol van WAVA. Deze rol zal echter mede afhankelijk zijn van de rol die de regionale werkbedrijven krijgen. Over de rol van het regionale werkbedrijf zal er in het vierde kwartaal van 2014 duidelijkheid moeten komen. In 2015 zullen er door de in WAVA deelnemende gemeenten keuzes gemaakt moeten worden over de toekomst van WAVA. De keuze die hierbij wordt gemaakt zal ook financiële consequenties hebben. Deze financiële consequenties zullen meegewogen moeten worden bij de uiteindelijke keuze.

Attero	
Omschrijving:	Attero heeft alle Brabantse gewesten een naheffing opgelegd, vanwege de Brabant brede onderaanlevering van huishoudelijk restafval. In eerste instantie geldt de naheffing van 2011 tot en met 2013. Het is thans nog onduidelijk of de naheffing terecht is. Juridisch advies, ingewonnen door zowel de Vereniging van Contractanten als de gemeente Oosterhout, maakt duidelijk dat er voldoende grond is voor het voeren van juridisch verweer. Momenteel wordt ertussen de gewesten gezamenlijk opgetrokken in het bepalen van een juridische strategie.
Impact:	De exacte hoogte van de naheffing is om een aantal redenen momenteel nog niet te bepalen. Redenen zijn onder andere: het feit dat de naheffing verdeeld moet worden over de zes gewesten; het nog maar de vraag is of de naheffing terecht is; er slechts een naheffing is opgelegd voor een beperkt aantal jaren.
Maatregelen:	Alle zes betrokken gewesten trekken momenteel samen op in het bepalen van de (juridische) strategie tegen de naheffing.

Achtervang gewaarborgde geldleningen	
Omschrijving:	De gemeente staat – via een achtervangconstructie – samen met het rijk borg / garant voor de betaling van rente en aflossing van een afgesloten geldlening voor woningbouw die aan corporaties zijn verstrekt via het waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daarnaast staan gemeente en Rijk garant voor hypotheekleningen die aan particulieren zijn verstrekt via het Nationaal Hypotheek Garantiefonds (NHG). Het primaire risico ligt bij de betreffende corporaties c.q. de particulieren zelf. Met betrekking tot de WSW betreft het een getrappt systeem waarbij de eerste lijn is: als een corporatie niet langer beschikt over voldoende geld, en dus niet meer aan rente- en aflossingsverplichting kan voldoen, kan deze een beroep doen op het saneringsfonds van Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) al dan niet met extra geborgde financiering via WSW. Daarna (tweede lijn) kan de corporatie een beroep doen op aanvullende

	steun vanuit de buffers van het WSW en de gezamenlijke corporaties. Als deze tweede lijn ook niet toereikend is, kunnen rijk en de gezamenlijke gemeenten worden aangesproken op hun achtervangfunctie (derde lijn). Deze achtervangfunctie bestaat uit het verstrekken van renteloze leningen aan het WSW. Het WSW zal deze leningen te zijner tijd terugbetalen. Daarbij geldt de volgende verdeelsleutel: 50% voor rekening van het rijk, 25% voor rekening van de schadegemeenten en 25% voor rekening van de gezamenlijke Nederlandse Gemeenten. Het verlies blijft door deze constructie beperkt tot een klein aandeel in de rente van de extra geldleningen. Ten aanzien van per 1 januari 2011 afgegeven borgtochten wordt de volledige achtervangfunctie door het Rijk vervuld. Bij dreigende liquiditeitstekorten in verband met tot en met 31 december 2010 afgegeven borgtochten kan het WSW een beroep doen op achtergestelde, renteloze leningen van het Rijk (50%) en van de gemeenten (50%).
Impact:	Het totaal aan gewaarborgde geldleningen met achtervangconstructie bedraagt € 335,8 miljoen (per 31 december 2013). Dit bestaat voornamelijk uit Waarborgfonds Sociale Woningbouw.
Maatregelen:	Het WSW heeft ten doel woningbouwcorporaties tegen een zo laag mogelijke rente geld te laten lenen op de kapitaalmarkt, om zo de kosten van sociale woningbouw te kunnen drukken. Door het risico met andere gemeenten te delen, wordt hierbij het risico van individuele gemeenten beperkt. Bij opzegging van de overeenkomst met WSW zal de gemeente Oosterhout of zelf leningen moeten gaan verstrekken of zelf direct garant moeten gaan staan in de richting van (vooral) Thuisvester dat het risico vergroot. De claim op WSW dient nauwlettend te worden gemonitord. Gezien het feit dat er sprake is van een getrapt systeem is het risico niet theoretisch, maar ook niet groot.

Garantstellingen	
Omschrijving:	De gemeente staat garant voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen aan instellingen, stichtingen of verenigingen die een doel nastreven met een maatschappelijk belang. In alle gevallen geldt dat er sprake moet zijn van bijzondere omstandigheden. Die bijzondere omstandigheid bestaat veelal daarin dat de instelling geen of onvoldoende zekerheid aan de bank kan verstrekken. Daar waar mogelijk vestigt de gemeente zekerheidsrechten.
Impact:	Samenstelling van de gewaarborgde geldleningen bestaat uit de volgende hoofdposten: ▪ Zorgsector: ▪ Volkshuisvesting particulieren (door langdurige aflossing op geldleningen en stijging huizenprijzen risico nagenoeg nihil) ▪ Volkshuisvesting Thuisvester; ▪ Milieu ▪ Sport/ Welzijn Tezamen vertegenwoordigen deze (1 januari 2014) een waarde van € 25,3 miljoen.
Maatregelen:	Aan elke garantstelling gaat een draagkrachtoets vooraf en worden waar mogelijk zekerheidsrechten gevestigd. Voorts wordt bedongen dat op leningen wordt afgelost waardoor het risico voor de gemeente afneemt.

Grondexploitaties algemeen	
Omschrijving:	Een belangrijk risico is dat de inkomsten uit grondverkoop onder druk komen te staan als gevolg van de economische ontwikkelingen. Via scenarioanalyses en het periodiek doorrekenen van deze projecten ontstaat er goed inzicht in de risico's. Daarnaast wordt in het MPG per project en totaal specifieke berekeningen gemaakt inzake risico's en weerstandsvermogen. De Contreie is het grootste project binnen onze gemeente met een boekwaarde (geïnvesteed bedrag per 1-1-2014) van ruim 34,5 miljoen. Deze wordt hieronder specifiek toegelicht. Van de overige projecten zijn met name de projecten Santrijn en Zwaai kom risicovol, waarbij hier ook een belangrijke component ligt in het risico van afzet van de woningen en bij Zwaai kom ook in de verdere ontwikkeling van het plan. Tenslotte is er ook voor Slotjes Midden een toelichting opgenomen.
Impact:	Het benodigde weerstandsvermogen is berekend op basis van de zogenoemde IFLO-methode. Daaruit blijkt dat het benodigde weerstandsvermogen € 8,15 miljoen is (gebaseerd op cijfers jaarrekening 2013, dit wordt in MPG weer geactualiseerd).
Maatregelen:	De plannen worden periodiek doorgerekend op basis van actuele inzichten, waarbij meerdere scenario's in beeld worden gebracht. Los hiervan blijft op dit moment de afzet van gronden het meest kritieke in de totale grondexploitatie.. Binnen de vrije reserve worden de bedragen binnen de P&C cyclus steeds geactualiseerd, hetgeen zorgt voor de periodiek afstemmingsmoment tussen de uitgaven en inkomsten. Daarnaast is er binnen de grondexploitatie een algemene bedrijfsreserve beschikbaar ter hoogte van circa € 11 miljoen en zijn er reeds voorzieningen getroffen ter hoogte van bijna € 4,8 miljoen (met name voor Everdenberg Oost).

De Contreie	
Omschrijving:	De belangrijkste risico's voor de Contreie zijn: - Afzet van de vrije kavels in dit gebied - Kostenstijging door langere fasering en noodzakelijke (marktconforme) aanpassingen van het plan - Leefbaarheid in de wijk door langere fasering
Impact:	Gezien bovenstaand risico ten aanzien van de afzet van de vrije kavels is in 2014 extern advies gevraagd om tot een (her)beoordeling te komen van de inkomsten en uitgaven van de grondexploitatie. Er is een aantal scenario's doorgerekend. Het onderzoek is ultimo 2014 afgerond. Het resultaat van de grondexploitatie ad circa € 10 miljoen de Contreie zal naar beneden moeten worden bijgesteld. Op basis hiervan is een risicobuffer binnen de vrije reserve aangehouden van € 5 miljoen.
Maatregelen:	Bij iedere actualisatie wordt er, naast de reguliere toets van hoogte en planning van kosten, extra kritisch gekeken naar de prognose van de afzet van de woningen, met name ook naar de afzet van de vrije kavels, omdat dit het grootste effect op de eindwaarde heeft. Op basis van de externe check worden maatregelen getroffen tot beheersing van de kosten en stimulering van de woningbouw.

Ontwikkeling Santrijngebied	
Omschrijving:	<i>Gebouw De Bussel</i> Verwachte risico's zijn: - Aanbestedingsrisico m.b.t. theatertechnische installaties

	- Afronding inrichting gebouw <i>Parkeergarage en woningen</i> Verwachte risico's zijn: - Afzetbaarheid woningen - Bezettingsgraad parkeervoorziening - Wijziging uitgangspunten parkeertarief <i>Openbaar gebied</i> Verwachte risico's zijn: - Hogere kosten aanleg openbaar gebied - Opleveren van het openbaar gebied rondom de Bussel na opening gebouw de Bussel - Uitgifte parkappartementen, moment en hoogte uitgiftebedrag
Impact:	<i>Bussel</i> - Budgetoverschrijding mbt theatertechnische installaties. - Inrichting niet geheel afgerond. <i>Parkeergarage en woningen</i> - Indien de woningen niet aansluitend op bouw parkeergarage worden gerealiseerd zal omliggend gebied tijdelijk moeten worden ingericht, daardoor: • Langer bouwactiviteiten in het gebied • Gemeente ontvangt later de koopsom voor deze grond - Bij lagere bezettingsgraad dan verwacht zal er jaarlijks meer geld vanuit het parkeerfonds moeten worden onttrokken om tekort exploitatiekosten van de parkeergarage te dekken. <i>Openbaar gebied/</i> - Kosten aanleg openbaar gebied zijn hoger dan begroot - Openbaar gebied rondom de Bussel is niet gereed bij opening gebouw de Bussel - Planning uitgifte parkappartementen nog onzeker.
Maatregelen:	<i>Bussel</i> - Te hoge aanbesteding zal leiden tot budgetoverschrijding en in dat geval zal er niet gegund worden en de opdracht moeten worden aangepast. - Inrichtingsvoorstel aanpassen aan budget. <i>Parkeergarage en woningen</i> - Bij stagnatie bouw woningen boven parkeergarage zal omliggende gebied tijdelijk moeten worden ingericht. - De parkeergarage blijft in eigendom van de gemeente. De gemeente zal een plan van aanpak (incl. communicatie) opstellen om de bezettingsgraad zo snel mogelijk op minimaal peil te krijgen. <i>Openbaar gebied/ Grex</i> - Er zal een aanbesteding plaatsvinden zodat er concurrerend ingeschreven kan worden. - De planning zal onderdeel uitmaken van de aanbesteding. - Start uitgifte parkappartementen op het juiste moment (waarde grond en vraag naar appartementen)

Zwaaikom	
Omschrijving:	De belangrijkste risico's binnen het project Zwaaikom zijn: 1. Samenwerkingsovereenkomst 2005: geen overeenstemming over aanpassing. 2. Subsidies: vervallen van subsidies. 3. Verwachtingen bewoners bestaande wijk met betrekking tot

	verdwijnen betonfabriek, bestemmingsplanprocedure.
Impact:	1. Financiële gevolgen van juridische procedure. 2. Financiële consequenties, haalbaarheid plan. 3. Mogelijke planschadeclaims en procedures: financiële consequenties en vertraging in de realisatie.
Maatregelen:	1. Meenemen ontwikkelaars in planvorming en zo veel mogelijk gezamenlijk keuzes en besluiten te nemen. 2. Overleg met Provincie over nieuwe subsidiemogelijkheden. 3. Bewoners meenemen in planvorming, aandacht voor communicatie.

Herontwikkeling Slotjes Midden	
Omschrijving:	De belangrijkste risico's voor Slotjes Midden zijn: 1. Uitstel/verdere bijstelling plannen op grond van veranderde woningmarkt; 2. Kostenstijging herinrichting openbaar gebied door langere looptijd; 3. Leefbaarheid in de wijk door langere looptijd
Impact:	In het kader van de bijstelling van de oorspronkelijke herstructureringsplannen voor Slotjes Midden is ook de grondexploitatie geactualiseerd. De eindwaarde van de grondexploitatie was en blijft nihil. Eventuele verdere bijstelling van de plannen kan consequenties hebben.
Maatregelen:	Regelmatig overleg en afstemming met Thuisvester ten aanzien van de planning en de gemaakte afspraken vastleggen. - Goed inzicht in en zonodig bijstellen van uitgaven voor herinrichting openbaar gebied. - In nauw overleg met de buurtcoördinator de leefbaarheid van de wijk blijven volgen en zonodig aanvullende maatregelen treffen.

Totaaloverzicht van onderkende risico's:

Het risico wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet. Voor de beoordeling is de onderstaande schaalindeling gehanteerd.

Kans	Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid zal voor doen
Zeer klein	Zeer onwaarschijnlijk	1%
Klein	Onwaarschijnlijk	10%
Gemiddeld	Aannemelijk	50%
Groot	Waarschijnlijk	80%

In onderstaande tabel zijn de onderkende risico's zoveel mogelijk gekwantificeerd en ingedeeld per type risico.

Nr	Item	Maximaal risico	Kans	I/S	Impact
Bedrijfsrisico's					
1	Algemene uitkering	110.000	Gemiddeld	S	55.000
2	Sociaal deelfonds	825.000	Gemiddeld	S	412.500
3	Transities	4.150.000	Groot	S	3.320.000
4	Parkeergarage Santrijn	pm	Klein	S	pm
Beleidsrisico's					
5	WAVA / Go	270.000	Groot	S/I	216.000

Aansprakelijkheidsrisico's					
6	Attero	pm	Gemiddeld	I	pm
7	Achtervang gewaarborgde geldleningen	167.907.500	Zeet klein	I	1.679.075
8	Garantstellingen	25.251.000	Zeet klein	I	252.510
Totaal benodigde weerstandscapaciteit excl. grondexploitaties					5.935.085
Risiko grondexploitaties					8.150.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					14.085.085

Wanneer de risiko's maal de kans berekend wordt ontstaat er een benodigd weerstandsvermogen van € 14,1 miljoen om de onderkende risiko's af te dekken.

C. Confrontatie weerstandsvermogen en risiko's

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risiko's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie wordt weergegeven in onderstaand figuur.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risiko-inventarisatie voortkomt, zetten we af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Voor deze zogenoemde ratio weerstandsvermogen wordt een ratio > 1,0 nagestreefd.

	Beschikbare weerstandscapaciteit	Benodigde weerstandscapaciteit	Weerstands- ratio
Bruto weerstandsvermogen	52,6 mln	14,1 mln	3,7
Netto weerstandsvermogen	34,5 mln	14,1 mln	2,4

Bii het bruto weerstandsvermogen zijn (vrijwel) alle reserves in de weerstandscapaciteit betrokken. Het netto weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit gezuiverd voor de 'claims' welke reeds op de Oosterhoutse reserves aanwezig zijn. Dit biedt een beter inzicht welke tegenvallers we op kunnen vangen, zonder dat dit impact heeft op de reeds bestaande plannen. Met ingang van deze begroting zullen wij in de risicoparagraaf daarom alleen nog het netto weerstandsvermogen berekenen en presenteren.

We kunnen concluderen dat we momenteel met dit ratio over voldoende weerstandscapaciteit beschikken. Het is echter wel zo dat niet alle risiko's financieel zijn vertaald; een aantal posten laat zich op dit moment nog niet goed financieel vertalen. Deze zijn met PM aangeduid in de risicotabel. Daarnaast zijn er een aantal risiko's benoemd welke een structurele doorwerking hebben. Wanneer we er, indien deze risiko's zich voordoen, niet in slagen deze snel genoeg door te vertalen in beleid drukken de structurele risiko's langer op het weerstandsvermogen. Om deze redenen is het verstandig om een ratio aan te houden die hoger is dan 1,0.

Het moge ook duidelijk zijn dat de keuze om geld vanuit de reserves in te zetten om te investeren in de stad op termijn leidt tot een kleinere reservepositie en dus een lagere weerstandscapaciteit.

5.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat in op de onderhoudstoestand en de kosten van groen, wegen, riolering, gebouwen, kunstwerken, etc. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële consequenties ervan. Achtereenvolgens zal worden ingegaan op de kapitaalgoederen:

- Groen
- Wegen
- Riolering
- Water
- Speelvoorzieningen
- Openbare verlichting
- Verkeersregelininstallaties
- Gebouwen
- Civieltechnische kunstwerken

De hieronder genoemde bedragen zijn de in de exploitatie opgenomen bedragen. Deze zijn exclusief de in de investeringsplanning 2015 opgenomen bedragen.

Kapitaalgoed	Groen		
Areaal		<i>binnen de kom</i>	<i>buiten de kom</i>
	bomen	26.000	4.700
	beplantingen	126 ha	122 ha
	gras	195 ha	71 ha
Begroting onderhoud 2015	€ 2.077.805		
Doelstelling			
Het zorgen voor een aantrekkelijke en overzichtelijke, groene leefomgeving en het bieden van recreatieve gebruiksmogelijkheden.			
Beleidskader			
▪ Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte ▪ Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte ▪ Groenbeheerplan c.q. groenbeheersysteem ▪ Groenstructuurplan ▪ Ecologische visies ▪ Landschapsbeleidsplan ▪ Bomencompensatiebeleid ▪ Prioriteit voor de Renovatie van de Inrichting van de Openbare ruimte in de directe woonomgeving (PRIO) ▪ Rapport “Bezuinigingsmogelijkheden door verlaging onderhoudsniveau”			
Financiële consequenties beleidskader			
Onderhoud groen vindt grotendeels plaats op basis van onderhoudsbestekken. Het benodigde onderhoud zoals dat is beschreven in bovengenoemde beleidskaders, is direct of indirect vertaald in onderhoudsmaatregelen en bijbehorende onderhoudsintensiteit. Structureel onderhoud van gazons en gras vindt in eigen beheer plaats. Onderhoud aan bomen, maaien van bermen en sloten en de inboet wordt steeds opnieuw aanbesteed (meervoudig onderhands). Al het overige onderhoudswerk is ondergebracht bij !Go. Incidenteel onderhoudswerk vindt plaats in eigen beheer (klachten, meldingen van burgers, etc.).			
Stand van zaken			

Bij veranderingen aan de openbare ruimte is het beperken van onderhoudskosten een continu punt van aandacht. Er wordt naar gestreefd zoveel mogelijk werkzaamheden (intern en extern in te kopen diensten) in contractstukken te beschrijven, waarbij in de besteksvorm zaken op een heldere en eenduidige wijze kunnen worden vastgelegd. Op die wijze wordt gestreefd naar een verdere professionalisering van de organisatie.

In het kader van de reorganisatie worden het beleid, planmatig onderhoud en dagelijks onderhoud bij verschillende afdelingen ondergebracht. Een juiste en praktische afstemming van die onderdelen zal het komende jaar de nodige aandacht behoeven.

Kapitaalgoed	Wegen
Areaal	Verharde rijbanen 361 km¹ Fietspaden 104 km¹ Andere verharde oppervlakken zoals pleinen, bushavens, voetpaden etc. 394.841 m²
Begroting onderhoud 2015	€ 1.742.298
Doelstelling	
Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van wegen, paden en pleinen voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.	
Beleidskader	
Gemeente Oosterhout streeft een duurzame ontwikkeling en instandhouding van wegen en paden na, zodat een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen wordt gegarandeerd, die bijdraagt aan een aantrekkelijke en functionele leefomgeving. De marges voor beleid op dit product worden bepaald door de volgende nota's, wetten en regelingen: - Beheerplan Wegen; - Gladheidbestrijdingsplan; - Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte - Prioriteit voor de Renovatie van de Inrichting van de Openbare ruimte in de directe woonomgeving (PRIO)	
Financiële consequenties beleidskader	
Eens in de 3 jaar wordt het gehele areaal verharding geïnspecteerd op basis van technische normen voor stroefheid, vlakheid en samenhang. Op basis van de vastgestelde schadebeelden en de kennis en ervaring van de beheerder worden vervolgens de noodzakelijke groot onderhoudsmaatregelen gepland. Deze planning wordt zoveel mogelijk afgestemd op het groot onderhoud aan de onderliggende rioleringen en het beschikbare budget. Aanvullend op het groot onderhoud voert de gemeente waar nodig tussentijds kleine herstelwerkzaamheden uit, zoals het verhelpen van plaatselijke verzakkingen, problemen met wortelopdruk, e.d.. Dit wordt zoveel mogelijk gedaan door de eigen gemeentelijke onderhoudsploeg. Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats op basis van eigen waarnemingen en meldingen van burgers. Bij het opstellen van de Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte is geconstateerd dat er in diverse buurten sprake was van achterstallig onderhoud van het wegenareaal. In de jaren zeventig en tachtig heeft Oosterhout een groeispurt gekend. Eerst door de aanleg van Oosterheide en vervolgens door de aanleg van Dommelbergen. In de openbare ruimten in deze stadsuitbreidingen ligt meestal nog de oorspronkelijke inrichting. Natuurlijk wordt er in de loop der jaren wel op diverse delen onderhoud gepleegd. Binnen het jaarprogramma Openbare Ruimte wordt op basis van de technische staat van onderhoud de volgorde van projecten bepaald. Daarmee wordt gewaarborgd dat achterstallig onderhoud niet verder toeneemt en zelfs afneemt. Toch valt te verwachten dat binnen nu en 10 à 15 jaar renovatie noodzakelijk	

is.

Er is een analyse uitgevoerd naar de onderhoudstoestand van de openbare ruimte en de beschikbare middelen, in relatie tot de beleidsambities. Deze is beschreven in de beleidsrapportage PRIO. De gemeenteraad heeft op basis van deze analyse besloten dat de komende jaren inzet op onderhoud in, met name de woonbuurten, wordt gedaan. Renovaties op de hoofdwegenstructuur moeten worden getemporiseerd. In 2013 heeft een evaluatie van deze onderhoudsstrategie plaats gevonden. Belangrijkste conclusies zijn dat:

- het verschuiven van de nadruk van de onderhoudsinzet van de hoofdwegen naar de woonomgeving is doorgevoerd;
- het strikt hanteren van de PLICHT-variant in veel gevallen technisch niet mogelijk is, zodat toch integraliteit in de projecten voorkomt;
- het maatschappelijk draagvlak ontbreekt voor het **niet** realiseren van relatief eenvoudige verbeteringen;
- de financiële middelen ontoereikend zijn om op elk moment op elke plek in de stad te voldoen aan het ambitieniveau B, maar voldoende zijn om een gemiddeld kwaliteitsniveau B voor elke wijk te realiseren.

Stand van zaken

Het budget voor groot onderhoud wegen wordt in 2015 besteed aan de volgende projecten: Ockenburg, Hoogstraat, Programma asfaltreparaties, Programma markeringen, straten in de Schildersbuurt, Molenbuurt, Donkenbuurt en op industrieterrein Weststad . Daarnaast wordt het integrale project Oostpolderweg-West gedeeltelijk gedekt uit groot onderhoud wegen. Met het budget voor klein onderhoud wegen werd in voorgaande jaren straatwerk incidenteel in opdracht gegeven aan stratenmaker bedrijven. In 2015 is voorzien per kwartaal een bestek op te stellen en in aanbesteding te brengen.

In 2015 wordt een 10-jarenplan opgesteld over de omvang en de (financieel) consequenties van de benodigde renovaties in de openbare ruimte. De uitkomsten hiervan zullen worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2016.

Kapitaalgoed	Riolering
Areaal	Ca. 218 km gemengde riolering Ca. 64 km vuilwaterriool Ca. 82 km regenwaterriool Ca. 53 km drukriolering Ca. 22 km persleiding 235 drukrioleringspompen 45 rioolgemalen 6 bergbezinkbassins 67 overstorten naar oppervlaktewater
Begroting onderhoud 2015	€ 431.059
Doelstelling	
In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en transport van rioolwater naar de rioolwaterzuivering nagestreefd. Om de burger te beschermen tegen de gevolgen van overvloedige regenval wordt er naar gestreefd om geen overlast te laten optreden met een financieel gevolg. Er wordt met de waterpartners samengewerkt om, met een zo efficiënt mogelijke inzet van middelen, een schone en veilige leefomgeving te behouden.	
Beleidskader	

In maart 2012 is het vigerende verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2012-2016 (vGRP) vastgesteld. Vanaf 2010 zijn het aantal beleidsvoornemens toegenomen, als gevolg van nieuwe wetgeving. Betrof het voorheen slechts de zorg voor afvalwater (afvalwaterzorgplicht), tegenwoordig dient de gemeente, vanwege de verbrede watertaken, tevens zorg te dragen voor afvloeiend hemelwater (hemelwaterzorgplicht) en grondwater (grondwaterzorgplicht). In het vGRP wordt dan ook aandacht gegeven aan thema's als wateroverlast ten gevolge van de klimaatverandering, grondwateroverlast en ontvlechting van schone en verontreinigde waterstromen.

Met het Waterschap is een Waterakkoord gesloten. In dit akkoord wordt aangegeven hoe, door onderlinge samenwerking, projecten effectiever en doelmatiger kunnen worden opgepakt. Watersamenwerking is als gevolg van de rijksopdracht Samenwerking Water met "werkeenheden 4" in West-Brabant nog verder vormgegeven. Het resultaat hiervan is dat de werkeenheden met daarin de gemeenten Aalburg, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout, Werkendam en Woudrichem en de waterschappen Rivierenland en Brabantse Delta, tot de landelijke koplopers behoort als het gaat om de aanpak van samenwerken en het realiseren van de bezuinigingsopgave binnen de rioolsector.

Financiële consequenties beleidskader

Onderhoud en beheer van het rioolstelsel wordt in onze gemeente al sinds jaren op basis van een onderhoudsplan gedaan. Dit onderhoudsplan is er steeds meer op gericht om investeringen uit te stellen. In het VGRP is een budget gereserveerd voor kleinschalige onderhoudsmaatregelen waardoor vervangingen uitgesteld kunnen worden.

Met de aanschaf in 2014 van een interactief beheersysteem voor pompen en gemalen is een verbetertraject ingezet in het monitoren van de onderhoudstoestand voor de mechanische onderdelen. Op korte termijn zal dit leiden naar de meest efficiënte onderhoudsstrategie.

In 2014 is gestart met de aanleg van de oostelijk persleiding. Deze persleiding moet er voor zorgen dat de afvoer van afvalwater vanuit Oosterheide gewaarborgd blijft. De huidige afvoercapaciteit door een westelijk gelegen persleiding wordt te klein door het aansluiten van de nieuwbouwlocaties Contreie en Zwaaijk om deze westelijke persleiding.

Het beheer van openbare voorzieningen voor de inzameling, berging en het transport van hemelwater vergt meer aandacht dan in het verleden. Dit komt omdat de systemen die we aanleggen ten opzichte van het verleden complexer van karakter zijn.

Het beheerproces in onze gemeente bestaat uit de volgende vijf (herhalende stappen):

- Onderzoek (inventarisatie, inspectie, berekenen en controle);
- Beoordelen van de onderzoeksresultaten;
- Planvorming onderhoudsmaatregelen;
- Uitvoering van de maatregelen;
- Meten van het resultaat van de maatregel.

Een belangrijke voorwaarde voor een goed beheerproces is een efficiënt gegevensbeheer in combinatie met gestructureerde planvorming. Het periodiek vaststellen van de benodigde financiële middelen en de wijze van kostendekking is ook een onderdeel in het beheerproces.

Kapitaalgoed	Water
Areaal	• Vijvers in gemeentelijk beheer: 25 stuks; • Wadi's: 10 stuks; • Waterlopen (niet watervoerend) in gemeentelijk

	beheer 85.660 m1; • Waterlopen (niet watervoerend) in gemeentelijk beheer, handmatig onderhoud 955 m1; • Waterlopen (watervoerend) in gemeentelijk beheer langs spoorlijn Weststad 7.775 m1; • Duikers: 528 stuks. Totale lengte: 5.807m1; • Duikers in waterloop spoorlijn Weststad: 10 stuks. Totale lengte: 132 m1.
Begroting onderhoud 2015	€ 261.380
Doelstelling	
Gemeente Oosterhout beschouwt oppervlaktewater als belangrijke pijler om de klimaatsverandering te kunnen ondergaan. Het waarborgen van een goede afwatering en doorstroming en het handhaven van een minimum waterkwaliteit is van groot belang. Daarnaast is water een drager van de kwaliteit van de openbare ruimte omdat water bijdraagt aan de identiteit en sfeer van parken, straten en wijken. Samen met de waterpartners wordt gewerkt aan schoon en veilig oppervlaktewater met genoeg bergend vermogen voor de toenemende regenval.	
Beleidskader	
Water(management) heeft op de verschillende bestuursniveaus de laatste jaren steeds meer de aandacht gekregen. Het taakveld is op alle niveaus nog volop in ontwikkeling. De gemeente Oosterhout benadert het watersysteem en de waterketen vanuit Europese en nationale wet- en regelgeving steeds integraler. Een voorbeeld hiervan is de verbreding van onze watertaken. Betrof het voorheen “slechts” de afvalwaterzorgplicht, tegenwoordig valt daar ook de hemelwaterzorgplicht en de grondwaterzorgplicht onder. Gemeente Oosterhout beschikt over een breed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) waarin deze zorgplichten verder zijn uitgewerkt. In dit plan is de wijze waarop de gemeente Oosterhout met water om zou willen gaan aangegeven. Hierin speelt ook “waterkwaliteit” een belangrijke rol. Met het Waterschap is een Waterakkoord gesloten. In dit akkoord wordt aangegeven hoe, door onderlinge samenwerking, projecten effectiever en doelmatiger kunnen worden opgepakt.	
Financiële consequenties beleidskader	
In zijn algemeenheid zijn watervoorzieningen met een functie in de waterafvoer in beheer en onderhoud van het Waterschap met uitzondering van het constructieve deel van de duikers. Watergangen moeten periodiek uitgebaggerd worden om de afvoercapaciteit te waarborgen. Als het Waterschap deze baggerwerkzaamheden uitvoert dan heeft de gemeente de financiële verplichting om de stortkosten van de uitkomende bagger voor zijn rekening te nemen. Alle overige waterpartijen zijn in beheer en onderhoud bij de Gemeente. Dit zijn met name vijvers in parken of sloten in het buitengebied. De gemeentelijke sloten worden in een regulier onderhoudsprogramma op voldoende kwaliteitsniveau gehouden. Hierdoor is de waterafvoer en/of –berging gegarandeerd. Op kwetsbare locaties (zoals het stadspark) zijn vijvers op biologische wijze gebaggerd. Hierbij worden natuurlijke bacteriën toegevoegd aan de waterbodem welke de sliblaag als het ware opeten. De resultaten hierbij zijn bevredigend terwijl de kosten, overlast of procedures verminderd worden.	

Voor de infiltrerende voorzieningen (zoals wadi's) zijn, vaak in overleg met Provincie, beheer- en monitoringsplannen opgezet omdat deze grotendeels in het beschermingsgebied van de drinkwaterwinning liggen.

Stand van zaken t.o.v. doelstelling

In het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2012-2016 hebben wateraspecten op een concrete en uitvoeringsgerichte manier aandacht gekregen, voor wat betreft grondwater, hemelwater, stedelijk water en afvalwater.

Door het aanleggen van een aantal waterbergingsvoorzieningen is verder invulling gegeven aan de klimaatadaptatie. Hierdoor wordt het mogelijk om schoonwater gescheiden in te zamelen en af te voeren waardoor er ook minder overstorten plaatsvinden vanuit het gemeentelijke rioolstelsel. Dit heeft weer tot gevolg dat de kwaliteit van het oppervlaktewater toeneemt.

Door de toenemende regenval zijn er verschillende meldingen binnen gekomen van grondwateroverlast. Aandachtspunt hierbij is de afvoer van overtollig regenwater dat soms niet weg kan zakken in de bodem. Dit komt doordat in de bodem ondoorlatende kleilagen voorkomen waardoor het regenwater niet kan wegzakken en het lijkt alsof het grondwater heel hoog staat. Dit betreft geen gebieden waar infiltratie plaatsvindt na het afkoppelen van verhard oppervlak.

In samenwerking met het Waterschap is een proces gestart waarin bekeken wordt of er een gezamenlijk waterbeheer en/of onderhoudsplan kan worden opgezet. Gezien de cultuurverschillen binnen de beide organisaties heeft het tijd nodig om hier goed vorm aan te geven.

Kapitaalgoed	Speelvoorzieningen
Areaal	In totaal 136 speelplekken, zijnde • 98 speeltuinen met daarin 417 speeltoestellen • 34 sportterreinen met daarin 100 sportelementen • 4 skateterreinen • 1 Cruyff Court
Begroting onderhoud 2015	€ 166.500
Doelstelling	
Het aanbieden van gevarieerde en veilige speelvoorzieningen met als doel dat kinderen en jeugd zich sociaal en fysiek kunnen ontwikkelen en ontspannen.	
Beleidskader	
Beleidsnota: Buiten spelen in Oosterhout, september 2007. Is gericht op kwaliteitsverbetering van het aanwezige speelvoorzieningenareaal. Gestreefd wordt overal in de stad een voldoende gevarieerd en gespreid speelaanbod in stand te houden. Openbaar groen wordt ook speelgroen.	
Financiële consequenties beleidskader	
Het areaal aan speelvoorzieningen dient als basis voor de bepaling van de grootte van het jaarlijkse onderhoudsbudget. Het beschikbare budget wordt ingezet voor enerzijds regulier onderhoud en anderzijds voor vervanging. Regulier onderhoud omvat onder andere: wettelijk verplichte veiligheidsinspecties, onderhoud als gevolg van vandalisme of slijtage en onderhoud van veiligheidsondergronden bijvoorbeeld	

zandreiniging.

Voor vervanging van versleten voorzieningen is een meerjarenplan opgesteld. De omvang van de benodigde vervangingsinvesteringen fluctueert in jaren fors. Het gemiddelde van de investeringen is jaarlijks beschikbaar in de exploitatiebegroting. Fluctuaties in uitgaven worden gereguleerd via de reserve Buiten Spelen.

Stand van zaken t.o.v. doelstelling

Het areaal aan speelvoorzieningen is op orde. Op basis van het huidige areaal is de onderhouds- en vervangingsbehoefte in kaart gebracht. Voor vervanging is een doorkijk van 5 jaar gemaakt, de budgetten zijn daarop afgestemd. In het Jaarprogramma Openbare Ruimte is aandacht voor speelvoorzieningen in de vorm van het programma speelvoorzieningen.

Kapitaalgoed	Openbare verlichting
Areaal	12.500 masten
Begroting onderhoud 2015	€ 286.776
Doelstelling	
Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van openbare verlichting voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.	
Beleidskader	
• Beleidsplan openbare verlichting (onder meer gebaseerd op richtlijnen Nederlandse Stichting van Verlichtingskunde); • Beleidsplan Veilige Elektrotechnische Bedrijfsvoering.	
Financiële consequenties beleidskader	
Nagenoeg alle wijk- en stroomwegen zijn energiezuinig verlicht. Doelstelling is om steeds meer CO2-besparing te realiseren en de kosten van energie terug te dringen. Bij vervanging van verlichting in buurten worden lampen met een zeer lange levensduur toegepast. De stuksprijs is hoger, maar omdat de levensduur 3 keer zo lang is, wordt bespaard op de installatiekosten. Het onderhoud van de lichtmasten en armaturen vindt plaats volgens het aanbestede contract. Door een goed onderhoudsniveau te hanteren wordt de levensduur van het areaal geoptimaliseerd. Het beheersysteem openbare verlichting wordt continu geüpdatet en aangevuld en de beschikbare informatie wordt aangewend voor beheer- en onderhoudsplannen.	
Stand van zaken	
Nagenoeg alle wijk- en stroomwegen zijn energiezuinig verlicht. Door de ontwikkelingen op het gebied van LED-technologie is de keuze gemaakt om deze technieken standaard toe te passen in de projecten in het jaarplan. Daar waar LED nog niet toepasbaar is, zijn verbeterde lichttechnologie met QL-verlichting onderzocht. Het resultaat uit dit onderzoek is dat er projectmatig vervangingen plaats kunnen vinden naar QL voor een energiebesparing van 50% en een verlenging van de levensduur van armaturen met 10 tot 15 jaar. Door goed schilderonderhoud te plegen kan de gestelde levensduur op 40 jaar voor masten worden gehandhaafd. Om de storingsafwikkeling beter te stroomlijnen en de apparaatskosten te drukken is een koppeling gemaakt voor een geautomatiseerde storingsafwikkeling van balie tot aannemer in samenhang met meldpunt openbare ruimte. Om dit verder te verfijnen wordt verder gewerkt om de storingsgang zo veel mogelijk LEAN te maken. Het areaal is technisch helemaal op orde. Het achterstallig onderhoud is ingelopen. In het kader van NEN3140 is het beleidsplan elektrotechnische bedrijfsvoering geüpdatet. In navolging van de PRIO-aanpak wordt de komende jaren ingezet op onderhoud met name in de woonbuurten. In het JOR 2015 wordt gewerkt aan de openbare verlichting in de kernen en het buitengebied en onder andere in de Molenbuurt en Slotjes Midden.	

Kapitaalgoed	Verkeerstechnische installaties
Areaal	50 Parkeerautomaten 25 Verkeersregelinstallaties 11 Verzinkbare palen 6 oversteekplaatsen met LED lights/ dynamische markering 10 Dynamische Route Informatie Displays (DRIS) 1 Dynamisch parkeerverwijssysteem
Begroting onderhoud 2015	€ 162.273
Beleidskader	
• Parkeerautomaten en PRIS: Parkeernota "Stil staan in de toekomst" • Verkeersregelinstallaties: Mobiliteitsnota 2007-2015, Sturingsstrategie Oosterhout. • Openbaar vervoer: Kwaliteitsslag openbaar vervoer (Provinciaal beleid)	
Financiële consequenties beleidskader	
Het onderhoud van de technische installaties is in handen van gespecialiseerde bedrijven. Er zijn onderhoudscontracten afgesloten waarin een vast bedrag per jaar of per maand is bepaald. Op deze manier is de continuïteit in de werking van de installaties gewaarborgd. Aan de parkeerautomaten wordt structureel en incidenteel klein onderhoud gedaan door de eigen dienst. In geval van calamiteiten zijn daardoor de automaten snel weer in werking te brengen.	
Stand van zaken t.o.v. doelstelling	
Parkeerautomaten Na de invoering van het betalen voor parkeren per mobiele telefoon (belparkeren) zijn de inkomsten van belparkeren in het afgelopen jaar gegroeid. Belparkeren heeft inmiddels een aandeel van 5% onder de betaalwijzen. In Oosterhout zijn alle parkeerautomaten voorzien van 'Dip & Go'. Dit houdt in dat het voor parkeren mogelijk is te betalen per PIN-pas, zónder dat de PIN-code hoeft te worden ingegeven. Dit is een maatregel tegen het 'skimmen' van automaten én het versnelt de betalingstransactie met 40%. Verkeersregelinstallaties Elke verkeersregelinstallatie wordt eens in de 10 jaar à 12 jaar vervangen i.v.m. technische levensduur. De afgelopen jaren zijn veel oude verkeersregelinstallaties vervangen en een aantal nieuwe verkeersregelinstallaties bijgeplaatst. In het investeringsprogramma openbare ruimte is structureel ruimte gereserveerd voor groot onderhoud en vervanging van de VRI's. In 2014 is de verkeersregelinstallatie op het kruispunt Strijenstraat/Prins Frederikstraat vervangen door een nieuwe installatie. Hierbij zijn ook de oude lantaarns vervangen door LED lantaarns. Eind 2014 is de regelinstallatie op het kruispunt Bredaseweg/Van Liedekerkestraat/Wilhelminalaan vervangen. De onderhoudskosten van VRI's liggen beduidend lager dan begroot. De oorzaak hiervan is te vinden in het feit dat er vorig jaar veel VRI's zijn vervangen/ nieuw geplaatst. Ook wordt steeds vaker duurzame LED verlichting toegepast. Bewegwijzering In 2015 wordt de vervanging van een aantal verouderde (verlichte) ANWB masten voortgezet	

vanwege het bereiken van de technische levensduur (programma bewegwijzering).
De fietsbewegwijzering is in 2014 verbeterd (o.a. fietsroute naar Dongen).

Palenplan (selectieve stadsafsluiting)

Door aanrijdingen waarbij de dynamische palen beschadigd raken is het noodzakelijk onderdelen van de stadsafsluiting geheel of gedeeltelijk te vervangen door nieuwe onderdelen. Vaak is de dader van de aanrijding niet bekend waardoor de kosten van vervanging niet verhaald kunnen worden.

DRIS (openbaar vervoer)

Het technisch onderhoud van de dynamische OV reisinformatie (DRIS) is contractueel geregeld met de provincie. Gemeente Oosterhout draagt daartoe financieel bij. Na de aanpassing van de HOV lijnvoering (route via de oostzijde van Oosterhout) wordt het aantal DRIS-palen uitgebreid. Daarmee zal de bijdrage veranderen. Afspraken daaromtrent moeten nog worden gemaakt.

Parkeerverwijssysteem

In de 2^e helft van 2014 is het nieuwe parkeerverwijssysteem naar de grotere parkeerterreinen en garages in het centrum van Oosterhout geplaatst. Het parkeerverwijssysteem draagt bij aan een stuk informatievoorziening en service voor bezoekers van de binnenstad. Op een aantal strategische locaties worden bezoekers via borden geïnformeerd over de parkeermogelijkheden die er in de binnenstad zijn en de te volgen routes. Voorts wordt met het parkeerverwijssysteem geanticipeerd op de opkomst van mobiele informatiedragers zoals smartphones. Daartoe wordt de dynamische informatie van de parkeergarages beschikbaar gesteld voor toepassingen van derden.

Kapitaalgoed	Civieltechnische kunstwerken
Areaal	3 tunnels 8 bruggen 2 viaducten 3 geluidschermen
Begroting onderhoud 2015	€ 73.464
Doelstelling	
Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van civieltechnische kunstwerken voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.	
Beleidskader	
In het meest recente inspectierapport staan de resultaten met betrekking tot de onderhoudstoestand van de kunstwerken beschreven. Onderhoudsmaatregelen worden in volgorde van urgentie uitgevoerd.	
Financiële consequenties beleidskader	
De kosten voor onderhoud bestaan grotendeels uit klein herstel (oorzaak vandalisme en slijtage), schilderen, graffiti-bestrijding, etc. Periodiek wordt een inspectie uitgevoerd, die zal worden vertaald in een onderhoudsplan.	
Stand van zaken t.o.v. doelstelling	
Elk jaar worden in het Jaarprogramma openbare ruimte in het zogenoemde Programma Civieltechnische kunstwerken de locaties ingepland voor onderhoud die het meest technisch urgent zijn.	

Kapitaalgoed	Gebouwen
Areaal	200 vastgoedobjecten ¹
Begroting onderhoud 2015	€ 520.778
Doelstelling	
Het beheren en onderhouden van accommodaties gemeentelijk vastgoed	
Beleidskader	
Sinds 2010 wordt gewerkt volgens het plan van aanpak “Vastgoed ge(re)organiseerd”. Het beleidskader is uitgewerkt in een stappenplan. Onder regie van de stuurgroep is met de invulling van het stappenplan begonnen. Onder het gemeentelijk vastgoed vallen de gebouwen voor de eigen dienst, kunst- en cultuur, monumenten, binnensport, zwembaden en kunstwerken. Het gemeentelijk vastgoed raakt veel afdelingen. Trekker is de afdeling Service en Ondersteuning, Unit Beheer.	
Financiële consequenties beleidskader	
De gebouwen worden zowel op bouwkundig als installatietechnisch gebied onderhouden op basis van meerjaren onderhoudsplanningen. Hieronder vallen ook vervangingen en renovatie van gebouwonderdelen en/of installatiecomponenten. Kunstwerken worden op basis van schouwingen onderhouden. De diverse gebouwbudgetten zijn geactualiseerd en worden op een goede manier beheerd. Aan de opbrengstenkant wordt steeds gestreefd naar een kostprijs dekkende huur.	
Stand van zaken t.o.v. doelstelling	
Taakgroep Gebouwen en Installaties heeft zich het afgelopen jaar geprofessionaliseerd en ook komend jaar zal deze ontwikkeling zich voortzetten. De onderhoudsbudgetten worden op een goede manier beheerst en beheerd en momenteel vindt de implementatie van een update van het vastgoedbeheersysteem Planon plaats. Hierdoor ontstaat een duidelijk beeld van de gehele portfolio en komt er actuele managementinformatie beschikbaar over contractbeheer en onderhoudsniveau. Dit alles zorgt ervoor dat we onze gemeentelijke gebouwen op een meer pro-actieve manier kunnen beheren met een zo optimaal mogelijk rendement.	

¹ Het hier genoemde areaal en de onderhoudsbegroting hebben betrekking op de panden die onder de centrale budgetten vallen. Dit betreft zo'n 200 objecten met een verzekerde waarde van 300 miljoen euro. De gebouwen van buitensport, grondexploitatie, onderwijs en asielwoningen zijn separaat begroot op betreffende programma's, zo'n 112 objecten.

5.4 Treasury (financiering)

Financieringspositie

Door investeringen in onder andere sportpark de Contreie en renovatie TSC is afgelopen jaar het totaal aan vreemd vermogen gestegen van € 72 miljoen begin 2014 tot circa € 90 miljoen eind 2014. Ook voor 2015 staan er weer een aantal grote investeringen gepland. Verbouwing van theater de Bussel en inrichting van het Santrijngebied, plus het overkappen van zwembad de Warande vraagt in 2015 wederom een forse kapitaalbehoefte. Hiertegenover staan ontvangsten i.v.m. grondverkoop in de Contreie, maar desondanks zal het totaal aan vreemd vermogen in 2015 verder toenemen.

Gelet op de nog steeds zeer lage rente op kortlopende kasgeldleningen zullen we in 2015 optimaal gebruik maken van deze kortlopende leningen. Echter de hoogte van het totaal aan kortlopende leningen mag niet uitkomen boven de voor onze gemeente geldende kasgeldlimiet. Gedeelte van het extra aan te trekken vreemd vermogen in 2015 zal dan ook in de vorm van langlopende leningen dienen te gebeuren. Het totaal aan vreemd vermogen zal in 2015 naar verwachting toenemen met tussen de € 15 en € 20 miljoen.

Renteontwikkeling

De rente is historisch laag en de verwachting is dat dit voorlopig nog zo zal blijven. Hieronder overzicht van de verschillende rentepercentage afgelopen perioden.

Looptijd:	1 januari 2013	1 januari 2014	1 september 2014
één maand	0,1 %	0,2 %	0,1 %
drie maanden	0,2 %	0,3 %	0,2 %
zes maanden	0,3 %	0,4 %	0,3 %

Looptijd:	1 januari 2013	1 januari 2014	1 september 2014
vijf jaar	1,1 %	1,3 %	0,8 %
tien jaar	1,9 %	2,2 %	1,3 %
vijftien jaar	2,5 %	2,7 %	1,7 %

Portefeuille opgenomen geldleningen (o/g)

De bestaande portefeuille opgenomen geld heeft per 1 september 2014 een restantschuld van bijna € 69 miljoen, waarvan € 17 miljoen betrekking heeft op aan Thuisvester verstrekte geldleningen. Het saldo van de aan Thuisvester verstrekte leningen neemt jaarlijks af met € 350.000. Door het aantrekken van een nieuwe langlopende lening eind 2014 zal het totaal verder toenemen tot naar verwachting circa € 90 miljoen.

Portefeuille verstrekte geldleningen (u/g)

De portefeuille uitgeleend geld bedraagt per 1 september 2014 circa € 17 miljoen. Dit bedrag bestaat bijna geheel uit in het verleden aan Thuisvester verstrekte geldleningen. Omdat de gemeente alleen nog geldleningen van zeer beperkte bedragen (renteloos) verstrekt aan sportverenigingen in het kader van de 1/3-regeling zal deze portefeuille door aflossing langzaam afnemen.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Voor gemeenten gelden beperkingen voor het risico dat mag worden gelopen bij korte en lange financiering. Voor korte financiering geldt de kasgeldlimiet en voor lange financiering de renterisiconorm. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente is dat € 12,1 miljoen. Bij overschrijding van deze limiet in drie opeenvolgende kwartalen moet aan de provinciale toezichthouder een plan worden voorgelegd om binnen deze limiet te blijven. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Dat is voor ons een bedrag van € 29

miljoen. De norm dwingt tot spreiding van looptijden en afspraken over renteherziening bij het aantrekken van vaste financieringsmiddelen. De gemeente Oosterhout blijft binnen de renterisiconorm.

5.5 Bedrijfsvoering

In het Besluit Begroten en Verantwoorden gemeenten en provincies (BBV) is bepaald dat in de begroting paragrafen opgenomen worden, waarin de beleidslijnen worden vastgesteld voor beheersmatige aspecten. Doel van de paragraaf is dat informatie die anders versnipperd in de begroting is opgenomen op één plek gebundeld staat. Hierdoor krijgt de raad voldoende inzicht in de betreffende onderwerpen.

1. Personeel en organisatie

Wat willen we bereiken:	
We willen dat onze medewerkers betrokken zijn bij onze stad en trots voor deze stad werken, zij zijn hierbij dienstverlenend en resultaatgericht. Zij voelen zich verantwoordelijk voor hun werk en zijn hierop aanspreekbaar. De stad Oosterhout en haar burgers staat in hun werken voor de gemeente centraal.	
Wat gaan we ervoor doen:	Toelichting:
Inzetbaarheid medewerkers	Het verhogen van de brede en flexibele inzetbaarheid van de medewerkers door o.a. opleiding en ontwikkeling
Aansluiting arbeidsmarkt	De match tussen gekwalificeerde medewerkers en een evenwichtige personele opbouw
Actief Stagebeleid en aantrekken van medewerkers met gewenste competenties	Vernieuwing en ontwikkeling door jonge mensen (stages, trainees) en competentiegerichte werving.

Omschrijving	Realisatie 2013	Prognose 2014	Prognose 2015
Ziekteverzuimpercentage	5,0%	5,1%	5,0%

2. Planning & Control

Wat willen we bereiken:	
De doelstelling van onze organisatie is jaarlijks een structureel sluitende begroting te verwezenlijken. Daarbij willen we kwalitatief hoogwaardige informatie aandragen zodat de gemeenteraad in staat is haar kaderstellende en controlerende taak uit te oefenen.	
Wat gaan we ervoor doen:	Toelichting:
Opzet begroting en jaarrekening	De begroting 2015 is opgezet conform de nieuwe indeling van het coalitieakkoord. In 2015 zal gewerkt worden aan een nieuwe set indicatoren ten behoeve van de begroting 2016 e.v.

3. ICT

Wat willen we bereiken:	
Het leveren van toegevoegde waarde aan primaire processen met effectieve en efficiënte informatievoorzieningen.	
Wat gaan we ervoor doen:	Toelichting:
Digitaal / zaakgericht werken	omhelst het digitaliseren van werkprocessen om bij te dragen aan een efficiënte dienstverlening aan burgers en bedrijven.
Landelijke standaarden	Oosterhout wil werken volgens de landelijke standaarden van KING (NORA en GEMMA) en heeft daar al een begin mee gemaakt. Dit betekent dat processen, inrichtingen van systemen (zaaksysteem) en de benodigde uitwisselingsformaten volgens de landelijke standaarden worden ingericht

Kaderstellende beleidsnota's

- Informatiebeleidsplan 2009-2014
- Strategische kadernota 2009
- Informatiebeveiligingsplan

5.6 Verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Oosterhout participeert in verschillende verbonden partijen. Een verbonden partij is een partij waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en/of waarin zij een financieel belang heeft. Het uitgangspunt hierbij is dat de samenwerking moeten resulteren in het opstellen en/of uitvoeren van beleid wat voor een individuele gemeente als de gemeente Oosterhout niet zelfstandig mogelijk is (vanwege financiën, kwaliteitsniveau, expertise etc.). Hier staat tegenover dat bepaalde vormen van samenwerking ook risico's met zich brengen. Over het algemeen betreft het hier financiële en/of bestuurlijk/politieke risico's.

In 2010 heeft Oosterhout de nota verbonden partijen vastgesteld, zodat de gemeente aan de hand van zes kaderstellende spelregels het proces tot aansturing en beheersing van verbonden partijen kan verbeteren.

Kerncijfers

In een samenvattend overzicht staan de bijdragen aan de samenwerkingsverbanden in de vorm van een rechtspersoon (tabel 1) en verbonden partijen (tabel 2) weergegeven, zodat in één oogopslag inzichtelijk is welke opbrengsten worden verkregen uit de deelnemingen (gemeente als aandeelhouder) en wat de jaarlijkse bijdragen zijn voor taken die door derden worden uitgevoerd (mede) namens de gemeente Oosterhout.

VERBONDEN PARTIJEN RECHTSPERSONEN	FINANCIELE RISICO'S	ONTVANGEN DIVIDEND JAARREKENING 2013	GERAAMD DIVIDEND BEGROTING 2015
Brabant water NV	-		-
Bank Nederlandse Gemeenten	Financieel	€ 52.299	€ 40.029
Intergas NV	Verkocht in 2011	-	-

Voor 2015 worden de volgende ontwikkelingen verwacht met betrekking tot de Verbonden Partijen:

Rechtspersonen

De aandelen Intergas Energie BV zijn in 2011 verkocht aan Enexis Holding BV. De afwikkeling van Intergas Holding BV zal naar verwachting duren tot circa 2020.

De dividend uitkering van de BNG is door de huidige economische tijd naar beneden bijgesteld. De BNG zal naar alle waarschijnlijkheid meer winst inhouden om aan de eisen die worden gesteld aan de hoogte van het eigen vermogen te kunnen voldoen.

Gemeenschappelijke Regelingen

Regio West-Brabant zal in 2015 een scherpere focus aanbrengen op de strategische opgaven dit zal zich vertalen in een scherper geformuleerd uitvoeringsprogramma en keuzes binnen de Strategische Agenda West-Brabant. Deze keuzen worden gemaakt in nauwe samenwerking met de maatschappelijke partners (onderwijs en overheid).

Voor de Veiligheidsregio geldt dat Medio 2015 een nieuw beleidsplan, voor de periode 2015-2019, zal worden aangeboden en met de betrokkenheid van de gemeenteraden worden vastgesteld.

De focus van de RAV ligt voor het jaar 2015 op patientveiligheid, borgen patientveiligheidssysteem, en op de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO).

Voor WAVA geldt dat er consequenties vloeien uit het voornemen van het kabinet om op 1 januari 2015 de Participatiewet in te voeren. Het wetsvoorstel hiervoor ligt bij het parlement. Als de Participatiewet wordt ingevoerd betekent dit dat er vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom in de Wsw meer mogelijk is. Personen die al een Wsw-dienstbetrekking hebben behouden hun rechten.

Voor het jaar 2015 geldt dat de belangrijkste taken voor de "GR Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel/Dorst en Zevenbergen" het beheren van het vermogen van de stortplaatsen en control van het technisch beheer van de stortplaatsen zijn.

De OMWB richt zich ook in 2015 op Adequate uitvoering wettelijke milieutaken van de deelnemers. Dit conform de nieuwe Wet Vergunning, Toezicht en Handhaving, waarbij de OMWB ook een bijdrage levert aan het voldoen aan de kwaliteitscriteria.

GEMEENSCHAP- PELIJKE REGLINGEN	BETAALDE BIJDRAGE JAARREKENING 2013		BIJDRAGE RAMING BEGROTING 2015	
GR Regio West- Brabant	Apparaatskosten € 212.965	Programmakosten € 774.329	Apparaatskosten € 198.578	Programmakosten € 915.793
<i>Algemeen Bestuur</i>	-	-	-	-
<i>BC* Kleinschalig Collectief Vervoer</i>	-	€ 714.903	-	€783.900
<i>BC Sociaal Economische Zaken</i>	+ REWIN € 90.326	€ 30.000	+ REWIN € 88.045.	€ 23.739
<i>BC Middelen</i>	-	€ 0	-	€ 45.000
<i>BC Zorg, Welzijn en Onderwijs Jeugd</i>	-	€ 5.676	-	€5.760
<i>BC Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen</i>	-	€ 0	-	€28.259
<i>BC Duurzaamheid</i>	-	€ 0	-	€ -
<i>BC Mobiliteit</i>	-	€ 0	-	€ -
<i>Gebiedsgerichte Aanpak</i>		€ 0	-	€ -
<i>Regiofonds</i>				€ 34.896*
<i>Mobiliteitscentrum</i>	-	€ 23.750	-	€ 23.750.
*besluitvorming dient nog door de raad plaats te vinden				
GR Nazorg gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen		€ 0		€67618
GR Veiligheidsregio Midden en West-		€ 2.564.094		€ 2.641.895.

Brabant		
GR Werkvoorziening schap Arbeid voor Allen (WAVA!GO)	€ 837.005	€ 717.578.
GR Regionale Ambulance voorziening Brabant Midden West Noord	€ 0	€ 0
GR Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)	€ 969.913	€ 999.970 Jeugdgezondheidszorg 0-4 jr € 745.050
GR Omgevingsdienst Midden en West- Brabant	€ 662.526	€ 650.189 Indicatieve bijdrage overgehevelde taken provincie € 270.429
Belastingsamen- werking West- Brabant	€ 384.383	€ 909.468

Gemeenschappelijke regelingen

Bedragen x € 1.000

NAAM	OPENBAAR BELANG	EIGEN VERMOGEN		VREEMD VERMOGEN		RESULTAA T
		01-01-15	31-12-2015	01-01-15	31-12-15	
Regio West Brabant te Etten-Leur	Bijdrage leveren bij boven- gemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken	€ 269	€ 248	€ 299	€ 299	€ 0
Veiligheids- regio Midden - en West Brabant te Tilburg	Vergroten fysieke veiligheid en verbeteren kwaliteit rampenbestrijdin g / crisisbeheersing	€14.284	€8.984	€ 45.271	€59.289	€ 0
Werkvoorzie- ningschap	Op doelmatige wijze behartigen	€ 976	€ 976	€ 8.813	€ 8.413	

Arbeid voor Allen (WAVA!GO te Oosterhout	van gesubsidieerde arbeid en arbeidsintegratie					€ 0
Regionale Ambulance voorziening Brabant Midden West Noord te Tilburg	Het verlenen of doen van ambulancezorg	€ 8.922	€ 8.922	€ 20.600	€ 18.440	€ 0
Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ) te Breda	Samenwerking op het gebied van openbare en preventieve gezondheidszorg	€ 3.166	€3.040	€ 12.901	€ 12.477	€ 0.
Belasting-samenwerking West-Brabant (BWB) te Etten-Leur	Kwalitatieve goede en bedrijfszekere aanslagopleggingen aan burgers	€ 0	€ 0	€ 1.935	€ 2.030	€ 0
Omgevingsdienst Midden en West Brabant	Regionale uitvoering van VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving)	n.v.t	n.v.t	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t

5.7 Grondbeleid

Algemeen

Grond vormt de basis voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en geeft zeggenschap.

Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om het ruimtelijk beleid op een bestuurlijk en economisch verantwoorde wijze te realiseren.

Samengevat zijn de doelen van het gemeentelijk grondbeleid de volgende:

- het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik, de zeggenschap van de burgers en de marktwerking op de grondmarkt;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten van gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en de gemeente;
- het genereren van inkomsten ten algemeene nut.

De gemeenteraad heeft bij besluit van 26 maart 2013 de Nota Grondbeleid 2013-2017 vastgesteld.

De nota is kaderstellend. Dat wil zeggen, zij geeft de uitgangspunten voor het te voeren grondbeleid weer. Tevens biedt zij structuur bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen.

Belangrijke punten uit de Nota Grondbeleid zijn:

- Maatwerk; per project of plan zal bekeken worden welke vorm van grondbeleid het meest passend of gewenst is. Voor de reeds lopende projecten blijft de gemeente actief grondbeleid voeren, bij nieuwe projecten wordt in beginsel faciliterend grondbeleid gehanteerd.
- Bij actief grondbeleid wordt er een verwervingsstrategie vastgesteld. Uitgangspunt is dat de gemeente altijd zal trachten om minnelijke overeenstemming te bereiken met als ultimatum remedium een onteigening.
- De gemeente stelt zich terughoudend op ten aanzien van strategische en anticiperende grondverwerving vanwege de grote financiële risico's die de gemeente daarbij kan lopen.
- Bij faciliterend grondbeleid verhaalt de gemeente haar kosten. Het heeft de voorkeur om een anterieure overeenkomst met de grondeigenaar te sluiten. Indien er geen zicht is op anterieur contracteren stelt de gemeente gelijktijdig met de vaststelling van het bestemmingsplan een exploitatieplan vast.
- De gemeente continueert het beleid van aanbesteden van een locatie, waarbij door marktpartijen een bod gedaan wordt op de grond en eventueel de aanleg van het openbaar gebied. Hierbij worden kwaliteit en duurzaamheid als subgunningscriteria opgenomen waarbij gegund wordt op basis van economisch meest voordelige inschrijving (EMVI).
- Indien er geen aanbesteding plaatsvindt dan zal de verkoopprijs van gronden welke verkocht worden aan een onderneming door middel van taxatie worden bepaald.
- In geval van projectbouw hanteert de gemeente het grondquote- systeem voor de koopsector en huursector bij complex(woning)bouw. De gemeente heeft goede ervaringen met dit systeem en blijft dit hanteren.
- Het college stelt jaarlijks de gronduitgifteprijs vast, uitgangspunt is dat deze prijzen marktconform zijn.
- In het kader van het budgetrecht stelt de raad zolang er nog geen grondexploitatie is vastgesteld het krediet beschikbaar voor grondaankopen. Het college is bevoegd tot aankopen passend binnen een door de raad vastgestelde grondexploitatie.

De gemeente heeft apart beleid ten aanzien van het kostenverhaal bij kleine plannen (faciliterend grondbeleid). In de praktijk is gebleken dat de kosten die op grond van de wet verhaald kunnen worden bij kleine plannen disproportioneel zijn. Anticiperend op een op handen zijnde wetswijziging

is door het college het kostenverhaal kleine plannen vastgesteld. Het kostenverhaal bij kleine plannen ligt tussen de € 6.000 en € 9.500.

Tevens heeft de gemeente apart beleid ten aanzien van de uitgifte van grondstroken met een maximale grootte van 100 m².

Financieel beleid

RESERVES

De **Algemene Bedrijfsreserve** (ABR) is de belangrijkste gemeentelijke reserve in relatie tot het grondbeleid. Door het instellen van een aparte reserve voor het grondbedrijf worden de financiële resultaten en risico's van het grondbedrijf gescheiden van de financiële huishouding voor de overige gemeentelijke taken. De ABR vormt een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitaties. Als onderdeel van het risicomanagement wordt een gewenste hoogte voor de ABR bepaald.

Als een gemeentelijke grondexploitatie positief wordt afgesloten, wordt de winst vaak toegevoegd aan de ABR. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening gecreëerd die van de ABR wordt afgeschreven.

Voor het grondbeleid is een genormeerde algemene bedrijfsreserve (ABR) vastgesteld. De inzetbaarheid van de algemene bedrijfsreserve beperkt zich tot zaken die een duidelijk raakvlak hebben met het taakgebied grondexploitatie. Deze reserve kan worden aangewend voor het voeren van een actief grondbeleid, maar dient tevens als buffer voor het afdekken van mogelijke verliezen en risico's.

Voor de algemene bedrijfsreserve wordt (mede met in achtnaam van IFLO norm) de volgende norm gehanteerd:

- Maximum € 12,5 miljoen
- Minimum € 9 miljoen
- Absoluut minimum € 6 miljoen

Voor zover het saldo van deze reserve uitstijgt boven het maximum zal het meerdere worden afgestort aan de Vrije reserve. Een saldo beneden het minimum is tijdelijk toegestaan. Echter, als het saldo van de reserve grondexploitatie zich gedurende drie jaren beneden dit minimum bevindt, dan dient het saldo vanuit de Vrije reserve van de gemeente aangevuld te worden tot dit minimum. Hierbij moet tevens rekening gehouden worden met getroffen voorzieningen om nadelige exploitatieresultaten op te vangen. Als het saldo van de reserve grondexploitatie op enig moment minder dan € 6 miljoen bedraagt, dan dient onmiddellijk aanvulling vanuit de Vrije reserve van de gemeente plaats te vinden. De feitelijke hoogte bedroeg per 31-12-2013 € 11,4 milj.

Binnen de grondexploitatie is daarnaast een reserve **Bovenwijkse voorzieningen** opgenomen. Deze reserve is vanaf de jaren 90 gevormd voor de geraamde investeringen voor met name de aanpassingen aan de infrastructuur zoals opgenomen in de structuurvisie Vrachelen.

Deze reserve wordt gevoed door bij iedere positieve grondexploitatie een bedrag van € 10 per m² uitgeefbare grond in deze reserve te storten. Afwijking hiervan alleen mogelijk bij een negatieve exploitatie en separate besluitvorming door de Raad.

VOORZIENINGEN GRONDEXPLOITATIE

Verliezen worden genomen als uit de financiële verkenning of grondexploitatie blijkt dat er een negatief resultaat te verwachten is. Dit kan zijn op moment van aankoop van perceel of moment van openen c.q. actualisatie van grondexploitatie. Wanneer het verlies vaststaat, moet het verlies meteen afgeboekt worden. In het geval dat er een nadelig saldo wordt verwacht, maar het niet uit te

sluiten is dat dit nog omgebogen wordt in een sluitend geheel, dan kan volstaan worden met het vormen van een voorziening voor de afdekking van het verwacht verlies. Indien blijkt dat het verlies lager uitvalt, valt de gevormde voorziening weer ten dele vrij. De gevormde voorziening die op dat moment nog niet feitelijk is ingezet kan gezien worden als een correctie op de boekwaarde, en derhalve als een vermindering van de voorraad.

De overige beleidskaders zijn vanuit de BBV vastgelegd en via de nota grondexploitatie vertaald naar een feitelijke toepassing binnen onze gemeente.

RENTEBELEID

In het kader van provinciaal begrotingstoezicht heeft de provincie gewezen op dat wij als gemeente in werkelijkheid rente toerekende aan de grondexploitaties van (nacalculatorisch) 4,5%.

Volgens de provincie is een reëel percentage 3 tot 3,5% met een maximum van 4%.

Gezien de feitelijke rente-ontwikkeling hebben wij het rentebeleid aangepast.

Hierbij maken we onderscheid in de rente die daadwerkelijk wordt toegerekend (nacalculatorisch) en de rente die voorcalculatorisch bij herijkingen (looptijd van soms 8 tot 10 jaar vooruit) wordt toegepast.

Deze laatste is namelijk verstandig om op dit moment vast te houden aan het percentage van 4,5 aangezien dit de rente is die voor langere tijd wordt toegepast. Hierbij ben je voor de langere termijn in de complexen minder afhankelijk van het renterisico.

Samengevat is via een collegebesluit in juni 2012 het volgende besloten:

- De rekenrente voor de reguliere begroting bedraagt 4,5%
- De voorcalculatorische rekenrente voor lange termijn prognoses bedraagt 4,5%, waarbij de eerste jaren een vermindering kan plaatsvinden gezien hoogte rente medio 2014
- De rente op grondexploitaties in de jaarrekening (nacalculatorisch) bedraagt 3,7%

De hoogte van 3,7% is gebaseerd op de rente van het eigen vermogen, de rente op vreemd vermogen en de verhouding hiervan (op basis van de balans van de jaarrekening 2012)

Het gewogen gemiddelde is dan 3,7%. Deze zal per eind 2014 opnieuw getoetst worden en dit kan leiden tot een aanpassing van dit percentage.

5.8 EMU-saldo

Inleiding

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Hierbij zitten ook inkomsten en uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- en verkopen grond, investeringen en investeringsbijdragen.

In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% BBP mag zijn. Daarnaast is in het Groei- en Stabiliteitspact afgesproken dat op lange termijn naar een tekort dicht bij 0% of een overschot moet worden gestreefd. Hebben gemeenten onverwachts hogere tekorten op hun begroting, dan is dat van invloed op de hoogte van het EMU-saldo. Daarom is afgesproken dat gemeenten vanaf 2006 het EMU saldo opnemen in hun begroting.

Berekening EMU saldo

Het EMU-saldo wijkt nogal af van het begrip exploitatiesaldo waar lokale overheden mee werken. Dit betekent een andere behandeling van onder meer investeringen in gebouwen, terreinen, wegen, voorraden grond, het interen op reserves en de opbrengsten uit de verkoop van deelnemingen/aandelen in bijv. energiebedrijven (zie tabel 2). In de volgende tabel zijn de verschillen aangegeven.

	Tekort lokale overheid	EMU-tekort
1. Investerings	Alleen afschrijvingen vergroten tekort	Volledige investeringsbedrag ten laste van tekort
2. Grond	Aan- en verkoop niet in exploitatiesaldo. Wel geactiveerd, maar niet afgeschreven; boekwinst/boekverlies in exploitatiesaldo op moment van verkoop (of tussentijdse winst-/verliesneming)	Aankopen vergroten het EMU-tekort; verkopen verkleinen het EMU-tekort
3. Opbrengst verkoop financiële activa (aandelen/obligaties)	Boekwinst komt ten goede aan het exploitatiesaldo	Opbrengst niet-relevant voor het EMU-saldo
4. Aanwenden reserves	Financieringsbron voor uitgaven	Geen financieringsbron
5. Beroep op voorzieningen	Financieringsbron voor uitgaven	Geen financieringsbron
6. Vorming reserves	Ten laste van overschot begroting	Geen post

Het EMU-saldo wordt als volgt bepaald:

	EMU saldo	2015	2016
	Exploitatie saldo na mutaties in de reserves	103	-905
	Mutaties in de reserves	-1.100	-993
	Exploitatie saldo voor mutaties in de reserves	-1.203	-1.898
+	Afschrijving ten laste van de exploitatie	10.338	10.103
+	Bruto toevoeging aan voorzieningen	0	0
-	Investeringsplafond	9.503	7.565
-	Investeringsplafond via reserves	11.523	1.420
+	Bijdragen Rijk, provincie, EU tbv investeringen	0	0
+	Opbrengsten uit desinvesteringen in vaste activa	0	0
-	Boekwinst op desinvesteringen in vaste activa	0	0
-	Aankoop gronden, bouw- en woonrijp maken e.d.	3.907	6.311
+	Opbrengst uit verkopen	16.455	12.850
-	Boekwinst op grondverkoop	205	571
-	Betalingen ten laste van voorzieningen	0	556
-	Betalingen direct ten laste van reserves	0	0
	= Berekend EMU saldo	452	4.632

Geconcludeerd kan worden dat op basis van de ingeschatte begrotingsgegevens in 2015 sprake is van een beperkt 'EMU-overschot' van € 452.000. Dit is in lijn met de verwachtingen uit de begroting 2014. In het verleden was bij onze gemeente nogal eens sprake van een EMU-tekort. Oorzaak van deze omslag is onder andere gelegen in een afname van investeringen en een geprognosticeerde stijging van de opbrengst uit verkopen.

5.9 Subsidies

Wat willen we bereiken

Met subsidies faciliteert en stimuleert de gemeente burgers en organisaties om eigen ideeën uit te voeren. Zij krijgen subsidie om initiatieven te nemen die bijdragen aan het voorzieningenniveau in de gemeente of die de gemeentelijke beleidsdoelen ondersteunen. Uitgangspunten hierbij zijn een transparant proces van subsidieverlening en minder regeldruk.

Accenten uit het politiek akkoord

- Bij de vaststelling van de begroting wordt ieder jaar opnieuw de nut/offer-afweging gemaakt rondom subsidies, outputcontracten en gemeenschappelijke regelingen..
- Indirecte subsidies worden zoveel mogelijk beperkt. Door het in beeld brengen van de werkelijke kosten en bijbehorende subsidies worden geldstromen transparanter en beter beheersbaar.
- Aan doelen waarvoor de gemeente van het rijk een doeluitkering ontvangt, wordt niet meer uitgegeven dan het bedrag van de doeluitkering.

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene subsidieverordening Oosterhout (2012)
- Beleidsregels voor subsidieverstreking Gemeente Oosterhout 2015 (vastgesteld juli 2014)

Subsidieplafonds 2015

Tabel: Structurele subsidies			2014	2015
Beleidsveld	Soort subsidie	Onderdeel	Subsidie-plafond	Subsidie-plafond
Onderwijs	Outputsubsidie	Voorschoolse educatie	€ 810.000	€ 800.000
		Voorscholen	€ 288.000	€ 35.000
		Brede school	€ 49.000	€ -
		Schoolmaatschappelijk werk	€ 48.000	€ -
		Schoolbegeleiding	€ 135.000	€ -
		Niet aanspreekbare zij-instromers (NAZ)	€ 35.000	€ 35.000
		Verzuimpreventie	€ 60.000	€ -
Totaal Onderwijs			€ 1.425.000	€ 870.000
Sport	Exploitatiesubsidie	Sportverenigingen	€ 82.000	€ 82.000
		Sportgala	€ -	€ 5.000
Totaal Sport			€ 82.000	€ 87.000
Cultuur	Waarderingsubsidie	Culturele verenigingen	€ 49.500	€ 49.500
	Exploitatiesubsidie	Jeugdcircus	€ 12.500	€ 12.500
		Openluchttheater	€ 6.000	€ 6.000
		Musea	€ 121.830	€ 121.830
		Heemkundekringen	€ 5.000	€ 5.000
		Open monumentendag	€ 5.000	€ 3.000
		Volksfeesten	€ 10.000	€ 10.000
		De Nieuwe Pannehoef	€ 130.000	€ 130.000
	Outputsubsidie	Bibliotheek	€ 1.484.500	€ 1.445.632
		Centrum voor de kunsten	€ 666.406	€ 680.000
Totaal Cultuur			€ 2.490.736	€ 2.463.462
Maatschappelijke zorg	Waarderingsubsidie	Bewonersgroepen	€ 45.000	€ 12.000
		Ouderenbonden	€ 11.000	€ 11.000
		Zorgverenigingen	€ 4.000	€ 4.000
		Veteranenverenigingen	€ 1.000	€ 1.000
	Exploitatiesubsidie	EHBO	€ 8.000	€ 8.000
		Goederenbank	€ 5.000	€ 5.000
		Dorpshuis Den Brink	€ -	€ 36.800
	Outputsubsidie	Maatschappelijke ondersteuning	n.n.t.b.	n.n.t.b.
		Leergeld	€ 79.750	€ 97.750
Totaal Maatsch. Zorg			€ 153.750	€ 175.550
Jeugd	Waarderingsubsidie	Scoutingverenigingen	€ 8.500	€ 8.500
Totaal Jeugd			€ 8.500	€ 8.500
Recreatie en Toerisme	Outputsubsidie	VVV	€ 61.446	€ 55.446
Totaal Recreatie en Toerisme			€ 61.446	€ 55.446
Milieu	Outputsubsidie	Milieueducatie en Kinderboerderij	€ 56.948	€ 56.948
Totaal Milieu			€ 56.948	€ 56.948
Verkeer	Waarderingsubsidie	Verkeersregelaars	€ 1.750	€ 1.750
		Buurtbusverenigingen	€ 8.534	€ 8.534
	Exploitatiesubsidie	Verkeersveiligheid en -educatie	€ 25.000	€ 25.000
Totaal verkeer			€ 35.284	€ 35.284
Totaal structurele subsidies			€ 4.313.664	€ 3.752.190

Tabel: Incidentele subsidies		2014	2015
Soort subsidie	Onderdeel	Subsidie-plafond	Subsidie-plafond
Activiteitsubsidie	Programmering van de Stad	€ 93.000	€ 93.000
	Lokaal sociaal beleid	€ 25.000	€ 25.000
Totaal activiteitsubsidies		€ 118.000	€ 118.000
Zapbudgetten	Buurtzabudget	€ 10.000	€ 10.000
	JONG zapbudget	€ 5.000	€ 5.000
	Buitenspeeldag	€ 10.000	€ 10.000
Totaal zapbudgetten		€ 25.000	€ 25.000
Totaal incidentele subsidies		€ 143.000	€ 143.000

6. Financiële begroting

130

Resultaat financiële begroting

131

Financiële uitgangspunten

133

Begrotingsresultaat

134

Analyse op hoofdlijnen

135

Actualiseringen

143

Personele kosten

146

Doorberekende personele kosten

148

Algemene uitkering

150

Kapitaallasten

152

Prijscompensatie

153

Investerings

159

Reserves en voorzieningen

161

Verloop vrije reserve

6. Financiële begroting

6.1 Resultaat financiële begroting

Mede op advies van de rekenkamer is ook in deze begroting een strikte scheiding doorgevoerd tussen een beleidsbegroting en een financiële begroting. In hoofdstuk 4 treft u onder ieder programma een overzicht van baten en lasten aan van het betreffende programma. In dit hoofdstuk worden de cijfers op gemeentebreed niveau toegelicht.

De begroting 2015-2018 geeft samengevat het volgende beeld:

(bedragen * € 1.000)

Exploitatie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten	135.552	142.015	162.775	158.970	157.905	154.402
Baten	133.834	142.136	161.778	157.072	155.997	153.047
Subtotaal programma's	1.718	122	-997	-1.898	-1.909	-1.356
Storting in reserves	3.568	3.781	3.072	2.920	2.179	2.354
Onttrekking aan reserves	9.098	4.333	4.172	3.913	3.656	3.302
Resultaat	3.812	674	103	-905	-431	-407
	voordeel	voordeel	voordeel	nadeel	nadeel	nadeel

De begroting 2015 sluit met een voordelig saldo van € 103.000. In het meerjarenbeeld sluit het jaar 2016 met een tekort van € 905.000. Voor de jaren erna is een tekort van ruim € 400.000 zichtbaar.

In bijlage 5 is een overzicht weergegeven van de incidentele baten en lasten, zoals deze in de begroting 2015 zijn opgenomen. Hiermee wordt aangetoond dat de begroting solide te noemen is, aangezien de incidentele (eenmalige) lasten in de begroting hoger zijn dan de incidentele baten; oftewel de structurele lasten zijn lager dan de structurele inkomsten.

6.2 Financiële uitgangspunten

Voor de samenstelling van de begroting 2015 en de meerjarenramingen 2016-2018 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

☐ Algemeen begrotingsuitgangspunt

Algemeen uitgangspunt voor de begroting is dat er sprake dient te zijn van een structureel sluitende begroting.

☐ Tarieven en leges

- a) De inkomstentarieven van de OZB worden alleen aangepast aan de inflatie, zijnde een percentage voor 2015 van 1,50%. Dit percentage is gebaseerd op cijfers (gewogen gemiddelde van loonvoet sector overheid en de netto materiële overheidsconsumptie) van het Centraal Planbureau voor het jaar 2015.
- b) De inkomstentarieven voor de overige belastingen stijgen ook met de inflatie van 1,50%.
- c) De leges worden niet in algemene zin verhoogd met de prijsinflatie, tenzij blijkt dat op basis van kostendekkendheid de tarieven verhoogd c.q. verlaagd moeten worden.
- d) De opbrengsten uit hoofde van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn berekend op basis van een kostendekkend tarief. Zie hiervoor de paragraaf lokale heffingen.

☐ Prijs- en loonstijging

- a) De loonkosten in de begroting 2015 zijn gebaseerd op het in 2014 gesloten CAO akkoord. Dit akkoord heeft een looptijd tot 31 december 2015.
- b) Voor de begroting 2015 wordt uitgegaan van de nullijn qua stijging van de kosten derden. Niet voor alle producten zal dit realistisch zijn, zodat we dit kader in praktische zin nog een beperkte stelpost voor prijsinflatie van € 107.000 beschikbaar houden. Dit is het restant vanuit de begroting 2014; er wordt geen nieuwe stelpost aan toegevoegd.
- c) De jaarlijkse subsidies aan instellingen stijgen in principe niet.
- d) Er wordt afgezien van automatische prijscorrectie. Deze worden alleen specifiek toegekend.

☐ Rente

Bij het bepalen van de kapitaallasten op investeringen wordt een interne rekenrente van 4,5% gehanteerd. In 2015 wordt er 1,00% rente bijgeschreven op de aanwezige reserves. Conform voorschriften uit het besluit Begroting en Verantwoording wordt aan voorzieningen geen rente toegevoegd.

☐ Rente GREX

Tot en met de begroting 2012 rekenden we 4,5% toe aan rente over de boekwaarde van grondexploitaties. De provincie vindt dit een te hoog percentage. Deze stelling wordt door het college ondersteund, aangezien een hoog percentage rentelasten naar de toekomst doorschuift via de boekwaarde van de grondexploitatie. Dit beleid is dan ook aangepast.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de rente die daadwerkelijk wordt toegerekend (nacalculatorisch) en de rente die voorcalculatorisch bij herijkingen (looptijd van soms 8 tot 10 jaar vooruit) wordt toegepast.

Voor deze laatste is het namelijk verstandig om op dit moment vast te houden aan het percentage van 4,5% aangezien dit de rente is die voor langere tijd wordt toegepast. Hierbij ben je voor de langere termijn in de complexen minder afhankelijk van het renterisico. Samengevat wordt het volgende voorgesteld:

	Rente voorcalculatorisch lange termijn prognose grex	Rente GREX begroting/ jaarrekening
Percentage	4,50%	3,70%

De algemene rekenrente wordt niet aangepast. Gezien de bijzondere aard van grondexploitatie wordt hiervoor een uitzondering gemaakt. De rente van de grondexploitatie bedraagt voor 2014 3,7%. Deze rente is bepaald op basis van de jaarrekening van het jaar ervoor. Het percentage wordt berekend door:

- rente eigen vermogen: 4,5%
- rente vreemd vermogen gebaseerd op een percentage voor een lening van 10 jaar gelijk bij de BNG (juni 2013: 2,1%). In de rente op leningen is momenteel een stijgende lijn zichtbaar.
- de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen uit de balans van de jaarrekening. In 2012 werd 60% van ons bezit gefinancierd met eigen vermogen en 40% met vreemd vermogen.

Het gewogen gemiddelde tussen rente eigen en rente vreemd vermogen komt uit op 3,7%. Deze rekenmethode biedt een financieel kader om jaarlijks de rente voor de grondexploitatie te herrekenen.

□ Ruimte voor nieuw beleid

In financiële zin is er geen extra ruimte voor nieuw beleid in jaren 2015 tot en met 2018 opgenomen.

□ Post onvoorzien

In de begroting en meerjarenramingen wordt jaarlijks ruimte opgenomen voor “onvoorzien”. Voor 2015 bedraagt dit een bedrag van € 270.000. Hier wordt de structurele doorwerking niet automatisch vertaald, maar vormt onderdeel van de discussie over nieuw beleid bij de eerstkomende begroting. Voorstellen waarbij een beroep wordt gedaan op onvoorzien worden getoetst aan de criteria onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onontkoombaar. Het college is bevoegd om, onafhankelijk van de hoogte van het bedrag, te beschikken over de post mits voldaan wordt aan bovenstaande criteria. Hierover zal achteraf via de concernrapportage worden gerapporteerd.

□ Investeringsplan

- Het structurele investeringsniveau wordt in principe gemaximeerd op € 3,8 miljoen, exclusief investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering. Deze laatste investeringen worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief. Het investeringsniveau is exclusief specifieke investeringen ten laste van de vrije reserve.
- Het investeringsplan wordt jaarlijks opgesteld in de vorm van een uitvoeringsplanning, waarbij aangegeven wordt wanneer investeringen daadwerkelijk worden uitgevoerd.
- Met het activeren van de eigen apparaatskosten wordt rekening gehouden met een absoluut bedrag van € 750.000. Deze activering vindt plaats via een standaardopslag op het investeringsbedrag.
- In het investeringsplan worden de investeringen in principe bruto verantwoord, dat wil zeggen exclusief inkomsten (bijdragen derden en/of inzet reserves).

□ Toerekening overhead

De toerekening van overhead vindt plaats via de zogenaamde opslagmethode. Deze toerekening van kosten vindt (verplicht) plaats op de producten. Er is bewust een methode gekozen die erg eenvoudig is en past binnen de wettelijke financiële kaders. De kosten van overhead worden verdeeld op basis van de personele kosten (inclusief inhuur) per product. Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt de overhead per product apart inzichtelijk gemaakt, waarbij er geen nacalculatie wordt gemaakt. Dit betekent dat voor de overhead de jaarrekening gelijk is aan de begrote overhead. De directe personele kosten worden overigens op basis van urenplanningen en tijdschrijfgegevens verdeeld over de producten. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 6.7. Doorberekende personele kosten.

6.3 Begrotingsresultaat

Onderstaand is een overzicht gegeven van de totale lasten en baten van de programma's voor de begroting 2015, in vergelijking met de begroting 2014 en de jaarrekening 2013.

Programma		Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Verbindend bestuur	Lasten	5.869	6.674	5.998
	Baten	1.279	1.596	1.069
	Saldo	4.589	5.078	4.929
Sociaal domein	Lasten	50.509	51.230	70.000
	Baten	25.420	23.579	17.104
	Saldo	25.089	27.651	52.896
Werkgelegenheid & economie	Lasten	824	808	824
	Baten	171	138	138
	Saldo	653	670	686
De levendige gemeente	Lasten	17.811	18.760	19.148
	Baten	3.340	3.239	3.428
	Saldo	14.472	15.521	15.720
Ruimte & ontwikkeling	Lasten	36.304	45.993	47.860
	Baten	7.277	20.671	23.189
	Saldo	29.027	25.322	24.671
Middelen	Lasten	24.227	28.391	25.294
	Baten	96.348	102.512	125.193
	Saldo	-72.121	-74.121	-99.899
Subtotaal programma's	Lasten	135.552	151.856	169.124
	Baten	133.834	151.735	170.121
	Saldo	1.718	121	-997
Mutaties in reserves	Lasten	3.568	3.781	3.072
	Baten	9.098	4.333	4.172
	Saldo	-5.529	-522	-1.100
Totaal resultaat	Lasten	131.976	148.075	166.052
	Baten	128.164	147.402	165.949
	Saldo	3.812	673	103

6.4 Analyse op hoofdlijnen

In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht gegeven van de ontwikkeling van het saldo ten opzichte van de begroting 2014.

(bedragen * € 1.000)

Exploitatieresultaat	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	
Geactualiseerde begroting 2014	-215	-1.954	-2.478	-2.478	N
Mutaties:					
Actualiseringen (excl. algemene uitkering)	580	322	701	1.344	V
Personele kosten (reg. Loonstijging)	-275	107	117	117	N
Doorberekende kosten	93	322	71	49	V
Algemene uitkering (excl. transities)	-1.263	-732	-367	-733	N
Kapitaallasten	471	-391	-981	-828	V
Businesscase dienstverlening	0	105	845	845	V
Businesscase 60+	0	75	309	309	V
Reserves	1.022	1.116	1.840	1.662	V
Stelpost kap. Last IHP	0	0	-500	-500	N
Kapitaallasten verkoop Brakestein	96	94	93	91	V
Overige posten	-407	31	-81	-285	V
Saldo begroting 2015	103	-905	-431	-407	

Via bovenstaande analyse is op hoofdlijnen een positief begrotingssaldo van € 103.000 in 2015 verklaard. In de volgende paragrafen worden deze mutaties ten opzichte van de begroting 2014 afzonderlijk toegelicht.

6.5 Actualiseringen

Actualiseringen kunnen het gevolg zijn van:

- budgettaire effecten van wijzigingen in het financiële beleid;
- mutaties in volume, waardoor het beroep op een aantal regelingen autonoom wijzigt;
- volumemutaties die van invloed zijn op de opbrengsten;
- contractueel c.q. wettelijk onvermijdbare mutaties in de lasten.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van alle actualiseringen per programma.

(Bedragen * € 1.000)

Programma's	Actualiseringen				
	2015	2016	2017	2018	voor-/nadeel
Verbindend bestuur	250	77	89	182	N
Sociaal domein	26.679	25.903	24.467	24.248	N
Werkgelegenheid & economie	50	50	50	50	N
De levendige gemeente	823	556	487	396	N
Ruimte & ontwikkeling	370	406	426	426	N
Middelen	-27.489	-26.582	-25.853	-25.913	V
Totaal exploitatie	683	410	- 334	- 611	N

Voor het jaar 2015 treedt er middels de actualiseringen een nadeel op van € 683.000. In de jaren geven de actualisaties een voordeel oplopend tot € 611.000 in 2018.

Onderstaand een toelichting van de grootste mutaties per programma.

Programma 1: Verbindend bestuur

Nr.	Omschrijving	2015	2016	2017	2018	Voor-/nadeel
1	Werving griffier	25	0	0	0	N
2	Geo-informatie	25	25	25	25	N
3	Leges persoonsdocumenten	95	82	82	82	N
4	Invoeren regiofonds GR RWB	35	35	35	35	N
5	Kosten verkiezingen	70	-65	-53	40	N

Toelichting:

1. Werving griffier: € 25.000. Voor de werving van een nieuwe griffier wordt eenmalig € 25.000 uitgetrokken. Deze extra kosten kunnen niet binnen het reguliere PBS van de griffie opgevangen worden.
2. Geo-informatie: € 24.714. In de begroting zijn specifieke inkomsten opgenomen voor werkzaamheden die de gemeente uitvoeren in het kader van mutaties van de Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN). Deze inkomsten komen in de toekomst echter via de algemene uitkering en niet meer specifiek. Daarom worden ze op deze plaats in de begroting afgeraamd.
3. Leges persoonsdocumenten: € 94.681. Jaarlijks worden deze posten (rijbewijzen, paspoorten, ID-kaarten, etc) op basis van de te verwachten aantallen, af te dragen rijksleges, indexering en

eigen kosten geactualiseerd. Ten opzichte van de begroting levert dit een gesaldeerd nadeel op van € 94.681.

4. Invoeren regiofonds GR RWB: € 35.000. Met ingang van 2015 wordt binnen de GR RWB een z.g.n. regiofonds ingevoerd. Om uitvoering te kunnen blijven geven aan de Strategische Agenda West-Brabant is het noodzakelijk dat er, ook in de toekomst, financiële middelen door de gemeenten beschikbaar worden gesteld aan het Regiofonds. Jaarlijks wordt er ongeveer € 470.000,- uit het Regiofonds ingezet om projecten aan te jagen, te ontwikkelen en/of te initiëren. De RWB stelt voor om de deelnemende gemeenten per inwoner € 0,65 te laten bijdragen aan het Regiofonds, dit betekent voor de gemeente Oosterhout een jaarlijkse (structurele) bijdrage van € 34.896,- tot 2018. Een apart voorstel hiertoe is in 2014 aangeboden aan de gemeenteraad van Oosterhout.
5. Kosten verkiezingen: € 70.337. De kosten voor de verkiezingen worden geactualiseerd o.b.v. het aantal en soort verkiezingen per jaar. In 2015 staan de verkiezingen voor het waterschap, provinciale staten / 1^e kamer gepland. In 2016 vinden geen verkiezingen plaats. In 2017 en 2018 zullen respectievelijk de 2^e kamer- en gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden.

Programma 2: Sociaal domein

Nr.	Omschrijving	2015	2016	2017	2018	Voor-/nadeel
Jeugdzorg						
1	Jeugdzorg	13.746	13.551	13.092	13.174	N
AWBZ						
2	AWBZ	7.169	7.511	7.302	7.282	N
Participatiewet						
3	Participatiewet	7.318	6.879	6.452	6.115	N
Sociaal beleid						
4	Inkomensregelingen	-476	-1.031	-1.123	-1.123	V
5	Re-integratie	43	43	43	43	N
Maatschappelijke zorg						
6	Onderhoud activiteitencentra	-8	-6	-14	24	V
7	WMO maaltijdvoorziening	-20	-20	-20	-20	V
8	WMO KCV	-31	-45	-36	-19	V
9	Hulp bij Huishouding	-1.975	-1.975	-1.975	-1.975	V
10	Tegemoetkoming HbH	962	962	712	712	N
Veiligheid						
11	Subsidie slachtofferhulp	12	12	12	12	N
12	Veiligheidsregio	-61	22	22	23	V

Toelichting:

1. Jeugdzorg: € 13.746.305. Via de mei-circulaire zijn de middelen van het sociaal deelfonds toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor de jeugdzorg ontvangt Oosterhout een bedrag van ruim € 13,7 miljoen.
2. AWBZ: € 7.168.639. Via de mei-circulaire zijn de middelen van het sociaal deelfonds toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor de AWBZ ontvangt Oosterhout een bedrag van ruim € 7 miljoen.
3. Participatiewet: € 7.318.288. Via de mei-circulaire zijn de middelen van het sociaal deelfonds toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor de participatiewet ontvangt Oosterhout een bedrag van ruim € 7,3 miljoen.
4. Inkomensregelingen: € 476.432 Op basis van CPB-prognoses en de bijgestelde rijksbudgetten is de doorkijk voor de inkomensregelingen aangepast. De uitgaven voor de uitkeringen zullen

naar verwachting in 2015 met zo'n € 380.000 stijgen ten opzichte van de huidige begroting. Het Rijksbudget daarentegen zal naar verwachting met € 857.000 stijgen. Omdat het tekort van onze gemeente in 2015 kleiner dan 10% is en blijft van het Rijksbudget, ontstaat er geen claim op een Incidentele Aanvullende Uitkering (IAU).

(Bedragen * 1.000)

	Ter info Begroting 2014	Ter info Prognose 2014	Huidige jaarschijf 2015	Actualisatie	Begroting 2015
Uitgaven uitkeringen	13.776		14.355	380	14.735
- WWB > 65 jaar	13.014		13.561	189	13.750
- IOAW	674		702	223	925
- IOAZ	88		92	-32	60
Rijksbudget	12.853		13.393	857	14.250
IAU	0		0	0	0
Saldo	-/- 923		-/- 962	476	-/- 485

Meerjarig beeld inkomensregelingen:

	2016			2017			2018		
	Huidige jaarschijf	Actualisatie	Begroting 2016	Huidige jaarschijf	Actualisatie	Begroting 2017	Huidige jaarschijf	Actualisatie	Begroting 2018
Uitgaven	14.498	237	14.735	14.179	556	14.735	14.179	556	14.735
Rijksbudget	12.982	1.268	14.250	12.571	1.679	14.250	12.571	1.679	14.250
IAU									
Saldo	-/- 1.516	1.031	-/- 485	-/- 1.608	1.123	-/- 485	-/- 1.608	1.123	-/- 485

- Re-integratie: € 42.578. gemeentelijk aandeel Wava/go 2015 € 717.500 bestaande uit € 276.855 aandeel O'hout in vaste lasten en € 440.723 aandeel voor 270 WsW'ers.
- Onderhoud activiteitencentra: € 8.000. Jaarlijks vindt er een actualisatie plaats van het geplande onderhoud voor de activiteitencentra. Dit voordeel betreft voornamelijk de vrijval van budgetten voor de Schervenheuvel in verband met de verkoop hiervan.
- WMO maaltijdvoorziening: € 20.000. In verband met de afbouwconstructie van deze voorziening nemen de kosten die hiermee samenhangen verder af.
- WMO kleinschalig collectief vervoer: € 31.000. De begroting voor het KCV kan in 2015 worden verlaagd, met name als gevolg van lagere vervoersvolumes.
- Hulp bij Huishouding: € 1.975.000. In het regeerakkoord 'Bruggen slaan' van 29 oktober 2012 is vastgelegd dat met ingang van 2015 een aantal taken in de AWBZ wordt beëindigd. Deze taken worden gedecentraliseerd naar de gemeenten en ondergebracht in een nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Ook specifiek in relatie tot Hulp bij het Huishouden (HbH) kent de Wmo 2015 een aantal belangrijke wijzigingen. In het Regeerakkoord is daarnaast aangekondigd dat het gemeentelijk budget voor HbH met ingang van 2015 met 75% wordt gekort. In het zorgakkoord van april 2013 is deze maatregel verzacht tot een structurele budgetkorting van 40%. Op basis van de meicirculaire 2014 is geconstateerd dat de korting in 2015 32% bedraagt, als gevolg van correcties in verband met extramuralisering (langer zelfstandig blijven wonen), groei en nominale bijstelling. Concreet betekent dit voor de gemeente Oosterhout dat er door dit gewijzigd rijksbeleid in 2015 € 1,5 miljoen en vanaf 2016 structureel € 2 miljoen moet worden bezuinigd op HbH. Wij willen met het resterende geld de ondersteuning overeind houden voor de mensen die dit het meest nodig hebben.
- Tegemoetkoming HbH: € 962.000. Er worden m.i.v. 2015 extra middelen toegevoegd aan bijzondere bijstand. Burgers met een te laag inkomen komen, via de bijzondere bijstand, in aanmerking voor een financiële tegemoetkoming in de hulp bij de huishouding. Voor de jaren 2015 en 2016 is dit bedrag hoger (€ 712.000 m.i.v. 2017) omdat het Rijk voor de eerste twee

jaren extra geld ter beschikking heeft gesteld om arbeidsplaatsen in de huishoudelijk hulp langer te behouden.

11. Subsidie slachtofferhulp: € 12.000. Tegen het wegvallen van de subsidie voor Slachtofferhulp heeft de stichting protest aangetekend. De subsidie voor 2014 is hierna weer uitbetaald. Het verzoek is nu om de subsidie aan Slachtofferhulp weer structureel op te nemen (uitgaande van € 0,224 per inwoner).
12. Veiligheidsregio: € 60.854. De veiligheidsregio heeft over 2013 een positief rekeningresultaat behaald, waarvan is afgesproken dat er in 2015 € 82.126 terugvloeit naar de gemeente in de vorm van een lagere bijdrage. Daarnaast is er met ingang van 2015 een extra bijdrage aan de veiligheidsregio verschuldigd in verband met beheer en onderhoud van de brandweerkazernes.

Programma 3: Werkgelegenheid & economie

Nr.	Omschrijving	2015	2016	2017	2018	Voor-/nadeel
1	Acquisitiebudget economische zaken	20	20	20	20	N
2	Samenwerkingsverband Wijde Biesbosch	6	6	6	6	N
3	Programmakosten SEZ	24	24	24	24	N

Toelichting:

1. Acquisitiebudget economische zaken: € 20.000. Met ingang van 2015 wordt een werkbudget voor economische zaken in de begroting opgenomen. In het verleden werden de kosten voor promotie en acquisitie bekostigd uit de grondexploitatie voor bedrijventerreinen. Dit biedt echter geen structurele oplossing, waardoor nu een budget in de begroting wordt opgenomen.
2. Samenwerkingsverband Wijde Biesbosch / Baronie: € 6.000. In het kader van Stofkam 2 is het budget voor één samenwerkingsverband geschrapt. Omdat dit toch niet wenselijk wordt geacht, wordt het budget weer opgehoogd. Dit zal ten laste van de stelpost ombuigingen (programma middelen) worden gebracht.
3. Programmakosten SEZ: € 24.000. Binnen de begroting van de GR RWB / SEZ is voorzien in een aantal extra activiteiten (programmakosten) waaraan de gemeente Oosterhout deelneemt.

Programma 4: De levendige gemeente

Nr.	Omschrijving	2015	2016	2017	2018	Voor-/nadeel
Onderwijs & jeugd						
1	Centrum Jeugd & Gezin	-9	-9	-9	-9	V
2	Leerlingenvervoer eigen bijdrage	5	5	5	5	N
Cultuur & evenementen						
3	Bibliotheek ombuigingen filialen	142	0	0	0	N
4	Bibliotheek structurele ombuiging	78	78	78	78	N
5	H19 projectsubsidie	91	91	91	91	N
6	GO-regeling medewerker ORTS	4	7	7	7	N
7	Ombuiging evenementen	120	120	120	120	N
8	Bussel	0	109	109	109	N
Sport						
9	Onderhoud binnensport	-11	-11	-11	33	V

10	Latere start masterplan zwembaden	383	0	0	0	N
11	Inkomsten zwembaden	0	138	69	0	N
12	Zwembaden rioolheffing	20	20	20	20	N

Toelichting:

1. Centrum Jeugd & gezin: € 9.000. Binnen de algemene uitkering is de budget voor het CJG met € 9.000 verlaagd. Deze korting wordt hier doorgerekend.
2. Leerlingenvervoer eigen bijdrage: € 5.000. De bijdrage van ouders voor leerlingenvervoer is verminderd, omdat de km-afstand voor het ontvangen van een vergoeding is verhoogd van 2 naar 6 km.
3. Bibliotheek: € 142.000. Conform raadsbesluit (jan 2012) is de bezuiniging op de bibliotheek gekoppeld aan de sluiting van de wijkvestigingen. Besloten is om de wijkvestigingen niet eerder te sluiten dan realisatie van de nieuwe centrale vestiging. In het voorstel werd nog uitgegaan van januari 2015. Inmiddels is duidelijk dat realisatie van de centrale vestiging in september 2015 is voorzien. Dit betekent dat de sluiting en bezuiniging pas geëffectueerd kunnen worden vanaf september 2015.
4. Ombuiging bibliotheek: € 78.000. Conform raadsbesluit (jan 2012) is de taakstelling op de bibliotheek teruggebracht van € 378.000 naar € 300.000. Dit is de eerste jaren via de bestemmingsreserve Santrijn gecompenseerd. Dit zal in 2015 ook nog het geval zijn (zie punt 3). In de meerjarenbegroting is dit echter nog niet aangepast. Dit bedrag zal met ingang van 2016 ten laste van de stelpost ombuigingen worden gebracht.
5. H19 projectsubsidie: € 91.000. Conform raadsbesluit (febr 2014) is er een projectsubsidie beschikbaar gesteld voor 4 jaar (2015 t/m 2018) voor H19 om de aanjaag- en ontwikkelingsfunctie van H19 (gedurende de transitie) in stand te houden. Bedrag wordt tlv bestemmingsreserve Santrijn gebracht.
6. GO-regeling medewerker ORTS: € 3.500. De bijdrage Go-regeling wordt in stand gehouden. Dit houdt in dat de ombuiging vanaf 2015 teruggedraaid gaat worden en het budget van € 7.000 gehandhaafd blijft. Dit wordt ten laste van de stelpost ombuigingen gebracht.
7. Ombuiging evenementen: € 120.000. De ombuigingen op het gebied van evenementen zijn tot op heden nog niet gerealiseerd, hierdoor gaat de taakstelling in 2014 niet gehaald worden. Dit betreft de ondersteuning evenementen (€ 100.000) en het doorrekenen van de kosten van de stroomkasten (€ 20.000). Dit wordt ten laste van de stelpost ombuigingen gebracht.
8. De Bussel: € 9.000. De budgetten voor de Bussel zijn geactualiseerd op de situatie na opening in het nieuwe gebouw. Dit levert in 2015 een voordeel op van € 24.000, maar structureel een nadeel van € 94.000. Dit nadeel wordt vooral veroorzaakt door lagere inkomsten door minder voorstellingen, minder extern verhuur, lagere inkomsten filmtheater en lagere horeca-inkomsten. Daarnaast is extra budget opgenomen voor marketing en promotie.
9. Onderhoud binnensport: € 11.000. In de begroting was nog een onderhoudsbudget opgenomen voor de gymzaal aan het Santrijnhof. Deze gymzaal is gesloopt, waardoor het budget kan vrijvallen.
10. Latere start masterplan zwembaden: € 383.000. In het masterplan zwembaden was uitgegaan dat de nieuwe exploitatie per 2015 zou ingaan. Door de latere start van de bouw van het nieuwe zwembad de Warande worden de Blikken en Arkendonk later gesloten en moeten de bijbehorende budgetten voor de afzonderlijke zwembaden langer in stand blijven.
11. Inkomsten zwembaden: € 0. In het masterplan is aangegeven dat er een groeimodel is om te komen tot het volledige bedrag aan inkomsten na 3 jaar. In de begroting 2014 (jaarschijf 2016-2017) was dit nog niet zo verwerkt, maar was de volledige opbrengst meegenomen.
12. Zwembaden rioolheffing: € 20.000. In verband met de nieuwe maatstaf van de tarieven voor de rioolheffing moeten de budgetten van de zwembaden worden aangepast. Dit was nog niet gebeurd.

Programma 5: Ruimte & ontwikkeling

Nr.	Omschrijving	2015	2016	2017	2018	Voor-/nadeel
Openbare ruimte						
1	Openbaar groen	93	93	93	93	N
Verkeer & Mobiliteit						
2	Busstation Leijsenhoek	25	50	50	50	N
Natuur, Milieu & Afval						
3	Afvalverwijdering	-1	-1	-1	-1	V
4	Sluitende verwerking via egalisatievoorziening afvalstoffen	1	1	1	1	N
5	Nazorg stortplaatsen	50	60	80	80	N
4	Regioarcheoloog	28	29	29	29	N
5	Bouwvergunningen	174	174	174	174	N

Toelichting:

- Openbaar groen: € 92.500. Vanwege areaaluitbreiding (EVZ, De Weide, Trademark, Antoniushof, Meesters van 't Hof, Contreie) is € 32.500 extra aan onderhoudsmiddelen benodigd. Daarnaast zijn de budgetten voor reconstructies, inboet en snoeien ontoereikend om op het juiste kwaliteitsniveau te blijven (€ 60.000).
- Busstation Leijsenhoek: € 25.000. Het busstation wordt gemoderniseerd. Na oplevering zullen er m.i.v. medio 2015 jaarlijkse onderhoudskosten zijn, welke in de begroting moeten worden opgenomen.
- Afvalverwijdering: € 1.000. Binnen afvalverwijdering zijn een aantal aanpassingen zichtbaar:
 - De inkomsten kunststof nemen met € 50.000 toe door betere scheiding;
 - De inkomsten voor puin nemen met € 125.000 toe t.o.v. begroting 2014. Dit komt door een verkeerde administratieve boeking in de begroting 2014;
 - De storkosten voor GFT stijgen met € 25.000 vanwege een hoger aanbod;
 - Hogere kosten aanschaf zakken voor kunststof € 28.000;
 - Lagere storkosten restafval vanwege lager aanbod;
 - Tot slot is de ombuiging scheiden GF- en T-fractie uit de begroting gehaald. Uit nader onderzoek is gebleken dat het realiseren van deze ombuiging niet haalbaar is. Dit levert € 160.000 nadeel op.
- Sluitende verwerking via egalisatievoorziening afval. Alle kosten en opbrengsten van het product afvalverwijdering zijn in principe met elkaar in evenwicht, aangezien uitgegaan wordt van 100% kostendekkendheid. Veranderingen in de kosten en opbrengsten worden verrekend in de tarieven en hebben daarmee geen effect op de netto exploitatie van de gemeente. Voor een totaaloverzicht van de kosten voor afvalverwijdering (incl. personele kosten, kapitaallasten, etc) wordt verwezen naar paragraaf 5.1. Lokale heffingen.
- Nazorg stortplaatsen: € 50.000. Het rijk heeft schatkistbankieren per 1 januari 2014 verplicht gesteld voor alle decentrale overheden. Ook voor de MARB welke de nazorg voor de gesloten stortplaatsen Zevenbergen en Dorst voor haar rekening neemt. Omdat er vanwege schatkistbankieren een lager rendement wordt gehaald op de aanwezige voorziening, moeten de deelnemende gemeenten dit tekort bijleggen.
- Regioarcheoloog: € 28.000. De post voor de kosten voor de regioarcheoloog worden opgehoogd, gebaseerd op de begroting 2015 van de RWB.
- Bouwvergunningen: € 173.750. De inkomsten voor de bouwleges worden jaarlijks geactualiseerd op basis van de te verwachten aanvragen binnen grote projecten. De

inkomsten worden afgeraamd met name als gevolg van de aantallen binnen de grote projecten Contreie en Dorst West/Vliert.

Programma 6: Middelen

Nr.	Omschrijving	2015	2016	2017	2018	Voor-/nadeel
Ondersteuning						
1	Kosten belastingen	-50	-50	-50	-50	V
Gemeentelijke organisatie						
2	Periodiek Arbeidsgeneeskundig Onderzoek	0	0	0	30	N
3	Gas, water, electra	24	-3	-3	-3	N
4	Voorlichtingsblad	8	8	8	8	N
5	Invoering vennootschapsbelasting	25	0	0	0	N
6	Kosten ICT	189	189	189	189	N
Dekkingsmiddelen						
7	Sociaal deelfonds	-28.233	-27.941	-26.847	-26.571	V
8	Algemene uitkering	1.263	732	367	733	N
9	Stelpost ombuigingen	-153	-231	-231	-231	V
10	Stelpost prijscompensatie	-85	0	0	0	V
11	Onroerend Zaakbelasting (OZB)	-165	-165	-165	-165	V
Resultaat						
12	Bestemmingsreserve Santrijn	-312	-91	-91	-91	V

Toelichting:

1. Kosten belastingen: € 50.000. De kosten voor de belastingen kunnen met € 50.000 worden verlaagd. Dit is gebaseerd op de meerjarenraming van de Belastingssamenwerking West Brabant (BWB), alsook lagere interne kosten vanwege het niet langer inhuren van een regiefunctionaris.
2. Periodiek Arbeidsgeneeskundig Onderzoek (PAGO): € 30.000. Vanuit de Arbo dient 1x per 4 jaar een PAGO uitgevoerd te worden. Medio 2018 dient de volgende PAGO uitgevoerd te worden.
3. Gas, water & electra: € 24.000. Actualisatie op basis van gebruiksgegevens voor alle gemeentelijke panden.
4. Voorlichtingsblad: € 8.000. In 2014 is bij Stofkam 2 voorgesteld om de twee pagina's die de gemeente afneemt in het voorlichtingsblad terug te brengen naar 1 pagina. Hiermee werd een ombuiging van € 8.000 behaald. Omdat een groot deel van de informatievoorziening richting de burger via het voorlichtingsblad gaat, en incidentele advertentieruimte in het weekblad duurder is, wordt voorgesteld om deze ombuiging terug te draaien. Dit zal ten laste van de stelpost ombuigingen worden gebracht.
5. Invoeringskosten vennootschapsbelasting: € 25.000. In 2016 wordt de Wet op vennootschapsbelasting ingevoerd over (semi-)overheden. Hiertoe zullen in 2015 voorbereidingen worden getroffen. Hiervoor is eenmalig budget benodigd, enerzijds voor opleidingen en anderzijds om de fiscale uitgangspunten te laten toetsen door belastingsspecialisten.
6. Kosten ICT: € 189.000. Gemeenten dienen in 2017 (zo veel mogelijk) de dienstverlening digitaal aan te bieden. Hiervoor heeft de landelijke overheid het NUP (Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid) voor opgezet. Om als gemeente geheel digitaal te kunnen werken, heeft Equalit als ICT organisatie van de gemeente Oosterhout investeringen gedaan in ICT componenten (VFE – Verbindend Fundament

Equalit) die bijdragen aan het digitaliseren van de bedrijfsprocessen. Deze componenten zorgen ervoor dat een burger/ klant via de website een aanvraag/ melding/ verzoek kan doen (formuliergenerator), het naar de juiste plek op het juiste tijdstip binnen de organisatie binnenkomt (broker), met de juiste documenten en de nodige veiligheidsvoorziening (digikoppeling), processen gestart worden en de voortgang gemonitord kan worden (Zaaksysteem). De structurele kosten van het VFE voor de gemeente Oosterhout bedraagt de komende jaren €250.000.

7. Sociaal deelfonds: € 28.233.000. In de mei-circulaire 2014 zijn de middelen bekend gemaakt die middels het sociaal deelfonds worden ontvangen voor de transitie jeugd (€ 13.746.305), AWBZ (€ 7.169.000) en de participatiewet (€ 7.318.288). Zie ook programma sociaal domein.
8. Algemene uitkering: € 1.263.000. Het totale netto-effect van de algemene uitkering (exclusief sociaal deelfonds) bedraagt voor 2015 op basis van de mei-circulaire € 1,2 miljoen negatief. Grootste oorzaak hiervan is de korting die met ingang van 2015 wordt doorgerekend op de Integratie uitkering WMO voor wat betreft de Hulp bij de Huishouding (HbH). Hierop wordt € 1,5 miljoen gekort in 2015, oplopend tot zo'n € 2 miljoen vanaf 2016.
9. Stelpost ombuigingen: € 141.500. Deze stelpost wordt verlaagd als gevolg van het niet realiseren van de ombuiging evenementen (€ 100.000), doorrekenen kosten stroomkasten (€ 20.000), samenwerkingsverband EZ (€ 6.000), Go-medewerker ORTS (€ 7.000), voorlichtingsblad (€ 8.000) en bureau slachtofferhulp (€ 12.000). Vanaf 2016 wordt deze stelpost met € 78.000 extra verlaagd vanwege de door de raad vastgestelde lagere ombuiging op de bibliotheek (zie programma levende gemeente).
10. Stelpost prijscompensatie: € 85.000. De stelpost prijscompensatie bevat in 2015 een hoger saldo dan verdere jaren. Dit is niet nodig, daarom wordt deze alle jaren gelijk getrokken en kan er in 2015 dus € 85.000 vrijvallen.
11. Onroerend Zaakbelasting (OZB): € 165.000. De huidige opbrengst van de OZB (€ 11.000.000) is verhoogd met het vastgestelde inflatiepercentage van 1,5%.
12. Bestemmingsreserve Santrijn: € 312.530. Van 2015 t/m 2018 zal conform raadsbesluit jaarlijks maximaal € 91.000 onttrokken worden aan de bestemmingsreserve Santrijn voor de frictiekosten rondom H19. Daarnaast wordt in 2015 eenmalig € 220.530 onttrokken vanwege het later realiseren van de ombuiging op de bibliotheek (zie programma levendige gemeente).

6.6 Personele kosten

Samenvattend

Op basis van onderstaande analyses wordt het volgende geconcludeerd:

- dat de personele taakstelling vanuit operatie Stofkam financieel gezien voor 2015 is gerealiseerd;
- dat de besparingen vanuit de businesscase dienstverlening op schema liggen en naar verwachting ook voor 2015 worden gerealiseerd;
- dat de formatie daadwerkelijk is teruggebracht ten opzichte van de begroting 2010 (448,2) met 62,4 fte. Dit is inclusief een overheveling van 5,8 fte naar de Omgevingsdienst Midden en West Brabant (OMWB), 13,34 fte naar de veiligheidsregio (brandweertaken) en een uitbreiding van 1,0 fte in het kader van de wet Bibob;
- dat ook de feitelijke bezetting is afgenomen;
- dat er in meerjarig perspectief nog een taakstelling ingevuld moet worden ter oplopend tot € 819.000 in 2016 (inclusief businesscase dienstverlening); dat wil zeggen dat de taakstelling financieel gezien al wel is ingerekend, maar dat de concrete formatieplaatsen die hier tegenover staan nog dienen te worden afgeboekt.

Samengevat is dit zeker een goed resultaat, waarbij door nadrukkelijke sturing de taakstelling ook daadwerkelijk ingevuld is. Gezien de toekomstige taakstellingen en ontwikkelingen is het noodzakelijk vast te houden aan de ingezette beleidslijn.

Personele budgetten

In de begroting 2015 zijn de volgende personele budgetten opgenomen. Hierin zijn de taakstellingen vanuit operatie Stofkam in meerjarig perspectief verwerkt. Voor de lonen en salarissen is een onderscheid gemaakt in lonen en salarissen gekoppeld aan concrete formatieplaatsen enerzijds en anderzijds inzicht in de taakstelling die hierop nog gerealiseerd moet worden.

Personele kosten begroting 2014	2015	2016	2017	2018
Lonen en salarissen	23.411	23.084	23.074	23.074
Overige personele lasten	355	355	355	355
Restant taakstelling	-783	-819	-819	-819
Tijdelijk personeel	369	369	369	369
Algemene afdelingskosten	574	574	574	574
Specifieke afdelingskosten	178	178	178	178
Subtotaal	24.104	23.741	23.731	23.731
Inkomsten	-283	-283	-283	-283
Doorberekening aan investeringen	-833	-833	-833	-833
Totaal	22.988	22.625	22.615	22.615

Bij dit beeld worden de volgende opmerkingen geplaatst:

- Er is sprake van een stijging van de totale lonen en salarissen ten opzichte van 2014;
- Er is in deze begroting rekening gehouden met kostenstijgingen en premiestijgingen als het gevolg van het nieuw afgesloten CAO;
- In dit meerjarenbeleid is geen rekening gehouden met extra taken die op de gemeente afkomen. Denk hierbij aan taken op het gebied van jeugdzorg, AWBZ en participatie.
- Het totale personeelsbudget (salarissen, budget tijdelijke krachten, afdelingskosten, etc) moet als één geheel gezien worden. Sturing vindt plaats op het totaal, in relatie tot de resultaten die gerealiseerd moeten worden. Dit is ook zo doorvertaald richting de afdelingen, waarbij er bevoegdheden zijn om te schuiven binnen de verschillende categorieën.

- Het budget tijdelijk personeel in de begroting is bewust erg beperkt. Dit wordt veroorzaakt door de beleidsmatige keuze om de lonen en salarissen te begroten op basis van de formatie (inclusief vacatures). Wanneer gedurende het jaar vacatures ontstaan en de noodzaak tot tijdelijke vervanging aanwezig is, dan kan het voordeel wat ontstaat binnen de lonen en salarissen ingezet worden voor tijdelijke inhuur.
- De algemene afdelingskosten bestaan uit budgetten voor opleidingen, werving & selectie, reis- en verblijfskosten, abonnementen en representatie.
- De specifieke afdelingskosten bestaan met name uit dienstkleiding, onderhoud en managementactiviteiten.
- De inkomsten hebben betrekking op inkomsten uit detachering en inkomsten uit interne dienstverleningsovereenkomst met Equalit.

In onderstaande tabel is tevens een vergelijking gemaakt met de budgetten zoals deze vorig jaar in de begroting 2014 in meerjarig perspectief waren opgenomen.

Bedragen * € 1.000

Personele budgetten	Begroting 2015	Begroting 2014*	Verschil	Voor/Nadeel
Lonen en salarissen (inclusief taakstelling)	22.983	22.847	136	Nadeel
Tijdelijk personeel	369	369	-	
Algemene afdelingskosten	574	574	-	
Specifieke afdelingskosten	178	139	39	Nadeel
Subtotaal	24.104	23.929	175	Nadeel
Inkomsten/ doorrekening investeringen	1.116	1.216	-100	Nadeel
Totaal	22.988	22.713	275	Nadeel

* betreft de meerjarenschijf 2015 uit de begroting 2014.

Conclusie hieruit is dat de personele kosten in 2015 ten opzichte van 2014 stijgen met € 275.000. Bij lonen en salarissen is een kostenstijging zichtbaar van € 136.000, met name als gevolg van de nieuwe CAO.

Invulling personele taakstellingen

Personele taakstelling Stofkam

De financiële taakstelling binnen de personele kosten vanuit Operatie Stofkam zijn voor 2015 ingeboekt. De hiermee samenhangende formatieverlaging voor 2015 zullen via de concernrapportages worden verwerkt.

Personele taakstelling businesscase dienstverlening

De businesscase dienstverlening moet ultimo 2015 een besparing opleveren van 18 fte, wat neerkomt op een financiële vertaling van € 845.000. Deze taakstelling is reeds in de begroting 2012 meerjarig verwerkt in het PBS. De hiermee samenhangende formatieverlaging voor 2015 is nog niet volledig in het PBS verwerkt; dit zullen wij in de loop van 2015 via de concernrapportages verwerken.

Personele taakstelling businesscase 60+

De realisatie van de businesscase 60+ verloopt zowel financieel als formatief conform de planning.

Ontwikkeling formatie en bezetting

De formatie heeft zich in 2015 als volgt ontwikkeld ten opzichte van de begroting 2014:

Formatie per afdeling	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Service en ondersteuning	74,0	72,3	75,8
Stedelijke ontwikkeling	35,2	35,2	33,2
Directie en management	11,0	11,0	10,5
Informatie Service Centrum	113,7	100,1	96,3
Realisatie en beheer woonomgeving	106,2	105,2	103,2
Bestuur, control en advies	15,1	16,1	16,4
Sport, cultuur en welzijn	44,5	44,7	42,0
Veilig	5,1	4,9	5,9
Raadsgriffie	3,5	3,5	3,5
Totaal	408,1	393,1	386,8

De daling van de toegestane formatie in 2015 wordt voor 6,3 fte verklaard door de invulling van de taakstelling stofkam en de businesscase 60+.

In bijlage 4 is een overzicht van de Personeelsterkte en – lasten in 2015 per afdeling opgenomen. Daarnaast is een overzicht opgenomen van de taakstelling die in meerjarig perspectief per afdeling nog te realiseren is. Naast de formatie is uiteraard de feitelijke bezetting van belang. In onderstaande tabel is een overzicht hiervan gegeven.

Per einde	Bezetting in fte's (excl. Equalit)
April 2010	424,6
April 2011	404,4
December 2011	389,2
Augustus 2012	384,1
Augustus 2013	372,4
Augustus 2014	354,5
Augustus 2015	354,1

6.7 Doorberekende personele kosten

A. Methodiek van kostentoerekening overhead

Overhead kosten bestaan uit kosten die gemaakt worden om de gehele organisatie te laten functioneren. In het algemeen worden hieronder verstaan de kosten die gemaakt worden voor ondersteunende activiteiten die niet direct toe te rekenen zijn aan producten. Uiteraard leveren deze activiteiten wel een bijdrage aan alle producten. De overhead wordt daarom ook verdeeld over de producten, om zodoende te komen tot een kostprijs.

De overhead voor Oosterhout bedraagt in de begroting 2014 ongeveer € 13,1 miljoen.

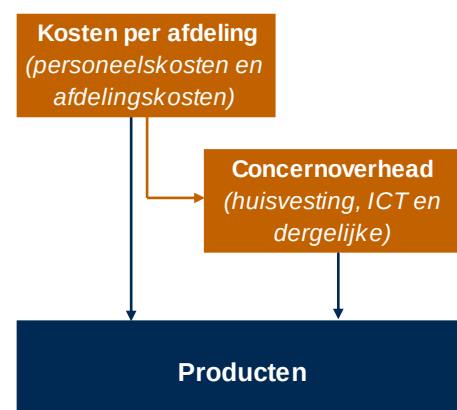
Onderstaande ondersteunende activiteiten zijn opgenomen in deze overhead:

- directie en management;
- kabinet en secretariaat;
- financiële administratie;
- personeelsbeleid en -beheer en organisatiebeleid;
- facility management en inkoop;
- informatisering, automatisering en telecommunicatie;
- communicatie;
- juridische zaken;
- documentaire informatie voorziening en reproductie;
- accommodatiebeheer gemeentelijk vastgoed.

In deze kosten zitten zowel kosten van personeel, kapitaallasten van investeringen, externe kosten e.d. Overhead moet verdeeld worden en mag niet als afzonderlijke post binnen de begroting en jaarrekening blijven staan. Alle kosten, die worden gemaakt, moeten terecht komen op de producten. Hiermee ontstaan feitelijk kostprijzen van onze producten. Binnen onze structuur zijn onze programma's opgebouwd uit beleids- en beheersproducten. De overhead wordt toegerekend aan de beheersproducten, zoals onderhoud wegen, parkeerbeleid en –handhaving, re-integratiebeleid, WMO, zwembaden, stedelijke ontwikkeling en afvalverwijdering.

Voor het toerekenen van indirecte kosten aan producten zijn veel verschillende methodes ontwikkeld die gaan van simpele varianten zoals de opslagmethode (die wij nu hanteren) tot ingewikkelde varianten als Activity Based Costing (ABC). Over het algemeen geldt overigens ook dat hoe ingewikkelder de methode hoe nauwkeuriger, maar ook hoe duurder (kosten voor opzetten, hanteren en onderhouden van het systeem). Om een voorbeeld te geven moeten bij ABC alle individuele activiteiten die per post binnen de overhead worden gemaakt ten behoeve van producten in beeld gebracht worden. Vervolgens kan op basis daarvan de verdeling over de verschillende producten plaats vinden. Dit is erg tijdrovend en vraagt veel onderhoud. Voor een gemeente, waarbij het belang van exacte kostprijzen per product lager is, heeft dit weinig toegevoegde waarde.

De overhead wordt in de begroting 2014 verdeeld op basis van een opslagmethode, hetgeen eenvoudig uit te voeren is. De overhead wordt toegerekend op basis van de totale personeelskosten op een product, dus zowel uren van de eigen medewerkers als het budget dat beschikbaar is voor de inhuur van derden. De directe uren voor de producten worden op basis van urenplanningen en tijdschrijfgegevens ten laste van de producten gebracht via een uurtarief per afdeling. Schematisch laat de voorgestelde methode zich vertalen in het onderstaande plaatje.

Verder wordt er geen nacalculatie gemaakt na afloop van het begrotingsjaar. Dus “begroting = rekening” op een aparte grootboekrekening, zodat er op productniveau geen verschillen ontstaan door de overhead.

B. Doorberekende kosten

Binnen onze gemeentelijke exploitatie is een aantal producten waarvan de lasten gedekt worden uit tarieven en/of opbrengsten. Dit houdt in dat het meer of minder doorbelasten naar deze producten een positief en/of negatief effect op deze exploitatie heeft. Deze producten en het effect op de begroting 2015 zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

Doorberekende kosten	Bedragen * € 1.000		Verschil
	2014	2015	
Afvalverwijdering	3.103	2.995	-108
- personeel	899	873	
- overhead	818	714	
- kosten belastingen	164	197	
- tractie	607	622	
- veegkosten	336	310	
- kwijtschelding	279	279	
Riolering	1.855	1.939	84
- personeel	536	655	
- overhead	353	409	
- kosten belastingen	50	66	
- tractie	42	35	
- veegkosten	336	310	
- onderhoud sloten	368	294	
- kwijtschelding	170	170	
Grondexploitatie	1.463	1.652	189
- personeel	871	984	
- overhead	542	586	
- archeologie	50	82	
Parkeren	619	547	-72
- personeel	234	202	
- overhead	376	340	
- tractie	9	5	
Totaal	7.040	7.133	93

Constateringen

Op basis van dit overzicht kan geconcludeerd worden dat het effect van de doorberekende personele kosten € 93.000 positief is. Dat wil zeggen dat er meer kosten worden doorberekend naar bovenstaande producten, wat een positief effect heeft op de exploitatie.

Binnen het product afvalverwijdering en parkeren is er sprake van een afname van de doorbelaste kosten met € 108.000 en € 72.000. Dit wordt bij beiden met name veroorzaakt door een daling van de overhead. De overheadkosten van de gemeente Oosterhout als totaal zijn in 2015 met ongeveer € 1 miljoen gedaald ten opzichte van 2014. Dit zorgt ervoor dat er ook minder overhead wordt doorgerekend naar de gemeentelijke producten. Voor een zeer groot deel wordt dit veroorzaakt door het in 2015 vervallen van de kapitaallasten voor de renovatie van het stadhuis.

Binnen grondexploitatie is een hogere doorbelasting te zien; dit wordt veroorzaakt door hogere personele kosten. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere ureninzet voor civieltechnische werken in de Concreie ten opzichte van 2014.

6.8 Algemene uitkering

De gelden vanuit het gemeentefonds worden binnen de gemeente Oosterhout begroot op basis van de meicirculaire voorafgaand aan het begrotingsjaar.

De volgende belangrijke ontwikkelingen voor de jaren 2015 en verder zijn vermeld in de meicirculaire 2014:

Integratie-uitkering drie transities

Het wetsvoorstel met betrekking tot de vorming van een sociaal deelfonds is ingetrokken. Om de nieuwe taken die in de vorm van de drie transities op de gemeente afkomen te kunnen bekostigen zal in plaats daarvan één integratie-budget worden toegevoegd aan de Algemene Uitkering. De huidige middelen voor het inkomensdeel van de Wet werk en bijstand worden er niet aan toegevoegd.

De verplichte bestedingsrichting die tot voor kort aan het sociaal deelfonds hing is vervallen. Het is de bedoeling dat vanaf 2018 de gelden van het sociaal domein via de reguliere maatstaven van de algemene uitkering gaan lopen.

Voor zowel de integratie-uitkering AWBZ, Jeugd als participatiewet wordt nu nog gewerkt met een verdeelmodel op basis van historische kosten. Later volgen de objectieve modellen die van toepassing worden met ingang van 2016, dit kan voor individuele gemeenten financiële gevolgen hebben.

De Participatiewet kent de onderdelen Re-integratie, WSW en nieuwe groepen participatie.

De huidige WMO (voor met name huishoudelijke hulp) vormt geen onderdeel van de nieuwe integratie-uitkering. Conform het regeerakkoord wordt met ingang van 2015 een korting toegepast van 40% op huishoudelijke hulp. In 2014 zitten er nog gelden in opgenomen voor sociale wijkteams en compensatie voor chronisch zieken. Die gelden worden met ingang van 2015 wel overgeheveld naar de integratie-uitkering transitie. Voor Oosterhout wordt in totaal een bedrag gekort op de integratieuitkering WMO van € 1, miljoen (korting huishoudelijke hulp, chronische zieken en sociale wijkteams) ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Groot onderhoud gemeentefonds

In 2014 is groot onderhoud uitgevoerd aan het verdeelstelsel van het gemeentefonds, De werkelijke kosten aan gemeentelijke taken waren in de loop der jaren anders dan de ijkpunten in het gemeentefonds. Met ingang van 2015 worden de clusters (taakvelden) logischer ingedeeld, waarbij de totale omvang van het gemeentefonds niet is gewijzigd. Wel worden gelden overgeheveld van clusters onderling hetgeen tot herverdeeleffecten voor individuele gemeenten heeft geleid. Met ingang van het uitkeringsjaar 2016 worden de laatste clusters herverdeeld te weten (Werk en Inkomen, Volkshuisvesting en Brandweer), dit kan nog positieve of negatieve financiële consequenties hebben..

Ontwikkeling accressen

Het Rijk heeft verschillende geplande uitgaven doorgeschoven naar volgende jaren. Dit laatste leidt er toe dat de accressen voor de jaren 2015 en verder hoger uitvallen dan eerder aangekondigd.

Uitname buitenonderhoud schoolgebouwen

De taak voor buitenonderhoud van schoolgebouwen wordt overgeheveld naar de schoolbesturen. Het geld wordt uitgenomen uit het gemeentefonds. De gemeente Oosterhout heeft in het verleden geen reserve opgebouwd voor onderhoud schoolgebouwen.

In onderstaande tabel worden de belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2015 toegelicht (gebaseerd op de meicirculaire 2014). Uit de tabel blijkt dat de transitie voor een zeer grote stijging van het gemeentefonds zorgen, maar daar staan ook nieuwe taken met bezuinigingstaakstelling tegenover. Daarnaast heeft de korting op de huidige integratie-uitkering WMO een groot negatief effect. Buiten de overheveling van het buitenonderhoud van de scholen hebben verder alleen de accressen, hoeveelheidsverschillen en het groot onderhoud gemeentefonds nog een effect.

Bedragen * € 1.000

Ontwikkelingen gemeentefonds	2015	2016	2017	2018*
Meicirculaire 2014 (incl participatiewet)	73.418	73.277	71.801	71.160
Gewijzigde begroting 2014	46.448	46.068	45.322	45.322
Mutatie	26.970	27.209	26.479	25.838
<i>Analyse</i>				
<i>Decentralisaties</i>				
Decentralisatie Jeugdzorg	13.746	13.551	13.092	13.174
Decentralisatie AWBZ/ WMO	7.169	7.511	7.302	7.282
Decentralisatie Participatiewet	7.318	6.879	6.452	6.115
	28.233	27.941	26.846	26.571
<i>Overige mutaties</i>				
Integratie-uitkering WMO (40% korting hhv en overheveling chronisch zieken en sociale wijkteams)	-1.025	-1.025	-1.025	
Ontwikkeling accressen en uitkeringsbasis	-429	-370	-424	
Aanpassing van hoeveelheden maatstaven en wegvallen stelposten	1.021	1.443	1.749	
Overheveling buitenonderhoud scholen	-480	-467	-458	
Effecten groot onderhoud gemeentefonds incl suppletie	-399	-241	-218	
Overige mutaties	49	-72	9	
Totaal nadelig effect	-1.263	-732	-367	-733

*2018 betreft een nieuwe jaarschijf in de begroting, vandaar geen inhoudelijke toelichting op afwijkingen.

Bij bovenstaande tabel dienen de volgende opmerkingen geplaatst te worden:

In het verleden zijn verschillende stelposten opgenomen om mogelijke tegenvallers op te vangen. Dit betrof ondermeer de stelpost voor inflatie en loonontwikkelingen en onderuitputting van het Rijk. Deze posten hoeven nu niet meer opgenomen te worden, omdat deze circulaire meer zekerheid biedt. De stelposten vallen deels weg tegen de ontwikkelingen van de accressen. Verder leiden herziene prognoses van aantallen / maatstaven tot aanpassing welke leiden tot hoeveelheidsverschillen en daarmee tot mutatie van de algemene uitkering.

In de meicirculaire is de gemeente Oosterhout bestempeld als voordeelgemeente in het kader van het groot onderhoud gemeentefonds (positief herverdeelteffect). Uit de nieuwste berekeningen blijkt echter dat de gemeente Oosterhout een nadeel heeft, doordat eenheden zijn herzien.

Risico's

De 3 decentralisaties gaan gepaard met een grote bezuinigingstaakstelling en zijn op dit moment berekend middels een verdeelmodel op basis van historische kosten. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat de werkelijke financiële consequenties zijn voor de gemeente Oosterhout voor de komende jaren.

6.9 Kapitaallasten

In de onderstaande tabel wordt de raming van de kapitaallasten in de begroting 2015 vergeleken met de meerjarenraming bij de begroting 2014. Hierin zijn in eerste instantie uitgezonderd de kapitaallasten die worden gedekt via heffingen, waardoor het begrotingseffect zichtbaar wordt.

Kapitaallasten	2015	2016	2017	2018
Begroting 2014	6.761	8.570	8.652	8.799
Begroting 2013 (Meerjarenschijf)	7.233	8.179	7.971	7.971
Verschil kapitaallasten	472	-391	-681	-828
	voordeel	nadeel	nadeel	Nadeel

Conclusie

Binnen de kapitaallasten is sprake van een voordeel van afgerond € 0,4 miljoen ten opzichte van 2014. In de begroting wordt rekening gehouden met een rekenrente van 4,5%. Doordat de externe rente nu nog steeds laag is wordt hierop een voordeel gerealiseerd. Dit voordeel is echter beperkter als voorgaande jaren vanwege de hogere financieringsbehoefte. Daarnaast worden investeringsuitgaven gefaseerd gedaan. Om de kapitaallasten gelijke tred te laten houden met de werkelijke uitgaven, is er een voordeel ten opzichte van de begroting opgenomen. Ten slotte is ook de interne bespaarde rente lager ten opzichte van 2014 door een lagere reservepositie en een hogere rentebijdrage.

A. Kapitaallasten begroting 2015

De kapitaallasten voor de begroting 2015 bestaan uit:

Bedrag * € 1.000

Onderdeel	2015
Kapitaallasten reeds beschikbaar gestelde kredieten	15.094
Kapitaallasten uitvoeringsplan 2014/ 2013	789
Kapitaallasten Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2.872
Dekking via de reserve investeringsprojecten	-3.543
Onderuitputting kapitaallasten	-1.150
Interne financieringsbronnen	-3.494
Totaal	10.568
Kapitaallasten riolering	3.336
Kapitaallasten afvalverwijdering	470
Netto totaal	6.761

Toelichting:

- Kapitaallasten reeds beschikbaar gestelde kredieten: dit betreft kredieten die reeds door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld en reeds afgerond c.q. in uitvoering zijn;
- Kapitaallasten uitvoeringsplan 2015/2014: dit betreft de kapitaallasten van het nieuwe investeringsplan voor de begroting 2015 en voor investeringen uit 2014 die nog niet gevoteerd zijn. Het plan voor 2015 omvat een totale investering van € 9,5 miljoen. Dit is inclusief de investeringen voor riolering en afvalverwijdering. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 6.11. Investeringsplan.
- Kapitaallasten Integraal Huisvestingsplan Onderwijs: dit betreft de kapitaallasten van de investeringen uit het integraal huisvestingsplan die nog niet beschikbaar gesteld zijn. Zie hiervoor een overzicht van het IHP in de paragraaf 6.11. Investeringsplan.

- Dekking via de reserve investeringsprojecten. Een aantal investeringen, zoals de verbouwing van het stadhuis, Hans Bergerkliniek, brandweerkazerne, Twins, Zandheuvelschool e.d. wordt betaald uit de zogenaamde reserve investeringsprojecten. Dit betekent dat de jaarlijkse kapitaallasten verbonden aan deze investeringen uit deze reserve gehaald worden.
- Onderuitputting kapitaallasten: In de begroting 2015 is een totale onderuitputting van de kapitaallasten opgenomen van € 1.150.000. Dit is opgebouwd uit een rentevoordeel van € 800.000 en een voordeel op lagere afschrijvingen ter hoogte van € 350.000. Dit laatste wordt veroorzaakt doordat begrotingstechnisch afschrijvingen geraamd worden, terwijl de uitvoering van projecten nog niet gereed is.
- Interne financieringsbronnen. Door de reserves en voorzieningen te gebruiken als financieringsmiddel wordt rente bespaard die anders betaald zou moeten worden voor het aantrekken van vreemd vermogen. Deze bespaarde rente wordt binnen de begroting zichtbaar als inkomst en wordt berekend via de rekenrente (4,5%) over alle reserves en voorzieningen. Doordat de reservepositie in 2015 lager is dan eerder geraamd ontstaat er een nadeel in de begroting.
- Kapitaallasten riolering & kapitaallasten afvalverwijdering: Riolering en afvalverwijdering zijn gesloten systemen. Om het netto effect van de kapitaallasten in de begroting 2015 te kunnen berekenen moeten deze posten buiten beschouwing worden gelaten.

6.10 Prijscompensatie

In Oosterhout wordt het beleid toegepast geen automatische prijscompensatie toe te kennen op de producten. Daarom is er een stelpost ingesteld om de noodzakelijke prijsstijgingen te compenseren.

Berekening inflatiepercentage

Voor de berekening van het inflatiepercentage voor de gemeente Oosterhout wordt gebruik gemaakt van een tweetal indicatoren van het Centraal Planbureau (CPB) voor 2015. Dit betreft de 'loonvoet overheid' en de 'prijs overheidsconsumptie netto materieel'. Deze indicatoren komen uit de korte termijnraming van het CPB van augustus 2014 en wordt als volgt berekend:

$(\text{Loonvoet sector overheid} * 70\%) + (\text{Prijs overheidsconsumptie} * 30\%) = \text{inflatiepercentage}$

$(1,5 * 0,7) + (1,25 * 0,3) = 1,425\% \Rightarrow \text{afgerond } 1,5\%.$

Het kader voor deze meerjarenbegroting is echter om zéér terughoudend om te gaan met het toekennen van prijscorrectie van budgetten. Voor het bepalen van de hoogte van de stelpost prijscompensatie zijn dan ook de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- in principe geen compensatie voor prijsstijgingen voor subsidies (de nullijn wordt hier gehanteerd). Uitzondering zijn die contracten waarbij voor 2015 reeds andere afspraken zijn gemaakt;
- in principe geen compensatie op kosten derden, tenzij dit op basis van contractuele afspraken vaststaat. Dit moet ook mogelijk zijn, aangezien marktontwikkelingen nu ook eerder aanbestedingsvoordelen opleveren.
- Het college heeft besloten om in de begroting 2015 geen nieuwe stelpost prijscompensatie op te nemen. De prijsontwikkelingen voor 2014 en 2015 zullen met de restant stelpost welke momenteel aanwezig is moeten worden opgevangen.

Gevolg hiervan is dat er een stelpost prijscompensatie van totaal € 107.000 aanwezig is voor de begroting 2015.

6.11 Investerings

A. Investeringsplanning

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is afgesproken dat het structurele investeringsvolume in principe is gemaximaliseerd op € 3,8 miljoen, exclusief investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering (deze worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief) en exclusief de specifieke investeringen ten laste van de vrije reserve.

Afwegingscriteria

Naast investeringen die voortvloeien uit het coalitieakkoord zijn de volgende criteria toegepast bij de afweging van investeringen:

- Noodzakelijke vervangingsinvesteringen;
- Noodzakelijke instandhouding van voorzieningen;
- Investeringsvoortkomend uit een beheersprogramma;
- Directe impact op burgers qua service en resultaat;
- Investeringsdie qua uitvoering doorlopen, maar waarvoor reeds eerder kredieten beschikbaar zijn gesteld.

Totaal investeringen 2015

De investeringen bestaan uit reguliere investeringen waarvan de kapitaallasten in de begroting zijn opgenomen en investeringen die ten laste van reserves (met name de vrije reserve) worden gedaan.

	2015
Reguliere investeringen	9,5 miljoen
Investerings tlv vrije reserve	2,1 miljoen
Totaal investeringen	11,6 miljoen

Voor specificatie van de investeringen tlv vrije reserve wordt verwezen naar paragraaf 6.13

Reguliere investeringen 2015

In 2015 bedraagt het totale reguliere investeringsvolume circa € 9,5 miljoen. Dit investeringsvolume is exclusief investeringen die ten laste van reserves (met name vrije reserve) worden gedaan. Deze zijn separaat weergegeven. De kapitaallasten, die gekoppeld zijn aan dit investeringsvolume, zijn opgenomen in de begroting.

Binnen dit regulier investeringsvolume is een onderscheid te maken naar verschillende beleidsterreinen. De investeringen binnen openbare ruimte, sport, informatisering, accommodatiebeheer en incidenteel zijn ieder jaar ongeveer even groot met een omvang van zo'n € 3,7 miljoen. Dit is gekoppeld aan reguliere, structurele investeringen. Daarnaast wordt een aantal investeringen buiten dit plafond geraamd:

- investeringen die gepland worden op het gebied van riolering (gekoppeld aan beheerplan VGRP) en afvalverwijdering. Deze investeringen worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief;
- Investeringsin tractiemiddelen worden jaarlijks begroot op basis van een vervangingsschema, zodat er jaarlijks wisselingen t.o.v. het plafond zichtbaar zijn;
- Investeringsals gevolg van het vastgestelde integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP).

Beleidssterrein	Plafond 2015	Projecten 2015
Openbare ruimte	2.450.000	2.455.575
Sport	450.000	450.000
Informatisering	245.000	245.000
Accommodatiebeheer	270.000	187.832
Incidentele (bijzondere) investeringen	385.000	327.000
Subtotaal	3.800.000	3.665.407
Afvalverwijdering		267.000
Riolering		3.185.000
Tractiemiddelen		1.180.000
IHP		500.000
Dienstverlening		-
Activering personele kosten ²		750.000
Totaal aan investeringen		9.547.907

In meerjarig perspectief zijn de volgende investeringsvolumes opgenomen.

Beleidssterrein	Indicatie 2016	Indicatie 2017	Indicatie 2018
Openbare ruimte	2.450.000	2.450.000	2.450.000
Sport	450.000	454.000	450.000
Informatisering	245.000	245.000	122.500
Accommodatiebeheer	255.233	214.243	254.335
Incidentele (bijzondere) investeringen	385.000	242.500	20.000
Subtotaal	3.785.233	3.605.743	3.296.835
Afvalverwijdering	67.000	67.000	67.000
Riolering	2.131.000	2.550.000	2.550.000
Tractiemiddelen	480.000	407.000	370.000
IHP	500.000	3.036.275	-
Activering personele kosten	750.000	750.000	750.000
Totaal investeringsvolume	7.713.233	10.416.018	7.033.835

Toelichting per beleidssterrein

BELEIDSTERREIN OPENBARE RUIMTE

Beleidssterrein	Structureel kredietplafond	Projecten 2015	onder/ overschrijding
Openbare ruimte	2.450.000	2.456.000	0

Het investeringsplan voor de openbare ruimte is conform besluitvorming door de Raad opgesteld op basis van de zogenaamde PLICHT-variant. In de variant PLICHT staat de zorgplicht voorop maar zijn ook de financiën bepalend. In de woonomgeving worden renovaties locatiegewijs uitgevoerd, er vindt minimale integrale aanpak plaats.

Op de hoofdwegenstructuur worden alleen de hoogst noodzakelijke renovaties en reconstructies doorgevoerd; het onderhoudsniveau wordt verlaagd en verbeteringen worden vertraagd doorgevoerd.

² De activering van personele kosten heeft betrekking op een bedrag aan personele kosten dat standaard wordt toegerekend wordt aan projecten. Is een normbedrag aan uren die medewerkers besteden aan deze projecten.

De belangrijkste projecten voor 2015 onder dit beleidsterrein zijn:

Wijk en buurten

Vanuit wijken en buurten worden onderhoudswerkzaamheden verricht in de Hildebrandlaan, Ockenburg en Koopvaardijweg.

Hoofdwegenstructuur

- Leijsenhoek reconstructie en profielaanpassing na bouw nieuw busstation;
- Oostpolderweg West, vervangen asfaltlaag rotonde Hoofseweg en rotonde Statendamweg en overlagen rode fietspaden
- Hoofseweg tunnelbak
- Van Oldenneellaan oversteek scholen
- VRI Kruispunt Leijsenhoek-Abdis van Thornstraat en VRI Wilhelminalaan (Trommelen)

Openbaar vervoer

- Oostpolderweg West, tussen Hoofseweg en Burg.Elkhuizenlaan aanleg twee bushaltes voor aanpassing dienstregeling lijn 10.

Diversen

- Wilhelminalaan Oost vervangen dukdalven
- Vervanging en vernieuwing openbare verlichting in diverse wijken en specifiek aan de Leijsenhoek en Hildebrandlaan.

Openbaar groen

- Heuvel verbeteren van bomen;
- Slotjesveld inrichting parkgebied;
- Van Liedekerkestraat compensatie velling;
- Hoogstraat inrichting berm;
- Hildebrandlaan reconstructie;
- Weststad I en II
- Hoofseweg tunnelbak
- Reconstructies groen Leijsenhoek en Ockenburg

BELEIDSTERREIN SPORT

Beleidsterrein	Structureel kredietplafond	Projecten 2015	onder/ overschrijding
Sport	450.000	450.000	0

Het structurele bedrag wordt bestemd voor investeringen in recreatieoord de Warande in combinatie met de nieuwbouw (afrastering, inboedel, kassa/reserveringssysteem en tegelwerk ondiep bassin) en voor vervanging dak gymzaal Ridderstraat. .

BELEIDSTERREIN INFORMATISERING

Beleidsterrein	Structureel kredietplafond	Projecten 2015	onder/ overschrijding
Informatisering	245.000	245.000	0

Met ingang van 2015 is het kredietplafond voor informatisering structureel verhoogd met € 75.000 ten laste van het kredietplafond voor incidentele investeringen. Dit vanwege de toenemende mate van automatisering. Om het jaarlijks beschikbare budget t.g.v. € 245.000 zo goed mogelijk te verdelen, wordt gebruik gemaakt van een procedure waarbij op basis van de geïnventariseerde behoefte uit de organisatie een prioriteitenlijst voor de ICT-aanvragen wordt opgesteld. Het gaat om projecten waarvan een deel aanpassingen of uitbreiding van bestaande programmatuur betreft vanwege nieuwe wettelijke eisen; ter verbetering van de externe dienstverlening of interne efficiëntie (digitale overheid).

BELEIDSTERREIN ACCOMMODATIEBEHEER

Beleidssterrein	Structureel kredietplafond	Projecten 2015	onder/ overschrijding
Accommodatiebeheer	270.000	187.832	82.168

Onder dit beleidssterrein zijn de volgende projecten opgenomen in de uitvoeringsplanning:

- Vervangen verwarmingsleidingen en renoveren electra activiteitencentrum Dommelbergen;;
- Vervangen cv-ketel activiteitencentrum De Bunthoef
- Vervangen kozijnen De Klip;
- Vervangen pneumatisch systeem carillon en aanbrengen led-verlichting wijzerplaten St. Janstoren.

INCIDENTELE INVESTERINGEN

Beleidssterrein	Structureel kredietplafond	Projecten 2015	onder/ overschrijding
Incidentele (bijzondere) investeringen	385.000	327.000	58.000

Het kredietplafond voor incidentele investeringen is met ingang van 2015 structureel met € 75.000 verlaagd. Deze ruimte is toegevoegd aan het beleidssterrein informatisering.

Voor 2015 zijn met name de volgende investeringen opgenomen:

- Aanschaf stroomkasten ten behoeve van markten;
- Verdere ontwikkeling van het e-portaal;
- Overdrachtkosten bouw- en milieuvergunningen archieven naar Regionaal Archief Tilburg;
- Verbouwen kantoren gemeentewerf;
- Aanschaf van 10 stuks AED's (Automatische Externe Defibrillator);
- Aanpak illegaal grondgebruik Dommelbergen;
- Inhaalslag digitaliseren bodemrapporten;
- Invoeren BIZ op bedrijventerreinen.

TRACTIEMIDDELEN

Beleidssterrein	Projecten 2015
Tractiemiddelen	1.180.000

Voor de planning voor de vervanging van de tractiemiddelen wordt het gangbare en vastgestelde vervanging- en afschrijvingsbeleid gehanteerd, maar er wordt ook gekeken naar de technische en economische noodzaak. Voor de vervanging van de tractiemiddelen is een meerjarig investeringsplan opgesteld. De kapitaallasten, die voortkomen uit deze investeringen, worden echter grotendeels gedekt uit de heffingen. Hierdoor wordt het effect op de begroting sterk gereduceerd.

BELEIDSTERREIN AFVAL

Beleidsterrein	Projecten 2015
Afvalverwijdering	267.000

In 2015 wordt rekening gehouden met investeringen naar aanleiding van het project Optimalisatie Afvalstromen, zijnde aanschaf nieuw pinautomaat van de milieustraat, programmatuur ten behoeve van de bedrijfsvoering Afvalservice en burgerportaal ten behoeve van inzage in afvalgegevens. Daarnaast zijn ook gelden opgenomen ten behoeve van de vervanging containers.

BELEIDSTERREIN RIOLERING

Beleidsterrein	Projecten 2015
Rioleringsprojecten	3.186.000

Voor de riolering staat in 2015 voor € 4,3 miljoen gepland voor investeringen in afwaterzorgplicht en hemelwaterzorgplicht.

Afwaterzorgplicht:

- Rioolvervangingsprogramma 2015.:
Kleine rioolvervangingen Noord, Midden en Zuid, Jacob Catslaan, Zuiderbeemd/Trekbeemd, Hildebrandlaan, Molenstraat, Ockenburg en Vuurdoornlaan.
- Rioolreparaties 2015. naast rioolvervangings is een budget voor reparaties opgenomen van € 350.000 op jaarbasis. Dit is bedoeld voor reparatie van kleinschalige schades om verslechtering van de riolering tegen te gaan;
- Cyclische vervanging pompen en gemalen;
- Aanleg Persleiding Oosterheide-RWZI (langs A27).

Hemelwaterzorgplicht

- Hoofseweg tunnelbak: waterradar maken in tunnelbak om waterpartij Hoofseweg-Zuid te verbinden met Slotbossetorenpark.
- Weststad Koopvaardijweg: aanleg waterberging om waterproblematiek op te heffen
- Baarschotsestraat aanleggen drainage ter bestrijding wateroverlast
- Herendam: aanpassen visstoepje
- Park Slotjesveld: verbeteren waterstructuur in navolging van aanleg vijver.

BELEIDSTERREIN HUISVESTING ONDERWIJS (IHP)

Beleidsterrein	Projecten 2015
Rioleringsprojecten	500..000

Van het totaal beschikbare bedrag uit het IHP 2011-2014 van circa € 10,2 miljoen is reeds € 6,2 miljoen aan projecten beschikbaar gesteld. De resterende € 4,0 wil men inzetten voor financiering van het nieuwe IHP 2015-2018, verdeeld over € 0,5 miljoen in 2015, € 0,5 miljoen in 2016 en ruim € 3,0 miljoen in 2017.

B. Delegatie uitvoering investeringen

Voor het delegeren van investeringen aan het College zijn in de programmabegroting de volgende criteria opgenomen:

- investeringen, die vallen onder vervangingsinvesteringen;
- investeringen passend binnen een vastgesteld beheerplan;
- routinematige investeringen c.q. investeringen die een hoge mate van uitvoerend karakter hebben.

Uitgezonderd zijn investeringen, waarbij:

- de kaders onvoldoende duidelijk zijn;
- investeringen ten laste van reserves.

Delegatie vindt uiteraard plaats binnen de vooraf bepaalde budgettaire kaders, zijnde de plafonds per beleidsveld. Bij mogelijke overschrijding ervan, dient de investering alsnog voorgelegd te worden aan de raad. Verantwoording over de voortgang van de investeringen wordt door het college afgelegd via de concernrapportages en de jaarrekening.

Uitgangspunt bij dit voorstel voor delegatie is wel delegeren tenzij. Na delegatie van de kredieten door de Raad aan het college worden individuele kredieten pas beschikbaar gesteld (begrotingswijziging) na concrete uitwerking van de plannen. Pas hierna kan door de organisatie gestart worden met de daadwerkelijke uitvoering.

Voorstel:

Voorgesteld wordt om alle investeringen uit de reguliere investeringsplanning (zie bijlage 5) te delegeren aan het college.

Uiteraard worden alle investeringen ten laste van reserves (met name vrije reserve en reserve bovenwijkse voorzieningen) NIET gedelegeerd.

6.12 Reserves en voorzieningen

Eind 2015 bedraagt de stand van de reserves naar verwachting € 126,6 miljoen en van de voorzieningen € 1,6 miljoen.

Onderstaand is een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in meerjarig perspectief.

Bedragen * € 1.000	Jaarrekening 2013*	Saldo 31-12-2014	Saldo 31-12-2015
Algemene reserve	5.128	5.231	5.283
Financieringsreserve	36.000	36.000	36.000
Vrije reserve	17.739	13.437	11.899
Algemene bedrijfsreserve GREX	11.032	11.127	11.114
Reserve bovenwijkse voorzieningen	8.824	8.589	6.325
Reserve investeringsprojecten	23.071	34.773	40.139
Bestemmingsreserves	27.462	20.755	14.199
Voorzieningen	2.744	1.958	1.622
Totaal reserves en voorzieningen	132.001	131.871	126.581

* inclusief saldobestemming JR 2013

Conclusie hieruit is dat naar verwachting het saldo van de reserves en voorzieningen geleidelijk een dalend verloop kent. De reserve investeringsprojecten neemt toe ten laste van de vrije reserve en de bestemmingsreserves. Dit betreft een in principe geblokkeerde ruimte die nodig is om toekomstige investeringslasten van reeds uitgevoerde projecten te bekostigen.

De verlaging van de vrije reserve, maar ook bijvoorbeeld die van de bestemmingsreserve Santrijn, is uiteraard gekoppeld aan de ambitie om de gelden vanuit de reserves in te zetten voor de stad.

Binnen de algemene reserves wordt onderscheid gemaakt in de volgende reserves:

- Algemene reserves
 - Algemene reserve;
 - Financieringsreserve;
 - Vrije reserve;
- Reserves grondexploitaties
 - Algemene bedrijfsreserve;
 - Reserve bovenwijkse voorzieningen;
- Reserve investeringsprojecten;
- Bestemmingsreserves;
- Voorzieningen.

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld om:

1. Tijdelijk negatieve exploitatieresultaten op te vangen. De benodigde omvang is sterk afhankelijk van de interne beheersing van de bedrijfsprocessen. Als de planning- en controlcyclus goed functioneert dan zullen via bijsturing tekorten/overschotten in de uitvoering van de begroting met behulp van een aanpassingsproces in uiterlijk 2 à 3 jaar weer worden gecorrigeerd.
2. Onvoorzienbare externe ontwikkelingen op te vangen.

Het minimum niveau van de algemene reserve bedraagt € 5.000.000, conform provinciale richtlijnen.

Iedere 4 jaar (gekoppeld aan de herziening van de nota reserves & voorzieningen) wordt de stand van de algemene reserve heroverwogen. De algemene reserve is en blijft te allen tijden vrij besteedbaar.

Financieringsreserve

De financieringsreserve heeft als functie te fungeren als intern financieringsmiddel, waardoor de gevoeligheid van de marktrente sterk wordt gereduceerd. De hiermee bespaarde rente (€ 1,6 miljoen per jaar) komt ten goede aan de exploitatie. De financieringsreserve heeft een omvang van € 36 miljoen.

Vrije reserve

De vrije reserve heeft een bestedingsfunctie en is vrij besteedbaar. Voor het verloop van de vrije reserve in meerjarig perspectief wordt verwezen naar paragraaf 6.14 Vrije reserve. In deze paragraaf is een beeld gegeven van de toekomstige inkomsten en uitgaven ten gunste c.q. ten laste van deze reserve.

Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie

De algemene bedrijfsreserve is een algemene reserve binnen de grondexploitaties. Deze is te vergelijken met de Algemene Reserve op concernniveau. De inzetbaarheid van de algemene bedrijfsreserve beperkt zich tot zaken die een duidelijk raakvlak hebben met het taakgebied grondexploitatie. Deze reserve dient als buffer voor het afdekken van mogelijke verliezen en risico's. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

Reserve ten behoeve van al benoemde, nog uit te voeren werkzaamheden in infrastructuur waarvoor ten laste van de diverse grondexploitaties al een bijdrage is geleverd. Het betreft in veel gevallen een bovenwijkse voorziening. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Reserve investeringsprojecten

Doel is om jaarlijks de kapitaallasten van gedane investeringen aan de reserve te onttrekken. Het gaat hierbij alleen om investeringen met economisch nut. Investeringsprojecten met maatschappelijk nut worden, indien bekostigd uit een reserve, meteen afgeboekt.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn ingesteld voor:

- specifieke doelen die door de gemeenteraad zijn bepaald;
- het afdekken van kosten voortvloeiende uit redelijkerwijs niet in te schatten (omvangrijke) financiële risico's.
- de egalisatie van ongewenste schommelingen, indien de besteding niet dusdanig gebonden is dat de middelen moeten worden teruggegeven als ze niet zijn besteed voor het doel waarvoor ze zijn geheven.

Negatieve (bestemmings)reserves zijn niet toegestaan.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn fondsen voor concrete verplichtingen. Beschikking kan alleen plaatsvinden voor het doel of risico waarvoor ze zijn ingesteld. Bij voorzieningen gaat het om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen leiden.

Voor meer informatie over het geraamde verloop van de reserves wordt verwezen naar bijlage 6.

6.13 Verloop vrije reserve

De vrije reserve wordt in principe gevoed vanuit de winsten van de diverse grondexploitaties/ grondverkoop. Daarnaast is in het verleden een aanzienlijk bedrag in de reserve gestort vanwege de verkoop van het leveringsbedrijf van Intergas en de herkapitalisatie (herfinanciering) van Intergas.

Een belangrijk kader voor de vrije reserve is dat investeringen alleen voor dekking vanuit reserves in aanmerking komen indien wordt voldaan aan de volgende criteria:

- de kapitaallasten van de investering worden niet in de kostprijs of in een tarief verdisconteerd;
- de investering kent een lange afschrijftermijn en komt in principe niet in aanmerking om op termijn te worden vervangen.
- De vrije reserve kan en mag niet negatief worden;
- Bij tekorten binnen de vrije reserve is het geen optie om extra geldleningen af te sluiten, aangezien het hier gaat om een dekkingsprobleem (geen financieringsprobleem).

In onderstaande tabel zijn de verwachte onttrekkingen in meerjarenperspectief van de vrije reserve weergegeven. De beginstand bedraagt € 21,5 miljoen.

Vervolgens zijn van dit bedrag alle uitgaven gehaald, waartoe de gemeenteraad reeds besloten heeft, maar waarvan de uitvoering nog loopt. Hieraan is toegevoegd een overzicht met claims van investeringen ten laste van de vrije reserve.

De conclusie hieruit is dat er een totale claim ligt op de vrije reserve ter hoogte van circa € 12,2 miljoen.

Stand per 1-1-2014*	21.543
----------------------------	---------------

Bedrag * € 1.000	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018 e.v.
Uitgaven reeds besloten	7.981	2.153	-1.015	1.200	440
Leefbaarheid wijkprojecten	133				
Activiteitencentra	1.065				
Uitvoeringskosten inburgering	59				
Bewegwijzering	9				
Nieuwbouw De Touwbaan	60				
Landschapspark Oosterhout- Teteringen	62				
Onderhoud stadhuis	100		320		
Investeringen dienstverlening			-1.800		
Loskade Vijf Eiken	335				
Slotjes Midden			1.100	1.200	440
Zwembadvoorzieningen		1.360			
Investeringen TSC	1.727				
Gymzaal Santrijn/ Hoofseweg	144				
Sportcomplex De Contreie	2.599				
De Contreie Ecozone	383				
Busstation Leijzenhoek	925				
Businesscase 60+			-635		
Landschapspark Oosterhout- Breda	100				
Sloop brandweerkazerne	200	200			
Pannenhoef	40				
Huisvesting B.O.C.K.		20			
Boekwaarde de Blikken		121			
Brandweerkazerne Dorst		280			

Revitalisering Weststad		172			
Economisch werkbudget	20				
Liberation route	20				

* incl. saldobestemming jaarrekening 2013

Uitgaven nog te besluiten	0	0	1.500	0	0
Groot onderhoud stadhuis					PM
De Contreie Ecozone			1.500		
Totaal	7.981	2.153	485	1.200	0
Over gehele periode	11.819				

Opvallende posten:

- Van het beginsaldo van € 21,5 miljoen is al een bedrag van € 10,3 miljoen bestemd voor uitgaven waartoe de gemeenteraad reeds heeft besloten. Grote posten hierin zijn Activiteitscentra, TSC, sportcomplex de Contreie, Slotjes Midden, het busstation en de afboeking van boekwaarde en sloopkosten in verband met nieuwe zwemvoorziening. Tevens zijn de besluiten van de saldobestemming 2013 hierin verwerkt.
- Slotjes Midden: het bedrag is gebaseerd op de vastgestelde samenwerkingsovereenkomst en actuele grondexploitatie.
- De investeringen in het kader van de business case dienstverlening is in 2012 voorgefinancierd uit de vrije reserve en in een separate bestemmingsreserve gestort. In 2016 wordt deze terugbetaald, hetgeen leidt tot financiële neutraliteit in 2016. Hetzelfde geldt voor de businesscase 60+ welke in 2013 is gevormd en in 2016 teruggestort zal worden.

2. Verwachte inkomsten vrije reserve

In de perspectiefnota is ook een inschatting gemaakt van de toekomstige inkomsten in de vrije reserve. Aangezien het hier veelal grondexploitatie betreft, is een hard getal moeilijk aan te geven en is het bij een aantal projecten beter om in scenario's te denken. In onderstaande tabel zijn de cijfers weergegeven zoals deze op basis van de huidige inzichten naar onze mening realistisch zijn. Goede monitoring is daarop vanzelfsprekend.

De volgende toekomstige inkomsten worden verwacht in de komende jaren. Het onderstaande beeld geeft een zo goed mogelijke inschatting, waarbij de verwachte inkomsten verder in de toekomst meer onzekerheid en risico in zich hebben.

Bedrag * € 1.000	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018 e.v.
Inkomsten					
Vlindervallei	200				
Beneluxweg/kantoorlocatie		600			
Rentetoevoeging					
Uitbreiding industrieterrein Vijf Eiken					4.000
Everdenberg Oost					3.000
De Contreie					10.000
Santrijn					750
Intergas uitkering 2e tranche escrow					1.741
Totaal	200	600	-	-	19.491
Over gehele periode	20.291				

Conclusies:

- Totaal wordt het saldo van de inkomsten op dit moment begroot op zo'n € 20,3 miljoen. Dit in een buitengewoon onzekere markt.
- Deze inkomsten zijn grotendeels toe te schrijven aan de grondexploitatie de Contreie.
- Positieve resultaten zijn direct gekoppeld aan de verkoop van de woningen en zijn veelal pas na 2018 te realiseren.
- In deze positieve resultaten is nog geen rekening gehouden met de recente ontwikkelingen met betrekking tot de vennootschapsbelasting (VPB) voor overheidsbedrijven.
- Inkomsten op de vrije reserve zijn in de eerstvolgende jaren niet te verwachten.

3. Risicoposten en scenario's

Het verloop van de vrije reserve is geen statisch geheel, zeker niet in deze tijd. Zoals eerder aangegeven is het verstandig te denken in scenario's. Scenario's die bandbreedten aangeven waarbinnen de vrije reserve zich kan begeven. Om hier een beeld van te geven zijn de volgende risicoposten uitgewerkt:

Bedragen * € 1.000	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018 e.v.
Risicopost grondexploitatie					P.M.
Risicopost winstgevendheid de Contreie					5.000
Risicopost grondexploitatie Santrijn					375
Totaal					5.375

Voor sommige posten zijn geen bedragen te noemen, maar zijn wel reële risico's. Deze risicoposten betreffen expliciet geen risicovoorzieningen, zoals bijvoorbeeld zijn getroffen voor het project Everdenberg oost. Dit overzicht geeft slechts aan dat het realiseren van winsten binnen de grondexploitatie geen zekerheid is en dat deze (denkend in scenario's) negatiever kunnen uitpakken dan de momenteel vastgestelde grondexploitatie.

Nadere toelichting:**Risicopost grondexploitatie**

De totale boekwaarde van de grondexploitatie bedraagt per 31-12-2013 € 45,1 miljoen. Dit betekent dat er voor dit bedrag geïnvesteerd is in gronden en in gemaakte kosten voor bouw- en woonrijpmaken, plankosten e.d.

Doelstelling is om de totale investeringen op termijn (minimaal) terug te verdienen. De mate waarin dat kan is uiteraard afhankelijk van afzetmogelijkheden, renteontwikkelingen e.d. Gezien de huidige woningbouwmarkt is dit zeker een groot risico.

Om dit risico te ondervangen is er een zogenaamde algemene bedrijfsreserve ingesteld, die per 31-12-2013 een saldo kende van € 11 miljoen. In hoeverre dit saldo voldoende is, is lastig in te schatten.

4. Confrontatie beschikbare en benodigde middelen vrije reserve

Wanneer de geactualiseerde kosten, opbrengsten en risico's binnen de vrije reserve worden afgezet tegenover elkaar ontstaat het volgende beeld.

Saldo vrije reserve	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018 e.v.
Stand per 1-1	21.543	13.762	12.209	11.724	10.524
Toekomstige uitgaven	-7.981	-2.153	-485	-1.200	0
Toekomstige inkomsten	200	600	0	0	19.491
Risicoposten	0	0	0	0	-5.375
Ontwikkeling vrije reserve	13.762	12.209	11.724	10.524	24.640

Uit het bovenstaande overzicht blijkt we de komende jaren fors interen op onze vrije reserve en dat voeding van de reserve voornamelijk afhankelijk is van de ontwikkelingen binnen de Contereie. Met name door het toevoegen van positief saldo van de jaarrekening 2013 aan de vrije reserve, is de spanning op de vrije reserve afgenomen.

Bijlagen

166	Kerngegevens
168	Kaderstellende beleidsnota's
172	Voortgang operatie Stofkam
183	Personele sterkte en -lasten
184	Overzicht investeringen
187	Incidentele baten en lasten
188	Overzicht reserves en voorzieningen
190	Afkortingenlijst

Bijlage 1 Kerngegevens

Fysieke structuur	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Oppervlakte in hectares:	7.309	7.309	7.309
- stedelijk gebied	32%	32%	32%
- agrarisch gebied	46%	46%	46%
- bosgebied	19%	19%	19%
- binnenwater	3%	3%	3%
Aantal woonruimten (op 31 december):			
- woningen	23.788	23.930	24.195
(waarvan huurwoningen)	43%	43%	43%
- woonwagens / woonboten	26	26	26
- recreatiewoningen	562	562	562
- bijzondere woongebouwen	20	21	21
Gemiddelde woningbezetting ³	2,25	2,23	2,21
Omgevingsadressendichtheid ⁴	1.370	1.368	1.375

Sociale structuur	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Aantal inwoners (op 31 december):	53.717	53.835	53.955
- 0 t/m 19 jaar	11.870	11.805	11.700
- 20 t/m 64 jaar	31.163	31.265	31.405
- 65 jaar en ouder	10.684	10.765	10.850
Werkloosheid (op 31 december):			
- aantal ingeschreven niet werkende werkzoekenden	2.092	2.500	2.000
- werkloosheidspercentage ⁵	6,0%	7,3%	5,8%
Aantal uitkeringsgerechtigden (op 31 december):			
- Wet Werk en Bijstand (WWB) ⁶	878	925	910
- Aanvullende sociale voorzieningen (IOAW/ IOAZ)	49	55	62
- Werkloosheidswet (WW)	1.736	1.600	1.875
- Arbeidsongeschiktheid (WAO/WIA/Wajong/WAZ)	2.333	2.400	2.2325
Minderheden (allochtonen):			
- totaal aantal allochtonen	10.183	10.370	10.500
- waarvan niet westerse allochtonen ⁷	5.177	5.305	5.460

³ Het gemiddelde aantal personen per woning (excl. tehuisbevolking en overige bewoningsvormen).

⁴ Het gemiddeld aantal adressen per vierkante kilometer dat een adres heeft binnen een straal van één kilometer. Dit zegt iets over de stedelijkheid van de gemeente. Op basis hiervan is Oosterhout ingedeeld bij de matig stedelijke gemeenten.

⁵ Aantal bij het UWV WERKbedrijf ingeschreven niet-werkende werkzoekenden (nww-ers) ingeschreven ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking (alle 15 t/m 64 jarigen).

⁶ Vanaf 1 januari 2010 is de uitvoering van de WWB 65+ een wettelijke taak van de Sociale verzekeringsbank. Deze categorie is daarom niet meer opgenomen in de cijfers.

Sociale structuur	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Aantal leerlingen basis- en voortgezet onderwijs:			
- op het regulier basisonderwijs	4.502	4.400	4.300
- op het regulier voortgezet onderwijs	3.456	3.500	3.550
(waarvan woonachtig buiten de gemeente	31%	28%	28%
- op het speciaal basis- en voortgezet onderwijs	409	425	425
Klantenpotentieel ⁸			
- lokaal	55.840	55.030	55.030
- regionaal	45.380	45.820	45.820

Financiële structuur (vetgedrukte bedragen zijn *€ 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Gewone uitgaven^{9*}	120.039	128.499	165.950
<i>Per inwoner</i>	2.257	2.387	3.076
Opbrengst onroerende zaakbelasting	10.641	11.007	11.172
<i>Per inwoner</i>	198	204	207
Riolering en afvalstoffenheffing	8.711	11.324	11.090
<i>Per inwoner</i>	**162	210	206
Algemene uitkering gemeentefonds*	47.397	48.376	73.419
<i>Per inwoner</i>	882	898	1.361
Reserves (incl. resultaat) per einde	129.257	121.249	124.959
<i>Per inwoner</i>	2.406	2.252	2.316
Langlopende schulden per einde	54.444	72.000	90.000
<i>Per inwoner</i>	967	1.337	1.668

*M.i.v. begroting 2015 zitten de inkomsten vanuit de drie transities hierin opgenomen.

** In 2013 bleek het tarief niet kostendekkend en is een groot deel onttrokken aan de egalisatievoorziening afvalverwijdering.

⁷ Allochtonen: betreft allochtonen uit niet-westerse landen; personen die zelf, of waarvan tenminste één van de ouders, is geboren in Turkije, Afrika, Latijns-Amerika (m.u.v. de Nederlandse Antillen) of Azië (m.u.v. Japan en Indonesië / vml. Nederlands Indië).

⁸ Klantenpotentieel: het aantal potentiële klanten van de woonkernen in de gemeente. Het aantal potentiële lokale klanten van een woonkern is het aantal klanten dat die kern aantrekt uit alle kernen binnen een straal van 20 kilometer. Voor het regionaal klantenpotentieel geldt een straal van 60 kilometer. Hoe groter de kern, hoe meer potentiële klanten deze trekt (zwaartekrachtmodel).

⁹ Totale uitgaven, gecorrigeerd voor de dubbeltelling vanuit de overheadkosten

Bijlage 2 Kaderstellende beleidsnota's

De volgende kaderstellende beleidsnota's zijn van toepassing.

Verbindend bestuur	
College	
Nota voorzieningen politieke ambtsdragers	September 2010
Nota representatiebeleid gemeente Oosterhout	December 2010
Verordening onderscheidingen gemeente Oosterhout 2012	December 2011
Dienstverlening	
Businesscase dienstverlening (begroting 2012)	November 2011
Sociaal domein	
Wet maatschappelijke ondersteuning	
Beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2012 – 2015	December 2011
Procesplan Maatschappelijke ondersteuning 2012 – 2015	November 2011
Ombuigingsplan Buurt- en dorpshuizen	April 2011
Procesaanpak realisatie activiteitencentra	Juni 2011
Projectplan invoering extramurale begeleiding uit de AWBZ naar de Wmo	Februari 2012
Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2012	Januari 2012
Beleidsregels voor subsidieverstreking gemeente Oosterhout 2012	September 2012
Communicatieplan WMO 2012-2015	Mei 2012
Keuzenota WMO 2015. Addendum Beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2012-2015	Oktober 2014
Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Oosterhout 2015	Oktober 2014
Gezondheidszorg	
Wet publieke Gezondheid	
Lokale gezondheidsnota 2014 – 2017 “Verbinden en verankeren”	Oktober 2013
Landelijke nota Gezondheidsbeleid “Gezondheid dichtbij”	Mei 2011
De “Agenda voor een Gezonde Samenleving” van de GGD West-Brabant	Februari 2012
Preventie- en handhavingsplan alcohol en jeugd Oosterhout 2014-2017 “Op je gezondheid!”	Juni 2014
Transitie AWBZ	
Regionale ontwikkelrichting AWBZ-WMO en dertien lokale leidende principes	September 2013
Invulling uitgangspunten transitie AWBZ-WMO in Dongemond-gemeenten.	April 2014
Re-integratie	
Visienota Participatiewet	Januari 2014
Minimabeleid	
Minimabeleid 2013 en verder	Januari 2013
Beleidsplan gemeentelijke schuldhelpverlening 2012-2015	November 2011
Preventieplan gemeentelijke schuldhelpverlening	Juli 2014
Inkomensregelingen / sociale zekerheid	
Nota herijking beleid sociale zekerheid 2012	November 2011
Beleidsplan sociale zekerheid 2012	

Inburgering	
Toekomst inburgering 2010-2014	
Jeugdzorg	
Startnotitie voor het Centrum voor Jeugd en Gezin	2008
Ontwerpplan Centrum voor Jeugd en Gezin	2009
Visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin Oosterhout	2009
Startnotitie jeugdzorg	September 2013
Regionaal transitiearrangement jeugdzorg	Oktober 2013
Concept-inkoopkader specialistische jeugdzorg WBO	Februari 2014
Opdracht sociale wijkteams	Juli 2014
Integrale veiligheid	
Meerjarenplan Integrale Veiligheid 2011-2014	December 2010
Beleidsplan jeugdveiligheid 2008-2012 verlengd t/m 2014	December 2012
Regionaal beleidsplan ZWB 2013-2014 (2015-2018)	Februari 2013 (najaar 2014)
Vergunningverlening openbare orde en veiligheid	
Handhavingbeleidsplan Fysieke leefomgeving 2011-2013	
Uitvoeringsprogramma vergunningverlening Fysieke leefomgeving	
Uitvoeringsprogramma handhaving Fysieke leefomgeving	
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant waaronder Regionale brandweer	
Beleidsplan 2011-2015 Veiligheidsregio MWB	
Regionaal Crisisplan	November 2011

Werkgelegenheid & economie	
Ondernemen	
Agenda economie 2011-2015 Oosterhout	December 2011

De levendige gemeente	
Jeugdwelzijn en -zorg	
Actieprogramma Jong 2011-2014	
Kinderopvang en voorschoolse opvang	
Handhavingsbeleid kinderopvang	2012
Onderwijshuisvesting	
Integraal Huisvestingsplan 2011-2014	
Verordening huisvesting onderwijs gemeente Oosterhout	
Onderwijs(achterstanden)beleid	
Onderwijsbeleid in de periode 2011-2015	
Uitvoeringsplan onderwijs beleid 2012, 2013, 2014	
Regionale samenwerking op het gebied van leerlingenadministratie, leerplicht en voortijdig schoolverlaten	
Dienstverleningsovereenkomst Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant	
Leerlingenvervoer	
Verordening leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2014	Juni 2014
Beleidsregels voor het leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2014	Mei 2014
Cultuur	
Cultuurnota "Laat duizend bloemen bloeien"	2009
Nota "Museumbeleid Gemeente Oosterhout"	2009
Nota Evenementenbeleid "Evenementen maken de stad"	2012
Herontwikkeling Santrijgebied, keuze voorkeursvariant / Bezuinigingsopgave bibliotheekvoorziening; Een	2012

toekomstbestendige bibliotheek in Oosterhout	
Masterplan Santrijn	2012
Algemene subsidieverordening Oosterhout	2012
Beleidsregels voor subsidieverstreking Gemeente Oosterhout	2013
Sport	
Nota Sporten en Bewegen: "Samen werken aan sporten en bewegen"	Oktober 2013
Beleidskader WMO	
Algemene Subsidieverordening 2012	Januari 2012

Ruimte & ontwikkeling	
Buurt- & wijkbeheer	
Evaluatie buurtbeheer	Juli 2011
Beleid en beheer openbaar groen	
Monumentale bomenbeleid	
Richtlijn bomencompensatie	
Honden uitloopplaatsen beleid	
Groenstructuurplan	
Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte	
Rapport PRIO-buurt	
Beleid en beheer Wegen	
Masterplan fiets	Zie bij verkeer
Mobiliteitsplan	Zie bij verkeer
Kwaliteitsvisie openbare ruimte	
Rapport PRIO-buurt	
Beheer en onderhoud openbare verlichting	
Beleidsplan Veilige Elektrotechnische Bedrijfsvoering	
Beleidsplan Openbare Verlichting	
Bestrijding van gladheid	
Gladheidsbestrijdingsplan	
Openbaar vervoer	
Raadsbesluit inzake hoogwaardig-openbaarvervoerverbinding (HOV) met Breda	2008
Beleid verkeer	
Masterplan fiets	2008
Mobiliteitsplan	2007
Verkeersveiligheidsplan	2003
Autoparkeren	
Beleidsnota "Stilstaan in de toekomst"	2009
Milieubeleid en -beheer	
Milieubeleidsplan	
Riolering	
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	
Waterhuishouding	
Waterplan	
Grondexploitaties	
Nota grondexploitaties	2012
Monumentenbeleid & archeologie	
Beleidsnota Cultuurhistorie, Monumenten en Archeologie	Januari 2009
Bouwvergunningen	
Handhavingsbeleidsplan Fysieke leefomgeving 2011-2013	
Uitvoeringsprogramma vergunningverlening Fysieke leefomgeving	

<i>Volkshuisvestingsbeleid</i>	
Woonvisie	November 2011
<i>Stedelijke ontwikkeling en Structuur- en bestemmingsplannen</i>	
Structuurvisie	2013
<i>Beheer van gronden en gebouwen</i>	
Nota grondbeleid	2013

Middelen	
<i>Dekkingsmiddelen</i>	
Nota reserves en voorzieningen	2010
Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO)	
Treasurystatuut 2010	2010
Gemeentelijke verordening Ozb, hondenbelasting	

Bijlage 3 Voortgang operatie Stofkam

De volgende ombuigingen zijn per programma opgenomen in de begroting 2015- 2018

Bedragen * € 1.000

Nr	Ombuigingen programma's	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018
1	Verbindend bestuur	177	149	128	128	128
2	Sociaal domein	1.704	1.724	1.726	1.726	1.726
3	Werkgelegenheid & economie	38	49	61	61	61
4	De levendige gemeente	877	2.001	2.230	2.230	2.230
5	Ruimte & ontwikkeling	3.528	3.733	3.739	3.745	3.745
6	Middelen	1.075	1.014	953	953	953
Totaal programma		7.399	8.670	8.837	8.843	8.843

1. Verbindend bestuur

Nr	Ombuigingen Verbindend bestuur	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018	Ge-reed	Stand van zaken
1	Mogelijke ombuigingen raad en griffie	16	16	16	16	16	ja	De fractievoorzitters hebben besloten om de raadsexcursie te schrappen (7.750), het budget voor representatie te verlagen met 2.910 en het budget voor raads- en fractieondersteuning te verlagen met 5.000.
2	Budget rekenkamer	30	30	30	30	30	ja	Het budget voor de rekenkamer is verlaagd tot 34.000 euro.
3	Halveren opleidingsbudget college	14	14	14	14	14	ja	Is taakstellend verwerkt in de begroting.
4	Versobering kosten en verhoging inkomsten publieksdiensten	11	11	11	11	11	ja	Is uitgevoerd en gerealiseerd
5	Terugbrengen kosten verkiezingen	49	21	0			ja	De ombuigingen zijn wel gerealiseerd. Per saldo levert het echter tov de begroting €5.000 minder op dan in stofkam is opgenomen. (was 26 wordt 21)
7	Aanpassen budgetten GEO informatie	10	10	10	10	10	ja	Is verwerkt in begroting 2011 en wordt naar gehandeld.
8	Leges voor leidingvergunningen	30	30	30	30	30	ja	De verordening hiervoor is eind 2011 aangepast. Per 2012 worden leges geheven.
6	Stofkam II	17	17	17	17	17	ja	
Totaal programma		177	149	128	128	128		

2. Sociaal domein

Nr	Ombuigingen Sociaal domein	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018	Ge- reed	Stand van zaken
1	Geen extra gemeentelijke bijdrage volwasseneducatie	83	83	83	83	83	ja	Is geëffectueerd
2	Taakstellende korting WMO budgetten						ja	Dit bedrag is in 2011 gelijk verdeeld over de individuele en collectieve voorzieningen.
3	Besparing op medische adviezen WMO	80	80	80	80	80	ja	Is gerealiseerd.
4	Kosten gemeentelijke uitvaart maximaliseren	5	5	5	5	5	ja	indien het voorvalt wordt dit toegepast.
5	Onderzoek maatschappelijke functie buurthuizen en spreiding ervan	184	184	184	184	184	ja	Verenigingsondersteuning is afgerond. Activiteitscentra gaan open per 1 april 2012. Voor 2012 is een besparing van € 138.000 gerealiseerd, voor 2013 en verder jaarlijks een besparing van € 184.000. Bij herbestemming van de huidige locaties moet eenmalig rekening worden gehouden met de afschrijving van de boekwaarde.
6	Lagere kosten schoonmaak Accent noord	29	29	29	29	29	ja	Aanvullende bezuiniging op schoonmaak
7	Stoppen Oosterhoutpas	52	52	52	52	52	ja	De algemene subsidie voor de pas is beëindigd.
8	Ombuigingen individuele voorzieningen WMO	400	400	400	400	400	ja	Deze ombuigingen bestaan uit: opzetten alfacheque, anders organiseren van hulp in huishouden, opzetten scootmobielpool, herindiceren cliënten met financiële tegemoetkoming voor gebruik eigen auto, eigen bijdrage voor scootmobielen, rolstoelpool voortzetten en uitbreiden.
9	Besparing kosten op collectieve voorzieningen WMO	100	100	100	100	100	ja	Betreft diverse ombuigingen door zaken slim aan elkaar te verbinden of anders in te richten.
10	Lagere kosten informele zorg WMO	41	41	41	41	41	ja	Besloten in de perspectiefnota 2013
11	Stopzetten activiteiten vanuit Programma samenleving	24	24	24	24	24	ja	Budget "Samen voor Oosterhout" wordt per 2014 stopgezet.

12	Aanpassen algemene budgetten sociale zekerheid	41	41	41	41	41	ja	diverse budgetten, min of meer scherpe actualisaties, verwachting is dat dit wordt gerealiseerd
13	Afschaffen regeling chronisch zieken en gehandicapten	75	75	75	75	75	ja	reeds afgeschaft en hiermee is de ombuiging gerealiseerd
14	Woonkostensubsidie stopzetten en afbouwen	28	28	28	28	28	ja	de afbouwregeling is ingegaan, exactere bedragen zijn nog niet te geven.
15	Taakstellende korting op minimabeleid/ bijzondere bijstand	90	90	90	90	90	ja	Besloten in perspectiefnota 2013
16	Aanbesteding schuldhulpverlening	100	100	100	100	100	ja	Besloten in perspectiefnota 2013. Na aanbesteding is dit voordeel ontstaan.
17	Geen bijzondere bijstand in medische kosten						ja	Staat in het beleidsplan 2011. 15 februari 2011 in de Raad vastgesteld. De bijzonder bijstand voor medische kosten is afgeschaft. Er is geen noodzaak om de dekking van de Collectieve Zorgverzekering voor Minima (CZM) uit te breiden, omdat de huidige voorziening toereikend en passend is. Jaarlijks wordt onderzocht hoe de CZM geoptimaliseerd kan worden. Afhankelijk van de consequentie voor de premie, wordt de verzekering voor 2012 uitgebreid met een aantal eigen bijdrages in het kader van de Wmo en AWBZ.
18	Inzet bijstandsgerechtigden	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
19	Geen extra gelden paraatheid brandweer	75	75	75	75	75	ja	Veilig. Is gerealiseerd via regionalisering brandweer
20	Herijken aansprakelijkheidsverzekering	13	13	13	13	13	ja	Ombuiging is verwerkt.
21	Invoeren bestuurlijke strafbeschikking	0	0	0	0	0	ja	Financiële effecten beperkt, gekoppeld aan de inkomsten uit handhaving.
22	Extra gelden brandweer in verdeelmodel	pm	pm	pm	pm	pm	nee	Voorstel richting veiligheidsregio gedaan.
23	Lagere kosten brandweer	0	0	0	0	0	ja	Besloten in perspectiefnota 2013 en verwerkt.
24	Correctie budget Jeugdveiligheid	73	73	73	73	73	ja	Besloten in perspectiefnota 2013 en verwerkt.

25	Verhogen precariorechten	22	40	40	40	40	ja	Betreft het verhogen van vergoedingen voor gebruik van gemeentegrond (bouw- en sloopactiviteiten en terrassen)
26	Radar	6	6	6	6	6	ja	
27	Opruimen hennepafval	5	5	5	5	5	ja	
28	Buurtbemiddeling	10	10	10	10	10	ja	
29	Subsidie Keurmerk Veilig Ondernemen	2	4	6	6	6	ja	
30	Repressie brandweer	140	140	140	140	140	ja	
31	Stofkam II	26	26	26	26	26	ja	
Totaal programma		1704	1724	1726	1726	1726		

3. Werkgelegenheid & economie

Nr	Ombuigingen Werkgelegenheid & economie	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018	Ge- reed	Stand van zaken
1	Stoppen parkmanagement	15	15	15	15	15	ja	is geëffectueerd
2	Verlagen budget toerisme	6	6	6	6	6	ja	is geëffectueerd
3	Opheffen erfdienstbaarheid stamlijn De Vijf Eiken	2					ja	voorstel opheffing aan wederpartij gestuurd, notariële afwikkeling in 2011 verwacht, realisatie vanaf 2012
4	Subsidie VVV / UITpunt verlagen	15	28	40	40	40	nee	
Totaal programma		38	49	61	61	61		

4. De levendige gemeente

Nr	Ombuigingen Programmering van de Stad	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018	Ge- reed	Stand van zaken
1	Leerlingenvervoer aanpassen afstandscriterium	74	74	74	74	74	ja	In april 2011 heeft de Raad de verordening aangepast. Hiermee wordt een voordeel gerealiseerd van €74.000 vanaf het jaar 2012.
2	Verlagen investeringsbedrag onderwijshuisvesting	67	65	65	65	65	ja	Voordeel gerealiseerd via vaststelling IHP
3	Sluiten jongerencentrum De Wieken	12	12	12	12	12	ja	Is gerealiseerd. Bedrag van 11.900 voor de Wieken is uit OPC surplus welzijn gehaald
4	Lagere kosten onderwijsachterstanden beleid	0	130	130	130	130	ja	Taakstellende korting vanaf 2015 als gevolg van de hogere kosten dan de rijksbijdrage.

5	Lagere kosten onderwijsbegeleiding	0	135	135	135	135	ja	Taakstellende korting vanaf 2015 als gevolg van de hogere kosten dan de rijksbijdrage.
6	Lagere kosten onderwijshuisvesting	60	60	60	60	60	ja	Gelden worden op dit moment niet besteed.
7	Subsidie brede scholen	24	48	73	73	73	ja	
8	Schoolmaatschappelijk werk	0	34	34	34	34	ja	
9	Diverse subsidies	20	40	61	61	61	ja	
10	Voorschool	0	253	253	253	253	ja	Lager bedrag dan PPN i.v.m. voorstel voorschool in kerkdorpen.
11	Lagere kosten onderhoud kunstwerken	5	5	5	5	5	ja	Is gerealiseerd
12	Verkopen Slotje Brakestein	0	146	146	146	146	ja	Slotje is in 2014 verkocht.
13	Ombuigingen bibliotheekvoorziening 2012	110	110	110	110	110	ja	Theek 5 heeft in 2012 reeds eigen voorstellen gedaan ter hoogte van € 110.000.
14	Omvormen filialen Dommelbergen en Oosterheide		190	190	190	190	nee	De taakstelling op de bibliotheekvoorziening is uitgesteld tot 2015 en vastgesteld op 300.000 per jaar. Termijn is gekoppeld aan de ontwikkeling in het Santrijengebied. E.e.a. conform taadsbesluit in januari 2012.
15	Samenvoegen Uitpunt met VVV	0	0	0	0	0	ja	Zie programma 8
16	Lagere kosten exploitatie Outflow	10	10	10	10	10	ja	Omvormen Outflow tot een mediahuis.
17	Subsidie H19	pm	180	360	360	360	nee	€ 91K jaarlijks extra beschikbaar gesteld door raad indien benodigd
18	Outflow - directe kosten	70	70	70	70	70	nee	
19	Outflow - pand en personeel	70	70	70	70	70	nee	
20	Subsidiering cultuurprijs	10	10	10	10	10	nee	
21	Theater de Bussel	75	75	75	75	75	ja	
22	Andere bemesting sportvelden	10	10	10	10	10	ja	Bij de inkoop van meststoffen is hier rekening meegehouden
23	Concentratie zwembaden						ja	Raadsnota hierover in 2e kwartaal 2011 in de raad. Ten opzichte van de begroting zal dit geen besparing betekenen.

24	Verbeteren exploitatie zwembaden	154	154	154	154	154	ja	2e kwartaal in de raad. Deze ombuiging hebben geen gevolg voor de begroting. Er zijn/worden o.a. de volgende maatregelen genomen om de overschrijding van de exploitatie te verkleinen, die zowel qua uitgaven als inkomsten.
25	Beperken sport-stimuleringsbudgetten	22	22	22	22	22	ja	Korting op het structurele budget van OiB.
26	Sportaccommodaties: commerciële verhuur	16	16	16	16	16	nee	Onderzoek naar de verhuurprijzen in de binnensport.
27	Subsidie sportgala	0	0	0	0	0	nee	Voorstel door Raad geamendeerd. Subsidie voortgezet.
28	Privatisering sportbedrijf	0	0	0	pm	pm	nee	
29	Stofkam II	68	82	85	85	85	nee	
Totaal programma		877	2001	2230	2230	2230		

5. Ruimte & Ontwikkeling

Nr	Ombuigingen Ruimte & ontwikkeling	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018	Ge- reed	Stand van zaken
1	Toepassen chemische onkruidbestrijding	0	0	0			ja	Door de gemeenteraad is besloten om deze ombuiging niet door te voeren (oktober 2011).
2	Besparing op groot onderhoud wegen	-	-	-	-	-	ja	Als gevolg van de besluiten omtrent de ombuigingen binnen de openbare ruimte (chemische onkruidbestrijding en omvormen groen) is besloten om een algemene taakstelling in 2012 op te leggen binnen groot onderhoud wegen. Dit om te voorkomen dat er een tekort in 2012 zou ontstaan
3	Onderhoudsniveau Centrum naar niveau B	218	218	218	218	218	ja	De besparing is verwerkt in de begroting.
4	Eigen lichtontwerpen openbare verlichting	25	25	25	25	25	ja	Kleine lichtprojecten voor vervangingsprojecten niet uitbesteden, maar zelf tekenen. Dit bespaart € 25.000.
5	Minder adviezen openbaar groen	12	12	12	12	12	ja	Is verwerkt in begroting 2011 en wordt naar gehandeld.
6	Omvormen van groen (van heesters naar gazon)	0	0	0	0	0	ja	Door de gemeenteraad is besloten om deze ombuiging niet door te voeren (oktober 2011).

7	Verwijderen bloembakken	20	20	20	20	20	ja	In combinatie te zien met voorstel over straatmeubilair. De totale ombuiging van 40.000 wordt gerealiseerd door weghalen van bloembakken en banken (minder onderhoud) en via sponsoring van rotondes.
8	Halveren budgetten buurtbeheer	50	50	50	50	50	ja	Evaluatie buurtbeheer is vastgesteld en de korting op het budget is verwerkt.
9	Verlagen onderhoudsniveau openbaar groen van B naar C	212	212	212	212	212	ja	Door de gemeenteraad is besloten om deze ombuiging door te voeren (oktober 2011).
10	Verhogen inkomsten lichtreclames en billboards	72	72	72	72	72	ja	Besloten in perspectiefnota 2013. De buitenreclame wordt/ is in 5 delen opnieuw aanbesteed.
11	Klachtenafhandeling openbare ruimte	0	0	0	0	0	ja	Geïmplementeerd via het groenonderhouds-bestek. Resultaat is dat voor hetzelfde budget meer gedaan wordt. Consequenties voor het PBS worden meegenomen in de personele ombuigingsscenario's voor RBW.
12	Verhogen leges evenementenvergunning	0	0	0	0	0	ja	Het college heeft n.a.v. de uitwerking besloten hieraan geen vervolg te geven.
13	Buurtbeheer – exploitatiebudgetten verlagen	33	33	33	33	33	ja	
14	Overschot Centrum+ laten vervallen	0	0	0	0	0	ja	Heeft geen effect op exploitatie, maar betekent 40K minder onttrekken aan vrije reserve (2014). Verwerkt in begroting 2014.
15	Beperkt omvormen van groen (van heesters naar gazon)	100	100	100	100	100	nee	
16	Groen en afval voor Amerstreek organiseren of anders organiseren	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
17	Velvergunning afschaffen	pm	pm	pm	pm	pm	nee	Uitwerkingsopdracht
18	Velegeregeling versneld invoeren	0	pm	pm	pm	pm	nee	Uitwerkingsopdracht om 100.000 euro meer aan inkomsten te genereren.
19	Onderhoudsgelden EVZ Weststad	30	30	30	30	30	ja	
20	Kosten bewegwijzering verkeer verlagen	25	25	25	25	25	ja	Is verwerkt in begroting 2011 en wordt naar gehandeld.

21	Halveren areaal straatmeubilair	20	20	20	20	20	ja	In combinatie te zien met voorstel over straatmeubilair. De totale ombuiging van 40.000 wordt gerealiseerd door weghalen van bloembakken en banken (minder onderhoud) en via sponsoring van rotondes.
22	Lagere kosten fijnmazig openbaar vervoer	80	80	80	80	80	ja	Is verwerkt in begroting 2011 en wordt naar gehandeld.
23	Invoeren leges 1e parkeervergunning	65	65	65	65	65	ja	Per 1 januari 2011 is de eerste bewonersvergunning betaald. In het totaal aantal uitgegeven vergunningen is een verschuiving te zien. De meeropbrengsten worden als realistisch beschouwd.
24	Verbeteren exploitatie fietsenstalling	108	108	108	108	108	ja	Hernieuwde afspraken met !GO hebben geleid tot deze besparing.
25	Tarieven leges 1e parkeervergunning omhoog	0	0	0	0	0	ja	Geen doorvoer in begroting 2014.
26	Kosten van kwijtschelding ten laste van afvalstoffenheffing	279	279	279	279	279	ja	Gerealiseerd via begroting 2011, bevestigen via nota heffingen.
27	Aanpassing inzamelingsbeleid afval	0	0	0	0	0	nee	Gezien invoering Diftar is deze ombuiging uit de begroting 2012 gehaald.
28	Uitsplitsing GFT afval	0	0	0	0	0	nee	Pas na de implementatie van Diftar zal dit onderzoek uitgevoerd gaan worden. Dit zal starten in 2014. In begr 2015 ombuiging eruit gehaald; niet haalbaar.
29	Verbeteren efficiency composteerinrichting	40	40	40	40	40	ja	De incidentele inhuur van machines is omgezet in een structurele inhuur. Via de Europese aanbesteding is de inhuur van machines een stuk voordeliger geworden. De besparing is € 40.000 per jaar.
30	Afval omzetten naar biomassa	19	19	19	19	19	ja	De overflow van groenafval wordt momenteel al als biomassa afgevoerd.
31	Verwerken hout uit projecten	8	8	8	8	8	ja	Dit is in 2011 ingevoerd en heeft €7.500 opgeleverd.
32	Verlengen afschrijvingstermijn riolering	334	334	334	334	334	ja	Is administratief verwerkt in 2010.
33	Inspectiecyclus riolering naar 15 jaar	15	15	15	15	15	ja	Wordt in praktijk toegepast.

34	Kosten van kwijschelding ten laste van rioolheffing	170	170	170	170	170	ja	Gerealiseerd via begroting 2011 en bekrachtigd via raadsnota heffingen.
35	Toerekenen veegkosten en kosten onderhoud sloten aan rioolheffing	270	270	270	270	270	ja	Gerealiseerd via begroting 2011 en bekrachtigd via raadsnota heffingen.
36	Kostenbesparingen invoering diftar	1004	1004	1004	1004	1004	ja	Op 18 oktober 2011 is door de raad besloten de tariefdifferentiatie in te voeren. Na invoering van diftar zal in 2013 het onderzoek plaatsvinden naar uitbesteding.
37	Onderzoek naar uitbesteden afvalinzameling (incl. milieustraat)	pm	pm	pm	pm	pm	nee	Zie bovenstaande.
38	Composteerinrichting - biomassa produceren	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
39	Gemeentelijke windmolens	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
40	Kwijschelding beperken tot vastrecht	0	0	0	0	0	nee	Begr. 2014 eruit gehaald als gevolg van aanpassing vastrechtstarieven.
41	Invoeren welstandsvrij bouwen	5	5	5	5	5	nee	In operatie stofkam is er een bezuiniging in het kader van welstandsvrij bouwen opgenomen ter hoogte van € 106.000. Deze ombuiging wordt conform voorstel voor € 5.000 gerealiseerd.
42	Verlagen budget actualisering bestemmingsplannen	20	20	20	20	20	ja	Uitvoering actualisatie volgens planning, dus in 2013 nog steeds haalbaar.
43	Opheffen woonfonds						ja	De reserve is in 2011 opgeheven en de helft is verrekend met Thuisvester.
44	Stoppen met gemeentelijke monumentensubsidie	50	50	50	50	50	ja	Is geëffectueerd na intrekking monumentenverordening
45	Budgetten monumentenzorg aanpassen	27	27	27	27	27	ja	Is geëffectueerd
46	Kostendekkendheid bouwleges	100	100	100	100	100	ja	Besloten in de perspectiefnota 2013.
47	Bouwleges	0	200	200	200	200	nee	Invoering m.i.v. 2015 i.p.v. 2014.
48	Precariobelasting	0	5	11	17	17	nee	
49	Landschapspark						nee	Geen gevolgen voor exploitatie
50	De Contreie						nee	Geen gevolgen voor exploitatie
51	Versneld afstoten gronden						nee	Geen gevolgen voor exploitatie

52	Stofkam II	117	117	117	117	117	ja	
Totaal programma		3528	3733	3739	3745	3745		

6. Middelen

Nr	Ombuigingen Productondersteuning	Jaar 2014	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018	Ge- reed	Stand van zaken
1	Afschaffen kerstpakketten	15	15	15	15	15	ja	afgerond
2	Verlagen opleidingsbudget personeel	-	-	-	-	-	ja	Op basis van voorstel effecten septembercirculaire 2011
3	Besparingen facility						nee	Binnen het facilitaire werkveld worden verschillende onderdelen onderzocht op besparingsmogelijkheden (catering/ telefonie/ restaurant/ repro/ mobiele telefonie).
4	Gemeentelijk vastgoed						ja	Voorstel vastgesteld over de scheiding van rollen binnen het vastgoed, inzichtelijk maken van alle gebouwkosten en het invoeren van een kostprijs dekkende huur. Levert geen directe bezuiniging op.
5	Lagere storting FPU fonds	67	146	146	146	146	ja	Besloten in de perspectiefnota 2013
6	Delta naar pand Ridderstraat	0	0	35	35	35	ja	
7	Brandweerkazerne Slotjesveld slopen	0	10	10	10	10	ja	
8	Abonnementen nalopen	5	5	5	5	5	nee	
9	Vleugel stadhuis verhuren	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
10	LEAN op hele organisatie toepassen	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
11	Subsidie PV Omega stopzetten	20	24	28	28	28	ja	
12	Catering kostendekkend maken	70	70	70	70	70	ja	
13	Voorlichtingsblad stoppen; alleen nog digitaal	0	0	0	0	0	nee	Teruggedraaid in begroting 2015.
14	Verduurzamen gemeentelijke panden	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
15	Vastgoed afstoten	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
16	Sluiting gemeentehuis op dalmomenten	pm	pm	pm	pm	pm	nee	
17	Besparing op bedrijfsvoeringskosten	0	pm	pm	pm	pm	nee	
18	Stofkam II	30	30	30	30	30	ja	

19	Rentevoordelen investeringen	0	0	0	0	0	ja	Extra rentevoordelen worden niet meer meegenomen als bezuinigingsvoordeel. Dit om e.e.a. zuiver te houden.
20	Afboeken stelpost ombuiging subsidies	-67	-171	-171	-171	-171	ja	Besloten in de perspectiefnota 2013
21	Aanpassing rentebeleid	0	0	0	0	0	ja	Op basis van de perspectiefnota 2013 besloten om alleen in 2013 geen rente toe te voegen aan reserves. Voor de jaren erna wordt later bepaald hoe hiermee om te gaan.
22	Samenwerking belastingen/ basisregistraties	300	350	350	350	350	ja	
23	Reguliere OZB-verhoging	200	200	200	200	200	ja	
24	Stelpost ombuiging verlagen	435	335	235	235	235	ja	
Totaal programma		1.075	1.014	953	953	953		

Bijlage 4 Personeelsterkte en – lasten 2015

Bedragen * € 1.000

Afdeling	Aantal Formatieplaatsen	Salarissen en sociale lasten
Service en ondersteuning	75,8	4.467
Stedelijke ontwikkeling	33,2	2.480
Directie / management	10,5	1.141
Informatie Service Centrum	96,3	5.723
Realisatie en beheer woonomgeving	103,2	5.355
Bestuur, control en advies	16,4	1.268
Sport, cultuur en welzijn	42,0	2.228
Veilig	5,9	448
Raadsgriffie	3,5	300
Totaal	386,8	23.410

Bijlage 5 Overzicht geprioriteerde investeringen 2015

Beleidsterrein / Omschrijving project	Totaal Delegatie ja/nee
TOTAAL OPENBARE RUIMTE	2.456.000
Ockenburg integraal onderhoud	Ja
Hildebrandlaan reconstructie wegen	Ja
Leijsenhoek reconstructie en profielaanpassing	Ja
Oostpolderweg West	Ja
Hoofseweg tunnelbak	Ja
Van Oldeneellaan oversteek scholen	Ja
VRI Leijsenhoek- Abdis van Thornstraat	Ja
VRI Wilhelminalaan (kruispunt Trommelen)	Ja
Wilhelminakanaal Oost vervangen dukdalven	Ja
Leijsenhoek OVL	Ja
Hildebrandlaan OVL	Ja
Programma OVL Dorst	Ja
Programma OVL Molenbuurt	Ja
Programma OVL Slotjes Midden	Ja
Programma OVL Kernen en buitengebied	Ja
Programma OVL Midden en Noord	Ja
Vervanging en vernieuwing OV in de stad	Ja
Heuvel verbetering van bomen	Ja
Slotjesveld herinrichting parkgebied	Ja
Van Liedekerkestraat compensatie velling	Ja
Hoogstraat inrichting berm	Ja
Hildebrandlaan reconstructie groen	Ja
Weststad I en II	Ja
Hoofsweg tunnelbak groen	Ja
Reconstructies groen Leijsenhoek en Ockenburg	Ja
TOTAAL SPORT	450.000
Recreatieoord De Warande: vervangen afrastering	Ja
Recreatieoord De Warande: inboedel kassa/reserveringssysteem	Ja
Recreatieoord De Warande: tegelwerk ondiep bassin	Ja
Gymzaal Ridderstraat: vervangen dakbedekking	Ja
TOTAAL INFORMATISERING	245.000
Projecten informatieplan	Ja
TOTAAL ACCOMODATIEBEHEER	187.832
Activiteitencentrum Dommelbergen: vervangen verwarmingsleidingen	Ja
Activiteitencentrum Dommelbergen: renoveren electra	Ja
Activiteitencentrum De Bunthoef: vervangen cv ketel	Ja
Buurthuis De Klip: vervangen kozijnen	Ja
St Jantoren: vervangen pneumatisch systeem carillon	Ja
St.Jantoren: aanbrengen LED-verlichting wijzerplaten	Ja

Beleidsterrein / Omschrijving project	Totaal Delegatie ja/nee
TOTAAL TRACTIE	1.180.000
Vrachtauto	Ja
Vuilnisauto (4 st)	Ja
Beladingssysteem (4 st)	Ja
Opzetzoutstrooier	Ja
Sneeuwschaaf (2st)	Ja
Tractor	Ja
Voorlader	Ja
Bladblazer	Ja
Bestelauto	Ja
Bestelauto met kraan	Ja
Veegmachine	Ja
Maaimachine	Ja
Kolkenzuiger	Ja
TOTAAL INCIDENTELE INVESTERINGEN	327.000
Aanschaf stroomkasten ikv markten	Ja
E-portaal website	Ja
Verbouwing kantoren gemeentewerf	Ja
Digitalisering bouwvergunningen 1945-1990	Ja
Aanpak illegaal grondgebruik	Ja
Inhaalslag digitalisering bodemrapporten	Ja
Invoering BIZ op bedrijventerreinen	Ja
Aanschaf AED's	Ja
TOTAAL AFVALVERWIJDERING	267.000
Vervanging containers	Ja
Burgerportaal tbv inzage Afvalgegevens	Ja
Aanschaf nieuwe pinautomaat milieustraat	Ja
Programmatuur bedrijfsvoering Afvalservice	Ja
TOTAAL RIOLERING	3.186.000
Programma kleine rioolvervangingen Zuid	Ja
Programma kleine rioolvervangingen Midden	Ja
Programma kleine rioolvervangingen Noord	Ja
Jacob Catslaan rioolvervang en afkoppeling	Ja
Zuiderbeemd/Trekbeemd rioolvervang	Ja
Rioolreparaties	Ja
Pompen en gemalen	Ja
Persleiding Oosterheide-RWZI (langs A27)	Ja
Hildebrandlaan riolering	Ja
Molenstraat riolering	Ja
Ockenburg riolering	Ja
Vuurdoornlaan rioolvegroting	Ja
Hoofseweg tunnelbak watteradar	Ja
Weststad Koopvaardijweg waterberging	Ja
Baarschotsestraat drainage	Ja
Herendam aanpassen visstoepje	Ja
Park Slotjesveld	Ja
TOTAAL IHP	500.000

Beleidsterrein / Omschrijving project	Totaal Delegatie ja/nee
IHP	Ja
Activering apparaatskosten	750.000
TOTAAL	9.502.832

Bijlage 6 Staat van incidentele baten en lasten

De volgende incidentele baten en lasten zijn opgenomen binnen de begroting 2015 (en meerjarig perspectief).

Exploitatie	2015	2016	2017	2018
Incidentele lasten	1.259	541	450	475
Incidentele baten	818	0	0	0
Totaal	441	541	450	475

Incidentele lasten	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Verbindend bestuur				
- eenmalig budget werving griffier	25			
- verkiezingen	195	61	170	195
Sociaal domein				
- Extra tegemoetkoming kosten HbH	250	250		
De levendige gemeente				
- subsidie brede school	25			
- subsidie jeugdbeleid	21			
- subsidie bibliotheek	142			
- subsidie H19	180			
- concentratie zwembaden	184			
Middelen				
- stelpost tegenvallers ombuigingen	212	230	280	280
- budget invoering VPB	25			
Totaal	1.259	541	450	475

Incidentele baten	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Sociaal domein				
- Veiligheidsregio	168			
Middelen				
- Onderuitputting kapitaallasten	650			
Totaal	818	0	0	0

Een belangrijke eis voor materieel evenwicht in de begroting is dat structurele lasten zijn afgedekt door structurele baten in de begroting. Incidentele lasten mogen worden gedekt door incidentele baten, waaronder onttrekking aan reserves. Het onderscheid tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. Uit de toelichting op artikel 19 BBV blijkt dat lasten en baten als incidenteel worden aangemerkt als deze zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht zijn de incidentele lasten van deze begroting groter dan de incidentele baten; oftewel de begroting bevat meer structurele baten dan structurele lasten.

In de bovenstaande staat is geen rekening gehouden met investeringen die direct gefinancierd worden uit reserves. Voor het effect is dit namelijk neutraal.

Ook is geen rekening gehouden met uitgaven en inkomsten in het kader van de heffingen en binnen de grondexploitatie. Winstnemingen worden vooraf niet begroot, maar vloeien via de jaarrekening ten gunste van de vrije reserve.

Bijlage 7 Overzicht Reserves en voorzieningen

	2014					2015				
	STAND	Resultaat	Rente-	Vermeer-	Vermin-	STAND	Rente-	Vermeer-	Vermin-	STAND
	PER	2013	bijschr	deringen	deringen	PER	bijschr	deringen	deringen	PER
	1-1-2014					1-1-2015				1-1-2016
ALGEMENE RESERVES (06110)										
algemene reserve (bufferfunctie)	5.128		103			5.231	52			5.283
financieringsreserve (inkomensfuncties)	36.000					36.000				36.000
vrije reserve	17.739	3.462	355		8.118	13.437	134		1.673	11.899
Totaal algemene reserves	58.868	3.462	457	0	8.118	54.668	187	0	1.673	53.182
Reserves grondexploitatie (06130)										
algemene bedrijfsreserve	11.032		221		125	11.127	111		125	11.114
reserve bovenwijkse voorzieningen	8.824		176	150	561	8.589	86	150	2.500	6.325
Reserves grondexploitatie	19.856	0	397	150	686	19.717	197	150	2.625	17.439
Overige bestemmingsreserves (06120)										
bestemmingsreserve investeringsprojecten (bestedingsfunctie)	23.071		1.038	14.137	3.473	34.773	1.565	7.360	3.558	40.139
bestemmingsreserve BTW-compensatie	0		0		-1	0	0			0
bestemmingsreserve SSC	1.897		38			1.935	19			1.954
bestemmingsreserve doorontwikkeling	257		5		21	241	2			243
Bestemmingsreserve Buiten Spelen	86		2		40	48	0	19		67
Bestemmingsreserve parkeerfonds	1.077		22	383	250	1.232	12	253		1.497
Bestemmingsreserve combifuncties	0		0		0	0	0			0
Bestemmingsreserve Santrijgebied	18.058		361		6.607	11.812	118		7.350	4.580
Bestemmingsreserve Groenfonds	261		5	100	250	116	1	75		193
Bestemmingsreserve Dienstverlening	785		16	589	675	714	7	845	483	1.083
Bestemmingsreserve IZA-gelden	509		10		246	273	3		189	87
Bestemmingsreserve 10% regeling WWB	2.054		41			2.095	21			2.116
Bestemmingsreserve Transitie Jeugdzorg	245		5		150	100	1		100	1
Bestemmingsreserve Transitie AWB	244		5			249	2			251
Bestemmingsreserve Intergas	825		17			842	8			850
Bestemmingsreserve boekw aarde panden verlagen	1.038		21	500	500	1.059	11			1.069
Bestemmingsreserve Businesscase 60+	127		3	122		251	3	165		419
Totaal overige bestemmingsreserves	50.533	0	1.587	15.830	12.213	55.738	1.774	8.717	11.680	54.550
VOORZIENINGEN										
Eigen middelen										
voorziening FPU	43		0	76	56	64	0		5	59
voorziening salarisvergoedingen in geval van non-activiteit	312		0		103	209	0		103	106
voorziening leeftijdsbewust personeelsbeleid	96		0		96	0	0			0
Middelen van derden										
voorziening exploitatie reiniging	901		0			901	0			901
voorziening exploitatie riolering	439		0		608	-169	0		227	-397
voorziening exploitatie riolering NW	831		0			831	0			831
Voorziening Loopbaanbudget	123		0			123	0		123	
Voorzieningen	2.744	0	0	76	863	1.958	0	0	458	1.500
Totaal	132.001	3.462	2.442	16.056	21.882	132.081	2.158	8.867	16.436	126.672

	2016					2017				
	STAND	Rente-	Vermeer-	Vermin-	STAND	Rente-	Vermeer-	Vermin-	STAND	
	PER	bijschr	deringen	deringen	PER	bijschr	deringen	deringen	PER	
	1-1-2016				1-1-2017				1-1-2018	
ALGEMENE RESERVES (06110)										
algemene reserve (bufferfunctie)	5.283	53			5.336	53			5.389	
financieringsreserve (inkomensfuncties)	36.000				36.000				36.000	
vrije reserve	11.899	119	2.435	1.420	13.033	130		1.640	11.523	
Totaal algemene reserves	53.182	172	2.435	1.420	54.369	184	0	1.640	52.913	
Reserves grondexploitatie (06130)										
algemene bedrijfsreserve	11.114	111		125	11.100	111		125	11.086	
reserve bovenw ijkse voorzieningen	6.325	63	150		6.539	65	150		6.754	
Reserves grondexploitatie	17.439	174	150	125	17.638	176	150	125	17.840	
Overige bestemmingsreserves (06120)										
bestemmingsreserve investeringsprojecten (bestedingsfunctie)	40.139	1.806	4.420	3.767	42.599	1.917	940	3.511	41.945	
bestemmingsreserve BTW-compensatie	0	0			0	0			0	
bestemmingsreserve SSC	1.954	20			1.973	20			1.993	
bestemmingsreserve doorontw iekeling	243	2			246	3			249	
Bestemmingsreserve Buiten Spelen	67	1		43	24	0			25	
Bestemmingsreserve parkeerfonds	1.497	15		116	1.396	14		26	1.384	
Bestemmingsreserve combifuncties	0	0			0	0			0	
Bestemmingsreserve Santrijgebied	4.580	46			4.626	46			4.672	
Bestemmingsreserve Groenfonds	193	2			194	2			196	
Bestemmingsreserve Dienstverlening	1.083	11	706	1.800	0	0			0	
Bestemmingsreserve IZA-gelden	87	1		8	80	1			81	
Bestemmingsreserve 10% regeling WWB	2.116	21			2.137	21			2.158	
Bestemmingsreserve Transitie Jeugdzorg	1	0			1	0			1	
Bestemmingsreserve Transitie AWB	251	3			254	3			256	
Bestemmingsreserve Intergas	850	8			858	9			867	
Bestemmingsreserve boekw aarde panden verlagen	1.069	11			1.080	11			1.091	
Bestemmingsreserve Businesscase 60+	419	4	212	635	0	0			0	
Totaal overige bestemmingsreserves	54.550	1.948	5.337	6.368	55.469	2.044	940	3.536	54.919	
VOORZIENINGEN										
Eigen middelen										
voorziening FPU	59	0			59	0			59	
voorziening salarisvergoedingen in geval van non-activiteit	106	0		40	65	0		36	29	
voorziening leeftijdsbew ust personeelsbeleid	0	0			0	0			0	
Middelen van derden										
voorziening exploitatie reiniging	901	0			901	0			901	
voorziening exploitatie riolering	-397	0			-397	0			-397	
voorziening exploitatie riolering NW	831	0			831	0			831	
Voorziening Loopbaanbudget		0				0				
Voorzieningen	1.500	0	0	40	1.460	0	0	36	1.423	
Totaal	126.672	2.294	7.922	7.953	128.936	2.404	1.090	5.338	127.096	

Bijlage 8 Afkortingenlijst

Ten behoeve van de leesbaarheid van de begroting is een afkortingslijst toegevoegd.

Afkorting	Betekenis
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASV	Algemene Subsidieverordening
AvA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroten en Verantwoorden
Bbz	Bijzondere bijstand zelfstandigen
BCF	BTW Compensatiefonds
Bcf	Beleidsgestuurde contractfinanciering
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIZ	Bedrijven InvesteringsZones
BMOO	Brabants Museum Oud Oosterhout
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BP	Bijzonder Programma
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BWB	Belastingssamenwerking West Brabant
BWS	Besluit Woninggebonden Subsidies
BWT	Bouw- en WoningToezicht
BZK	Binnenlandse Zaken
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CF	Combifunctionaris
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumenten Prijsindex
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
EMU-saldo	Europese Monetaire Unie
ESF	Europees Sociaal Fonds
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FTE	Full-time equivalent
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GR OGZ	Gemeenschappelijke Regeling Openbare GezondheidsZorg
GS	Gedeputeerde Staten
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
IBOR	Integraal Beheer openbare Ruimte
IHP	Integraal HuisvestingsPlan
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
KCC	Klant Contact Centrum
KCV	Kleinschalig Collectief Vervoer
KRW	Kaderrichtlijn Water

Afkorting	Betekenis
MARB	Gemeenschappelijke regeling Milieu & Afval Regio Breda
MEK	Milieueducatief centrum en Kinderboerderij
MER	Milieu Effect Rapportage
MFA	Multifunctionele Accommodatie
MFC	Mgr. Frencken College
MJBP	Meerjaren beleidsplan
MJPOR	Meerjarenprogramma Openbare Ruimte
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NHG	Nationale Hypotheekgarantie
NMA	Nederlandse Mededingings Autoriteit
OAS	Optimalisatie Afvalwatersysteem
OiB	Oosterhout in Beweging
OPC	Outputcontract
OZB	Onroerend Zaaksbelasting
PBS	Personeels Budgetteringssysteem
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
REAP	Regionaal Economisch Actieprogramma
REWIN	Regionaal werkgelegenheidsinstituut West-Brabant
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
RO	Ruimtelijke Ordening
RWB	Regiobureau West Brabant
SBBO	Stichting Beveiliging bedrijventerreinen Oosterhout
SBO	Stichting Begraafplaatsen Oosterhout
SES	Sociaal Economische Samenwerking
SHOO	Stichting Huisvesting Onderwijs Oosterhout
SiSa	Single information Single audit
TIC	Telefonisch Informatie Centrum
UvW	Unie van Waterschappen
UWV	Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen
VGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VRI	VerkeersRegelInstallatie
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAVA	Werkvoorzieningschap Arbeid Voor Allen
Wi	Wet inburgering
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wro	Wet Ruimtelijke Ordening
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WWB	Wet Werk en Bijstand

Uitgave

Gemeente Oosterhout

Postbus 10150, 4900 GB Oosterhout

Internet www.oosterhout.nl

Maand

september 2014